

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

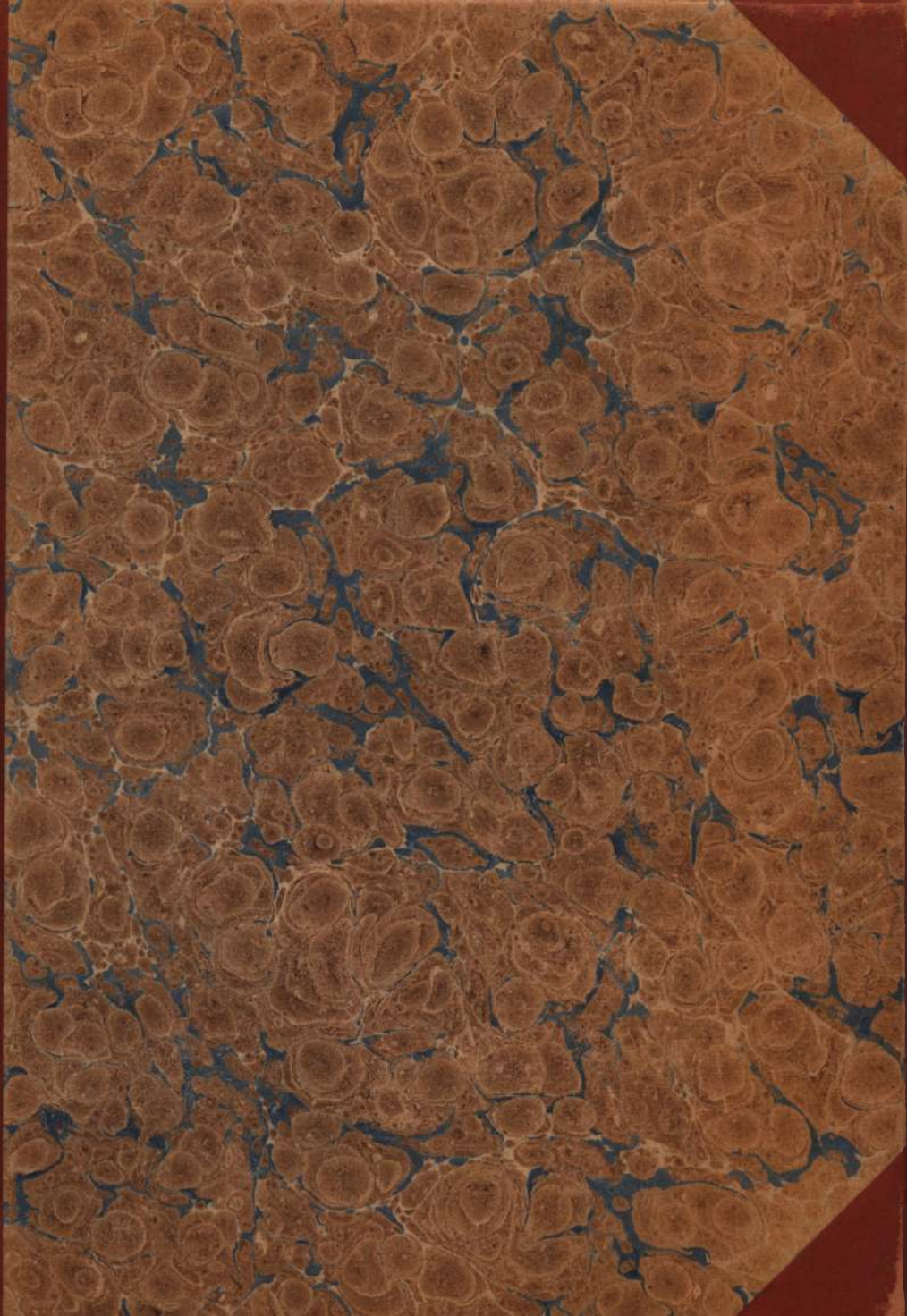
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

CANCELLIE=COLLEGIET

BIBLIOTHECA
AARHUSIENSIS

SEU

BIOGRAPHIA
EPISCOPORUM
AARHUSIENSIVM,

ante & post Reformationem,

in qua

Non modò Eorum Vitæ & res gestæ, verùm & Epitaphia, Scri-
pta aliorumqve Doctorum de iis iudicia proponuntur;

quæ cum

Præfatione de Ordinibus Ecclesiasticis Judaicæ & Christianæ
Ecclesiæ, & de Authoribus, qui de Danis, vita & Scri-
ptis inclytis, scripserunt,

AUTHORE

Mag. Paulo Poulson,

Pastore Ecclesiarum Saxild & Nölöu, & Præposito No-
marchiæ Hatsensis.

HAFNIÆ,
Typis & Impensis Wielandianis.
MDCCLXXV.

Imprimatur
J. GRAMMIUS.

Nobilissimo, summè Venerando
& Gravissimo

JOHANNI OCKSEN,

S. S. Theologiæ Doctori & Episcopo Diœceseos
Aarhusiensis vigilantissimo, Patri in Christo,
& Fautori summopere colendo:

ut &

Præ-clarissimis, plurimum Reverendis
& Doctissimis

Diœceseos Arhusiensis Præpositis:

Mag. CONRADO WECHMANNO, Præ-
posito Diœceseos Aarhusiensis generali, Præpo-
sito Nomarchiæ Haslefensis, & Pastori primario
ad Templum Cathedrale Aarhusiense, const.
An 1719.

Mag. JOHANNI MATTHIÆ HAM-
MERICHI, Pastori primario ad Templum D.
Virginis Aarhusiensis, & Præposito Nomar-
chiæ Ninghesdensis, constit. 1706.

Mag. NICHELIO SEIDELINO, Pastori
Au-

Aulico Scanderburgensi, & Ecclesiarum Scanderup & Stillinge, ut & præposito Nomarchiæ hielslesensis, constit. 1702.

Mag. DITHMARO BULLICHIO, pastori Ecclesiarum Bezzer & Aunsbiurg, & præposito Sampsoensi & Tunoensi, constit. 1697.

Dn. OWENO BROCH, pastori primario Ecclesiæ Grenöensis, & Præposito Nomarchiæ Septentrionalis, constit. 1702.

Mag. JASPARO NORUP, Pastori primario Ecclesiæ hotternesensis, & Præposito Nomarchiæ nimensis, constit. 1716.

Mag. PHILIPPO FRIDLEBIO, Pastori primario Ecclesiæ Mariagriensis, & præposito Nomarchiæ Onsildensis, constit. 1721.

Mag. CLAUDIO BRÆMERO, Pastori primario D. martini Randrusiensis & Præposito Nomarchiæ Stöfringensis, constit. 1721.

Dn. PETRO NICOLAI, pastori Ecclesiarum Galthen, Hadbiurg & Wissing & Præposito nomarchiæ Galthensis, constit. 1701

Dn. OLAO DIE, pastori Ecclesiarum Aarslöu

Iöu hörning & Liime, & Præposito nomarchiæ meridionalis-haldensis, constit. 1701.

Dn. JANO FUSSING, Pastori Ecclesiarum Weierslef, Ait & Torsöe, & Præposito nomarchiæ houlbergensis, constit. 1708.

Dn. ANDREÆ HVAS, Pastori Ecclesiarum Serup & Lemming, & Præposito nomarchiæ hitzensis, constit. 1711.

Dn. PETRO VEDIGE, Pastori Ecclesiæ Glenstrup, & Præposito nomarchiæ Septentrionalis-haldensis, constit. 1711.

Dn. GEORGIO BEDSKE, Pastori ecclesiarum Stouly & hornum, & Præposito nomarchiæ Bierreensis, constit. 1711.

Dn. NICOLAO LIND, Pastori Hinge, & Vinderslef, & Præposito nomarchiæ Liusgaardensis, constit. 1711.

Dn. PETRO PANDERUP, Pastori ecclesiarum Ladding, Sabro & Farop, & præposito nomarchiæ Sabroensis, constit. 1714.

Dn. SEVERINO OTTHONIS LIND, pastori ecclesiarum Röyind & Sporup & præposito nomarchiæ giernensis, constit. 1714.

Dn. GEORGIO GEORGII HATTING, pastori Ecclesiæ hatting, & præposito nomarchiæ hattingensis constit. 1714.

Mag. SEVERINO GLUDIO, pastori Ecclesiarum katterup, örslef & tolstrup, & præposito nomarchiæ Woerdensis, constit. 1714.

Mag. FRIDERICO LYNGBYE, pastori Ecclesiarum Lyngbye & Alböye, & præposito nomarchiæ meridionalis, constit. 1716.

Dn. GEORGIO PAULI BAGGER, pastori Ecclesiarum tadberg & medelbye, & Præposito nomarchiæ orientalis-Lisbergensis, constit. 1716.

Dn. CHRISTOPHORO BÖY, pastori Ecclesiarum Trigge & Ølsted, & præposito nomarchiæ occident. Lisbergensis, constit 1719.

Dn. JANO HARLOVIO, pastori Ecclesiarum harlef & tramlef, & præposito nomarchiæ Framlesensis, constit. 1721.

Dn. JOHANNI CAPELL HAASUM, Pastori Ecclesiarum holbech & Udbye & præposito nomarchiæ Rouseensis constit, 1721.

Dn, GEORGIO TAARUP, Pastori Ecclesiarum Ring & Föuling & Præposito nomarchiæ Törstingensis constit. 1722.

Dn, CHRISTIERNO SPENTRUP, Pastori Ecclesiarum Dalby nede, Raaby & Sedring, & Præposito nomarchiæ Gierlöfensis, constit. 1722.

Dn. CHRISTISTIANO SÖLTOFT, Pastori Ecclesiarum Snee & Eistrup, & Præposito nomarchiæ Wratensis, constit. 1722.

Dn. CHRISTIERNO HUTFELD, Pastori Ecclesiæ Tved, & Præposito nomarchiæ Mølensensis constit. 1723.

Fratribus & Amicis, in Christo dilectissimis, hunc meum de episcopis Aarhufiensibus tractatum offero & dedico.

Mag. PAULUS POULSON,
Pastor Ecclesiarum Saxild & Nölou, &
Præpositus Nomarchiæ Hatzensis
constit. 1719.

Clarissimo & plurimum Reverendo

Mag. Paulo Poulson,

Nomarchiæ Hatzensis Præposito meritissimo, Ecclesiarum
Saxild & Nölöu-Pastori vigilantissimo, Biographiam Epi-
scoporum Aarhusiensium Erudito orbi sistenti

*Gmeulabundus assurgit multis nominibus
devotissimus Affinis*

J. MUNDELSTRUP.

Dum **POULSON** vitas aliorum & Nomina scribit
Nomen ab interitu vindicat ipse suum
Eruit é tenebris Venerabilis Ordinis agmen,
Inque illo monstrat se meruisse locum.
Cætera si **Luci** sistuntur scripta, per orbem
Inveniunt doctum nostra relata fidem.

Pastores Cimbros dum livor denigrat omnes,
Et rapit ad Regis foeda qverela manus.
Exsurgit primò vindex **TYCHONIUS** atqve
Torquet in autorem scommata dira suum.
PAULSONIUS gladium livori in pectore figit
Dum celebrat sacrum, quem ferit iste chorum.
Nec modò Præsulibus condigna encomia scribit,
Sed quoque Pastorum nomina nota facit.
Macte tuis cœptis, Vir præclarissime, quorum
De sera laudem posteritate feres.
Nostra Diœcesis **STATUAM** tibi debet, & illi
Hoc inscribendum distichon esse puto.
PAULUM POUULSONIUM PAULINUM propter amorem
Quivis **PAULINO** pectore Frater amat.

ERICUS HERLOVIUS,
Pastor Ecclesiæ Dillsted.

CATALOGUS

Sive

Recensio Pastorum Nomarchiarum
Diæceseos

AARHUSIENSIS

à

Tempore Reformationis Evangelicæ ad finem
Anni MDCCXXIII,

Quantum ex antiquis Monumentis, Documentis

&

Traditionibus explorare licuerit.

Auctore

Mag. PAULO POULSON,

Pastore Ecclesiarum Saxild & Nölou & Præposito
Nomarchiæ Hatfensis.

HAFNIÆ,

Typis & Impensis WIELANDIANIS, MDCCXXVII.

Imprimatur,
Jo. GRAMMIUS.

Hafnia d: 23. Jul.

1724

STare promissis volui in adjungendo ad calcem Chronici mei
Episcopalis Aarhufiensis Catalogo Præpositorum & Pastorum
totius Diæceſeos Aarhufienſis, per duo Secula, ſc. à tempo-
re Reformationis ad noſtra uſque tempora, nec Lectori
injucundum fore, ſpero: Si enim magno cum applauſu excipian-
tur eorum ſtudia, qui vitas Monachorum, Abbatum, certique
ordinis Fratrum, nobis reliquerunt, non abs re alienum duxi Cla-
riſſimorum & pl. Venerandorum Virorum nomina, qui & vitæ ſan-
ctimoniâ & doctrinâ & Scriptis claruerunt, ſempiternæ tradere
memoriæ. Duo hujus Catalogi Exemplaria è Tablino Diæceſeos
pro ſolito in me candore & affectu communicavit Nobiliſſimus &
Summè Venerandus Diæceſeos Aarhufienſis Præful Dn. JOHAN-
NES GCKSENIUS, unum à Paſtoribus traditum b. m. Mag. JOHAN-
NI BROKMANNO, alterum Dn. JOHANNI BRAMMIO: ambobus colla-
tis, ſequentes recensitos Paſtores inveni, ſed an aliqui deſideren-
tur, pro certo affirmare non poſſum; dolendum enim eſt: An-
teceſſores noſtros de hac materia parum ſolicitos fuiſſe. Non-
nullorum vitas, quantum eas colligere licuerit, cum eorum ſcri-
ptis, præſertim in Nomarchia Habrenſi, edidi. Utinam pl. Re-
verendi Viri Fratres mei in Chriſto conjunctiſſimi, qui adhuc vi-
vunt, floreat in Dei gloriam & Eccleſiæ emolumentum, in quo
voto finio. Vale.

Nomarchiæ
I. BIERRENSIS,
Parochiæ
GLUD & HIARNOEE.

- 1) Dn. *Palamon*.
- 2) Dn. *Severinus*, communiter antiquus dicitur, propter duos ejus successores ejusdem nominis. Ipsi Filius, nomine *Ivarus*, Successor datus erat, eumque in finem Rostochium petiit, ut titulo Magistri ornaretur, sed redux undis obruebatur, adeoque vocatus quidem erat, sed non ordinatus.
- 3) Dn. *Severinus Georgii fil.*, natus in Curia Pastoralis Raarup, vocatus & ordinatus, Ao. 1583. Pastor 35 annorum, obiit 1618. ætat. 34.
- 4) *Severinus Andrea*, natus in Curia Pastoralis Jelling 1590 d. 24. Aug. ordinatus à Mag. *Jano Agidii*, Episcopo Aarhusiensi, Pastor 63 annorum, & Præpositus 43. an. obiit d. 23 April. 1681. ætat. 91.
- 5) Dn. *Nicolaus Severini Glud*, Frater Episcopi Viburgensis *Severini Glud*, Coadjutor Patris, ob

grandem ejus senectutem & infirmitatem ordinatus ab Episcopo Aarhusiensi Dn. *Erico Gravio*, d. 10. Dec. 1665. Pastor an. 46. & Præpositus an. 30. obiit d: 8 April 1711. ætat. 78.

- 6) Mag. *Paulus Nicolai Glud*, ordinatus a Dn. *Johanne Braëmio*, d: 7. Sept. 1703. primum ut Coadjutor, & post mortem Successor Patris, adhuc vivit.

Parochiæ
DRUM & DAUGAARD.

- 1) Dn. *Eschildus Matthea*, obiit 1595.
- 2) Dn. *Severinus Nicolai*, ab officio propter crimen patratum remotus.
- 3) Dn. *Severinus Petri*, vocatus Ao. 1610. obiit d. 20 April 1661. ætat. 76.
- 4) Dn. *Jannus Jani Juel*, Antecessoris Coadjutor & postea Successor, vocatus 1653. mortuus an. 1665.
- 5) Dn. *Nicolaus Christierni Sommer*, ordinatus à Dn. *Gravio*, d. 20. Dec. 1665. obiit 1701.
- 6) Dn. *Bertellus Baj*, ordinatus a Dn. *Braëmio*, d. 29. April. 1701. adhuc vivit.

Parochiæ
SKIOLDE.

Pertinebat hæc Parochia ad Archidiaconum Aarhusiensem ante Reformationem, qui jus Patronatus habebat: post Reformationem administrata est, à Pastore Gludenio & Raarupensi, usque ad tempora Nob. Othonis Brokenhufii Dn. de Wollerslef an. 1582. quo anno ordinatus est Pastor Parochiæ.

- 1) *Henricus Stephani*, Pastor an. 32.
- 2) Dn. *Johannes Babl*, Pastor an 12.
- 3) Dn. *Erasmus Severini*, Pastor an. 40.
- 4) Dn. *Petrus Harup*, Pastor an. 30.
- 5) Dn. *Petrus Winsberus*, Pastor. an. 5. ord. 16. d. 3 Julii.
- 6) Dn. *Janus Soborg*, ordinatus d. 2 Sept. 1701. adhuc vivit.

Parochiæ,

BARRITH & WRIGSTED.

- 1) Dn. *Severinus Matthia*, veteranus in officio An. 1531. ordinatus & confirmatus ab Episcopo Pontificio *Nisolo Clausøn*, obiit 1576.
- 2) Dn. *Severinus Bartoli Rimeislund*, Coadjutor datus Dn. *Severino Matthia*, anno 1529. ejusdemque Successor 1538. ordinatus & confirmatus ab Episcopo Pontificio *Oveno Bilde*, obiit 1576.
- 3) Dn. *Erasmus Severini*, Coadjutor

Patris Constitutus an. 1574. ordinatus à Magistro *Laurentio Bartholomeo*, & postea Successor obiit an. 1602. Pastor 28. an.

- 4) Dn. *Johannes Erasmi*, Patris Successor, ordinatus an. 1602. ab Episcopo *Jano Egidio*, uno solummodo mense officio fungebatur, mortuus eodem anno morbo pestifero.
- 5) Dn. *Laurentius Erasmi*, ordinatus 1602. à Mag. *Jano Egidio* obiit 1642.
- 6) Dn. *Janus Lemovius*, ordinatus à Dn. *Martino Matthia*, 1632. Affinis enim ejus Dn. *Laurentius*, Decem. an. ante obitum officium illi concessit pastorale, obiit 1677.
- 7) Dn. *Jacobus Olai Aale*, ordinatus à Dn. *Erico Gravio*, d. 12 April 1678. obiit 1699.
- 8) *Ovenus Guldbierig*, ordinatus ab Episcopo Dn. *Brammio*, d. 30. Martii 1700, postea an. 1718 Pastor Ecclesiarum *Huerring, Tandrup & Hønborg* d. 10 Martii, ubi adhuc vivit.

Parochiæ
RAARUP.

- 1) Dn. *Janus Petri*
- 2) Dn. *Georgius*,
- 3) Dn. *Nicolaus*,
- 4) Dn. *Ottho*.
- 5) Dn. *Martinus*,
- 6) Mag. *Christiernus Friis* Præpositus,

rus, vocatus 1642. ad Ecclesiam D. Virginis Aarhusiensis, de quo postea.

- 7) Dn. *Johannes Blichfeld*.
- 8) Dn. *Cajus Jani*.
- 9) Dn. *Christiernus Paaschius*, ordinatus, d. 3 Septemb. 1675. à Dn. *Gravio*, obiit 1679.
- 10) Dn. *Andreas Francisci*, ordinatus, d. 3. Octobr. 1679. à Dn. *Gravio*, obiit 1708.
- 11) Mag. *Martinus Braëm*, Helsingoranus, antea Collega Scholæ Aarhusiensis, inde Rector Scholæ Randrusiensis, ordinatus d. 14 Septemb. 1708. obiit 1720. Scripsit *Disput. de Libertinorum Secta Haf.* 1698. 4.
Disput. de Diebus Festis & Natalitiis, ibid. 1704. 4.

Parochiæ

URLÆF, STENDERUP &
DALBYE.

- 1) Dn. *Janus*, Vir antiquus, quinon longè post Reformationem vixit, in antiquo ligno, ferè putre factio, sequens de eo carmen invenitur:
Corpus humo superis animam commendo Joannes. Præpositus erat.
- 2) Dn. *Severinus Joannis*, etiam Præpositus obiit 1631.
- 3) Dn. *Andreas Galschbø*, ordinatus à Dn. *Gravio*, d. 4 Octobr. 1670.
- 4) Dn. *Severinus Prip*, obiit 1680.
- 5) Dn. *Ansgarius Erasmi*, Coadju-

tor Dn. *Severini*, ordinatus d. 3. Dec. 1673. & postea Successor, obiit 1682.

- 6) Dn. *Elias Severini Holbech*, antea Pastor Clauicus, an. 1676. d. 25 Maii, à Dn. *Baggero*, ordinatus, postea per litteras Regias, Rensburgi datas d. 20 Maii 1682. huc vocatus, obiit 1697.
- 7) Dn. *Janus Höfsmarch*, Hafniensis, ordinatus à Dn. *Braemio* d. 11 Junii 1697. obiit an. 1722.

Parochiæ

STOUBY & HUORNUM.

- 1) Dn. *Christiernus Nicolai*.
- 2) Dn. *Franciscus Matthiæ*.
- 3) Dn. *Nicolaus Finsen*, qui Præpositus erat.
- 4) Dn. *Oligerus Gabriælis*, vocatus inde ad Paræciam Hylchen.
- 5) Dn. *Matthias Georgii*, brevi temporis spatio vixit.
- 6) Dn. *Henricus Georgii*, obiit in Dec. 1629.
- 7) Mag. *Laurentius Ernesti Badonius* ordinatus à Dn. *Jacobo Matthiæ*, Dom. III. post Epiphan. mortuus die Bartholomæi 1689. Scripsit librum danicum, cujus titulus.
Scala celestis. Hafniæ 1670, 1678.
- 8) Dn. *Georgius Canusi Bieske*, ordinatus à Dn. *Gravio*, 1689, Præpositus constitutus 1711, adhuc superstes.

Parochiæ
ASSENS & KLACRING.

- 1) Dn. *Johannes Jani*, habitavit in parvulo ædificio Parochiæ annexæ in templo Klacring sepultus.
- 2) Dn. *Johannes Boërbii*, vulgò Butte in rugurio degens à Nobilitate expulſus eſt.
- 3) Dn. *Petrus Tani*, natus in Curia Patorali *Urleſi*, Paſtor annorum 45.
- 4) Dn. *Johannes Antonii*; Paſtor an. 50.
- 5) Dn. *Antonius Iohannis*, ordinatus d: 12 Aug. 1574. à Dn. *Gravio*, Paſtor an. 15, obiit 1687.
- 6) Dn. *Ianus Severini*, ordinatus à Dn. *Gravio*, d. 13 Maii 1687, obiit 1717.
- 7) Dn. *Willadus Kop*, ordinatus à Dr. *Johanne Ockſenio*, d. 26 Febr. 1717. adhuc vivit.

Parochiæ
NEBSAGER & BIERRE.

- 1) Dn. *Petrus*, alias *Petrus Munch*, vocatus.
- 2) Dn. *Johannes Petri*, natus in ædibus Præcentoris *Gammelbye*, Paſtor an. 30.
- 3) Dn. *Elias Jacobi*, natus in urbe *Dougard* Paſtor an. 49.
- 4) Dn. *Dionysius Severini* vocatus & ordinatus à Dn. *Jacobo Marſhia*, 1647. obiit 1676. d. 10 Auguſt. Paſtor. an. 29. ætat. 70.
- 5) Dn. *Petrus Bering*, ordinatus d. 15.

Decemb. 1676. à Dn. *Gravio*, obiit d. 6. Jan. 1689

- 6) Dn. *Johannes Wilhelmi Riis*, *Haderslebienſis* vocatus, dum in firmus erat Dn. *Petrus Bering*, 1688, ordinatus verò ab Epilcopo Dn. *Gravio*, d. 19 April 1689. adhuc ſuperſites.

Nomarchiæ
II. FRAMLEFENSIS.
Parochiæ

BORUM & LYNGBGE.

- 1) Dn. *Erasmus Petri*, Vicarius *Aarhuſienſis*, præfuit Eccleſiis *Borum & Sobro*.
- 2) Dn. *Laurentius San*, primus Paſtoralem habebat in urbe *Borum* curiam.
- 3) Dn. *Petrus Mauſing*, puerum domi baptizatum rebaptizavit in templo *Lyngebye*, ideoque prædium annexum ſitum in urbe *Lyngebye*, amiſit.
- 4) Dn. *Severinus Erasmii*.
- 5) Dn. *Casparus Andrea*.
- 6) Dn. *Michael Lamberti*.
- 7) Dn. *Carolus Nicolai Friis*, ordinatus d. 17. Maii 1655. à Dr. *Jacobo Marſhia* obiit 1674.
- 8) Dn. *Nicolaus Georgii Schenckel*, ordinatus à Dn. *Bratamſo*, d. 31 April. 1705. adhuc vivens.

Parochiæ
HARLEF & FRAMLEF.

1) Dn.

- 1) Dn. *Petrus Kaae*.
- 2) Dn. *Daniel Petri Kaae*.
- 3) Dn. *Matthias Danielis Kaae*.
- 4) Dn. *Laurentius Severini*.
- 5) Dn. *Janus Laurentii*, Patris Coadjutor erat, ordinatus d. 21. Oct. 1666. postea Succesor, obiit 1696.
- 6) Dn. *Janus Jani Harlov*, ordinatus à Dn. *Braemio*, d. 3. Julii 1696 Præpositus constitutus 1721. adhuc vivit.

Parochiæ
SIELLE, SKØRING &
LAASBYE.

- 1) Dn. *Matthias Nicolai*,
- 2) Dn. *Ionus Iani*.
- 3) Dn. *Nicolaus Haes*.
- 4) Dn. *Severinus Georgii*.
- 5) Dn. *Nicolaus Thomæ Randrusiensis*, obiit 1656.
- 6) Dn. *Petrus Iani Saxe*, ordinatus à Dr. *Iacobo Matbia*, d. 7 Iuni 1656 mortuus 1662.
- 7) Mag. *Georgius Seidelin*, ordinatus ab Episcopo *Brochmanno*, d. 19. Junii 1662, Pastor ibi an. 17. & Præpositus an. 3. Ad Ecclesiam *Sænderburgensem* vocatus est 1679, simul & Præpositus.
- 8) Dn. *Christiernus Matbia Sommer*, inauguratus d. 3. Octobr. 1679, Præpositus constitutus an. 1708. obiit 1721.
- 9) Dn. *Otto Sommer*, Patris Coadjutor & Succesor, ordinatus à

Dn. *Ocksenio*, d. 4. August. 1716. vivit adhuc.

Parochiæ,
SKIFHOLM & SKOUBYE.

- 1) Dn. *Mischaël Severini*.
- 2) Dn. *Laurentius Michaelis*.
- 3) Dn. *Nicolaus Thoma*.
- 4) Dn. *Christiernus Nicolai*, Præpositus.
- 5) Dn. *Ianus Iacobi*.
- 6) Dn. *Iacobus Bondesen*, Præpositus.
- 7) Dn. *Ianus Iani Hobroe*, ordinatus à Dn. *Gravio*, d. 27. April, 1677. Præpositus constitutus à D. *Braemio*, 1699. obiit 1708.
- 8) Dn. *Magnus Blichfeld*, ordinatus à Dn. *Braemio*, d. 30. April 1700 obiit 1708. Coadjutor Antecessoris Dn. *Iani Hobroe*.
- 9) Dn. *Torchillus Nissen*, ordinatus, à Dn. *Braemio*, d. 18 Maji 1708. translatus deinde 1711. ad Ecclesiam *Ormløf & Kolt*, ubi adhuc vivit.
- 10) Dn. *Iohannes Hierfing*, ordinatus à Dn. *Braemio*, d. 25. Sept. 1711. adhuc superstes.

Parochiæ
STORING, STIÆR &
GALTING.

- 1) Dn. *Laurentius Severini*.
- 2) Dn. *Nicolaus Petri Fogb*.
- 3) Dn. *Matthias Iacobi Riiber*.
- 4) Dn. *Ianus Iani Sneiderup*.
- 5) Dn. *Nicolaus Matbia Fogb*, Præpositus, ordinatus, d. 13. Junii 1659.

1659. à Dr. *Iacobo Matthiæ*, obiit 1695.

- 6) Dn. *Christiernus Bög*, ordinatus à Dr. *Braemmio*, d. 20 Sept. 1695, obiit 1718.

Nomarchiæ
 III. GALTENSIS,
 Parochiæ
 GALTEN, HADBERG &
 WISSING.

- 1) Dn. *Ianus Christierni*, Præpositus.
 2) Dn. *Christophorus Simonis*, Præpositus.
 3) Dn. *Ianus Iani Giering*, Præpositus.
 4) Dn. *Petrus Olai Gammelgaard*.
 5) Dn. *Nicolaus Petri Maalbech*.
 6) Dn. *Petrus Nicolai Galtén*, ordinatus d. 18 Octobr. 1667. à Dn. *Gravio*, Præpositus constitutus an. 1688. adhuc vivit, admodum Senex & ferè emeritus.

Parochiæ
 HASLUND & ØLST.

- 1) Dn. *Canutus Skive*, Monachus conversus, è Cœnobio *Essenbeck*, cujus nomen unà cum Episcopi & Præpositi nomine in Templo *Haslundensè*, literis Monachorum Scriptum occurrit. Episcopi in suprema Chori Cavitate. *Nicolaus Clausen*, Dei gratia Episcopus *Aarhuusensis*, Præpositi in arcu Chori:

MDXVII. fuit Dn. *Iohannes Christierni Præpositus in Galtén*; Pastoris in medio Templi An. Dn. MDXVII. tutores Ecclesiæ eodem anno Dn. *Canutus Skive* & *Iacobus Petri*: fuit autem *Canutus* Pastor an. 33.

- 2) Mag. *Erasmus Kiliani*, Præpositus, cujus nomen in candelabris Ecclesiæ *Haslundensis* his verbis occurrit. Mag. *Erasmus Kiliani Præpositus, Nomarchia Galebensis, & Pastor Ecclesiarum Haslund & Ølst*, obiit festo D. *Martini*, 1587. natus an. 52 Pastor erat an. 30.
 3) Dn. *Kilianus Erasmi*, ordinatus ab Episcopo Mag. *Alberto Iob.*, Pastor an. 45. obiit 1632.
 4) Dn. *Otto Iboma Lyngaae*, ordinatus à Dn. *Martino Matthiæ*, Pastor an. 37, & Præpositus 17, obiit 1670.
 5) Mag. *Andreas Andreae Winding*, ordinatus à Dn. *Gravio* 1671, postea Ecclesiæ *Hotternesensis* Pastor primarius & Præpositus *Nimensis* confirmatus est, an. 1695 d. 13 Martii à Dn. *Braemmio*, obiit 1715.
 6) Dn. *Sigvardus Paulin*, constitutus d. 4. April. à Doct. *Braemmio*, 1695, jam vice-Præpositus adhuc vivit.

Parochiæ
 ØDUM.

- 1) Dn. *Mauritius Caspari Aarhuusensis*.
 B 2) Dn.

- 2) Dn. Hieronymus Arnoldus.
- 3) Dn. Nicolaus Fogb, Præpositus.
- 4) Dn. Petrus Simonis Quærndrup, ordinatus d. 22 April 1654. a Dn. Jacobo Matthiæ, obiit 1677.
- 5) Dn. Petrus Franciscus Blichfeld, ordinatus a Dn. Gravio, d. 9 Nov. 1677. obiit 1715.
- 6) Dn. Georgius Mejer, ordinatus d. 15 Mart. 1715, a Dn. Ocksenio, adhuc vivit.

Parochiæ
LAURBERG & LEER-
BERG.

- 1) Dn. Christiernus.
- 2) Dn. Christiernus.
- 3) Dn. Daniel Christophori.
- 4) Dn. Severinus Nicolai.
- 5) Dn. Laurentius Andrea, Præpositus.
- 6) Dn. Christiernus Viborg, ordinatus d. 20. Sept. 1678. à Dr. Gravio.
- 7) Dn. Christiernus Bering, ordinatus à Gravio, obiit 1715.
- 8) Dn. Matthias Wern, ordinatus 1715. d. 31. Maji à Dn. Ocksenio, adhuc superstes.

Parochiæ
VÆRUM & ØRUM.

- 1) Dn. Paulus Eg. Monachus conversus.
- 2) Dn. Nicolaus.
- 3) Dn. Jacobus Hofmand Randrusiensis, Hi tres Pastores fuere 37 annorum.

- 4) Dn. Petrus Matthiæ Randrusiensis Pastor 5. an. mortuus tempore pestis 1602.
- 5) Dn. Iohannes Barcol Randrusiensis Pastor 16 an. mortuus d. 4 April 1617
- 6) Dn. Petrus Christierni Blichfeld, Aarhusensis Pastor an. 32. & Præpositus an. 31. obiit d. 5 April 1649.
- 7) Dn. Christiernus Petri Wisvild, Pastor an. 28, ab officio remotus 1677.
- 8) Dn. Christiernus Iani Höst, natus in prædio Sacerdotali Hammel, ordinatus d. 9 Nov. 1677. a Dn. Gravio, ob certas causas ab officio remotus an. 1684. postea Regis clementiâ constitutus est Pastor Ecclesiarum Haurum & Soby, d. 27 April 1696, mortuus 1704
- 9) Dn. Zacharias Arnsbergh, Hafniensis, ordinatus à Dn. Gravio 1684, mortuus 1698.
- 10) Dn. Janus Bülke, natus in Prædio Pastoralis Torsagger, ordinatus a Dn. Braemmiø d. 20 Juli 1698, denatus 1720.

Parochiæ
VOLDUM & RUDE.

- 1) Dn. Ianus.
- 2) Dn. Iohannes Iani Bruun, Pastor an. 9, obiit d. 28 Aug. 1592. æt. 31.
- 3) Dn. Laurentius Petri, Pastor an. 25, obiit d. 25 Septemc. 1618. æt. 26.

4) Dn.

- 4) Dn. *Severinus Andrea*, Pastor. an.
12. remotus ab officio.
5) Dn. *Janus Christierni*, Pastor an.
24. obiit d. 17 Juni 1666. æt. 73.
6) Dn. *Canutus Jani*, ordinatus à
Dn. Jacobo, Matthia, d. 29 Maj
1660 Præpositus.
7) Mag. *Laurentius Erasmi Schald-
strup* obiit 1720.

Normarchiæ
IV. GIERLEFENIS.

Parochiæ
TORSLEF & DALBY-
OVER.

- 1) Dn. *Nicolaus Hög*, circa annum
1560.
2) Dn. *Paulus Nicolai*, ad annum
1584.
3) Dn. *Matthias Jacobi*, ad annum
1602
4) Dn. *Erasmus Iani*, Pastor an. 44,
& Præpositus an. 34, ad an. 1646.
5) Dn. *Ianus Erasmi*, ad an. 1655.
6) Dn. *Petrus Munch*, ordinatus 31
Juli 1655. à *Dn. Jacobo Matthia*,
obiit 1659.
7) Dn. *Henricus Olai*, ordinatus d.
12 Jon. 1659. à *Dn. Jacobo Mat-
thia*, obiit 1666.
8) Dn. *Ianus Printzeler*, ordinatus d.
11 Maj. 1666. à *Dn. Gravio*, Pastor
an. 35. obiit 1701.
9) Dn. *Andreas Borchorst*, ordinatus

d. 4. Juni 1701. à *Dn. Braemmio*,
obiit 1721.

Parochiæ
DALBYNEDER, RAABYE
& SØDRING.

- 1) Dn. *Christiernus Pauli*.
2) Dn. *Johannes*.
3) Dn. *Olaus Petri*,
4) Dn. *Ianus Iani Welling*.
5) Dn. *Gerhardus Christierni*.
6) Dn. *Andreas Victorini*, ordinatus
d. 27 April à *Dr. Gravio*, obiit 1701
7) Dn. *Lucas Friis*, ordinatus d. 29
Decembr. 1691. à *Dr. Braemmio*,
obiit 1706.
8) Dn. *Christiernus Spentrup*, ordina-
tus d. 19 Maj, 1706, Præpositus
constitutus an. 1722, adhuc vivit.

Parochiæ
GIERLEF & ENSLEF.

- 1) Dn. *Escribdus Hög*.
2) Dn. *Andreas Petri*.
3) Dn. *Ianus Christierni*.
4) *Paulus Iani Mogenstrup*.
5) Dn. *Nicolaus Nicolai Knabbe*, or-
dinatus à *Dr. Gravio*, d. 14 Octob.
1681. Præpositus constitutus 1704
obiit 1722

Parochiæ
UDBYNEDER & KAST-
BIERG.

- 1) Dn. *Andreas*, cognomine Anti-
qvus.

2) Dn.

- 2) Dn. *Nicolaus Iani*.
- 3) Dn. *Martinus Matthia*.
- 4) Dn. *Andreas Severini*.
- 5) Dn. *Vilbaldus Nicolai*, natus 1607 d. 21 Octobr. Pastor & Præpositus celeberrimus multorum annorum, obiit 1681. d. 24 April. multos piorum usibus Danicos reliquit tractatus, sunt autem sequentes.
 1. *Liber vitiorum & virtutum*, seu explicatio Decalogi, Haf. 1681. 4.
 2. *Fidei constantia & Pollex*, seu Explicatio Symboli Apostolici, Hafn. 1678. 4.
 3. *Clavis*, quæ aperitur Cor Dei vel explicatio Dominicæ. Hafn. 1674. 8.
 4. *Puerpera regni colorum*, vel explicatio Sacramenti Baptismi Haf. 1671. 8.
 5. *Cænaculum amoris*, vel Explicatio Sacramenti Altaris Haf. 1667. 8.
 6. *Debitum Convivarum*, cænaculi amoris, vel digna præparatio Haf. 1684. 4.
 7. *Catechismi Tabellarius*, vel Explicatio Tabulæ æconomicæ Haf. 1682. 4.
 8. *Tribunal Salomonis*, sive iustæ juris Administratio Haf. 1661. 4.
 9. *Vigilate*, vel Adhortatio ad Pietatem ex Cap. 51. El. Aarhus 1656. 4.
 10. *Puerperium Rachæelis* sive Concio funeb. in *Medeam Iaspari* filiam Haf. 1670. 4.

11. *Tace*, sive confidentia auxilli Domini Aarhus 1656. 4.
12. *Liber Fiaticus Piorum*, sive concio funeb. in Nob. Dn. *Jythanæ Hög*, Haf. 1661, 4.
- 6) Dn. *Benedictus Kop*, ordinatus d. 14 Oct. 1681. mortuus 1716.
- 7) Dn. *Petrus Christianus Piper*, Primum Communita verbi Divini Randrusiensis, ordinatus a Dn. *Ocksenio*, d. 22 Febr. 1714. postea d. 20 Aprilis 1716. Pastor hujus loci, vivit adhuc.

Nomarchiæ
GIERNENSIS,
Parochiæ
HAMMEL, VOLDBYE &
SALL.

- 1) Dn. *Jacobus*, qui Præpositus erat,
- 2) Dn. *Nicolaus*.
- 3) Dn. *Ianus Petri*.
- 4) Dn. *Ianus Olai Varde*, primum Colega Scholæ Cathedralis *Lundensis*, in Scania, inde harum Ecclesiarum Pastor & Nomarchiæ Præpositus per multos annos, mortuus 1692.
- 5) Mag. *Matthias Thrane*, primum Castrensis, hinc Pastor harum Ecclesiarum constitutus an. 1693. d. 3 Febr. postea vocatus ad Ecclesias *Ormløf & Kolt*, 1697. d. 9 Aug. inde translatus ad Ecclesiam Cathedralē *Fiburgensem* simul & Præpositi.

positus provincialis & Nomarchiæ Septentrionalis Lyngensis, obiit 1719

- 6) Dn. *Matthias Henningii*, Fil. ordinatus ab Episcopo Dn. *Brammio* d. 15 April. 1698. inde translatus an. 1702. ad Ecclesias *Fyrendahl* & *Quislemark* in Selandia, obiit 1706.
- 7) Dn. *Matthias Holm*, ordinatus a Dn. *Brammio*, 1703. d. 19 Januar. postea an 1706. translatus ad Ecclesias *Fyrendahl* & *Quislemark*, Præpositus constitutus, an. 1717. Nomarchiæ *Orientalis Flackebergensis* in Selandia, adhuc vivens.
- 8) Dn. *Jacobus Baggerus*, ordinatus a Dn. *Brammio*, d. 8 Octobr. 1706 postea translatus ad Ecclesias *Huaring*, *Tanderup*, & *Hornum* Nomarchiæ *Nimensis* 1716, obiit 1717
- 9) Dn. *Otto Lume*, ordinatus a Dn. *Ocksenio*, d. 4 Aug. 1716, adhuc vivit.

Parochiæ

SCHAARUP & TUILUMB

- 1) Dn. *Wilhelmus Petri*.
- 2) Dn. *Iohannis Nicolai*.
- 3) Dn. *Simon Petri*.
- 4) Dn. *Nicolaus Petri*.
- 5) Dn. *Nicolaus Ferslef*, Præpositus.
- 6) Dn. *Nicolaus Christierni Friis*, Aarhusiensis, ordinatus a Magist. *Brochmanno*, d. 7 Martii 1661, Præpositus constitutus a Dn. *Bram*

mio, 1692. obiit 1706, Vir certè gravis, & Concionator eloquens.

- 7) Dn. *Janus Splid*, ordinatus d. 10. May 1702. a Dn. *Brammio*, ut Coadjutor & postea Successor Dn. *Nicolai Frisii*, adhuc vivit.

Parochiæ

LINNAE & DALLERUP.

- 1) Dn. *Ibordens*.
- 2) Dn. *Ianus Iani*.
- 3) Dn. *Erasmus Nicolai*, Præpositus.
- 4) Mag. *Georgius Petri*.
- 5) Dn. *Olaus Olai*, postea Pastor *Randrusiensis*.
- 6) Dn. *Palemon Petri*, Præpositus.
- 7) Dn. *Jacobus Severini Smagbiir* ordinatus a Mag. *Brochmanno*, d. 19. Juni 1662, obiit 1665.
- 8) Dn. *Jacobus Nicolai Fogh*, ordinatus a Dr. *Gravio*, d. 2 Juni 1665 obiit 1700
- 9) Mag. *Clemens Paulson*, natus in Prædio *Söbygaard* d. 19 Septemb. 1675. Patre *Iano Poulson*, Assessorre Commerciorum Regio, postquam in privatis Parentum ædibus per 10 annos, Præceptore Dn. *Claudio Bangio*, postea Pastore *Soderup* & *Kisserup*, in Selandia, informatus erat ad Scholam *Fridericentem* 1690, mittebatur, Rectore celeberrimo Dn. *Georgio Serupio*, postea Professore Medicinæ Academicæ *Hafniensis*, ubi duobus annis instructus, inter cives Academicos recep-

receptus est an. 1692. d. 20. Junii
 Examen Philosophicum an. 1693
 & Theologicum 1694, sustinuit,
 gradu Baccalaureatus 1693 & Ma-
 gisterii 1700. condecoratus, sub
 Professoribus Academ. Hafniens-
 sis aliquoties Respondentis vicibus
 functus, Gubernator studiorum
 Nobiliss. Dn. de Foscham eligitur.
 Exteras perlustrare Regiones dum
 in animo habuit, Divina Providen-
 tia harum Ecclesiarum Pastor vo-
 catur ordinatus à Dn. Braemmio, d.
 23 Julii 1700, vivit adhuc, Deus ipsi
 vitam & vires concedat!

Parochiæ

ALLING & TULSTRUP.

- 1) Dn. Casparus.
- 2) Dn. Christiernus Jani.
- 3) Dn. Ianus Christierni.
- 4) Dn. Canucus Wogensen.
- 5) Dn. Laurentius Iusti, natus in
 Prædio Pastoralis Gylding, ordina-
 tus à Dr. Gravio d. 13 Oct. 1665,
 obiit 1705.
- 6) Dn. Nicolaus Krogh, Sommerfeld,
 Aarhusiensis; ordinatus à Dn.
 Braemmio, d. 3 April 1705. adhuc
 vivit.

Parochiæ

GIERN & SCHANDERUP.

- 1) Dn. Michaël.
- 2) Dn. Ericus.
- 3) Dn. Nicolaus Michaëlis.
- 4) Dn. Erasmus Christierni.

- 5) Dn. Iohannes Iani.
- 6) Dn. Nicolaus Clementis, ordina-
 tus à Dr. Gravio, d. 7 Febr. 1668.
 mortuus an. 1672
- 7) Dn. Ericus Thome, Fil. ordinatus
 à Gravio, d. 10 Maj 1662. obiit
 1700.
- 8) Dn. Erasmus Stagnopidanus, or-
 dinatus a Dn. Braemmio, d. 23 Julii
 1700. vivens adhuc.

Parochiæ

RØGEN & SAARUP.

- 1) Dn. Laurentius.
- 2) Dn. Ianus Olai.
- 3) Dn. Nicolaus Canutus.
- 4) Dn. Iacobus Petri.
- 5) Dn. Ivarus Andreae.
- 6) Dn. Ianus Severini.
- 7) Dn. Severinus Laurentii, ordina-
 tus à Dr. Gravio, d. 3 Oct. 1679,
 mortuus 1691.
- 8) Dn. Severinus Ottonis Linde, or-
 dinatus à Dn. Braemmio 1691, Præ-
 positus constitutus an. 1713. adhuc
 superstes.

Nomarchiæ

VI. HASLETENSIS,
 AARHUSIUM.

Templum

S. CLEMENTIS.

- 1) Dn. Torchillus Abildgaard, inter
 fuit Concilio Hafniensi, habito
 sub Chrilliano III. 1537. d. 2 Sept.
 & Or-

& Ordinationi Ecclesiasticæ Latinæ cum Episcopis & aliis verbi Divini Ministris subscripsit, obiit an. 1567. d. 5 Aug. æt. 66. Pastor annorum 34. Nobilis erat, & antea Religioni Pontificiæ addictus, Frater & Vicarius Aarhusiensis, de nobili *Abild-Gaardorum*, familia, quæ regnante in Dania Serenissime Reginâ, Margaretha, illustri & potens erat, loquitur *Haraldus Høistfeldius*. Conf. *Bertilus Canuti* in M. S. de nobilitate Danica.

2) Dn. *Petrus Wind*, Aarhusianæ olim Scholæ Rector, inde Pastor Templi D. Olai, sed postquam idem Templum an. 1548. Dom. Elto mihi ruebat, ad Templum D. *Clementis* vocatus est, ubi sepeliebatur, mortuus d. 15 Sept. 1562.

3) Mag. *Esbarnus Petrejus*, Pastor an. 14. quando vocatus & mortuus est, invenire non licet: sequentes autem in cippo inveniuntur versus:

*Hoc posita Esbarni tumulo sunt ossa
Magistri*

*Qui populum hic magno direxit honore
Jehova.*

*Calluit & linguas varias, mandataque
Christi*

Annos bis septem tradidit eloquio.

4) Mag. *Bondolani*, primum Scholæ Randruisensis Rector fidelissimus, inde Ecclesiæ præsentis Pastor an. 34 obiit d. 22 Nov. 1576. sepultus in Templo Cathedrali,

1) Mag. *Petrus Torcbilli Abildgaard*, Aarhusiensis, Canonicus & Pastor, obiit d. 12 May 1605. ætat. 64.

6) Mag. *Nicolaus Wilbadi* natus in Pago *Weilbye*, prope Aarhusum, obiit d. 26 Nov. 1624.

7) Mag. *Nicolaus Spentrup*, antea Rector Scholæ Randruisensis, unde vocatus An. 1605. Pastor erat an. 31. obiit d. 24 Oct. 1636. æt. 60 immortalis post mortem, quia ejus curâ & certa pecuniæ summâ, adhunc pium usum per Testamentum ablegata, quovis die Saturni in Templo Cathedrali pomeridiana habetur concio.

A tempore Reformationis hucusque duo primarii Pastores erant, unus S. *Clementis*, alter S. *Olai*, qui Communistram habebant propriis sumptibus: mortuo autem Mag. *Nicolao Wilbadi*, & infirmitate afflicto Mag. *Nicolao Spentrup*, Serenissimus Rex Christianus IV. unum Pastorem Primarium & duos Communistros vel Symmistas diplomate Regio ordinavit, sunt igitur sequentes primarii Pastores.

1) Mag. *Paschafius Iani Hovius*, solus primarius Pastor, Canonicus & Præpositus obiit d. 1 Juni 1642, æt. 54.

2) Mag. *Ghriftiernus Bonde Aarhusiensis*, vocatus 1642, primum Pastor Ecclesiæ D. *Virginie* Aarhusiensis, inde Pastor Ecclesiæ Cathedra-

dralis an. 5. postea S.S. Theologiae Lector *Christianiensis* ubi vitam cum morte commutavit, an. 1647

- 3) Dn. *Jacobus Canuti, Hafniensis*, natus d. 6. Sept. 1603. Patre *Canuto Iani*, f. Cive Hafniensi, Studia Juvenilia excoluit, non modò sub privata informatione, verum etiam in publica Schola Hafniensi, inde in Soranam Regiam Scholam missus. Annum ætat. 19, ingressus, Civium Academicorum est numero adscriptus. Primùm Collega erat Scholæ Hafniensis, inde à perillustri & generoso Dn. *Christiano Friis*, Reg. Mag. Cancellario ad Nobilissimos ejus Filios informandos vocabatur, postea Germaniam, Angliam, Bataviam & Frisiam perlustravit. In Patriam rediit an. 1635. Cathedrali Aarhusiensi Scholæ præficitur, An. 1637 summo in Philosophia gradu & Canonicatu in Capitulo Aarhusiensi ornatur, Anno, 1647. mense Decembr. cum Aarhusiensi Scholæ præfuisse an. 12. & 6, pene mensibus, Cathedralis Aarhusiensis Ecclesiæ munus ei est commissum, An. 1653. ad vacantem Theologicam professionem in Academia Hafniensi & clementissima Serenissimi Regis voluntate vocatus, die 20 Decembr. ejusd. anni supremo in Theologia gradu insignitus est, Obiit mense Juli 1660,

postquam 56, annos 10. menses in terreno corpore transegisset conf. *Windingii Academia*, Hafa. pag. 404.

- 4) Mag. *Johannes Rhumannus*, natus Hafniæ: d. 3. Mart. 1622. Patre Mag. *Wolfgango Rhumanno*, Logices Professore P. in Academia Hafniensi: Positus in Schola primùm Outhiniana, deinde Sorana studiorum fundamentis, civibus Academicæ Hafa. adscriptus Ao. 1642. Bacchalaureus artium 1644. à *Tb. Bangio*, & An. 1649. Mag. Philosophiæ a Mag. *Jac. Finchio*, creatus. Ao. 1647. ab Illust. *Christiano Thomeo Sehested*, Regni Cancellario, moderator studiorum filii, *Erici Sehested*, delectus, an. 1653. d. 27 Novemb. Templo Aarhusiensi Pastor primarius, Capitulo Canonice, & Nomarchiæ Haslelensi Præpositus dabatur, obiit. d. 27. Sept. 1676, æt. 55. Præter varia, quæ studiosus Præles in Collegiis Regio & Walkendorphiano ediderat eruditionis Academicæ specimina, Antiquitates etiam & Monumenta Aarhusiensia collegisse dicitur.
- 5) Mag. *Claudius Andree*, Trunheim, natus Nidrosiæ in Norvegia, Patre Mag. *Andree Claudiano*, Scholæ Nidrosiensis Rectore, & S.S. Theolog. Lectore. Per aliquot annos Ecclesiastes fuit Ecclesiarum
- Gof-

Gosmer & Halling in Nomarchia *Hatzensi* An. 1676. hujus ædis Pastor constituitur: mortuus d. 8, Jan. 1684. Scripsit librum cui titulus.

6) Mag. *Marrinus Herlovius*, antea Pastor Ecclesiæ *Korsora* in *Sælandia*: anno 1684, Templi hujus Cathedralis factus, obiit 1691.

7) Mag. *Ludovicus Pontopidanus*, natus erat *Vedelæ Cimbrorum* 1648. d. 7 Maj, Patre Mag. *Henrico Pontopidano*, antea Rectore Scholæ & Professore Gymnasti *Oethiniani*, Matre *Anna Kræbbe*, An. 1667. Academiam adiit, an. 1671 factus Moderator Scholæ *Calundana*. An. 1676. Pastor Ecclesiæ *Herlufmegalensis & Tybergensis* ut & Præpositus Nomarchiæ *Tybergensis*. Tandem ad Ecclesiam *S. Clementis* vocatus an. 1691, & Præpositus *Hasleensis*, & Assessor Collegii Consistorialis constitutus, obiit 1706, d. 27 Sept. æt. 59.

Scripta

1. *Gaudium Fes. Natalicii Christi* Hafn. 1680, Danicæ 4.

2. *Gratiarum, ætio, Deo oblata die natali Gloriosissimi Regis Christiani V. Hafn. 1683. 4. D.*

3. *Clericorum cogitationes nuptiales* Hafn. 1684. 4. D.

4. *Virtutis certamen cum morte & Virtutis Corona per mortem*, Hafn 1685, 4D.

5 *Laurea Clericalis*, Haf. 1687 4. D.

8) Mag. *Laurentius Thura*, de quo postea, jam Episcopus *Ripensis*. utinam Diu vivat in gloriam Dei & Ecclesiæ emolumentum.

9) Dn. *Jeremias Ancherfen*, natus *Coldingx* d. 12 Martii 1650 Patre Mag. *Ansgario Severini* f. Ecclesiæ *Coldingensis* Pastore primario, & Nomarchiæ *Bruschensis* Præposito. Scholam *Coldingentem* primò frequentavit, Rectore Mag. *Ansgario Ancherfen*, postea S. S. Theologiæ Doct. & Episcopo *Dizceleos Ripensis*, amplissimo, à quo demissus an. 1670 Civibus *Academiciæ Hafn.* adscribitur. Anno 1675. postquam studia Academica finiisset, Moderator *Filiorum Perillustreis Hermannii Mejeri* electus est, An. 1682 d: 9. Junii à Dn. *Gravio* inugurabatur Pastor Ecclesiarum *Tyrbed & Ur*, in Nomarchia *Hattingsensi*, ejusdemque Præpositus conlucutus est d. 1 May 1709. Tandem ad hanc Ecclesiam vocabatur Regio *Diplomate*, dato d: 9 Nov. 1713: obiit d. 1 Mai 1719. æt. 68. Vir certè candidus, doctus & Religiosus erat hic noster *Ancherfen*, Præpositus *Hasleensis* & totius *Dizceleos Aarhusiensis*.

10) Mag. *Conradus Weebmann*.

Quot ex prænominatis istis Pastoribus Præpositi fuerint, explorare

non licet, sed cum templum D. Virginis in Nomarchia *Haslefsensi* situm sit, alternatim sine dubio Præpositura fungebantur Templorum S. *Clementis* & D. *Virginis* Pastores primarii, usque ad tempus Episcopi Dr. *Martini Matthia*, cujus auspicio Templum D. *Virginis* ad Nomarchiam *Ningberdensem* pertinebat.

Pastores Ecclesiæ VEILBYE
& simul Comministri supremi Ecclesiæ Cathedralis,

- 1) Dn. *Simon Wrold*.
- 2) Dn. *Erasmus Gammelmand*, postea Pastor Ecclesiarum *Hiortzhøy Eggo* & *Elef*, sepultus est in Templo Cathedrali *Aarholsiensi*.
- 3) Dn. *Severinus Spadesbar*.
- 4) Dn. *Hieronymus Arnoldi*.
- 5) Dn. *Janus Galhen*.
- 6) Dn. *Erasmus Hadbierre*.
- 7) Dn. *Nicolau Ramten*.
- 8) Dn. *Nicolau Hommand*.
- 9) Dn. *Johannes Alberti*.
- 10) Dn. *Christiernus Kiar*.
- 11) Dn. *Laurentius Erici*.
- 12) Dn. *Laurentius Petri*.
- 13) Dn. *Christiernus Matthia*.
- 14) Dn. *Laurentius Krage*.
- 15) Dn. *Janus Nicolai Fre*.
- 16) Dn. *Sveno Iob. Areboe*, Comminister hujus ædis primarius an. 30, Pastor *Weilbyensis* an. 32. & Canonicus *Aarholsiensi* an. 33.

Campanam dedit in Turri suspensam d. 16 Oct. 1648.

- 17) Mag. *Nicolau Kroog*, de quo postea.
- 18) Dn. *Melchior Sommerfeld*.
- 19) Dn. *Janus Harlef*.
- 20) Mag. *Laurentius Bartholinus*, quid adhuc vivit, Comminister constitutus d. 20 Dec. 1716.

Comministri inferiores ab an. 1636,

- 1) Dn. *Sveno Areboe*, de quo antea.
- 2) Dn. *Petrus Ivari*, postea Pastor Ecclesiæ in Diaccesi *Aalburgensi*.
- 3) Dn. *Johannes Lönborg*, Collega Scholz an. 16 inferior Comminister 18, & Supremus & Canonicus 24 an. obiit d. 11 Junii 1681. æt. 75.
- 4) Dn. *Christiernus Bernhardi*, ordinatus a Dn. *Jacobo Matthia*, d. 17 Julii 1657.
- 5) Dn. *Melchior Sommerfeld*, ordinatus a Dr. *Gravio*, d. 23 Decemb. 1670. obiit in Feb. 1710.
- 6) Dn. *Laurentius Dabl*, ordinatus a Dr. *Gravio*, d. 12 April 1678.
- 7) Dn. *Janus Harlef* obiit 1716.
- 8) Dn. *Petrus Schou*, ordinatus a *Brammio* d. 28 May. 1710, obiit 1717.
- 9) Dn. *Johannes Bloch*, vivit adhuc.

Parochiæ
A A B Y E.

Ultimus è Capitularibus, qui huic Ecclesiæ præfuerit, ante Con-Rectores

res, fuit Mag. *Iohannes Petri Hornesensis*, Scholæ primum *Aarhûsienſis* Rector, Canonicus, & *Nomarchiæ Haſleſenſis* Præpoſitus: Paſtor erat Eccleſiæ *Aabye*, cum Parochia annexata *Haſleſi*: poſtea Lector S.S. Theologiæ conſtitutus eſt, cui officio diligenter 15. an. præfuit. Obdormivit in Chriſto d. 13 Julii 1617, ſepultus in Templo Cathedrali *Aarhûſienſi*, ſcripſit *Catalogum Episcoporum Aarhûſienſium*, ab an. Chriſt. 948. ad An. Chriſt. 1584. quod Manuſcriptum in Bibliotheca Reſeniana, ut & in nonnullis aliis Bibliothecis latet, in 4. Ejus Antecęſſores ignoti ſunt. CON-RECTORES, è quibus nonnulli ad S. Miniſterium ordinati ſunt, qui Parochiæ *Aabye* præfuerunt, ſunt ſequentes.

- 1) Mag. *Chriſtiernus Petri*, ordinatus Paſtor Eccleſiarum *Aabye* & *Haſleſi*, inde vocatus Profeſſor Gymnaſii *Lundenſis* in Scania.
- 2) Mag. *Severinus Andrea Monſtanus* ordinatus etiam Paſtor, Con-Rector Scholæ erat 9 an. abhinc S. S. Theologiæ Lector & Canonicus 24 an. obiit 1652. æt. 69, ſepultus in Templo Cathedrali *Aarh.*
- 3) Mag. *Laurentius Nicolai Fogius* 6 meſes ſolummodo Con-Rector poſtea Paſtor Eccleſiarum *Feldballe* & *Nodager* & Præpoſitus *Nomarchiæ Meridionalis*, Pater erat

Mag. *Laurentii Georgii Fogii*, quæ Paſtor erat Templi D. *Catharine Ripenſis* & *Nomarchiarum Kalslundeniſis* & *Froſenſis* Præpoſitus.

- 4) Mag. *Severinus Petri Sommer*, quem dum inter Exteros viſit, Epigrammate honoravit Dn. *Winſtrupius*, honores Magiſteriales adeptus eſt 1630, poſtea Paſtor *Huevindi genſis* & Præpoſitus *Nimenſis*, mortuus an. circiter 1659.
- 5) Mag. *Nicolaus Andrea Wadomius*, ad Paſtoralem Templi D. *Virginis Aalburgenſis* an. 1633, promotus.
- 6) Mag. *Chriſtianus Boreb. Grevinge* ad Eccleſiam *Aabye* ordinatus, quæ Sexennio plus minus tranſactio, à perilluſtri & Nobiliſſimo *Oligero Roſenkrantzio* ad Paſtoratum *Hornsletenſem* vocatus mortalitatem exiit an. 1650.
- 7) Mag. *Nicolaus Nicolai Krogh*, natus in Norvegia d. 30 Decemb. 1615, primum quintæ Clasiſ Collega, & Amanuenſis Epilcopi Dr. *Martini Lalii*, à quo Con-Rectorali & Paſtorali *Aabyenſi* muneri circa an. 1641, inauguratus eſt, quo officio an. circiter 6 functus in Rectoratu ſucceſſit an. 1647 Dn. *Jacobo Canutio*, Profeſſori Theologiæ *Håſnienſi*, introductus à Dn. *Jacobo Matthia*: huic officio fideliter & feliciter præfuit an. circiter 38 obiit 1685. æt. 71, Pater erat Mag. *Nicolai Krogi*, Paſtoris *Sebe-*

viensis in Diœcesi Viburgensi & Dr. *Petri Krogii*, Episcopi Nidrosiensis.

8) *Ma^r Andreas Regelius*, natus in Lolandia an. 1615. Is Scholz Horternensis Rector, Con-Rector Scholz Aarhusiensis decernitur à Dr. *Jacobo Matthia*, an. 1648, designatus postea ejusdem Scholz Rector vitam cum morte commutavit d. 23 Dec. 1661. Pater Cl. *Mag. Magni Regelii*, Pastoris Ecclesiarum *Borup* & *Kenierlön* & Præpositi Nomarchiæ *Ramsdensis* in Szlandia, Viri Eruditionis & Scriptorum sumâ clarissimi.

9) *Mag. Iohannes Rhodius*, natus d. 6. Jan. 1625, in Parœcia Kettinge insulæ Alsiæ, primùm Con-Rector Scholz Outhoniensis, inde à Dr. *Jacobo Matthia* hujus Scholz Con-Rector & Vice-Rector designatus, obiit Viburgi d. 8 Junii 1679, postea sepultus in Templo Cathedrali Aarhusiensi. edidit *Elegantias Thome Bangii* Haf. 1666, 8vo. & postea 1705, 8vo. *Orbem Sensualium pictum* Haf. 1676, 8vo.

10) *Mag. Laurentius Laurentii Aarhusiensis*, qui Sexennio Con-Rectoratui præfuit, an. 1685, in defuncti Rectoris *Mag. Krogii* locum successus, dissertationibus in Academia Hafniensi habitis, insignique labore, Scholz Aarhusiensi

impensò, sat celebris, anno 1692 d. 6 Julii, æt. 54, in vivis esse desit.

11) *Mag. Janus Mundelstrup*, natus in pago *Mundelstrup*, Nomarchiæ *Sabroensis*, cui post decennem in Academia Hafniensi studiis navatam operam, novendecim dissertationibus publicis, Collegioque Logico, quod typis divulgatum est, & Metaphysico-Theologico, cui Colophonem imponere non licuit, haud obscuram, à Dr. *Eriso Gravio* sparta Con-Rectoralis Aarhusiensis ultro oblata est, quam & An. 1685, in Octob. susceptam 7, annos feliciter administravit ad an. 1692. d. 28 Maj, quo *Mundelstrupio* incio, nec quicquam minus meditantis Episcopus Dr. *Iohannes Braem* vocationem Regiam ad Pastoratum Eccles. *Arsles* & *Tist* procuratam obtulit, sed providentiâ divina mortuo eodem anno. *Mag. Laurentio Laurentii* d. 23 Julii in Rectoratu successit, & Rector an. 8 obiit d. 3 Jan. 1701, pietate & eruditione commendabilis.

Scripta.

Premium Logiæ artificialis Haf.

1680. 4to.

Disputatio de predicabilibus Haf.

1681. 4.

Specimen Gentilium etiamnum scriptis Hafn. 1684, 4.

Theologia gentilibus purior, abstracte considerata ibid. 1682. 4.

Collegium Logicum Hanoviz, 1686, 4to.

Disp. de Pomis Sodomiticis, Tres Exercitationes in Virilium. Dua Exercitationes in Persium.

12) Mag. Georgius Rbodius.

13) Mag. Baggau Junghans, natus erat Coldingæ, an. 1663. d. 19 Aug. ubi positus doctrinæ fundamentis, datisque in Academia laudandi profectus speciminibus, Nobilissimorum Filios per annos aliquot informavit, An. 1693. quartæ Classis Scholæ Aarhusiensis, & An. 1696. quintæ Classis Collega constituitur, postea 1701. Con-Rector; cui officio præfuit ad diem 18 Febr. 1717. quo die animam Deo reddidit an. 21. 54.

14) Mag. Janus Mundelstrup, natus Aarhusii d. 16 Dec. 1689, Patre celeberrimo Rectore, Jano Mundelstrup, In Schola patris informatus, Academiam an. 1706. salutavit: finitis autem studiis Academicis insigni Scholæ Aarhusiensis Collega & simul Cantor, ab Episcopo Brannio constituitur, & postea secundæ, tertiæ, quartæ, & quintæ. Ob eruditionem autem & virtutem modestiam Con-Rectoratus ipsi

committitur à Dr. Ocklenio an. 1717, & ab ipso ejusdem anni die 28 Maji Pastor Ecclesiæ Aabyensis ordinatur, adhuc, utinam diu! vivens.

Parochiæ

HASLE, SCHEIBYE, & LIISBIERG.

- 1) Dn. Simon Christierni Wrolde, secundus Scholæ Aarhusiensis Rector, Pastor an. 31.
- 2) Dn. Janus Wrolde Pastor an. 13.
- 3) Dn. Nicolaus Gammel, Pastor an. 29.
- 4) Dn. Janus Matthia, Pastor an. 3.
- 5) Dn. Janus Hofmann, aliquo tempore habitans in Vestibulo templi Lisbergensis, Pastor an. 10.
- 6) Dn. Iohannes Alberti, Pastor an. 10.
- 7) Dn. Severinus Bartoldi, Pastor an. 29.
- 8) Dn. Franciscus Nicolai, Pastor an. 32.
- 9) Dn. Severinus Eschildi, ordinatus à Dr. Gravio, an. 1676. Pastor an. 13, & 6 menses.
- 10) Dn. Iohannes Lundgaard, ordinatus à Gravio an. 1688. Pastor an. 13.
- 11) Dn. Bartoldus Mygind, ordinatus à Dr.

à Dr. *Brammio* an. 1700, obiit 1722, Pastor an. 22.

- 12) Dn. *Ericus Möller*, ordinatus ut Commiſtiter à Dr. *Ockſenio*, jam Pastor, adhuc vivit

Parochiæ

BRABRAND & KASTED.

- 1) Dn. *Magnus*.
- 2) Dn. *Ianus*.
- 3) Dn. *Nicolaus Christierni Morſen- gius*.
- 4) Dn. *Nicolaus Nicolai Lyngbye*.
- 5) Dn. *Severinus Lyngbye*, ordinatus à Dr. *Gravio* d: 6 Dec. 1672.
- 6) Dn. *Andreas Hufſeld*, natus Aarhusii an. 1667, d. 20 Juli, Patre *Iasparo Hufſeld*, Contule urbis Aarhusienſis poſtea Commiſſario Provinciali & Aſſeſſore Regio Commerciorum, poſtque ſtudia Scholaſtica Aarhusii, & Academica abſolviſſet, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 7 Decembr. 1692, adhuc vivit.

Parochiæ

AARSLEF & TILST.

- 1) Dn. *Kilianus Iani*.
- 2) Dn. *Nicolaus Baſſe*.
- 3) Dn. *Clemens Matbia*.
- 4) Dn. *Erasmus Friis*.
- 5) Dn. *Ianus Grenov*, ordinatus à Dr. *Gravio*, 1672, d. 7 Auguſt. obiit 1692, Pastor an. 22.
- 6) Dn. *Michael Petri*, ordinatus à

Brammio, d. 12 Auguſt. 1692, obiit 1711, Pastor an. 19.

- 7) Dn. *Andreas Touſtrup*, primum Commiſtiter Scanderburgenſis, ordinatus à Dr. *Brammio*, d. 8 Januar. 1692, poſtea harum Eccleſiarum conſtitutus Pastor d. 22 Octob. 1711, adhuc vivens.

Nomarchia.

VII. HATTINGENSIS.

Parochiæ

HATTING.

- 1) Dn. *Martinus Linnebrog*.
- 2) Dn. *Martinus*.
- 3) Dn. *Georgius Franciſci*.
- 4) Dn. *Georgius Michaelis*, Præpoſitus.
- 5) Dn. *Georgius Georgii*, ordinatus à Dn. *Iacobo Matbia*, d. 19. Oct. 1659, Præpoſitus an. & Pastor an- obiit 17. æt.
- 6) Dn. *Georgius Georgii Junior*, Paſtor & Coadjutor veterani Patris, ordinatus d. 30 Aug. 1695, poſtea Patris ſucceſſor, Præpoſitus conſtitutus an. 1714, adhuc ſuperſtes.

Parochiæ

LØSNING & KORNING.

- 1) Dn. *Paulus*.
- 2) Dn. *Iohannes Matbia*.
- 3) Dn. *Iohannes Bentzonius*.
- 4) Dn. *Iohannes Tauſſen*.
- 5) Mag. *Ferdinandus Paynch*, ſcrip-

lit Exercitationem moralem Hafn. 1628, 8vo.

De Vita Dei in homine, Rostochii 1627, 8vo.

De imagine Dei ibid. 4.

6) Dn. *Olaus Jerlös*, ordinatus à Mag. *Brochmanno*, d. 20 Oct. 1660, obiit 1674,

7) Dn. *Erasmus Petri Toxon*, ordinatus à *Gravio*, d. 12 Aug. 1674.

8) Dn. *Johannes Olai*, ordinatus d. 12 Aug. 1693, à Dr. *Brammio*, insignis Philologus præsertim Daniæus, adhuc vivit & laborat in Lexico magno Danico conficiendo.

Parochiæ
ENGUM.

Antiquis temporibus hæc Parochia annexata fuit Parochiis *Ørum & Daugaard*, in *Nomarchia Bierreensis* ante centum annos, ab his separata, quæ de causa, incertum est, ab eo tempore, sequentes fuere Pastores.

1) Dn. *Nicolaus Iboma*.

2) Dn. *Georgius Nicolai*.

3) Dn. *Bernhardus Falenkamp*.

4) Dn. *Ianus Krag*, ordinatus à Dr. *Gravio*, d. 12 Aug. 1674, obiit 1705

5) Dn. *Petrus Billefchov*, ordinatus à Dr. *Brammio*, d. 18 Nov. 1705, adhuc vivit.

Parochiæ
HEDENSTED.

1) Dn. *Petrus*.

2) Dn. *Andreas Matthia*, Præpositus

3) Dn. *Andreas Martini*, Præpositus.

4) Dn. *Martinus Andree*, ordinatus à Dr. *Gravio*, d. 22 Sept. 1676, obiit 1708.

5) Dn. *Owenus Steenberg*, antea Pastor Classicus, hujus Ecclesiæ Pastor constitutus d. 23 Mart. 1708 à Dr. *Brammio*, adhuc superstes.

Parochiæ
ØLSTED.

1) Dn. *Nicolaus Torchilli*.

2) Dn. *Severinus Olai*.

3) Dn. *Torchillus Nicolai*.

4) Dn. *Christiernus Jacobi*.

5) Dn. *Andreas Jacobi Sandberg*, ordinatus à Mag. *Brochmanno*, d. 21 Martii 1662, vitam cum morte commutavit an. 1677.

6) Dn. *Johannes Andree Grønbech*, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 15 Jun. 1677.

7) Dn. *Christiernus Bagger*, Pastor constitutus à Dr. *Brammio* 1706, d. 22 Sept. obiit 1710.

8) Dn. *Ericus Herlovius*, Filius Mag. *Martini Herlovii*, Pastoris Aarhusiensis Templi D. Clementis, ordinatus d. 12 Dec. 1710, à Dr. *Brammio*, adhuc vivens.

Parochiæ
TYRSTED & UDT.

1) Dn. *Petrus*,

2) Dn. *Erasmus Johannis*, Præposit.

3) Dn.

3) Dn. *Olaus Canuti*.
 4) Mag. *Christiernus Sommer*, Præpositus.
 5) Mag. *Aurelius Benzou*, Natus erat in sede Pastoralis *Nasbyensi*, d. 3 Decemb. 1639. Patre Dn. *Georgio Laurentii Ecclesiarum Nasbyensis & Tivelsensis* in Sælandia Pastore, nec non Nomarchiæ *Tybergensis* Præposito a Nobilissimo & generosissimo *Biörnone Udsfeldio*, Dn. de *Nasbyholm*, Arcis *Helsingburgensis* Governatore Regio, qui eum ad se acceptum filii ad instar in oculis habebat, publicæ Scholæ *Helsingburgensis* anno 1646 commissus est, Rectore *Dr. Erico Gravio*, inde an. 1651, ab Eodem ipsius illustri Mæcenate in celeberrimam Scholam *Herloviænam* transmissus, Rectore Mag. *Zacharia Lundio*, An. 1656, inter Cives Academicos, locum obtinuit. Studiis Academicis finitis, consensu atque suffragio *Dr. Joh. Svaningii* Regii Consilarii & Archiepiscopi à Mag. *Georgio Hilario*, tunc Scholæ *Hafniensis* Rectore, ad Sub-Rectorum ejusdem Scholæ vocatur an. 1664. Postea an. 1666, Philoſophiæ Magister renunciatur. An. 1668, harum Ecclesiarum Pastor vocatus ab Illustrissimo Dn. *Magno Friis*, Comite de *Frisenborg &c.* d. 11 Decembr. ejusdem anni ad sacrum illud munus à *Dr. Gravio*

inauguratus est. An. 1678, Præpositus eligebatur. Vitam cum morte commutavit an. 1681, d. 23 Sept. æt. 42, Insignis erat Poëta.
 6) Dn. *Jeremias Ancherſon*, de quo vide antea inter Pastores primarios Ecclesiæ Cathedralis *Aarhusiensis*.
 7) Dn. *Nicolas Petri*, ordinatus à *Dr. Ocksenio*, d. 22 Feb. 1714, mortuus 1717.
 8) Dn. *Nicolaus Munch*, ordinatus à *Dr. Ocksenio* d. 8 Jun. 1717, adhuc vivit.

Nomarchia
 VIII. HIELEMSLEFENSIS
 SKANDERBURGUM
 cum annexis Ecclesiis
 SKANDERUP & STILLING.

1) Dn. *Janus* ab antiquis primus post Reformationem Pastor habitus, in Prædio Sacerdotali prope Templum *Scanderup* habitabat, destructo jussu *Friderici II*, Eundem Dn. *Janum* Pastorem fuisse Aulicum nonnulli negant.
 2) Dn. *Paulus Andrea Coldingius* natus *Coldingæ* 1551, An. 1583, d. 10 Nov. vocatur à Serenissimo Rege *Friderico II*, ordinatus ab Episcopo Mag. *Laurentio Bartholini*, Præpositus *Hielmslefsens* & Canonicus *Aarhusiensis* erat, obiit d. 23 Febr. 1618, æt. 67, sepultus in

templo Cathedrali Aarhusiensi, Aulicus Pastor præterea erat.

- 3) Mag. *Georgius Petri Obel*, Pastor primum Ecclesiarum *Linnaæ & Dallerup* in Nomarchia *Gernens*, deinde harum Ecclesiarum, ut & Aulic Pastor à Rege Christiano IV. d. 30 Martii 1618 constitutus est, obiit 1638 Præpositus etiam erat.
- 4) Mag. *Jasparus Jobannis*, Pastor Aulicus & Præpositus erat, vocatus à Rege Christiano IV. d. 30 Januar. 1639, ordinatus ab Episcopo Dr. *Marsino Matthia*, ille unà cum Dn. *Christiano Petri*, Pastore Ecclesiarum *Birch & Yding*, & Præposito *Wordensi* intertuit conventui ad d. 8 Septembr. 1660 à Rege *Friderico III.* indicto, nomine omnium Præpositorum & Pastorum *Dixcelescos Aarhusiensi*, juxta conclusum Præpositorum datum in Synodo Aarhusiensi d. 28 Augusti 1660, in quo conventu Rex Danicæ & Norvegicæ absolutus & hæreditarius Monarcha & Dominus factus est, obiit 1679. Past. an. 40.
- 5) Mag. *Georgius Seidelin*, antea Pastor Ecclesiarum *Sielle, Skoring & Larsbye*, ordinatus à Mag. *Brochmanno*, d. 19 Junii 1662, Pastor ibid. an. 17, & Præpositus an. 3, per diploma Regis *Friderici III.* d. 12 Julii 1667 & postea à Rege Christiano V. d. 3 Maj 1670. confirmatum ad has Ecclesias vocatus,

huc venit Dom. 8. Trinit. 1679, Præpositus erat.

- 6) Mag. *Nichelius Seidelin*, Symnista Paris erat per aliquot annos, inde vocatus ad Ecclesias *Lundum & Handsted*, postea Paris Successor, simul & Præpositus constitutus 1702, ut & Pastor Aulicus, utinam in Deiglioriam & Ecclesie emolumentum diutius vivat!

Parochiæ

BLEGIND & HØRNING.

- 1) Dn. *Petrus Noer* vixit ante & post Reformationem annos 10.
- 2) Dn. *Laurentius Staalbaar* præfuit an. 13
- 3) Dn. *Nicolaus Erasmi* an. 34
- 4) Dn. *Erasmus Nicolai*, an. 32
- 5) Dn. *Laurentius Nicolai*, an. 24.
- 6) Dn. *Esbernus Erasmi Malling*, Præpositus, ordinatus a Dr. *Jacobo Matthia*, d. 21 Septembr. 1659 Pastor ferè meritis annorum 43. obiit 1702. Concionator erat eloquens, adeo ut mortuo, Dr. *Johanne Leth*, Confessionario Regio, jussu Regis in Aula concionem haberet, *Lethio* successurus, si ipse licuisset per ætatem ingravescentem.
- 7) Dn. *Nicolaus Hirtznach*, natus in Prædio Pastoralis *Astrup* Patre Dn. *Christiano Hirtznach*, Locipastore, ut Coadjutor Dn. *Esbarni* ordinatus est à Dr. *Brammio*, d. 17

Decembr. 1697, post mortem au-
tem Successor erat, adhuc vivens.

Parochiæ

FRUERING & WITVED.

- 1) Dn. Janus.
- 2) Dn. Erasmus.
- 3) Dn. Andreas, obiit 1592.
- 4) Dn. Canutus Jani, ordinatus ab
Episcopo Alberto Johannis, obiit
1632, Pastor an. 40
- 5) Dn. Janus Petri Holm, ordinatus
à Dr. Martino Matthia, obiit 1657
d. 30 Julii Pastor 27.
- 6) Dn. Petrus Rønning, ordinatus à
Dr. Jacobo Matthia, d. 9 Oct. 1657
obiit 1682, Pastor an. 25.
- 7) Dn. Ianus Rønning, ordinatus à
Doct. Gravio, d. 9 Jun. 1682, obiit
1686. Pastor an. 4.
- 8) Mag. Iohannes Iohannis Lönborg,
ordinatus à Dr. Gravio Aarhusien-
sis, Filius Dn. Iohannis Lönberg,
Commissarii supremi Ecclesiæ Ca-
thedralis & Canonici Aarhusiensis,
vivit, adhuc Cimbriz nostræ Anti-
qvarius & Poëta. Nonnulla de
rebus Danicis edidit Scripta, & ad-
huc scriptum confecit, typis para-
tum de origine, honore & dignitate
Nobilitatis Regnorum Danicæ & Nor-
vegiæ cujus brevium vel Summa-
rium inventes in novis literariis
Danicis Hafnensibus 8, 20, N.

68

Parochiæ

ADSLEF & MIESING.

Duo priorum Pastorum nomina ig-
nota sunt:

- 3) Dn. Paulus Matthia, ad grandem
ætatem profectus, cui Filius suc-
cessit.
- 4) Dn. Matthias Pauli, Past. an. 29.
- 5) Dn. Petrus Petri Mariager, Past.
an. 34.
- 6) Dn. Iohannes Laurentii Morset,
ordinatus à Dr. Gravio, d. 12 Au-
gust 1674 obiit 1678, Past an. 4
- 7) Dn. Ianus Iani Beeder, ordinatus
à Dr. Gravio d. 17 April 1678, o-
biit 1682, Pastor an. 5.
- 8) Dn. Iohannes Erici And. ordina-
tus à Dr. Gravio 1682, obiit 1689,
Pastor an. 7.
- 9) Dn. Christophorus Davidis Wøl-
tber, ordinatus à Gravio d. 30 Mar-
tii 1689, obiit 1706, Pastor an. 18.
- 10) Dn. Iacobus Danaus, Pastor Ca-
strensis constitutus à Dr. Brammie
harum Ecclesiarum Pastor an. 1706
d. 21 Martii, adhuc superstes.

Parochiæ

DOVER & WENGE.

- 1) Dn. Andreas Michaelis.
- 2) Dn. Nicolaus Andrea.
- 3) Dn. Michaël Erasmi.
- 4) Dn. Petrus Fabianus, ordinatus
d. 9 Jan. 1655, à Dr. Jacobo Mat-
thia, Præpositus erat, obiit 1688
- 5) Dn.

5) Dn. *Ivarus Iohannis Bredal*, ordinatus, à Dr. *Gravio*, 1689 obiit 1692.

6) Dn. *Jacobus Möller*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 12 Aug. 1692, adhuc vivit. Scripta : *Cowper Williams septem dierum collatio* inter Catholicum Evangelicum & Catholicum Romanum, quoad nonnullas Religionis controversias, ex Anglico in Danicum sermonem translata, Hafniæ 1722, 8vo. Multa Scripta inedita, sed prælo parata habet, quæ recensentur in novis literariis Danicis Hafnensibus 1722. N. 13.

Nomarchia

IX. HIDSSENSIS.

Parochiæ

KRAGELUND & FUNDER.

- 1) Dn. *Nicolaus Christiernus*, obiit an. 1579
- 2) Dn. *Christiernus Nicolai*, obiit an. 1603.
- 3) Dn. *Stephanus Andrea*, obiit an. 1689
- 4) Dn. *Laurentius Andrea*, obiit an. 1642
- 5) Dn. *Andreas Matthia Bering*, Præpositus obiit an. 1697
- 6) Dn. *Carolus Ermandinger*, ordinatus à Dr. *Brammio*, 1697, d. 17 Dec. adhuc superstes.

Parochiæ

GIØVAD & BALLE.

- 1) Dn. *Christiernus Iani Randrustensis*, qui juxta antiquorum estata Pastor erat ferè annorum 60.
- 2) Dn. *Petrus Melchioris Torning*, Pastor & Præpositus annorum 58, obiit 1658.
- 3) Dn. *Andreas Andrea Wiburgensis*, ordinatus à Dr. *Jacobo Matthis*, d. 22. April. 1654, obiit 1674.
- 4) Dn. *Andreas Wisnild*, ordinatus à *Gravio*, d. 13 Novemb. 1674 obiit 1698.
- 5) Dn. *Janus Nørholm*, ordinatus à *Brammio*, d. 15 April 1698, adhuc vivens.

Parochiæ

SEILING & SINDING.

- 1) Dn. *Michael* ex cænobio *Alling*, quod situm erat in Paræcia *Svestrup*.
- 2) Dn. *Severinus Michaelis*, obiit 1588
- 3) Dn. *Micabël Severini*, natus in prædio Sacerdotali *Sejling* 1534. Pastor vocatus harum Paræciarum à Curialibus, nomine Regis confirmatus à *Francisco Ramzovio* Dn. de *Redingstorf*, Præsido Regio *Silkeborgensis*, & ordinatus ab Episcopo, Mag. *Laurentio Bartholini* 1589, obiit 1629. Pastor an. 40 & Præpositus an. 16.
- 4) Dn. *Laurentius Jani*, natus Hot-
D 2

tersnesii an. 1600, vocatus à Curialibus, confirmatus à Præsidente Regio Silkeburgensi Christiano Mach, Dn. de *Busrup*, ordinatus d. 24 Nov. 1629, à Mag. *Christiern*o *Johannis*, Episcopo Aalburgensi, absente Dr. *Martino Matthia*, Episcopo Aarhusiensi, obiit 1673, Pastor an. 44. & Præpositus, 22.

5) Dn. *Henricus Laurentii*, natus in prædio Pastoralis *Wisnel* 1637, vocatus ad Paræciam *Seiling*, à Curialibus, ad Paræciam verò *Sinding* ab Ecclesiæ Patrono *Petro Lassenio*, Consiliario Status & Justitiæ, & *Affessore* in supremo Regis Tribunali confirmatus a Rege *Fridrico III.* ordinatus d. 13 Oct. 1665 à Dr. *Gravio* obiit d. 28 Decembr. 1709, Pastor an. 44, & Præpositus an. 18.

6) Dn. *Nicolaus Henrici* natus in Prædio Sacerdotali *Seiling* d. 12 Dec. 1675, privatim informatus ad publicam Scholam Aarhusiensem mittitur, Rector Mag. *Jano Mundelstrupio*, Con-Rector Mag. *Georgio Rhodio*, à Rectore demissus ad Academiam Hafniensem 1696 Examen Philosophicum an. 1697. & Theologicum 1698 sustinuit, Redux in Cimbriam, Præceptor vel studiorum Moderator erat per 3 annos Nobilissimi Christiani *Fischeri*, Dn. de *Allinggaard* & *Wenders*.

Issgaard, tandem vocatur ad has Ecclesiæ Regio diplomate, dat. d. 24 Jan. 1710, ordinatus à Dr. *Brandis*, d. 4 April 1710, adhuc vivit.

Parochiæ
SEERUP & LEMMING.

- 1) Dn. *Janus Simonis*.
- 2) Dn. *Petrus Hvadz*.
- 3) Dn. *Janus Christiani Hadderup*.
- 4) Dn. *Georgius Nicolai Brandstrup*, ordinatus ab Episcopo, Mag. *Jano Egidio*, 1602, obiit 1662, Pastor annorum 60.
- 5) Dn. *Manderupius Christophori Hønlberg*, Comminister & Postea Successor Antecessoris, ordinatus à Dr. *Jacobo Matthia*, d. 22 Decemb. 1657, obiit 1682. Pastor. 26.
- 6) Dn. *Rimboldus Rimboldi Schyete*, ordinatus a Dr. *Gravio* 1632 d. 24 Nov. obiit an. 1686. Pastor an. 4.
- 7) Dn. *Arnoldus Jani Printzler*, ordinatus à Dr. *Gravio* 1686 obiit 1695, Pastor an. 9
- 8) Dn. *Andreas Hvas*, natus Aarhusii, d. 10 Aug. 1655 Patre *Jano Andrea Hvas*, Studiose & Inspectore prædiorum Templi Cathedralis, Privatim informatus ab avunculo suo Dn. *Andrea Franzonio*, postea Pastore Ecclesiæ *Raarupiensis*, mittitur ad Scholam Aarhusiensem, Rector Mag. *Nicolao Krogio*, à quo demittitur an. 1685, ad Academiam Haf-

Hafnienſem. Finitis ſtudiis Aca-
demicis, Cimbriam petiit, ab illu-
ſtri & magno pietate, eruditione
& genere Heroe *Chriſtiano Gerſ-
dorffo*, Conſiliario ſtatus & Præfe-
cto Præfecturæ *Calløenſis* Moder-
ator electus ſtudiorum non modò
Filii illuſtris *Joachimi Gerſtorffii*,
jam Conſiliarii ſtatus & Juſtitiæ &
Præſecti Præfecturæ *Calløenſis* ve-
rùm & Sororis Filii, Illuſtriſſimi
Chriſtiani Ratlovii, Dn. de *Ratlou*
Dall & Gerſtorfflund, S. R. M.
Conſiliarii ſtatus & rei venatoriæ
per Cimbriam Septentrionalem
Præſecti. Inde Collega & Cantor
Scholæ Cathedralis Aarhuſienſis
conſtituitur, Rectore Mag. *Law-
rentio Laurentii*, quo officio fun-
ctus eſt an. 4. An. 1695. recom-
mendatione Dr. *Johannis Brammii*
à Rege Sereniſſimo Chriſtiano V.
ad has Eccleſias vocatur, ordinatus
à Prænominato Epifcopo d. 30
Aug. Anno 1710 Præpoſitus No-
marchiæ Hitzenſis eligitur, creatus
d. 6 May ejusdem anni, adhuc ſu-
perſtes.

Nomarchia
X. HOULBERGENSIS.
Parochiæ
SAAL & GULLØF.

1) Dn. *Thomas Nicolai*, Paſtor anno-
rum 22.

- 2) Dn. *Ianus Pauli*, Paſtor an. 35.
- 3) Dn. *Paulus Iani*, Paſtor an. 18
- 4) Dn. *Canutus Andrea Schomſtrup*
Paſtor an. 13.
- 5) Dn. *Martinus Laurentii Schius*,
Paſtor an. 14.
- 6) Dn. *Martinus Nicolai Giſtkud*,
Paſtor an. 17.
- 7) Dn. *Severinus Martini Schielſkør*,
Paſtor an. 26.
- 8) Dn. *Olaus Iani Pind*, ordinatus
d. 29 Juni 1666 à Dr. *Gravio*, o-
biit 1708. Paſtor an. 42, & Præ-
poſitus an. 24.
- 9) Dn. *Georgius Pind*, ordinatus d.
8 Oſt. 1708. à Dr. *Brammio*, o-
biit 1712, Paſtor an. 4.
- 10) Dn. *Henricus Schov*, ordinatus a
Brammio, d. 22 Julii 1712, adhuc
vivit.

Parochiæ
HOSLEF & GIERNING.

- 1) Dn. *Laurentius Pauli*, obiit 1552
Paſtor an. 16
- 2) Dn. *Jacobus Thuri*, ordinatus ab
Epifcopo, Mag. *Matthia Langio*,
obiit 1596, Paſtor an. 44, Præpo-
ſitus etiam erat an. 20.
- 3) Dn. *Ianus Severini Borne*, ordi-
natus a Mag. *Alberto Iohannis*, o-
biit Feſto D. Martini 1640, Paſtor
an. 44, & Præpoſitus an. 24.
- 4) Dn. *Chriſtfermus Iani Braſch*, or-
dinatus a Dr. *Martino Matthia*, o-
biit 1657, Paſtor an. 17

5) Dn. *Thomas Iani Hoslef*, ordinatus à Dr. *Jacobo Matthia*, d. 22 Decemb. 1652 obiit 1684. Pastor an. 27 & Præpositus an. 8.

6) Dn. *Jacobus Christierni Clementinus* natus anno 1639. Patre Magist. *Christierno Clementino* Inspectore *Herslofschelmiensi*, antea Rector erat Schola *Pomagriana* huc vocatus an. 1684, obiit 1711. Pastor an. 28.

7) Dn. *Severinus Jacobi Clementinus*, ordinatus a *Brammio*, d. 19 May 1706 adhuc vivit.

Parochia
WELLEFF.

1) Dn. *Erasmus*, Pastor an. 43.

2) Dn. *Bartholdus* Pastor an. 47

3) Dn. *Petrus Iohannis*.

4) Dn. *Erasmus Erasmi*, antea Symnista Ecclesiæ *Rye*, obiit 1607

5) Dn. *Petrus Iohannis*, ordinatus ab Episcopo Mag. *Jano Egidii*, munus Pastoralis successori concessit an. 1647, obiit 1651, Pastor 44.

6) Dn. *Nicolaus Karmarch*, ordinatus a Dr. *Jacobo Matthia*, obiit 1675, Pastor an. 28, & Præpositus an. 5

7) Dn. *Henricus Blichfeld*, ordinatus a Dr. *Gravio* d. 17 Febr. 1675, obiit 1700 Pastor an. 35

8) Dn. *Petrus Aaboe*, ordinatus a Dr. *Brammio*, d. 30 April 1700, adhuc vivit.

Parochiæ
HOULBIERG &
GRANIZLEF.

Nonnulli hic desiderantur.

1) Dn. *Georgius Petri*, obiit 1607, Pastor & Præpositus an. 20.

2) Dn. *Christophorus Danielis*, ordinatus à Mag. *Jano Egidii*, 1607. obiit 1669, Pastor an. 61 & Præpositus an. 29

3) Dn. *Janus Severini Lyderslef*, ordinatus a Dr. *Gravio*, d. 17 Sept: 1669, obiit 1695 Pastor an. 26

4) Dn. *Nicolaus Petri Brandt*, antea, Pastor Ecclesiarum *Haurum & Söby*, constitutus d. 15 Oct. 1695, harum Ecclesiarum Pastor, obiit 1714.

5) Dn. *Petrus Schalsstrup*, ordinatus a Dr. *Ocksenio* d. 21 Sept. 1714. adhuc vivens.

Parochiæ
HAURUM & SØBYE.

1) Dn. *Severinus*.

2) Dn. *Petrus Christierni*.

3) Dn. *Severinus Olai Pind*, Præpositus an. 2.

4) Dn. *Iannus Andree Brasen*, ordinatus à Dr. *Gravio*, d. 11 Aug. 1671 obiit 1688. Vir erat pius & Sincerus.

5) Dn. *Nicolaus Petri Brandt*, ordinatus a Dr. *Gravio* 1688, postea an. 1695 ad Ecclesias *Hvalberg & Grantzlef* translatus,

6) Dn.

- 6) Dn. *Christiernus Høst*, de quo vide antea inter Pastores Ecclesiarum *Narum & Ørum* num. 8.
 7) Dn. *Ianus Høst*, ordinatus à *Bramio* d. 10 Oct. 1704 adhuc vivens.

Parochiæ
**WEGERSLEF, AIGT,
 & TORSØE.**

- 1) Dn. *Christiernus*.
 2) Dn. *Severinus*
 3) Dn. *Georgius Thoma*.
 4) Dn. *Ianus Paasche*.
 5) Dn. *Ianus Ørsted*.
 6) Dn. *Andreas Andrea Vinding*.
 7) Dn. *Magnus Magni Grave*, Frater Episcopi Dr. *Erici Grave*, à quo ordinatus est. d. 21 Oct. 1666
 8) Dn. *Ianus Fuffing*, Præpositus constitutus 1708 adhuc superstes.

Nomarchia
XI. LIUSGAARDENSIS.

Parochiæ
GRØNBECH & SOSTRUP.

- 1) Dn. *Johannes Iohannis, Abbas Cænobii Alling*, sed religione Pontificia relicta, harum Ecclesiarum primus Evangelicus erat Pastor an. 20. mortuus 1558.
 2) Dn. *Andreas Matthia*, Coldingensis, obiit d. 1 April 1584, ordinatus à *Laurentio Bartholomai*, Past. an. 26, obiit 1584

3) Dn. *Laurentius Nicolai*, primum Dn. *Jona Iani*, Pastoris Sielløe &c. Symnilla, postea Pastor harum Ecclesiarum an. 27 obiit 1611.

4) Dn. *Nicolaus Petri Fogb*, natus in Pago *Farre* in Nomarchia Gierrensi, primò Symnilla per 7 an. inde Pastor an. 18, obiit 1628, Pastor an. 25.

5) Dn. *Nicolaus Christierni Lind*, Pastor an. 37 obiit 1665.

6) Dn. *Severinus Iani Hoslef*, primum Collega Scholæ *Aalburgensis* 1 an. inde Collega Scholæ *Viburgensis* 4 an. postea Comminister Dn. *Nicolai Christierni*, ordinatus a Dr. *Iacobo Matthia*, d. 9 Decemb. 1659 mortuus 1660.

7) Dn. *Otto Iani Hoslef*, primum Collega Scholæ *Viburgensis* an. 3, & menses 6. inde harum Ecclesiarum Pastor vocatus & ordinatus a Dr. *Gravio* d. 17 Augusti 1664, Præpositus constitutus 1683, Pastor an. 59, Præposituram Filio Dn. *Nicolao Lind*, Pastori *Hinge & Winderstef* an. 1711, concessit, obiit d. 19 Junii 1723.

Parochiæ
HINGE & WINDERSLEF.

- 1) Dn. *Petrus Nicolai* Pastor an. 219 & primus hujus Nomarchiæ Præpositus
 2) Dn. *Severinus Michaelis*, Pastor 38, an.

3) Dn.

1) Dn. *Johannes Severini*, Pastor 35 an. & Præpositus an. 29

4) Dn. *Christiernus Erici*, Pastor 50 an. & Præpositus 21 an.

5) Dn. *Johannes Christophori*, ordinatus a Dr. *Jacobæo* d. 17 Sept. 1656 Pastor an. 21

6) Dn. *Christianus Grave*, filius Episcopi Dr. *Gravii*, à quo ordinatus d. 12 April, an. 1678, obiit an. 1699

7) Dn. *Nicolaus Lind* filius Dn. *Ottonis Iani Hoslef*, ordinatus a Dr. *Brammio*, d. 25 Aug. 1699, Præpositus constitutus an 1711, adhuc vivens.

Parochiæ

LEURING & HØRRUP.

1) Dn. *Georgius Langbeen*.

2) Dn. *Helias Petri*, Pastor an. 40, obiit an. 1594

3) Dn. *Severinus Michaelis Hög*, ordinatus ab Episcopo *Ioh. Egædio*. Pastor an. 35, obiit 1629

4) Dn. *Bartholdus Jacobi Lögagger*, ordinatus a Dr. *Martino Matchie* Pastor an. 42, obiit 1661

5) Dn. *Petrus Nicolai Fiburg*, ordinatus a Mag. *Brochmanno* d. 29 Oct. 1661, Pastor an. 18 obiit 1677

6) Dn. Mag. *Wilbadus Sidenborg*, ordinatus d. 21 Mart. 1679 a Dr. *Gravio*, Pastor an. 30, obiit 1709

7) Dn. *Adam Levin Hammer*, ordi-

natus a Dr. *Brammio*, d. 18 Dec. 1709, adhuc vivit.

Parochiæ

WIUM & LIUSGAARD.

1) Dn. *Severinus Iani*, Pastor an 26

2) Dn. *Nicolaus*, Pastor an. 2

3) Dn. *Ianus Severini*, Pastor an. 27

4) Dn. *Theocarus Iani*, Pastor an. 28

5) Dn. *Thomas Christierni*, Pastor an. 7

6) Dn. *Ericus Christierni*, Pastor an. 24.

7) Dn. *Theocarus Thome*.

8) Dn. *Daniel Andrea Taarning*, obiit 1723.

Parochiæ

TAARNING & KARUP.

1) Dn. *Petrus Melchioris*.

2) Dn. *Melchior Petri*.

3) Dn. *Michael Melchioris*.

4) Dn. *Ericus Severini*, Pastor an. 3

5) Dn. *Andreas Palladis*, Pastor an. 38.

6) Dn. *Andreas Petri*, Pastor an. 43 & Præpositus an. 22, obiit 1683

7) Dn. *Petrus Andrea*, ordinatus a Dr. *Gravio*, d. 26 Febr. 1675, Patris Coadjutor per 8 an. postea Successor, obiit 1706, insignis Hebræus.

8) Dn. *Jacobus Trommius*, ordinatus a Dr. *Brammio* d. 18 Maj 1706, adhuc vivit.

Paro-

**Parochiæ
VRANUM & SÆSELOU.**

- 1) Dn. *Ibus*; ordinatus ab Episcopo Mag. *Langio* obiit an. 1561, Pastor an. 23.
- 2) Dn. *Andreas Winther*, ordinatus ab Episcopo Mag. *Laurentio Bartholini* obiit 1599, Pastor an. 18.
- 3) Dn. *Paulus Andrea Winther*, ordinatus à Mag. *Alberto Iob.* obiit 1640, Pastor an. 31.
- 4) Dn. *Paulus Christierni Basse*, ordinatus à Dn. *Martino Lalie* obiit 1689 Pastor an. 49
- 5) Dn. *Lorentius Caspari Buchholtz* ordinatus à Dr. *Gravio*, d. 3 Sept. 1680, obiit 1718, Pastor an. 38 Medicus haud contemnendus.
- 6) Dn. *Paulus Lorentii Buchholtz*, ordinatus d. 16 Decemb. 1718 à Dr. *Ocksenio* adhuc vivit.

**Parochiæ
HØBIERRIG & ELSBORG.**

- 1) Dn. *Cantellus*, sine dubio Cantor, *Wiburgi* degebat, unde singulo die Dominico & Festis diebus profectus, concionem habuit.
- 2) Dn. *Petrus*.
- 3) Dn. *Laurentius Barchmand*, Pastor an. 46 & Nomarchiæ Præpositus.
- 4) Dn. *Andreas Munch*, Pastor an. 10 postea vix mentis compos resignavit.

- 1) Dn. *Ericus Iobannis, Hotternesensis*, Pastor an. 43.
- 6) Dn. *Christiernus Iani*, natus in *Osterwelling*, Pastor an. 20 obiit 1663.
- 7) Dn. *Christiernus Torup*, ordinatus à *Brochmanno*, obiit 1667. Pastor an. 4.
- 8) Dn. *Christiernus Henrici Brochmand*, ordinatus à *Gravio* d. 17 May. 1667. obiit an. 1678 Pastor an. 11.
- 9) Dn. *Andreas Andrea Yaarning*, ordinatus d. 26 Febr. 1675, Antecessoris Coadjutor & postea Successor obiit 1713, Pastor an. 38.
- 10) Dn. *Jasparus Aabye* Collega quondam Scholæ *Wiburgensis*, ordinatus à Dr. *Ocksenio* d. 17 Febr. 1713, obiit 1723.

**Nomarchia
XII. MOLSSENSIS.
Parochiæ
AGRI & EGENS.**

ab Anno 1537.

- 1) Dn. *Severinus Martini*, ordinatus ab Episcopo Mag. *Langio*, Pastor 30 annorum erat, obiit 1567
- 2) Dn. *Petrus Olai*, natus in *Ingvorsstrup*, ordinatus ab Episcopo Mag. *Laurentio*. Pastor 32 obiit 1599
- 3) Dn. *Olaus Iobannis*, natus in *Pago Hansed*, ordinatus ab Episcopo
E Mag.

Mag. *Iohanne Ægidio*, Pastor an. 3 obiit 1603.

- 4) Dn. *Severinus Jani*, natus in pago *Sofien*, ordinatus à Mag. *Ægidio*, Pastor an. 18 obiit 1621.
- 5) Dn. *Palemon Amidsen*, natus in pago *Glarved* ordinatus à Mag. *Ægidio*, Pastor an. 40, & Præpositus an. 19, obiit 1661.
- 6) Dn. *Ianus Petri Hadsteen*, Randrusiensis, ordinatus à Mag. *Brochmanno* d. 13 May 1661, obiit 1705. Pastor an. 44, & Præpositus an. 25.
- 7) Mag. *Iohannes Iohannis* ordinatus à *Brammio* d. 13 Nov. 1705, postea translatus ad Ecclesias *Knebel* & *Roelsøe* 1707, obiit 1720.
- 8) Mag. *Iacobus Iohannis*, frater antecessoris, primum Pastor *Sneum* & *Tierboring* in *Dixcesi Ripeasi*, postea huc vocatus d. 24 Marr. 1707 obiit d. 13 Febr. 1722, Past. an. 15.

Parochiæ

EBBELTOFT & DRAABYE.

- 1) Dn. *Iohannes Christierni*, primus Præpositus *Nomarchiæ Mollensis*.
- 2) Dn. *Ianus Bierig*, Præpositus vocatus an. 1555.
- 3) Dn. *Iacobus Iani Müller*, obiit 1693, antea Pastor Ecclesiarum *Grundför* & *Spørring*.
- 4) Dn. *Nicolaus Petri*, vocatus 1603 Præpositus.
- 5) Dn. *Severinus Alberti*, vocatus 1653.

6) Mag. *Canucus Utrech*, vocatus 1673, obiit 17 — —

7) Mag. *Laurentius Fabricius*.

Parochia
WISTOFT.

- 1) Dn. *Severinus Francke*.
- 2) Dn. *Severinus Nicolai*.
- 3) Dn. *Severinus Bigum*.
- 4) Dn. *Severinus Iona*, Pastor 44, an. & Præpositus 20 an.
- 5) Dn. *Severinus Iani*, Pastor an. 60
- 6) Dn. *Christiernus Christierni*, Randrusiensis, Pastor. an. 32
- 7) Dn. *Laurentius Laurentii*, ordinatus à *Gravio*, d. 16 May 1679, obiit 1693.
- 8) Dn. *Severinus Aagaard*, ordinatus à *Brammio*, d. 21 Mart. 1693, Præpositus constitutus 1707, obiit 1723.

Parochiæ

KNEBBEL & ROELSØE.

- 1) Dn. *Christiernus* præfuit Ecclesiis *Tved Knebel* & *Roelsøe*, juxta enim antiquum Testimonium forentis, editum è Foro Tribuario *Mollensis* an. 1633, certum est prænominatas annexas fuisse Ecclesias 80 an. antea, post mortem autem prædicti *Christierni* separaræ.
- 2) Dn. *Ebbo Petri*, Moderator antea studiorum Nobilissimi *Henrici Belau*, Præfecti quondam *Callöensis*.
- 3) Dn. *Erasmus*.
- 4) Dn. *Ianus*.
- 5) Dn. *Nicolaus Matthia*,

6) Dn.

- 6) Dn. *Albertus Jani*, Aarhusiensis, ordinatus 1614 ab Episcopo Dr. *Martino Latio*, obiit 1671 Pastor an. 57. & Præpositus 9.
- 7) Dn. *Johannes Nicolai*, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 11 Aug. 1671, obiit 1679 Pastor an. 8
- 8) Dn. *Severinus Jani Wineber*, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 16 May 1679 obiit 1694.
- 9) Dn. *Petrus Varberg*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 30 Martii 1694, obiit 1705.
- 10) Mag. *Johannes Iohannis*, de quo antea obiit 1720.

Parochia
HELGENES.

- 1) Dn. *Henricus* Anno 1550
- 2) Dn. *Nicolaus Laffon*, An. 1569. Præpositus etiam erat.
- 3) Dn. *Severinus*.
- 4) Dn. *Olaus Dall*, vocatus 1607, Præpositus erat, ab hostibus Cæsareis in prædio suo Pastoralis interfectus an. 1628.
- 5) Dn. *Simon Laurentii*, Aarhusiensis, vocatus 1628, obiit 1642.
- 6) Dn. *Lanus Nicolai Lyngbye* vocatus an. 1642. Præpositus erat an. 1680.
- 7) Dn. *Christiernus Fischer*, ordinatus d. 4 Jun. 1680, ad Ecclesiam in Lolandia an. 1702. translatus, ubi obiit.
- 8) Dn. *Johannes Begerup*, ordinatus

d. 10 Maj 1702. à Dr. *Brammio*, obiit 1719.

Parochia
TVED.

- 1) Dn. *Gerhardus*.
- 2) Dn. *Severinus*,
- 3) Dn. *Jacobus*.
- 4) Dn. *Christiernus*, antea Rector Pomagriensis.
- 5) Dn. *Turo Fogh*.
- 6) Dn. *Christiernus Erasmi*,
- 7) Dn. *Thomas Christophori*, natus in prædio Pastoralis *Holbecens*, ordinatus d. 19 Junii 1662, a *Brochmanno*.
- 8) Dn. *Christiernus Magni*.
- 9) Dn. *Christiernus Huffeldt*, Aarhusiensis, natus d. 30 Martii 1664. Patre *Iasparo Huffeldt*, Collegii Commerciorum Assessore, ordinatus d. à Dr. *Gravio*, Præpositus constitutus 1723. adhuc vivit.

Nomarchia
XIII. NIIMENSIS.
HOTTERSNESIUM:

- 1) Dn. *Johannes Marckie*.
- 2) Dn. *Erasmus Dall*,
- 3) Mag. *Johannes Canusi*,
- 4) Mag. *Samuel* qui tempore belli Cæsarei ad Norvegiam translatus est.
- 5) Dn. *Gerhardus Petri*,
- 6) Dn. *Paulus Bruun*,
- 7) Mag.

- 7) Mag. *Petrus Rytter*, Collega quondam Scholæ Aarhusensis, ordinatus d. 29 Maj 1660. à Dr. *Johanne Baschera*, Episcopo Viburgenti, mortuus enim erat Dr. *Jacobus Matthia*, Præpositus erat & visit ad an. 1695, Pastor an. 35. sincerus certè verbi Divini Minister, scripsit. Concionem funeralem Mariæ Tundboe inclytæ Fœminæ Hotternefensis, Hafn. 1686. 4. D.
- 8) Mag. *Andreas Andrea Winding*, de quo antea inter Pastores Ecclesiarum *Haslund* & *Nyst* Nomarchiæ Galthensis.
- 9) Mag. *Iasparus Norup*, Fionensis, antea Pastor navalis in nave Vice-Architalassi *Gabel*, an. 1715. d. 21 Oct. Pastor & Præpositus hujus loci ab Episcopo *Ocksenio* constitutus est, adhuc vivens.

Parochiæ

HVERING, TANDRUP

&

HORNBORG.

ab Anno 1664.

- 1) Dn. *Petrus Iani*, Præpositus & Pastor 39. an. obiit 1603
- 2) Dn. *Christiernus Petri*, Pastor an. 29, obiit 1632
- 3) Mag. *Severinus Petri Sommer*, antea Con-Rector Aarhusensis, inde Præpositus & Pastor hujus Ecclesiæ an. 29, obiit 1639

- 4) Mag. *Claudius Christierni*, ordinatus à Dr. *Jacobo Matthia* d. 21 Sept. 1659, obiit 1668, Præpositus & Pastor an. 9.
- 5) Dn. *Victorinus Andrea Bonde*, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 16 Jun. 1668, obiit 1696 Pastor. an. 28.
- 6) Dn. *Johannes Agger*, Hafniensis, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 4 Decemb. 1696, obiit 1716, Pastor an. 20.
- 7) Dn. *Jacobus Bagger*, antea Pastor Ecclesiarum. *Hammel*, *Waldbye* & *Saal*, de quo supra, Pastor hujus loci 1. an. 1. obiit 1717
- 8) Dn. *Owennus Guldbierig*, antea Pastor Ecclesiarum *Barrish* & *Wrigsted* in Nomarchia *Biereensf*, adhuc vivit.

Parochiæ

NIIM & UNDERUP.

- 1) Dn. *Petrus*.
- 2) Dn. *Paulus*.
- 3) Dn. *Christiernus*.
- 4) Dn. *Sveno*.
- 5) Dn. *Ericus Bang*, Patris Coadjutor & postea Successor, adhuc vivens.

Nomarchia

XIV. NINGENSIS
AARHUUSIUM.

Templum

B. VIRGINIS

- 1) Mag. *Nicolaus Jacobi*, Aarhusensis

- sis, Filius Canonici Aarhusiensis *Jacobi Nicolai*, ordinationi Ecclesiasticæ latinæ cum aliis subscriptus an. 1537, obiit an. 1542
- 2) Mag. *Laurentius Bartholomæi*, postea Episcopus, de quo in Chronico Episcoporum.
- 3) Mag. *Olaus Olai*, Hottersnensis, antea Scholæ Aarhusiensis Rector, obiit 1566
- 4) Mag. *Christiernus Oerbanis Blichfeld*, natus Hafniæ, Arcis Hafniensis Concionator per aliquot annos, gradum Magisterii adeptus est d. 1 Julii 1566, eodem anno huc vocatus, obiit 1596
- 5) Mag. *Johannes Oldorpius*, Filius Mag. *Laurentii Oldorpii*, S. S. Theologiæ Lectoris Aarhusiensis, primum Rector Scholæ Aarhusiensis, postea hujus Ecclesiæ primarius, obiit 1608.
- 6) Mag. *Christiernus Stubeus*, antea arcis Fridericiburgensis Concionator, deinde Ecclesiæ hujus Pastor, mortuus 1621.
- 7) Mag. *Laurentius Nicolai Bording* natus Aarhusii, Patre Viro Consulari *Nicolao Petro*, Rector primum Scholæ *Randusienfis*, huc vocatur 1621, defunctus 1623, ætat. 33.
- 8) Mag. *Bundus Nicolai*, filius Mag. *Nicolai Vilhadi*, Pastoris primarii Templi S. Clementis, Concionator primum arcis *Dronningburgensis*, inde an. 1623. huc vocatus, obiit 1639. æt. 60.
- 9) Mag. *Christiernus Nicolai Bonde*, Aarhusiensis, ad sacram hanc ædem vocatus 1639. Templi Cathedralis Pastor factus 1642, postea Theologiæ Lector Christianiensis.
- 10) Mag. *Christiernus Nicolai Friis*, Aarhusiensis, Patre *Nicolao Friis*, urbis Senatore, Rector primum erat Scholæ *Hottersnensis*, inde Pastor Ecclesiæ *Raarup* in Nomarchia *Bierreenfi* Mag. Artium creatus an. 1641. & translatus ad hanc Ecclesiam 1642. cui præfuit cum magna laude an. 22. Quinque filios verbi Divini Ministros habuit, sc: Dn. *Nicolaum Friis*, Pastorem Ecclesiarum *Toulum & Schaarup*, & Præpositum Nomarchiæ *Giermensis*, Dn. *Christiernum Friis*, Pastorem Ecclesiæ *Bodum* in *Tye*, Dn. *Canutum Friis*, Pastorem Ecclesiæ *Nordbye* in Insula *Samptoa*, Dn. *Olaum Friis*, Pastorem Ecclesiæ *Hundslund* Nomarchiæ *Harzensis*, Dn. *Janum Friis*, Pastorem Ecclesiarum *Feldhalle & Nödagger* in Nomarchia *Meridionali*. Obiit 1664 Præpositus simul erat.
- 11) Mag. *Henricus Blichfeld*, natus est Pastophorio *Lyngaae* Patre *Christiano Blichfeld*, Domi & in publicis Scholis institutus, e Schola Aarhusiensis an. 1651. ad Academiam mittitur *Hatniensem*, eademque studiorum sedem per septennium tenuit, clarus interius diversis

disputationibus publicis, in & extra Communitatem Regiam, ubi Decanum ad variis mentis egit, & informatis Filiis Dn. *Jacobi Canuti*, S.S. Theologiæ Professoris, ad moderanda duorum Nobilium *Kaasiorum* studia vocatur, usque dum hanc docendi Provinciam publicè mutavit, juventuti Scholasticæ quinti ordinis in Schola *Aarbusiensis* præfectus, An. 1660. pridie Festi Pentecostis, usque ad An. 1664, quo, Deo ita providente, Dominica 23 post Trinit, Pastor Ecclesiæ D. Virginis eligitur, & paulò post d. 21 Dec. à Dr. *Gravio*, consecratur, constituiturque, vi ejusdem functionis judex causarum matrimonialium & Præpositus Nomarchiæ *Ningensis*. Per aliquot annos catarrhò infestabatur, qui ipsum Dom. 4. post Epiphaniam, quâ ultimam habuit concionem, aggressus tantum tamen indulsit virium, ut Dom. 5 post Epiph. c. in reliquo cætu in Templo sacro epulo refectus fuerit, postea lecto penitus affixus, d. 16 Martii 1703. placidissimè expiravit, æt. 72. Ministerii 39, gratà omnibus, quotquot innotuerat, sui relicta memoria; Vir enim erat omnibus charus & acceptus. Ipsiùs copaminibus debentur prima fundamenta Historiæ Ecclesiasticæ Personalis, sc. *Episcoporum* & *Rectorum*

Theologia, Pastorum, Rectorum & Con-Rectorum Aarbusiensium à tempore Reformationis.

- 12) Mag. *Laurentius Iburga*, Lollandus, natus Nachkoviæ d. 20 Aug. an. 1657, Scholæ *Coagiensis* primum Rector, inde Pastor Hollandicus Templi *Holmensis Hafniensis* an. 1695, postea 1703 Pastor primarius Templi D. *Virginis Aarbusiensis* & Præpositus *Ningensis*, deinde 1706, Ecclesiæ Cathedralis S. Clementis, & Præpositus provincialis & Nomarchiæ *Haslesensis*, tandem Episcopus Ripensis an. 1713 Fufius de Docto isto Viro legitur in Catalogo Episcoporum Ripensium.
- 13) Mag. *Iohannes Matthea Hammeric*, Hafniensis, Collegii Medici quondam Alumnus, inde Pastor & Præpositus Castrensis, Pastor hujus Ecclesiæ constitutus d. 19 Decemb. 1706 à Dr. *Brammio* & Præpositus Nomarchiæ *Ningensis*, adhuc vivens.

Scripta.

- 1) *Dissertatio Historico-Critica de mensa & poculo Demoniorum è 1 Cor. 10, v. 21.* Hafn. 1700, 4to
- 2) *Dissertatio Historico-Critica de stigmatibus Christi in Corpore Pauli ex Galat. 6, v. 17.* Hafn. 1701, 4.
- 3) *Dissertatio Historico-Critica de usu Evangelicæ Codicis apud Veteres Christianos.* Hafn. 1702, 4.

4) *Schediama de causis μουσικων
χρῆσεων invicem inter Christ. anos
& Gentiles usitata Hafn. 1703, 4.*

VALETUDINARIUM, seu HOSPITALE.

Templo D. *Virginis* adjunctum.

Valetudinarium istud olim tempore Pontificiorum, Cœnobium fuisse haud dubito, quod post Reformationem à Symnisticis D. *Virginis* administrabatur; quinque enim sequentes, sc. 1) Dn. *Janus Lundum* 2) Dn. *Ianus Iani*. 3) Dn. *Christiernus Matthie*. 4) Dn. *Janus Phi*. 5) Dn. *Thomas Iohannis* & Pastores *Valetudinarii* & Symnisticæ, vel Vicarii Pastorum primario Templo D. *Virginis* simul erant, usque ad annum 1642 quo *Hospitale* suos alebat Pastores, & Ecclesia D. *Virginis* suos separatos habebat Symnistas.

Valetudinarii Pastores,

- 1) Dn. *Petrus Lindenfeld*, vocatus à Præfecto Aarhufiensi & Episcopo Dr. *Martino Lelio* d. 29 Julii 1642 obiit 1657
- 2) Dn. *Michael Hiortzhøy*, vocatus d. 30 Martii 1657, ab Illustrissimo Aarhufiensi Præfecto, Dn. *Erico Rosenkrantzio* & Episcopo Dr. *Jacobo Matsbie*, à quo ordinatus est d. 7 April. ejusdem anni, obiit 1672.

- 3) Dn. *Laurentius Frost*, vocatus ab Illustr. *Erico Rosenkrantzio* & Episcopo Dr. *Gravio*, à quo ordinatus est d. 6 Decemb. 1672, obiit 1686
- 4) Dn. *Janus Iohannis Katzenberg*, vocatus à Serenissimo Rege Christiano V, d. 20 Martii 1686, antea Comminister Ecclesiarum *Tømmesløf* & *Esløf*, obiit 1690

Symnista templi D. Virginis.

- 1) Dn. *Sveno Alberti*, vocatus d. 12 1642. à Consulibus Aarhufiensibus, *Iohanne Petri* & *Severino Iani*, Symnista an. 38, obiit an. 1680.
- 2) Dn. *Ericus Iacobi Möller*, vocatus à Serenissimo Rege an. 1680 & à Dr. *Gravio* ordinatus d. 3 Sept. 1680, obiit 1683.
- 3) Mag. *Lyderus Laffon*, vocatus à Rege an. 1683, Symnista an. 3. & 1686 d. 9. Nov. translatus ad Ecclesiam *Wiby* & *Tisted*, de quo postea inter Pastores Randrusientes.
- 4) Dn. *Japetus Japeti Lilebrand*, vocatus 1686, d. 9. Nov., ordinatus à Dr. *Gravio* d. 10 Decemb. solus Symnista erat ad 3 April. 1690, quo anno juxta Diploma Regis Christ. V, *Hospitale* perpetuo Symnisticæ officio fuit annexum, obiit an. 1696
- 5) Dn. *Johannes Toxver*, Selandus, Alumnus quondam Collegii Medici, postea Pastor Castrensium in Anglia & Bras

& Brabantia, hinc vocatus 1596,
& adhuc superstes.

Parochiæ
**ASTRUP, TULSTRUP
& HVILSTED.**

- 1) Dn. *Petrus Nicolai*, Pastor an. 22.
- 2) Dn. *Janus Iohannis*, Pastor an. 39.
- 3) Dn. *Laurentius Winther*, Pastor an. 8.
- 4) Dn. *Christophorus Andrea*, Pastor an. 49.
- 5) Dn. *Thomas Nicolai*, Pastor an. 9.
- 6) Dn. *Severinus Simonis* Pastor an. 8.
- 7) Dn. *Petrus Jani*, Pastor an. 8.
- 8) Dn. *Christianus Hirznach*, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 7 Febr. 1668 antea Collega fuit Scholæ Londinensis in Scania, obiit an. 1714 Pastor an. 46.
- 9) Dn. *Nicolaus Olai Holmboe* natus in prædio Pastoralis *Torrild*, Comminister ordinatus Patris sui Dn. *Olai Holmboe*, d. 30 April 1700 à Dr. *Brammio*, postea ad has Ecclesias translatus d. 12 May 1714, adhuc vivens.

Parochiæ

HOLME & TRANBIERG.

- 1) Dn. *Thomas Andrea*, Vicarius Aarhusiensis erat, ubi etiam habitabat.
- 2) Dn. *Andreas Thoma*, prioris Filius, etiam Vicarius Aarhusiensis, ubi habitabat ad an. 1580, quo anno iussu Regio ad prædium Pastorale

Holmense, veterum Pastoris habitaculum, se contulit.

- 3) Dn. *Nicolaus Christierni*, diu Antecessoris Symnita ob ætatem ingravescentem, & postea successor.
- 4) Dn. *Benedictus Severini*, Pastor an. 8.
- 5) Dn. *Nicolaus Orsted*.
- 6) Dn. *Christiernus Torsagger*, ordinatus a Dr. *Gravio*, d. 21 May 1669 obiit 1695, Pastor an. 26.
- 7) Dn. *Nicolaus Hutfeld*. Aarhusiensis, natus d. 16 Febr. 1669, Patre *Jaspardo Hutfeld*, Consule Aarhusiensi, postea Commissario provinciali & Assessore Regio Commerciorum, è Schola Patria demissus, Academiam Hafnientem salutavit, ubi studiiis finitis, in ædibus Parentum substitit ad an. 1695, quo ad has Ecclesias vocatus, a Generosissimo Barone *Constantino Marsilio*; d. 31 Aug. à Dr. *Brammio* ordinatus, adhuc superstes. Deus ipsi vitam & vires, quibus adhuc fruitur, diutius concedat.

Parochiæ

BEDER & MALLING.

Observandum hic est Parochiam annexam *Malling*, ad officium pertinere S. S. Theologiæ Lectoris Aarhusiensis, ideoque Lectores, ut veri hujus Ecclesiæ Pastores, haberi possunt, præsertim cum Serenissimus Rex Christianus IV. juxta Diplo-

ploma dat. Orthiniz d. 9 Sept 1638. Lectoribus Aarhusiensebus permiserit, vel per se ipsos, vel per Commisstrum Ecclesie Bedder sacra administrare, quando igitur Pastor Ecclesie Bedder officio Pastoralis perfungetur, omnibus redditibus fruetur, decimis exceptis, quæ ad Lectorem pertinent. Ordinatos fuisse ad sanctum Ministerium Ecclesie Malling Lectores Mag: Laurentium Bordingium juniorem tradunt antiquiores. Nomina itaque Pastorum Ecclesie Bedder, deinde Lectorum producemus.

Bedder Ecclesie Pastores.

- 1) Dn. Torchillus Andrea Pastor an. 35. obiit 1617.
- 2) Dn. Laurentius Jani, Pastor an. 28. obiit 1643.
- 3) Dn. Janus Petri Mariager, ordinatus à Dn. Martino Lallio d. 19 Martii 1643. Pastor an. 32. obiit 1675.
- 4) Dn. Laurentius Jani Bedder, Antecessoris Filius, ordinatus à Dr. Gravio d. 3 Sept. 1675. obiit 1694. Pastor an. 19.
- 5) Dn. Erasmus Hörning, Aarhusiensis, ordinatus à Dr. Brammio d. 23. Decemb. an. 1994. subita morte, d. 22. Julij 1723 in itinere prope Aarhusium correptus.

Lectores S. S. Theologiae Aarhusienses.

- 1) Mag. Laurentius Jacobi Oldorpius, Fionensis, natus in pago Ollerup prope Suenburgum. Postquam in Academia Hafniensi Pædagogum egisset, Theologiae Lector Aarhusii constituitur an. 1553. cui officio præfuit an. 24. deinde an. 1576 Cantoriæ præficiatur, obdormivit in Christo 1601 d. 21. Julij an. æt. 84. sepultus in templo Cathedrali.
- 2) Mag. Petrus Winstrupius, Hafniensis, Lector constitutus 1576. cui Officio præfuit annis fere 2 de eo vide plura in Cronico Episcoporum Aarhusiensium.
- 3) Mag. Laurentius Petri Bordingius, Senior defunctus est 1602. d. 6 Aug. æt. 59.
- 4) Mag. Johannes Petri Horsnesensis, de quo antea inter Correctores vel Pastores Ecclesie Aabye, Lector an. 15. obiit 1617. d. 13. Julij.
- 5) Mag. Job. Jacobi Crogius, Gener Laurentii Bordingii, Rector Scholæ Aarhusiensis an. 13. S. S. Theologiae Lector an. 11. vitam cum morte commutavit an. 1629 d. 10 Febr. ætat. 49. sepultus in templo Cathedrali.
- 4) Mag. Severinus Andrea Morfianus Con-Rector Scholæ Aarhusien-

siensis 9. an. deinde S. S. Theologiz Lector & Canonicus 24. an obiit an. 1652. ætatis 69, sepultus in parte australi ambitus pone Chorum.

7) Mag. *Laurentius Jani Bordingii*, prænominati Mag. *Laurentii Bordingii* Nepos, natus Aarhusii d. 10. Febr. 1610. Patre Senatore Aarhusiensi, postquam per annos multos *Germaniam, Bata viam, Galliam, Italiam &c.* aliquoties peragrasset, Ephorus interea Nob. *Axellii Sehested.* redûx Professor in Academia *Sorana* factus est, postea ad Lectoratûm Theologiz Aarhusiensem an. 1652 vocatus, & Magister Philosophiz creatus 1653. obiit d. 30. April an. 1677. in Prædio suo *Ryunggaard*, quod Dn. *Petrus Fogh*, Gener ipsius, & à Rege Nobilitatus, jam possidet, scripsit Dissertationem elegantem *de utraque Historia rectè legenda & intelligenda*, Soræ 1652. 4to.

8) Mag. *Johannes Nicolai Wandalinus*, natus Viburgi d. 2. Febr. 1644. Patre Viro celeberrimo, Mag. *Nicolao Job. Wandalino* Sholæ ejusdem Rectore per aliquot annos prænominato Mag. *Bordingio* vicariam præstitit operam, defuncto *Bordingio* Lector factus, moritur d. 25. Junii 1685. æt. an. 41.

9) Mag. *Eilerus Jacobus*, Hafniensis, primum Scholæ *Roskildensis* Conector inde Lector *Aarhusiensi*, & Collegii Consistorialis Assessor, villam fructualem *Solstrup* habebat, quâ venditâ, & Lectoratu resignato, ad Sælandiam se contulit, ubi sinistram expertus fortunam obiit an. 1720.

10) Mag. *Jacobus Lodbergius*, Ripensis, Filius Dr. *Christiani Lodbergii*, Episcopi Ripensis celeberrimi, primum Lector Theologiz Aarhusiensi, inde Professor Philosophiz & Designatus Theologus Hafniensis, postea Pastor primarius *Christianiensi*, inde vocatus constituitur Pastor Primarius D. *Virginis Hafniensis*, Præpositus Provincialis & Nomarchiz *Sokelundensis*, tandem Episcopus *Fionensis*, ubi adhuc superstes est, utinam diu floreat in Dei Gloriam & Ecclesiz emolumentum.

Scripta.

Tractatus de Valentino & Valentiniæ Hereticis Seculi II. Hafn. 1695. 4to.

Catechismus Danicus, sive brevium quæstiones in Catechismum, cum Responzionibus. Hafn. 1720. 8.

11) *Olaus Wormius* Ripensis, Assessor Collegii Consistorialis, natus d. 17. Julii 1672. Patre Illustri

Matthia Wormio, Contiliario
Justitiæ & Cancellariæ, Præfide
& Consule Ripensi per annos 32
mortuo d. 14 Febr. 1707. qvi
Vir erat prudens, optimus &
sincerus. Privatim informatus
Wormius nolter à Mag. *Envaldo*
Hegelund, postea Rectore Col-
dingensi, ad Scholam Hafniensem
mittitur, Rectore Mag. *Petro*
Fosio, Con-Rectore Mag.
Severino Gludio, unde demissus
ad Academiam Hafniensem
1691. statim Haderslebiam pe-
tiit, in Ædibus celeberrimi Dr.
Grubbii subsistens ad colendam
lingvam latinam, inde Hafniam
petiit, & ibi finitis studiis Aca-
demicis, & Collegiis habitis sub
celeberrimis Theologis *Bartho-*
lino & *Lintrupio*, ad exterar
regiones an. 1696. profectus, pri-
mò Hollandiam, inde *Brabantiam*,
Galliam & *Angliam*, ubi
Oxonii imprimis charus erat Dr.
Eduardo Bernbardo, in cujus Æ-
dibus locatus non parvam sibi
requisivit eruditionem. Rediit
in Patriam S. S. Theologiz Le-
ctor à Serenissimo Rege an. 1700
constituitur, in quo Officio ad-
huc Dei gratiâ superest, est, ut
tinam diu vivat!

Parochiæ

ORMSLET & KOLT.

1) Dn. *Mischaël Erasmi*

- 2) D. *Christophorus Jani*
3) Dn. *Simon Petri*
4) Dn. *Olaus Martini* Pastor an. 28.
5) D. *Janus Job. Olgoed* Past: an. 1
menibus 6
6) Dn. *Erasmus Christierni*, voca-
tus 1645 d. 10 Sept. ordinatus a
Dr. *Jacobe Matthia*
7) Dn. *Petrus Erasmi*, ordinatus à
Dr. *Gravio* d. 16 May 1679 Past.
an. 5. d. 9. Nov. 1683. obiit
1697 Pastor an. 14.
8) Dn. *Andreas Olai* ordinatus a
Dr. *Gravio*.
9) Mag. *Matthias Trane*, de quo
antea inter Pastores Ecclesiarum
Hammel &
10) Dn. *Torchillus Nissen*, antea Pa-
stor *Schibholm* & *Schonby*, de
quo supra, huc translatus d. 12.
Juni 1711. adhuc vivit.

Parochiæ

WIBYE & THISING:

- 1) Dn. *Anareas Schriver*, Scriba
fuit in Prædio Regio *Haurballe-*
gaard, donatus ob Officium su-
um præbendis, postea ad has Ec-
clesias vocatus, floruit 1577.
Præpositus Ningenfis erat.
2) Dn. *Martinus Andrea Hade*, Pas-
tor an. 46. & Præpositus an. 24.
obiit 1624.
3) Dn. *Janus Laurentii Mariagger*,
ordinatus ab Episcopo *Jano E-*
gidio vespere Diei Ascensionis
Christi 1621, obiit d. 12. Sept.
1672 Pastor an. 51. 4) Dn.

- 4) Dn. *Christiernus Jani Wibye*, Antecessoris Filius, vocatus ab Illustri *Gabriele Marfilio*, Regis *Friderici III.* Factore & Legato Residente Amstelodami, ordinatus à *Dr. Gravio* d. 13. Oct. 1665. obiit 1686.
- 5) Mag. *Lyderus Lasson*, de quo antea, huc translatus an. 1686 d. 9 Nov. & an. 1699 ad Ecclesias *Korsör & Torborg* in *Szalandia*
- 6) Dn. *Bernhardus Suhr*, natus in Prædio Pastoralis *Saxild* d. 21. April 1673. Patre Dn. *Casparo Suhr*, Pastore Ecclesiarum *Saxild & Nölöv* & Proposito *Hatzensi*, privatim & in publica *Aarhusiensi* Schola informatus, ad *Academiam* mittitur an. 1690. postea Famulus *Dr. Brammii*, à quo ordinatus est d. 9 Febr. 1700 obiit an 1710. Pastor an. 10.
- 7) Dn. *Nicolau Heyde*, *Aarhusiensi* ordinatus à *Dr. Brammio* d. 28 May 1710. adhuc vivens

Parochia

MORSLET.

Primis Reformationis temporibus à Pastore *Aarhusiensi* administrata est usque ad finem *Seculi XVI* à quo tempore sequentes numerantur Pastores.

- 1) *Christiernus Laurentii* floruit an. 1603. uri nomen ipsius indicat, quod in Cathedra, eodem

- anno erecta, adhuc occurrit.
- 2) Mag. *Michael Nicolai*, remotus ab Officio ob neglectum & disputatum *Baptismi Exorcismum*.
- 3) Dn. *Laurentius Michaelis*, obiit 1642
- 4) Dn. *Erasmus Nicolai*, *Aarhusiensi*, à Curialibus vocatus & ab Episcopo *Dr. Martino Matthia Lelio* an. 1642 ordinatus, obiit Dom. Reminiscere, d. 16 Mart. quo ipse *Concionem* ad Populum habuit
- 5) Dn. *Matthias Bergenhammer*, natus in Prædio Pastoralis *Rübelychensi* in *Nomarchia Lolandæ Fugelsensi*, d. 8 Oct. 1663 vocatus primo ad *Parociam Paternam* à Rege gloriosissimæ memorie *Christiano V.* d. 4. Aug. 1685. postea ad Ecclesiam *Morsletensem* an. 1690. d. 13 April. ab Excellentissimo & Illustrissimo *Barone Jano Juel*, *S. R. M.* *Consiliario intimo* &c. adhuc *Dei gratiâ* vivit

Nomarchia

XV. SEPTENTRIONALIS

GRENONA.

- 1) Dn. *Janus Schiör.*
 2) Mag. *Severinus Sbiör.*
 3) Dn. *Petrus Nordbagger.*
 4) Dn. *Torchillus Petri.*

5) Dn.

- 5) Dn. *Laurentius Johannis*.
- 6) Dn. *Wilborinus Erasmi*.
- 7) Dn. *Georgius Erasmi Bagge*.
- 8) Dn. *Nicolaus Jani Jerslös*, antea Symnista
- 9) Mag. *Gerhardus Wineke*, postea Pastor Primarius Templi *Holmensis Hafniensis*, & Præpositus navalis
- 10) Dn. *Ovenus Broch*, primum Symnista, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 3. Decembr. 1673. postea Pastor Primarius, Præpositus constitutus 1702. senex adhuc vivit.

Symnista.

- 1) Dn. *Janus Shött*.
 - 2) Dn. *Erasmus Nicolai*
 - 3) Dn. *Janus Job. Trige*.
 - 4) Dn. *Matthias Olai Storm*.
 - 5) Dn. *Georgius Severini*.
- Hi quinque unâ Rectores Scholæ fuerunt.
- 6) Dn. *Nicolaus Jani Jerslös*, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 21. Oct. 1666. postea Pastor Primarius.
 - 7) Dn. *Ovenus Broch*. de quo antea.
 - 8) Dn. *Christianus Zeushon*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 31. Aug. 1695.
 - 9) Dn. *Hinricus Galt*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 18 Nov. 1699.
 - 10) Dn. *Severinus Bagge*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 29 Januarii 1706 adhuc vivens

Parochiæ

CARLBYE & WOLDBYE

- 1) Dn. *Petrus Remsnider*, natus *Aarbusii*
- 2) Dn. *Michael Nicolai*, natus *Grenonæ*.
- 3) Dn. *Nicolaus Jacobi*, natus *Lemovicæ*.
- 4) Dn. *Ericus Severini*, natus in pago *Winding*. Nomarchiæ *Törstingensis*, Pastor & Præpositus an. 40.
- 5) Dn. *Severinus Petri Birrig*, natus in Pago *Rimsöe*
- 6) Dn. *Georgius Christiernus Pind*, natus *Aarbusii*, Pastor & Præpositus an. 44.
- 7) Dn. *Laurentius Johannis*, natus in pago *Trige* Pastor an: 10
- 8) Dn. *Jacobus Severini*, natus in Pago *Lyngaa*. Nomarchiæ *Sæbroensis*, Pastor an: 47 & Præpositus an. 23.
- 9) Mag. *Petrus Ansgarii*, natus *Coldingz* an. 1675. Patre Dr. *Ansgario Ansgarii*, Episcopo *Ripensi*, quondam vigilantissimo, dum *Fridericentem* frequentabat Scholam, cum Patre, qui Regi *Friderico IV*, dum in exteris verlabatur Regionibus, à Confessionibus erat, *Germaniam, Italianam, Galliam & Bataviam* perostravit, inde redux 1693 inter

cives Academicos numerabatur, finito cursu Academico, Ephorus eligitur Illustrissimi Baronis *Högh*, quo mortuo, privatim degens, dum in animo habuit exterius videre Academijs, ad has Ecclesias vocatur ab Illustrissimo & Generosissimo *Palamone Kragb*, Dn. de *Katholm*, Equite aurato, S. R. M. Consiliario intimo, &c. ordinatus à Dr. *Brammio* d. 6 Junii 1704 obiit d. 9 Aug. 1723 subitâ morte correptus, Vir pius & sincerus.

Parochiæ

GIERILD & HEMMED.

- 1) Dn. *Ianus Nicolai* Pastor an. 28
- 2) Dn. *Ianus Iaspari*, Randrusiensis Pastor an. 30.
- 3) Dn. *Larentius Iani*, natus in *Pago Woldom*, an. 40.
- 4) Dn. *Iohannes Severini*, Randrusiensis, Pastor an. 16
- 5) Mag. *Christiernus Iani Fischer*, *Wiburgensis*, Pastor an. 22.
- 6) Dn. *Severinus Palamonis*, Filius *Palamonis Amdisen*, Pastoris. *Agri & Egens*, Nomarchiæ *Molsensis*, Pastor an. 4.
- 7) *Iohannes Petri Capell*, *Svenaburgi* in *Fionia* natus, ordinatus à Dr. *Iacobo Matthie* d. 17. Julii 1657 obiit 1684 Pastor an. 27.
- 8) Dn. *Andreas Nicolai Haasum*,

ordinatus à Dr. *Gravio*, obiit 1700 Pastor an. 16.

- 9) Dn. *Gregorius Brun*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 30 April 1700 adhuc vivens.

Parochiæ

RIMSØE & CASTBIERG.

- 1) Dn. *Severinus Bierrig*.
- 2) Dn. *Petrus Severini Bierrig*.
- 3) Dn. *Simon Pauli Skonning*, natus in Prædio Pastoralis *Torsager*, Pastor an. 38.
- 4) Dn. *Erasmus Nicolai*, natus in Prædio Pastoralis *TodbiERG*.
- 6) Dn. *Simon Erasmii*, Antecessoris Filius, ordinatus à Mag. *Brochmanno* d. 19. Junii 1662. obiit 1696. Pastor an. 34.
- 6) Dn. *Iohannes Torchilli*, antea *Ephorus* nobilissimi *Ioachimi Rodstenii*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 4 Dec. 1696. obiit 1717 Pastor an. 21.
- 7) Dn. *Ianus Brogge*, Ephorus quondam Nobilissimi Dn. *Trolle* ordinatus à Dr. *Ocksenio* d. 26. Febr. 1717. adhuc vivens.

Parochiæ

DRUM & GINDERUP.

- 1) Dn. *Erasmus Michaelis*
- 2) Dn. *Ianus Iani Ryum*, Pastor an. 40.
- 3) Dn. *Olaus Christierni Pind*, *Aarhusiensis*, Pastor an. 26.

4) Dn.

- 4) *Laurentius Iani Raun* Past. an. 26
 5) *Dn. Christiernus Iani Breum*, ordinatus à *Dn. Jacobo Matthia*, d. 5. Decembr. 1654 Pastor an. 6.
 6) *Dn. Laurentius Erasmi Ledemarch*, Hafniensis, ordinatus à *Dr. Jacobo Matthia* d. 5. Julii 1655. obiit 1694 Pastor an. 39
 7) *Dn. Iacobus Capell*, Sælanus, ordinatus à *Dr. Brammio* d. 23. Dec. 1694 adhuc vivens

Parochiæ

HAMMELEF & ENSLET

- 1) *Dn. Severinus Ebbonis*,
 2) *Dn. Petrus Simonis*,
 3) *Dn. Petrus Nicolai*,
 4) *Dn. Severinus Erici*,
 5) *Dn. Andreas Petri*,
 6) *Dn. Owenus Nimtoft*,
 7) *Dn. Christiernus Broch*, Arthufiensis.
 8) *Dn. Ianus Ierne*, ordinatus d. 15 Jun: à *Dr. Gravid*, 1677. antea Collega Scholæ Coldingensis.
 9) *Dn. Ianus Arreboe*,
 10) *Dn. Martinus Broch*,
 11) *Dn. Olaus Karlbye*, ordinatus à *Dr. Ocksenio*, d. 18 Decembr: 1713 adhuc vivens

Parochia

TJÆSTRUP.

- 1) *Dn. Erasmus Rud*, Præpositus, Pastor & Schriba forensis.
 2) *Dn. Martinus Laurentii*.

3) *Dn. Iohannes Severini*, postea vocatus ad Ecclesias *Gierild & Hemmed*

4) *Dn. Nicolaus Petri*, Randrusiensis

5) *Dn. Iacobus Ioh. Bruun*, ordinatus à *Dr. Jacobo Matthia*, d. 17 Julii 1657

6) *Dn. Georgius Offerii*

7) *Dn. Stephanus Hvid*.

8) *Dn. Ianus Hals*, ordinatus à *Dr. Brammio* d. 7 Sept. 1708.

Parochiæ

WEGERSLEF & WILLERSØE.

- 1) *Dn. Ianus Severini*
 2) *Dn. Matthias Erasmi*,
 3) *Dn. Sveno Iohannis*,
 4) *Dn. Severinus Nicolai Leeb*, Pater *Dn. Iohannis Leeb* Regii Confessionarii & Concionatoris Aulici, obiit 1655
 5) *Dn. Severinus Severini Nanzon*, ordinatus à *Dr. Jacobo Matthia*, d. 3 Maji 1655. obiit an. 1670.
 6) *Dn. Christiernus Michaelis Bilum*, ordinatus a *Dr. Gravid* d. 17 Aug. 1670 obiit an. 1699.
 7) *Dn. Ioh. Rimsøe* ordinatus a *Dr. Brammio* d. 31 Martii 1699 obiit 1702.
 8) *D. Laur. Høll* ordinatus à *Dr. Brammio* d. 15 Martii 1702 obiit 1713.

9) *Dn.*

- 9) Dn. *Petrus Riise*, primus, qui ordinatus est à Dr. *Oeksenio* d. Dec. 1713 adhuc vivens

Parochiæ
**FIELLERUP &
GLESBORG.**

- 1) Dn. *Simon Iani*.
2) Dn. *Ianus Simonis*.
3) Dn. *Nicolaus Petri Bierre*.
4) Dn. *Nicolaus Stienrad* Pastor an. 35.
5) Dn. *Christiernus Leth*, Frater Dr. *Iob. Leth*.
6) Dn. *Iohannes Winholt*, Randrusiensis, Pastor an 4
7) Dn. *Nicolaus Bøg*, Wiburgensis, ordinatus à Dr. *Iacobo Matthis* d. 17. Maj. 1655. obiit an. 1702. Pastor an 47. & Præpol.
8) Dn. *Nicolaus Raun*, Holsatus, Ephorus quondam Nobilissimi *Magni Ahrenfeldt*, ordinatus d. 20 Nov. 1702 adhuc superstes.

Parochia
ANHALT.

Ejus Pastores ignoti sunt, interdum enim ob tenuem vitæ sustentationem & rudem inhabitantium conversationem Parochiam reliquerunt. Is qui nunc vivit, est Dn. *Georgius Sommerfeld*, Aarhusiensis, ordinatus d. 5 Aug. 1707 vocatus an. 1723. ad Ecclesiâs *Golind* & *Ebdrup*.

Nomarchia

XVI.

SEPTENTRIONALIS
HALDENSIS.

Parochiæ

SPENTRUP & GASSUM.

- 1) Dn. *Severinus Martini*, Pastor an. 30.
2) Mag. *Bondo Iani*, Pastor an. 4.
3) Dn. *Christiernus Nicolai*, Præpositus & Pastor an. 52.
4) Dn. *Limbachus Christierni*, Pastor an. 23.
5) Dn. *Nicolaus Petri*, Pastor an. 15
6) Dn. *Severinus Petri Asferus*, ordinatus à Dr. *Iacobo Matthis* d. 3. Jan. 1656. Pastor an. 42 & Præpositus an. 28. obiit 1698. æt. 79.
7) Dn. *Iohannes Brökens*, Randrusiensis, ordinatus à Dr. *Gravio* 1690. Obiit 1710 Pastor an. 20 Præpositus constitutus 1699
8) Dn. *Aurelius Friis*, natus in Prædio Pastoralis *Sebaarup*, Famulus Dr. *Brammii* à quo ordinatus est d. 4 April. 1710 adhuc vivit.

Parochiæ

WESTER-TØRSLOF

&

SVENSTUP.

- 1) Dn. *Ianus*.
2) Dn. *Christiernus*.

3) Dn.

- 3) Dn. *Augustinus*.
- 4) Dn. *Andreas Qvist*.
- 5) Dn. *Johannes Laurentii*.
- 6) Dn. *Gregorius Pryz*.
- 7) Dn. *Christiernus Bagger*.
- 8) Dn. *Christiernus Boals*, ob. 1719.

Parochiæ

TVÆDE & LIND.

- 1) Dn. *Christiernus Pauli*, Pastor an. 49.
- 2) Dn. *Janus Petri Lycke*, Pastor an. 43.
- 3) Dn. *Nicolaus Canuti Oxe*, Pastor an. 26.
- 4) Dn. *Christiernus Sbröder*, Pastor an. 26.
- 5) Dn. *Christiernus Riiber*, Pastor an. 2.
- 6) Dn. *Claudius Prinzeler*, Pastor an. 13.
- 7) Dn. *Janus Mörk*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 4 Dec. 1711. Aarhusensis, & ejusdem Scholæ Collega, jam translatus ad Ecclesias *Randlöv & Bierreagger* in Normarchia *Hattensan*, 1719 ubi adhuc vivit

Parochia

GLENSTRUP.

- 1) Dn. *Christiernus Bosen*, Pastor an. 40.
- 2) Dn. *Janus Nicolai Høybye*, Pastor an. 50.

- 3) Dn. *Christiernus Scerup*, Pastor an. 16.
- 4) Dn. *Johannes Dyser*, Past. an. 6.
- 5) Dn. *Janus Kall*, Pastor an. 35.
- 6) Dn. *Petrum Wedege*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 23. Sept. 1694. Præpositus constitutus 1711. adhuc vivit.

Parochiæ

KOUSTED & ROSTED.

- 1) Dn. *Ianus Martini*, Pastor an. 22.
- 2) Dn. *Nicol. Matthiæ*, Past. an. 42.
- 3) Dn. *Christiernus Clementis*, Past. an. 52.
- 4) Dn. *Ianus Brasch*, Pastor & Præpositus an. 52, mens. 4.
- 5) Dn. *Petrus Brasch*, Pastor an. 32.
- 6) Dn. *Eschildus Severini Spentrup*, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 3. Aug. 1683, obiit 1709, Past. an. 26.
- 7) Dn. *Idalius Iobannis Brunow*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 30. Aug. 1709, obiit 1710.
- 8) Dn. *Laurentius Harlef*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 4 April 1710. translatus ad Ecclesiam *Bierregrav* in Diœcesi *Viburgensi* 1717.
- 9) Dn. *Ianus Winsmølle*, antea Symoysta Cl. Mag. *Diemari Bullschjæ*, Præpositi *Inulz Sampsoe*, & an. 1718 d. 8 Jan. harum Ecclesiarum Pastor constitutus à Dr. *Ocksenio*, obiit 1723.

Parochiæ

ASFERG & FAARUP.

- 1) Dn. *Christiernus Jani.*
- 2) Dn. *Clemens Johannis*, Past. an. 52
- 3) Dn. *Petrus Nicoloi*, Past. an. 40.
- 4) Dn. *Ivarus Iob. Abel*, ordinatus à Dr. *Jacobo Matthia*, d. 21 Sept. 1659 Pastor an. 14.
- 5) Dn. *Janus Severini Wisne*, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 3. Dec. 1672 an. 15.
- 6) Dn. *Laurentius Eschildi Wisnild*, ordinatus à Dr. *Gravio* 1687.

Nomarchia

XVII. ONSILDENSIS
MARIAGRUM.

- 1) Dn. *Christiernus Loëmand.*
- 2) Dn. *Nicolaus Soelgaard.*
- 3) Dn. *Laurentius Ibrano.*
- 4) Dn. *Johan. Abel*, etiam Præpol.
- 5) Dn. *Nicolaus Christierni.*
- 6) Dn. Mag. *Johannes Hyphof*, etiam Præpositus, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 13 Martii 1672 obiit 1704.
- 7) Mag. *Petrus Vivebro*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 6 Junii 1704, obiit eodem anno.
- 8) Dn. *Petrus Sparre*, ordin. à Dr. *Brammio* d. 5. Dec. 1704 obiit 1720.

Symmystæ Mariagrienses.

Ex eo tempore, quò Symmystæ pro

officio fruitur reeditibus Parochiæ
Windblaz juxta Diploma Regis
Christiani IV, dat. d. 12 Martii
1630, lequentes fuere Capellani

- 1) Dn. *Johannes Grönsfeld,*
- 2) Dn. *Petrus Guddum.*
- 3) Dn. *Christiernus Seerup.*
- 4) Dn. *Matthias Storm.*
- 5) Dn. *Janus Höstmark.*
- 6) Dn. *Johannes Schipper.*
- 7) Dn. *Johannes Gierding.*
- 8) Dn. *Petrus Lunsgaard*, adhuc viv.

Parochiæ

HOBROE & SCHIEL-
LERUP.

- 1) Dn. *Jacobus Petri,*
- 2) Dn. *Jacobus Severini.*
- 3) Dn. *Janus Fogb*, Præpositus
- 4) Dn. *Janus Olai Pind.*
- 5) Dn. *Daniel Severini Wisne.*
- 6) Mag. *Nicolaus Georgii Seerup.*
- 7) Dn. *Jacobus Erici Frisenberg*, Præpositus, obiit 1720, subita morte correptus.

Parochiæ

FALSLEF & KIERBYE.

- 1) Dn. *Christiernus.*
- 2) Dn. *Laurentius.*
- 3) Dn. *Petrus Christierni.*
- 4) Dn. *Iohannes Petri.*
- 5) Dn. *Stephanns Büxow*, ordinatus d. 3. Febr. 93.
- 6) Dn. *Martinus Bang*, ord. 1705.
- 7) Dn. *Christiernus Qvist*, ordinatus 1714 adhuc vivens.

Paro-

Parochiæ
**SØNDER & NØR-
 ONSILD.**

- 1) Dn. *Canutus.*
- 2) Dn. *Andreas.*
- 3) Dn. *Christiernus Durop.*
- 4) Dn. *Petrus Christierni Kaal.*
- 5) Dn. *Severinus Petri Hadsund,*
- 6) Dn. *Pet. Iani Munch,* ord. 1676.
- 7) Dn. *Iacobus Seidelin.* ord. 1699.
- 7) Dn. *Petrus Hiardemaal,* ordinatus 1703 adhuc vivens.

Parochiæ
HORNUM & SNÆBOM.

- 1) Dn. *Janus.*
- 2) Dn. *Michael Pauli.*
- 3) Dn. *Kilianus Iani.*
- 4) Dn. *Petrus Bernhardi.*
- 5) Dn. *Mauritius Olai.*
- 6) Dn. *Iacobus Sinding,* adhuc viv.

Parochiæ
HEM & SEM.

- 1) Dn. *Henningius Iohannis.*
- 1) Dn. *Nicolaus Thoma.*
- 3) Dn. *Iohannes Severini.*
- 4) Dn. *Thorius Iani* Præpositus,
- 5) Dn. *Nicolaus Ibori.*

Notnarchia
XVIII. ROUGSENSIS
 Parochiæ
**ØRSTED & ESTRUP-
 LUND.**

- 1) Dn. *Georg. Severini,* Præpositus.

- 2) Dn. *Nicolaus Petri Ferslef,* ordinatus ab Episcopo Mag. *Laurentio Bartholomæo* obiit d. 28. May. 1615.
- 3) Dn. *Severinus Olai,* ordinatus à Mag. *Iohanne Ægidio,* Præpositus erat, mortuus d. 21. Oct. 1636 æt. 54.
- 4) Dn. *Theocarus Nicolai Ferslef,* ordinatus à Dr. *Martino Matthæa* obiit an. 1670, Pastor an. 30.
- 5) Mag. *Christiernus Victorinus,* natus *Grenone* 1638. d. 28. Febr. Patre Pl. Rev. & Cl. Dn. *Victorino Erasmi,* Pastore Primario ejusdem Urbis: studiis Academicis finitis Collega quartæ & quintæ Classis Scholæ *Ripensis* per aliquot annos fuit, an. 1663. exteras visitavit Academias; *Wittemberga* Domo Celeberrimi Theologi Dr. *Ægidii Strauchii* exceptus, Collegia *Abrahami Calovi* & *Balthazaris Meisneri* diligenter frequentavit: per *Germaniam,* ubi Doctiores *Germania* conveniebat, in *Italiam* transit, tempore hyemis *Padue* commoratus, Anno 1664 *Venetias* apulit, unde per *Anconam* & *Loretto* *Romam* pervenit: inde per *Siennam,* *Florentiam,* *Milanum,* *Taurinum,* *Lugdunum,* *Aureliam,* *Lusitiam* Parisiorum petiit, ubi per 12 hebdomades substitit, postea *Londinum* in *Anglia,* & præ-

tertium Oxonium, ubi ob studia ex-
colenda 12 hebdomatibus vixit,
visitavit, donec peste & bello in-
testino ejusdem regni coactus
per *Hollandiam Hamburgum* re-
didit, Redux in Patriam clementiâ
Regis & Postulatu Antecessoris
Dn. *Theocari Ferslef*, harum Ec-
clesiarum Pastor d. 13 Oct. 1669
vocatus, & Dr. *Gravio* d. 4 Mart.
1670 ordinatus, obiit d. 27 Junii
1721, æt. æn. 84, Ministerii 52.
Præpositus 38. Vir certè sine-
rus & tamen, ingravescente æta-
te, affabilis.

6) Dn. *Severinus Victorinus*, d. 17
Febr. 1713, à Dr. *Brammio* or-
dinatus, ultimus autem erat inter
Pastores, quos Dn. Episcopus
ordinavit obiit statim, sc. 1714.

7) Dn. *Andreas Iaspari*, Randrusi-
ensis, cujus Scholz Collega quon-
dam erat, ordinatus à Dr. *Ochse-
nio* d. 11. Dec. 1715 adhuc vivit.
Parochiæ

HOLBECH & UDBYE.

1) Dn. *Michael Nicolai*, Monachus
erat Cænobii *Essenbeck* sed reli-
cta Pontificia religione, Pastor
hujus loci & Nomarchiæ Præpo-
situs constituitur, obiit 1579.

2) Dn. *Matthias Michaelis*, Ante-
cessoris Filius, Præpositus erat,
obiit 1617.

3) Dn. *Christiernus Matthiæ*, Pastor
22 æn. propter certas causas an-

1629 ab offic. Pastoralis remotus.

4) Dn. *Christiernus Nicolai Helsing*,
Szlandus, Pastor erat 54. an. ut
& Præpositus, obiit 1682.

5) Dn. *Michael Petri Möller*, natus
Grenone, ordin. d. 9. Jun. 1682
à Dr. *Gravio* Antecessoris Coad-
jutor, & defuncti Successor, obiit
1709.

6) Dn. *Johannes Capell Haasum*, na-
tus in prædio Pastoralis *Gierild*,
ordinatus à Dr. *Brammio* d. 30
Aug. 1709, Præpositus constitutus
1721, adhuc vivit.

Scriptis

Disertat. de *Mulis Ans*, Gen. 36, v.
24. Hafn. 1704

Parochia

WOOR.

1) Dn. *Nicolaus*.

2) Dn. *Ianus*.

3) Dn. *Petrus Nicolai*, Pastor 30 æn.
obiit 1639.

4) Dn. *Christiernus Olai Pind*.

5) Dn. *Nicolaus Pauli*, ord. 1693.

6) *Ianus Brasel*, ordinatus 1704.

Nomarchia

XIX. SABROENSIS

Parochiæ

LADDING, FARUP & SABROE.

Curia Pastoralis sua est in pago
Schiolderstef.

Ante

Ante Reformationem inveniuntur
duo,

- sc. 1) Dn. *Iohannes Torchilli* 1469 &
2) Dn. *Iannus Ihoi* 1473, an ul-
timus Lutheranam amplexus
sit religionem pro certo affir-
mare non possum

Post Reformationem ergo occur-
runt.

- 1) Dn. *Janus Esberni Balle* qui obiit
1590, Filium Dn. *Esbernum Jani*
habuit, ut symmista sed ob vitæ
immodestiam ab officio remotus.
2) Dn. *Nicolaus Severini Torup*, vo-
catus an. 1591. mortuus 1625.
Præpositus
3) D. *Nicolaus Pauli Brandt*, Aar-
husiensis, vocatus 1619 Dom. 8.
Trinit. ut Coadjutor & Succes-
sor Antecessoris, obiit 1664, Præ-
positus
4) Dn. *Petrus Nicolai Brandt*, præ-
nominati Filius, ordinatus à Ma-
gistro *Brockmanno* d. 13. Maji
1661 etiam Præpositus
5) Dn. *Petrus Petri*, ordinatus d. 23
Dec. 1670 à *Gravio*, obiit 1699
6) Dn. *Petrus Panderup*, ordinatus
à *Brammio* d. 10 Nov. 1699.
Præpositus constitutus 1714, ad-
huc vivit.

Parochiæ

LYNGAÆ & SCHIÖD.

Novi sunt nonnulli ante Refor-
mationem Pastores; vixit an. 1471

Dn. *Jacobus Nicolai Huid*, non
modò enim Campanam, quæ ad-
huc invenitur in Turri Templi
Lyngææ, eudi curavit, & sequen-
ti in baptizanda campana usus est
oratione.

*Presta, quæsumus, Domine! ut vix ad
sculum hoc sanctum, tua Ecclesia
preparatum à tuo sancto spiritu
per nostra humilitatis servitium
sanctificetur, ut per illius tactum
& sonitum fideles invitentur ad
sanctam Matrem Ecclesiam, &
ad premium supernum, per Dn.
nostrum J. Chr. Amen! verùm &
duo Baptisteria ænea, quæ adhuc
in templis Lyngææ & Schiöd
conspiciuntur ejus curâ confecta
sunt an. 1581. Post eum alius
erat, nomine Dn. *Petrus*, quod
probatur ex antiquo testimonio
forensi, dato in foro *Sabröensian*.
1495, curâ prænominati Dn. *Pe-
tri*, quò confirmatur, prædium
Sacerdotale annexum in pago
Lyngææ à Patrono & Rusticis
donatum esse ob Missam in Alta-
ri D. Virginis Templi *Lyngææn-
sis* celebrandam.*

Huic successit Dn. *Severinus Vilsba-
di*, qui 3 annos, antequam ejicie-
bantur Monachi, Pastoratum re-
signavit, forsitan ob religionem
Pontificiam, cui addictus erat.
Post Reformationem

- 1) Mag. *Petrus Pauli* vocatus an.

1534. ab ultimo Episcopo Pontificio, *Oweno Bilde*, qvi Mag. *Petero* sequentes in membrana scriptas literas Vocationis Sacerdotalis dedit.

no Bilde Dei & Apostolica sedis gratia Episcopus Aarhusiensis dilecto nobis in Christo Filio, Mag. Petro Pauli, nostra Diaceseos Clericopa ternam in Domino Charitatem Probitatis & virtutem tuarum merita quibus apud nos commendari, nos inducunt, us personam tuam speciali gratia & favore prosequamur, unde tibi Ecclesiam Parochialem in Långaa cum sua annexa Schott, per resignationem cuiusdam Dn. Severini Vilhadi, ulrimi Possessoris vacantem, cum omnibus iuribus, pertinentiis emolumentis, pariter cum animarum cura in nomine Jesu conferimus, eaq, per biretti nostri impositionem, investimus in eandem, in cuius collationis & investitura evidens testimonium presentes literas sigilli nostri appensione iustissimum communiri. Datum Aarhusi anno Domini MDXXXIV, ipso b. Thoma Apostoli Die.

Primò cum Pontificiam, deinde Lutheranam amplectum fuisse religionem haud dubito; inveniebatur enim post mortem eius Lutheri Commentarius in Genesin cum adscripto nomine P. P. &

anno 1553. obiit 1570. Pastor an. 36.

- 2) Dn. *Janus Petri*, natus in prædio *Schaaruggaard* ordinatus à Mag. *Laurentio Bartholomao* 1570, obiit 1586. Pastor an. 16.
- 3) Dn. *Petrus Severini*, antea Symmista *Randrusiensis*, ordinatus à Mag. *Laurentio Bartholomao*, sed huc vocatus d. 5 April 1586 obiit 1601. Pastor an. 15.
- 4) Dn. *Thomas Nicolai*, Curatoris Valeditudinariii *Randrusiensis*, Filius, primùm Symmista *Randrusiensis* huc vocatus an. 1601 obiit d. 7. Aug. 1623. Pastor an. 22.
- 5) Dn. *Christiernus Blichfeld*, Filius Mag. *Henrici Blichfeld* Pastoris Ecclesiarum *Iistrup & Fugelslef*, & Præpositi *Nomarchiæ meridionalis*, vocatus d. 17. Aug. 1623, & ordinatus à Mag. *Jobanne Egidio*, obiit d. 9 Junii 1641, Pastor an. 18.
- 6) Dn. *Severinus Matthia* natus in pago *Ørsted*, *Nomarchiæ Rougensis*, primùm Rector Scholæ *Randrusiensis* per an. 6. & 6. mens. inde huc vocatus, Festo Visitationis Mariæ an. 1641, & à Dr. *Martino Matthia Lelio*, ordinatus & Præpositus 1664 constitutus, obiit 1684. Past. an. 43.
- 7) Dn. *Matthias Severini*, Antecessoris Filius vocatus d. 14 Nov. 1673, ab Illustrissimo Comite

Mag.

Magno Friis & ordinatus à Dr. *Gravio* d. 6 Febr. 1674. ut Patris Coadjutor & Successor, Præpositus constitutus 1699, obiit 1713. Pastor an. 39.

8) Dn. *Severinus Matthia*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 19. Maji 1706, ut Patris Coadjutor & Successor, sed obiit an. 1707. Pastor solummodò 10 mens.

9) Dn. *Georgius Hierfing* ordinatus à Dr. *Brammio*, ut Dn. *Matthia* Coadjutor & Successor d. 5. Aug. 1717. adhuc vivens

Parochiæ

WITTEN, HALDUM & HADSTEEN.

1) Dn. *Balthazar Jani*, obiit 1563 sepultus in Templo *Wischen*.

2) Dn. *Simon Linager Wandalius*, obiit 1572 sepultus in Templo *Wischen* Pastor an. 9.

3) Dn. *Johan. Michaëlis Holstbroe*, antea, ut fama fert, Scriba arcis *Scanderburgensis*, ordinatus mense Nov. 1572 ab Episcopo Mag. *Laurentio Bartholomæo*, obiit 1607 Pastor an. 35.

4) Dn. *Gregorius Thoma Corvinus*, *Randrusiensis*, vocatus d. 25 Oct. 1607, obiit 1639. sepultus in Templo *Haldum*, Pastor an. 32. & Præpositus.

5) Dn. *Nicolaus Henrici Blichfeld*, natus in pago *Tistrup*, primùm

Collega quartæ Classis Scholæ *Aarhufiensis*, vocatus 1639, Pastor cœlebr. an. ferè 8 Pastorum resignavit in manus Fratris *Francisci Blichfeld*, & exteras petiit regiones an. 1647.

6) Dn. *Franciscus Blichfeld*, ordinatus à Dr. *Jacobo Matthia* an. 1647. obiit 1681 Pastor an. 34.

7) Dn. *Severinus Laurentii Rømer* vocatus d. 15 Martii 1681, & ordinatus à Dr. *Gravio* d. 6. Maji, obiit 1709 Pastor an. 28.

8) Mag. *Esaias Helt* Collegii quondam *Medicei* Alumnus, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 31 Aug. 1709. adhuc vivit, scripsit.

1) *Dissertationes duas Ethicas de vita & victu prodigi Filii ex occasione dicti Luc. 15. v. 16. Hafn. 1703. 4.*

2) *Schediasma de accubitu Veterum, Hafn. 1704. 4to. Edidit etiam discursum horticularem spirituales inter Christum & animam fidelem metr. Dan.*

Nomarchia

XX. STØFRINGENSIS RANDERHUSIUM.

Olim duo habebat templa

I. DIVI MARTINI.

1) Dn. *Henningius Balthazarus*, qui paulò ante Reformationem, sc. an. 1532. Regis *Friderici I.* Diplo-

mate

- mate Pastor hujus Templi constitutus est, Consul. *Harraldus Huisfeldius* in vita *Friderici I.* p. m. 1391, obiit 1552, Past. an. 20.
- 2) Mag. *Severinus Kiliani*, Præpositus & Pastor, ordinatus à Mag. *Matthia Langio* an. 1552, obiit an. 1570. Pastor an. 18.
- 3) Mag. *Theocarus Lassen*, Præpositus & Pastor, ordinatus à Mag. *Laurentio Bartholomæo* 1570 obiit d. 18 Junij an. 1608. ætatis 77, Pastor an. 38.
- 4) Mag. *Petrus Theocari*, Antecessoris Filius, Præpositus & Pastor, ordinatus à Mag. *Johanne Egidio* 1608 obiit an. 1634. Pastor an. 26.
- 5) Mag. *Theocarus Petri*, nepos *Theocari Lassen*, ordinatus à Dr. *Martino Matthia* an. 1634, Præpositus & Pastor an. 17, obiit 1651.
- 6) Mag. *Severinus Joh. Bentzon*, vocatus d. 24. Dec. 1651 & ordinatus à Dr. *Iacobo Matthia* 1652 Pastor & Præpositus an. 16 mens 6. obiit Fest. Joh. Baptist. an. 1668
- 7) Mag. *Johannes Dionysii Mossinus*, vocatus à Serenissimo Rege *Friderico III.* d. 27. Junij 1668, & ordinatus d. 25. Sept. ejusdem anni à Dr. *Gravio*, antea fuit in ædibus Illustr. Cancellarii *Petri Reetz*, obiit 1711 Præpositus & Pastor an. 42. Vir certe erat affa-

bilis, Concionator dulcis & eruditus.

- 8) Mag. *Lydderus Lassen*, Aarhusiensis, natus 1657. Patre *Iano Lassen*, Assessore Collegii Commerciorum, primum Symmysta Templi D. Virginis Aarhusiensis an. 3 inde Pastor Ecclesiarum *Vibye & Tissing* an. 13. postea Pastor primarius *Korsør & Torberg* an. 12. & Præpositus *Nomarchia Slaglofsiensis*, tandem Pastor primarius hujus Ecclesie, & Præpositus *Stoffringensis* an. 9. obiit 1720. æt. 63. Pastor an. 37.
- 9) Mag. *Claudius Braemer* Lolandus, primum Pastor & Præpositus *Castrensis* unde hujus Ecclesie Pastor constitutus d. 29. Julij 1620 & Præpositus *Nomarchie Siöföringensis*, adhuc vivit.

II. FRATRUM CINERORUM.

- 1) Dn. *Matthias Langius*, vocatus 1529. & Pastor an. 7. à Dr. *Bugenhagio*, eum reliquis Episcopis Lutheranis an. 1537. d. 28. Aug. primus Lutheranus Aarhusiensis ordinatur Episcopus.
- 2) Dn. *Baltazar*, constitutus an. 1537, obiit 1559, Pastor an. 22.
- 3) Mag. *Nicolaus Adami*, ordinatus 1559 obiit 1587 Pastor an. 28.
- 4) Mag. *Iacobus Iani*, antea Concionator *Aulicus Friderichsburgensis*

- gensis, huc vocatus 1587. obiit 1614. Pastorem, 27.
- 5) Mag. *Bondo Nicolai*, primum Rector Scholæ *Viburgensis*, inde huc vocatus an. 1612. postea an. 1623. D. *Virginia Arhusiensis* Pastor primarius constitutus, ob. 1639. æt. 60.
- 6) Dn. *Olaus Oloii Wordingburgensis* à Principe Electo Christiano V. huc an. 1639. vocatus, antea Pastor Ecclesiarum *Linnae & Dallerup*, obiit 1666. Pastor an. 43.
- 7) Dn. *Johannes Oloii*, natus Randersitz d. 27 Sept. 1624. Symmistæ & Successor Patris Regio diplomate constitutus & ordinatus à Dr. *Jacobo Matthis* d. 7. April 1657 obiit 1682. post ejus mortem unus tantum Pastor Randrusii, sc. Templi Divi *Martini* erat, cui adjuncti fuerunt duo Symmistæ, Insignis Poëta erat, & quam plurima Danica & Latina reliquit carmina posteritati.

Pastores
HOSPITALIS
Randrusiensis.

- 1) Dn. *Petrus Nicolai*, floruit an. 1583.
- 2) Dn. *Petrus Johannis*.
- 3) Dn. *Lago Gundai* vixit circa an. 1630.

- 4) Dn. *Christiernus Johannis* obiit 1670.
- 5) Dn. *Andreas Petri Damphius*, ordinatus d. 11 Aug. 1671, obiit 1681.
- 6) Dn. *Michaël Valentini Merchel*, obiit 1684.
- 7) Dn. *Fridericus Christiani Piper*, obiit 1684.
- 8) Dn. *Simon Job. Maler*, obiit d. 12. Oct. 1691.
- 9) Dn. *Laurentius Randrup*, ordinatus d. 8. Jan. 1692. postea translatus d. 15 Martii 1702 ad Ecclesias *Gimvinge & Lem.*
- 10) Dn. *Nicolaus Kirchetorp*, constitutus d. 23 Martii 1702, adhuc superstes.

Parochiæ
BORUP & HALD.

- 1) Dn. *Limbechus*.
- 2) Dn. *Herlovius Limbechi* Collegæ Scholæ Randrusiensis, Patri successit an. 1552.
- 3) Dn. *Lago*.
- 4) Dn. *Biärno Matthis*, ordinatus an. 1610. obiit 1624.
- 5) Dn. *Janus Jani Bloch*, ordinatus 1624. obiit d. 7 Nov. 1675.
- 6) Dn. *Casparus Petri Lindensfeld*, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 17. Febr. 1676, obiit 1711.
- 7) Mag. *Janus Lassen*, Filius Mag. *Lyderi Lassen*, de quo antea, ordina-

dinatus à Dr. *Brammio* d. 2.
Sept. 1711 obiit 1722.

Scripta

- 1) *Disp. de facinore Phinea Heroico*, Hafn. 1706, 4to.
- 2) *Disput. de rasura Gentilium in Luctu & calamitate*, Hafn. 1704 4to.
- 3) *Disput. de Veronica Papicolarum* Hafn. 1705, 4to.

Parochiæ

GIMMINGE & LEMB.

Circa initium Reformationis hæduz Paræciæ separatæ erant, *Gimminge* administrabatur à Dn. *Lagone*, qui *Randrusii* habitabat extra portam orientalem *Lemb* à Dn. *Limbecho*, Pastore *Borupensi*: junctis autem paræciis præfuit

- 1) Dn. *Christiernus Petri*, vocatus 1556, mortuus 1598.
- 2) Dn. *Andreas Petri*, natus in pago *Fausing*, mortuus 1650.
- 3) Dn. *Bartholus Francisci*, primum symmista superior templi Cathedralis *Viburgensis*, inde huc vocatus 1645. obiit d. 17. Sept. 1692. Pastor an. 47.
- 4) Dn. *Jacobus Jani Hobroe*, prioris Coadjutor & Successor, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 13 Nov. 1674, obiit 1702.
- 5) Dn. *Laurentius Randrup* antea Pastor *Valleditudinarius Randru-*

siensis huc vocatus d. 25 Martii, 1702, obiit 1707.

- 6) Mag. *Johannes Claudii*, Collega quondam Scholæ Aarhulienus ordinatus à Dr. *Brammio* d. 5 Aug. 1707, postea an. 1722. translatus ad Ecclesias *Borup* & *Hald*, dux autem istæ Paræciæ *Gimminge* & *Lemb* juxta diploma Regis Frid. IV, dat. *Jægersburgi* d. 21 Aug. 1722. Officio interviunt Duorum symmistarum *Randrusiensium*, à quibus jam administrantur.

Parochiæ

HARRIDSLEF & ALBECH

- 1) Dn. *Vilhadus Nicolai*, Pastor an. 46.
- 2) Dn. *Christiernus Thoma*, Pastor an. 15.
- 3) Dn. *Georgius Christierni*, Pastor an. 45.
- 4) Dn. *Christiernus Georgis*, Pastor an. 34.
- 5) Mag. *Janus Renander*, ordinatus à Dr. *Brammio*. d. 8. Octob. adhuc vivens.

Parochiæ

STØFRING & MIEL- LERUP.

- 1) Dn. *Palemon Petri*, qui religione Pontificiâ abdicatâ, Lutheranam amplexus est, obiit in *Valleditudi-*

tudinario Randruſienſi 100 ferè annos natus, & ſepultus in Templo D. Martini.

- 2) Dn. *Janus Erasmii Lundboe*, ob. 1605.
- 3) Dn. *Severinus Spabat*, à Ruſticis vocatus & ab Episcopo Mag. *Jano Egidio* confirmatus & ordinatus an. 1606.
- 4) Dn. *Michaël Martbia*, ob. 1629.
- 5) Dn. *Janus Nicolai Kloog*, vocatus à Nob. *Magno Kaas*, 1629. obiit 1677.
- 6) Dn. *Janus Jani Ryegaard*, ordinatus d. 15 Junii 1677, obiit 1693.
- 7) Dn. *Andreas Maar*, ordinatus à Dr. *Brammio*, d. 22. Dec. 1693 obiit 1714.
- 8) Dn. *Petrus Lund* vocatus 1714 obiit 1716.
- 9) Dn. *Martinus Herlovinus* vocatus 1716, adhuc vivit.

Reformationem Ecclesiarum *Saxild*, & *Nalöv* Pastore, admodum senex erat Pastor plus 50 an.

- 4) Dn. *Claudius Nicolai Lyngbye*.
- 5) Dn. *Christiernus Nicolai Lyngbye*, Præpositus.
- 6) Dn. *Franciscus Wroe*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 20 Martii 1694. obiit 1697.
- 7) Mag. *Jacobus Buch*, antea Moderator studiorum Nobilissimi Baronis *Högh* ordinatus à Dr. *Brammio* d. 11 Junii 1697 adhuc vivens.

Parochiæ

COLIND & EPTRUP.

- 1) Dn. *Owenus*.
- 2) Dn. *Petrus Jacobi*, postea translatus ad Ecclesias, *Feldballe* & *Nödagger*.
- 3) Dn. *Michaël*.
- 4) Dn. *Petrus*.
- 5) Dn. *Johannes Gregorii*, Præpositus.
- 7) Dn. *Jannus Weil*, vocatus d. 3. Junii 1593.
- 8) Dn. *Jacobus Johannis Arp*, ob enormitates ab Officio remotus vocatus an. 1623 spontè relinquebat Parochiam *Scharesöo* Dn. *Johanni Johannis Axilef*, Pastori Ecclesie *Maria Magdalene*, quam ob rem Successoribus haud parvum attulit Damnum, remotus

Nomarchia

XXI. MERIDIONALIS

Parochiæ

AALSÖE & HOED.

- 1) Dn. *Erasmus Nicolai*, antea Monachus.
- 2) Dn. *Janus Andrea*, Pastor 50 an. & Præpositus.
- 3) Dn. *Severinus Kiliani*, natus in prædio Pastoralis *Saxild*, Patre Dn. *Kiliano Nicolai* secundo post

tus privatim habitabat in pago
Epprup, ubi vitam finiebat.

9) Dn. *Christiernus Christierni*,
Aarhufiensis.

10) Dn. *Janus Petri Wistoft*, voca-
tus 1647.

11) Dn. *Christiernus Luca Mariag-
ger*, vocatus 1655, ordinatus à
Dr. *Jacobo Matthia* d. 5 Febr.
1656.

12) Dn. *Johannes Adriani Cran*,
vocatus 1681. Præpositus consti-
tutus 1697, obiit 1716.

13) Dn. *Olaus Saabye*, ordinatus
d. 13. Martii 1716 à Dr. *Ockse-
nio*, obiit 1723.

Parochiæ

FELDBALLE & NØD-
AGER.

1) Dn. *Petrus Jacobi*, Præpositus
vocatus 1538. obiit 1559, Ca-
nonicus Aarhufiensis.

2) Dn. *Martinus Matthia*, Præpo-
situs vocatus 1559. obiit 1586.

3) Dn. *Laurentius Severini*, Præ-
positus vocatus 1586, obiit 1595

4) Dn. *Canutus Esbèrni*, vocatus
1595, obiit 1691.

5) Dn. *Gregorius Johannis* vocatus
1601, obiit 1629.

6) Mag. *Laurentius Fogh*, antea
Con-Rector Scholæ Aarhufien-
sis, vocatus 1629, & Præpositus
constitutus 1636. obiit 1667.

7) Dn. *Severinus Jani Rostow*, or-

dinatus d. 18. Oct. 1667, obiit
1682.

8) Dn. *Ianus Christierni Friis* Aar-
hufiensis, ordinatus d. 9. Junii
1682, obiit 1702.

Scripta

*Concio funebris in obitum Nobi-
lissimi Dn. Canuti Gyldenstern*
Hafn. 16 in Føl. Danicæ.

9) Mag. *Nicolaus Galtheb*, natus in
prædio Pastoralis Galtheb, antea
Ephorus Nob. *Christiani Bielke*
cum quo ceteras perlustr. vii re-
giones, ordinatus à Dr. *Bram-
mio* d. 19. Jan. 1703. adhuc vi-
vens, lacerus verbi Divini Præ-
co.

Scriptis

*Dissertationem de aquis supra
calestibus* Hafn. 1693. 4to.

Parochiæ

WEILBYE & HOMMO.

1) Dn. *Ianus Matthia Nischeg*.

2) Dn. *Severinus Jani Qvist*, falsis
Testimonii convictus, decolla-
tus est, apud Forum Tribuarium
Meridionale sepultus in cæmi-
terio Ecclesiæ Aalsøe: postea au-
tem falsi testes certo se pretio sub-
ordinatos esse agnoscebant, vita
proinde merito multati.

3) Dn. *Andreas Severini Medelfars*.

4) Dn. *Petrus Severini Qvist*.

5) Dn. *Severinus Severini Wistwed*,

ordi-

ordinatus à Dr. *Gravio* d. 10
May 1672.

6) Dn. *Ericus Andrea Coldingensis*,
ordinatus à Dr. *Gravio*, d. 30.
Martii 1683.

7) Dn. *Ivarus Erici Coldingius*, d.
17 Febr. 1708. ordinatus à Dr.
Brammio. ut Patris Coadjutor
& postea Successor, adhuc vivit.

Parochiæ

LYNGBYE & ALBØGE.

1) Dn. *Petrus Iacobi*, vocatus ab
Episcopo *Oweno Bilde* an. 1524,
habitabat in Villa fructuaria *Fe-
veile*, sed an. 1540 ipsi manda-
tum est habitare in Prædio Pastor-
rali *Lyngbyensi*, primus hujus
Nomarchiæ Præpositus.

2) Dn. *Erasmus Olai*. vocatus an.
1564 sed statim ab Officio remo-
tus insidiis Successoris, qui fuit.

3) Mag. *Ianus Abbed*, Pastor so-
lummodo 1 anni & sex mensi-
um, morbo laborans, lymphistam
sibi acquisivit. interfectum, ut
fama fert, à Rusticis in vestibulo
Templi, ipse autem vitam finit
in Villa fructuaria *Rugaard*.

4) Dn. *Matthias Christierni*,

5) Dn. *Nicolaus Erasmi*.

6) Dn. *Nicolaus Petri*, brevi tem-
poris spatio hi tres vixerunt.

7) Mag. *Nicolaus Casholm*, natus
Grenonz, à personis, artibus
magicis deditus, è medio subla-
tus & mortuus in Villa fructuaria

Feveile, cui juxta vocationem
Curialium successit antea abro-
gatus Do. *Erasmus Olai*, qui obiit
1602.

8) Dn. *Andreas Erasmi* obiit 1605.

9) Dn. *Nicolaus Erasmi Nykierch*,
antea Pastor Aulicus *Calloensis*,
qui obiit d. 6 Maji 1651.

10) Dn. *Sveno Severini Leth*, frater
Dr. *Iohannis Leth*. Præpositus
vocatus d. 8 Junii 1651. & post
varias lites à Rege & ordine Se-
natorio confirmatus d. 30 Martii
1652, obiit d. 29 Oct. 1685.

11) Mag. *Fridericus Thoma Lyng-
bye*, ordinatus 1686, Præpositus
contitutus 1716, adhuc super-
stes.

Parochiæ

TISTRUP & FUGEL-
SLEF.

1) Dn. *Christiernus*.

2) Dn. *Laurentius Petri*, obiit an.
1597.

3) Mag. *Henricus Blichfeld*, Præ-
positus obiit 633.

4) Dn. *Christiernus Iacobi Ubrlôs*,
obiit 1663.

5) Dn. *Olaus Christierni Nörup* o-
biit 1670

6) Dn. *Severinus Iani Bagge*, Præ-
positus, ordinatus à Dr. *Gravio*
d. 23 Dec. 1670, obiit ultimo
anni die 1689.

7) Dn. *Iohannes Petri Botzen*, or-
dina-

dinatus à *Gravio* 1650, obiit
1704.

- 8) Dn. *Nicolaus Saabye*, ordinatus
à Dr. *Brammio* d, 6 Junii 1704.
adhuc vivens.

Parochiæ
**HYLLESTED & ROS-
MUS.**

- 1) Dn. *Erasmus*.
2) Dn. *Christiernus Nicolai*.
3) Dn. *Ivarus*.
4) Dn. *Iacobus Severini Hofmand*,
vocatus d. 16 April 1592.
5) Dn. *Ianus Petri Welling*, voca-
tus d. 5. Sept. 1630.
6) Dn. *Nicolaus Erasmi*, vocatus d.
2. Julii & ordinatus d. 27 Sept.
1655 à Dr. *Iacobo Matthia*.
7) Mag. *Petrus Iob. Svenstrup*,
obiit 1714.
8) Dn. *Nicolaus Holst*, ordinatus d.
20. Dec. à Dr. *Ocksenio*, adhuc
vivit.

Nomarchia
**XXII. MERIDIONALIS-
HALDENSIS.**

Parochiæ
GIESSING & NØRAGER.

- 1) Dn. *Iacobus*.
2) Dn. *Severinus Laurentii*, Pastor
an. 18.
3) Dn. *Ianus Dolmer*, Pastor an. 21.

- 4) Dn. *Nicolaus Iohannis*, Pastor
an. 33.

- 5) Dn. *Severinus Iob. Olgod*, Præ-
positus, vocatus Dom. Trinitat.
1636.

- 6) Dn. *Andreas Kragballe*, ordina-
tus d. 20 Jul. 1698, adhuc vivens.

Parochiæ
**SØEBYE, SCHADDER
& HALLING.**

- 1) Dn. *Matthias Lirmand*.
2) Dn. *Petrus Matthia*.
3) Dn. *Henricus Iob. Schulezius*,
Pastor 30.
4) Dn. *Matthias Petri Krag*, Pastor
an. 29.
5) Dn. *Eschildus Matthia*, ordina-
tus à Dr. *Iacobo Matthia* d. 22.
April. 1654, Pastor an. 11.
6) Dn. *Georgius Matthia*, ordina-
tus à *Gravio* d 2 Jun 1665, Pa-
stor an. 36, Præpositus consti-
tutus 1695.
7) Dn. *Laurentius Laurentii*, or-
dinatus à Dr. *Brammio*, d. 4.
Dec. 1696, postea translatus ad
Ecclesias *Wuldum & Rude* d. 16.
Julii 1720.

Parochiæ
**CHRISTRUP & HORN-
BECH.**

- 1) Dn. *Michaël*, Monachus Luth-
eranz Religioni addictus 1517,

Pastor longè post Reformationem vixit.

2) Dn. *Ianus Canuti*, Pastor an. 50 & Præpositus, obiit 1601.

3) Dn. *Christiernus Christophori*, ordinatus an. 1601, Pastor an. 18, ob certas enormitates patriâ relicâ *Stockholmiâ* petiit, ubi extra urbem sacerdotio fungebatur.

4) Mag. *Laurentius Nicolai Bording*, primum Rector Scholæ Randusienſis, huc vocatus 1618 & Pastor harum Ecclesiarum an. 3. ad Templum D. Virginis Aarhusiense translatus est 1621 ubi obiit.

5) Dn. *Ivarus Petri*, ordinatus 1621 Pastor an. 24. obiit 1645.

6) Dn. *Petrus Nicolai*, antea Rector Scholæ Randusienſis, ordinatus 1645, Pastor an. 21, obiit 1666.

7) Dn. *Nicolaus Iani Wineber*, ordinatus d. 29 Junii 1666, Pastor an. 30, obiit 1696.

8) Dn. *Ebba Petri Gimling*, ordinatus d. 3. April 1696, adhuc vivit.

Parochiæ

FAUSING & AUNING.

1) Dn. *Michael Nicolai*.

2) Dn. *Petrus Matthie*.

3) Dn. *Erasmus Matthie*, Pastor an. 50. & Præpositus.

4) Dn. *Petrus Jacobi*, ordinatus 1645

5) Dn. *Nicolaus Nicolai*, ordinatus 1669.

6) Dn. *Erasmus Schou*, ordinatus 1700. obiit 1720.

Parochiæ

MARIÆ - MAGDALENÆ & SCHARSØE.

Templi *Mariæ Magdalena* Fundatorem fuisse famigeratissimum Equitem auratum, Daniæ Regni Gubernatorem *Ericum Ottonis F.* quem laudibus extollit celeberrimus Daniæ Historiographus *Haraldus Høstfeldius*, clare demonstrat sententiâ lata à *Christiano I.* & Regni Daniæ Senatoribus Calenburgi 1458, mihi communicata à Nobilissimo *Petro Fogh*, Consiliario Justitiæ & Dn. de *Ryungæarg*, ut & ejusdem Ecclesiæ Patrono; Rex enim cum Senatoribus judicabant. Illustr. Dn. *Ericum Ottonis* cum Hæredibus verum hujus Ecclesiæ esse & fore Patronum, nec ullam rationem reddituum Ecclesiæ reddere debere Episcopo Aarhusensi *Iobanni Ivari Filio*, &c. cum antea demonstraverat, Templum prænominatum, dedicatum *S. Mariæ Magdalena* à te & Uxore ædificatum esse, sed ipsi Episcopum interdixisse Sacerdotem eligere (&c.

1) Dn. *Laurentius Severini*, natus in

pago *Mariae Magdalene*, ad eandem aetatem proventus, sed, an primus post Reformationem fuerit, pro certo affirmari non potest.

- 2) Dn. *Severinus Katholm*.
- 3) Dn. *Andreas Severini Medelfart*, Pastor an. 21, qui ob tenuem vitam sustentationem aliud petiit Sacerdotium, translatus ad Ecclesiam *Weilbye & Homme*.
- 4) Dn. *Andreas Ibi Randrupiensis*, Pastor an. 4, obiit 1627. Per duos annos nullus erat Pastor (incidebat enim bellum Casarcum) & Pastoratus administrabatur a studioso.
- 5) Dn. *Iohannes Iohannis Aarslef*, qui anno 1629 ordinatus, Pastor erat. 38 an. Ejus tempore Parochia *Skærsbe* annexa fuit Parochia *Mariae Magdalene*, antea annexa Parochia *Colind*, uti antea demonstravi.
- 6) Mag. *Canutus Ureth*, ordinatus a Dr. *Gravio* d. 17. May 1667, post 7 annos promotus ad Ecclesiam *Ebbeltoft & Draabye*.
- 7) Dn. *Christiernus Thabring* vocatus & ordinatus d. 7. Dec. 1673. a Dr. *Gravio* obiit 1701.
- 8) Dn. *Nicolaus Brand*, ordinatus d. 29. April 1701. a Dr. *Brammio* obiit 1719.

Parochia WIRRING & ESSEN- BECH.

- 1) Mag. *Laurentius* tempore Reformationis
- 2) Dn. *Christiernus Thoma*.
- 3) Dn. *Thomas Christierni*, Pastor an. 11.
- 4) Dn. *Enasmus Andraea*, Pastor an. 36.
- 5) Dn. *Ianus Iob. Bruun* Pastor an. 16.
- 6) Dn. *Ianus Iob. Triige*, Pastor an. 35. & Praepositus erat.
- 7) Dn. *Nicolaus Krog*, Pastor an. 4.
- 8) Dn. *Iohannes Laurentii* Pastor an. 30.
- 9) Dn. *Laurentius Frigge*, ordinatus a Dr. *Brammio* d. 6. Junii, 1704, vivit adhuc.

Parochia AARSLEF, HØRNING & LIME.

- 1) Dn. *Petrus Linscher*.
- 2) Dn. *Petrus Matthia Bruun*, Pastor an. 43. obiit 1590.
- 3) *Iohannes Petri*, Antecessoris *Filius*, Pastor an. 38. obiit 1628.
- 4) Dn. *Georgius Nicolai Nielstrup*, Pastor an. 22. obiit 1650.
- 5) Dn. *Christiernus Olai*, Aarhusiensis, Pastor, an. 22. obiit 1671.
- 6) Dn. *Severinus Iani Winther*, Aarhusiensis, Pastor an. 11, obiit 1682.

7) Dn. *Olaus Petri Die*, Nidrosiensis, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 24. Nov. 1682. Præpositus constitutus 1701, adhuc vivit.

Parochie

MYGIND, KROGSBECH
& SHIORING.

- 1) Dn. *Georgius*
- 2) Dn. *Nicolaus*
- 3) Dn. *Erasmus*, Pastor an. 40.
- 4) Dn. *Magnus Erasmi Panderup*, Pastor 10
- 5) Dn. *Severinus Qvist*, Præpositus Pastor 41
- 6) Dn. *Laurentius Nicolai*, Pastor an. 23
- 7) Dn. *Petrus Camus Oldrop*, vocatus quidem d. 7 Dec. 1659. sed propter dissidium inter Illustr. *Ericum Rosenanzium* Dn. de *Rosenholm*, & Illustr. *Johannem Friis*, Dn. de *Clausholm*, non quoad Personam, sed modum vocandi, ordinatus est d. 20 Octobr. 1660 primus inter eos, quos ordinavit *Episcopus Brochmannus*, Pastor an. 11 obiit 1671
- 8) Dn. *Esbildus Olai*, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 12 Jan. 1672, obiit 16. 6 Pastor an. 5.
- 9) Dn. *Erasmus Jani Dolmer*, ordinatus à Dr. *Gravio*, d. 7 April 1676, obiit 1681, Pastor an. 5.
- 10) Dn. *Augustinus Basalle*, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 14 Oct.

1683, obiit 1694 Pastor an. 12.

- 11) Dn. *Janus Wisborg*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 30 Martii 1694 obiit 1702, Pastor an. 12.
- 12) Dn. *Janus Winther*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 20 Nov. 1702, obiit 1718, Pastor an. 16.

Parochie

WIVILD & WEILBYE.

- 1) Dn. *Wilhelmus*, Præpositus.
- 2) Dn. *Nicolaus Wildo*, Præpositus
- 3) Dn. *Martinus Severini*.
- 4) Dn. *Nicolaus Jani*, Præpositus
- 5) Dn. *Petrus Nicolai*, Præpositus
- 6) Dn. *Laurentius Saverini*, Præpositus.
- 7) Dn. *Esbildus Laurentii*, ordinatus d. 19 Oct. 1659 à Dr. *Jacobo Marth*, obiit an. 1683, Pastor an. 23.
- 8) *Martinus Bay*, ordinatus à Dr. *Gravio* 1683, obiit 1715, Pastor an. 32.
- 9) Dn. *Andreas Høist*, ordinatus à Dr. *Ocksenio* d. 25 Martii 1715, adhuc vivit.

Parochie

ØSTER- & WESTER-
ALLING.

- 1) Dn. *Petrus Wandel* tempore Reformationis.
- 2) Dn. *Erasmus Davidi*, antea famulus Mag. *Johannis Taussoni*.
- 3) Dn. *Christiernus Nicolai*, Præpositus & Pastor 40 an.

- 4) Dn. *Cannus Jani*, Præpositus an. 15, & Pastor an. 40.
- 5) Dn. *Nicolaus Petri Langskov*, Pastor an. 7
- 6) Dn. *Petrus Laurentii Rasse*, Præpositus an. 17 & Pastor an. 41.
- 7) Dn. *Tycho Michaelis*, Past. an. 20.
- 8) Dn. *Jacobus Christierni Hasselbalch*, adhuc vivens.

Parochiæ

NIMTOFT & KOED.

- 1) Dn. *Cannus Sandberg*, obiit 1479
- 2) Dn. *Severinus Petri* anno 1502
- 3) Dn. *Nicolaus Troilli* Aarhusensis, obiit 1560, Pastor an. 61.
- 4) Dn. *Severinus Nicolai*, Pastor an. 27
- 5) Dn. *Christiernus Angonis*, Past. an. 19
- 6) Dn. *Johannes Laurentii Fussing*, Pastor 25
- 7) Dn. *Janus Matthias Lund*, vocatus 1640, obiit 1677, Pastor an. 37.
- 8) Dn. *Andreas Magni Todbiert*, ordinatus 1676, obiit d. 13 Jan. 1686, Pastor 9.
- 9) Dn. *Jacobus Petri Riise*, ordinatus 1686, obiit 1712, Pastor an. 26.
- 10) Dn. *Matthias Jacobi Riise*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 13 Sept. 1712, adhuc vivens.

Nomarchia
XXIII. TYRSTINGENSIS.

Parochiæ

RING & FØULING.

- 1) Dn. *Paulus*, qui longo tempore vixit.
- 2) Dn. *Nicolaus Torchilli*,
- 3) Dn. *Thomas Jani*, Pastor an. 40.
- 4) Dn. *Andreas Jani*, Pastor an. 18 postea Pastor Valitudinarii Horsnølenensis.
- 5) Dn. *Nicolai Pauli*, Pastor an. 11.
- 6) Dn. *Nicolaus Georgii Kæterup*, Pastor an. 9. Præpositus.
- 7) Dn. *Nicolaus Nicolai*.
- 8) Dn. *Georgius Taarup*, Præpositus constitutus an. 1722 adhuc vivens.

Parochia

RYE.

- 1) Dn. *Severinus* è cœnobio charo Inlulæ vel Emborre, Ecclesiis præfuit, Abbate *Petro Severini*, Præpositus erat.
- 2) Dn. *Christiernus Nicolai*, educatus in Cœnobio Emborre, Pastor an. 50.
- 3) Dn. *Torno Olai Gammelgaard*, Pastor an. 3, Præpositus erat
- 4) Dn. *Lucius Petri Græfferus*, Pastor an. 25.
- 5) Dn. *Petrus Andrea* Pastor an. 32
- 6) Dn. *Christiernus Friis*, ordinatus d. 30 Martii 1711, obiit d. 14 Aug. 1723 Pastor an. 12

Parochiæ

VISSING & WOORLA-
DEGAARD

- 1) Dn. *Petrus*, antea Monachus
Cænobii *Woorladegaard*.
- 2) Dn. *Janus Michaëlis*, Pastor an.
41
- 3) Dn. *Olaus Olai*, Pastor an. 32,
Præpositus
- 4) Dn. *Ericus Oligeri Grön*, Pastor
an. 40 Præpositus
- 5) Dn. *Nicolaus Olai*, ordinatus à
Mag. *Brachmanno* d. 19 Junii
1662. obiit 1694 Pastor an. 32.
- 6) Dn. *Otto Weisius*, ordinatus d. 30
Martii 1694 à Dr. *Brammio*, o-
biit 1722, Pastor an. 25

Parochiæ

VINDING, BRYRUP &
WRADTZ

- 1) Dn. *Severinus Bruun*, subitò obiit
- 2) Dn. *Andreas Petri*, Præpositus,
Pastor an. 43. obiit 1595. antea
Famulus Episcopi *Bartholini*
- 3) Dn. *Andreas Petri*, Pastor an. 27
obiit 1621 antea *Symmilla Sæn-
derburgensis*
- 4) Dn. *Andreas Nicolai Sveistrup*,
Pastor an. 44, obiit 1662
- 5) Dn. *Paulus Brands*, obiit 1683
Pastor an. 29
- 6) Dn. *Johannes Trzenou*, ab officio
remotus 1697, Pastor an. 11.
- 7) Dn. *Mauritius Mayer*, ordinatus

12

à Dr. *Brammio* d. 7 Decembris
1692, adhuc vivit

Parochiæ

TÖNNING & TRÆDEN.

- 1) Dn. *Petrus Christierni*, educatus
ab Abbate *Petro Severini* in Cæ-
nobio *Emborre* Pastor an. 49.
- 2) Dn. *Severinus Jani*, Pastor an.
48
- 3) Dn. *Owennus Laurentii Bølge*,
Pastor 31
- 4) Dn. *Johannes Georgii Obhre*, or-
dinatus à Dr. *Jacobo Matthia* d.
17 Sept. 1656, obiit 1659 Pastor
an. 3
- 5) Dn. *Bertillus Petri Bay*, ordina-
tus à *Jacobo Matthia* d. 5 Nov.
1659, obiit 1667. Pastor an. 9.
- 6) Dn. *Christophorus Dionisii Mos-
sinus*, ordinatus à Dr. *Gravio* d.
18 Octobr. 1667, obiit 1697,
Pastor an. 30
- 7) Dn. *Georgius Hiort*, ordinatus à
Dr. *Brammio* d. 26 Martii 1697.
obiit 1719, Pastor an. 20.

Nomarchia

XXIV. OCCIDENTALIS
LISBERGENSIS

Parochiæ

TRIGE & ØLSTED

- 1) Mag. *Laurentius Johannis Fyn-
boe*, Canonicus Capituli Aarhu-
sensis, ubi habitavit & obiit.

2) Dn.

- 2) Dn. *Johannes Jani Smidstrup*, vocatus 1608. d. 9. Aug. Functus est Officio ad d. 23 Nov. 1651, quod propter ingravescentem ætatem sponte resignavit, vixit tamen ad d. 25 Martii 1666 Pastor an. 59, Maritus 58 & Præ. an. 41.
- 3) Dn. *Johannes Nicolai Brands*, natus in Prædio Pastoralis Schioldens, vocatus Dom: 26 Trinit. 1651, mortuo Antecessore Præpositus ab Episcopo Dr. *Jacobo Matthia* constitutus est, obiit 1692, Pastor 41.
- 4) Dn. *Petrus Lang*, Randrusiensis ordinatus à Dr. *Brammio* d. 31 Martii 1692, obiit 1693, Pastor à Festo Pentecostis, usque ad 14 Dies post Festum Nativitatis Christi.
- 5) Dn. *Christophorus Bög*, ordinatus d. 31 Martii 1693 & Præpositus constitutus 1719, adhuc superstes.

Parochiæ

GRUNDFØR & SPØRRING

- 1) Dn. *Janus Røed* Pastor anno 1480
- 2) Dn. *Nicolaus Severini*, Pastor Tempore Episcopi *Owens Bilde*, an. 1523
- 3) Dn. *Severinus Wilbadi*, an. 1546
- 4) Dn. *Petrus Severini*.
- 5) Dn. *Jacobus Jani Müller*, natus in Nomarchia *Molsensi*, vixit an. 1598, translatus ad Ecclesiam *Pomagriensem*, obiit 1603
- 6) Dn. *Ianus Jani Bay*, Randrusiensis, primò Pastor *Pomagriensis*, sed ob hæc exortam inter ipsam & Nobilissimum *Falconem Giøe*, Dn. de *Schiersfœ* ab Officio remotus, huc venit, mortuus 1630 in Decembr. Altare Templi *Grundfôr* proprio extruxit somptu.
- 7) *Ianus Nicolai Hundslund*, natus in pago *Hundslund* Nomarchiæ *Hatzensis*, Collega quondam fuit Scholæ *Aarhusiensis*, inde huc vocatus est: propter valetudinem iniquam Symptomata habuit Dn. *Christiernum Jani*, ordinatum à Mag. *Brochmanno* d. 19 Junii 1662, qui ob certas causas abiit: postea ob senectutem ingravescentem Pastoratum resignavit, obiit d. 17 Febr. 1683 anno æt. 82, Pastor an. 53.
- 8) Dn. *Laurentius Sommerfeld*, vocatus à Rege an. 1669 & ordinatus à Dr. *Gravio* d. 4 Martii 1670, obiit d. 17 Decemb. 1676 Pastor an. 6.
- 9) Dn. *Wilbadius Olai*, primò ordinatus Pastor *Classicus* d. 8 Junii 1675; harum Ecclesiarum Pastor constitutus d. 28 Martii 1677 & Præpositus 1694, obiit 1719

Pastor an 42, et Præpositus 25.
 10) Dn. *Olaus Wilbaldi*, ordinatus
 à Dr. *Brammio*, ut Patris Coad-
 jutor & postea Succesor d. 12
 Decemb. 1710 adhuc vivit.

Parochiæ

ZEUTHEN & FOELBYE.

- 1) Dn. *Ianus Estridi*, Pastor Pon-
 tificius 1455.
- 2) Dn. *Michaël Andrea*, Pastor
 Pontificius 1470.

sed post Reformationem

- 1) Dn. *Nicolaus Pauli*, primus Lu-
 theranus Pastor & Præpositus,
 vocatus 1513, obiit an. 1554,
 Pastor an. 41, cælebs vixit an 41.
- 2) Dn. *Iohannes Iohannis Bruun*
 ordinatus à Mag. *Matthia Lan-
 gio* 1554, obiit 1564 Pastor an.
 10.
- 3) Dn. *Laurentius Severini*, natus
 in villa fructuaria *Kierbygaard*,
 ordinatus à Mag. *Langio* 1564,
 obiit 1578, Pastor an. 14.

4) Dn. *Jacobus Torcbilli Abildgaard*,
 Filius *Torcbilli Abildgaard*, pri-
 mi Lutherani Pa. oris Templi
 D. *Clementis Aarhufiensis*, de quo
 antea, è nobili familia natus erat,
 ordinatus à Mag. *Laurentio Bar-
 tholomai* obiit 1620 d. 20 Febr.
 Pastor an. 42. & Præpositus No-
 marchia *Sabroënsis* & *Occidenta-
 lis Liisbergensis* an. 30, cum an-

- 5) Dn. *Ianus Iani Galthen*, ordina-
 tus à Mag. *Iob. Egidio*, an. 1620
 Pastor paucarum Hebdomadum.
- 6) Dn. *Erasmus Erasmi Sampfing*,
 Aarhufiensis, ordinatus d. 14 Ju-
 nii 1620 à Mag. *Egidio*, obiit
 1653, Pastor 33.
- 7) Dn. *Clemens Nicolai Aarhuus*,
 Aarhufiensis, vocatus Dom. Mi-
 sericord. 1653 & ordinatus à
 Dr. *Jacobo Matthia*, ob. 1686.
- 8) Dn. *Iohannes Blichfeld*, vocatus
 ut Coadjutor & Succesor Ante-
 cessoris, ordinatus 1684 d. 13
 Oct. moritur d. 23 Decembr.
 1704, Pastor an 20.
- 9) Dn. *Nicolaus Nicolai Hierfing*,
 ordinatus à Dr. *Brammio* d. 3
 April 1705 adhuc vivens.

Nomarchia

XXV. WOORENSIS

Parochiæ

GANGSTED & SØHN.

- 1) Dn. *Gregorius*,
- 2) Dn. *Nicolaus*.
- 3) Dn. *Nicolaus Christiærni*.
- 4) Dn. *Ericus Erici*, Præpositus
- 5) Dn. *Christophorus Erici*, Præpo-
 situs.
- 6) Dn. *Andreas Severini Glud*.
- 7) Dn. *Nicolaus Oligeri*, ordinatus
 d. 21

d. 21 Sept. 1659. obiit 1668,
Pastoran. 9

8) Dn. *Olaus Rytter*, Præpositus,
ordinatus d. 16 Jun. 1668 à Dr
Gravio.

9) Dn. *Olaus Zeurbenius*, obiit 1719

10) Dn. *Ianus Föst*, ordinatus d. 20
May 1718 adhuc vivit.

Parochia

HYLCHE.

1) Dn. *Ianus Severini*.

2) Dn. *Iustus Nicolai*.

3) Dn. *Oligerus Gabriels*.

4) Dn. *Matthias Georgii*.

5) Dn. *Andreas Kare*.

6) Dn. *Laurentius Pontopidanus*,
ordinatus d. 10 Maji 1672 à
Gravio, obiit 1698, Pastor an:
26.

7) Mag. *Canutus Schmidt Gadbierrig*,
antea Pastor Insulæ *Oxholm*
in Diœcesi Aalborgensi, huc vocatus
& constitutus Pastor d. 14
April 1698, ob. d. 8 Junii 1723

Parochiæ

OJSTED & TAANING.

1) Dn. *Christiernus Petri*.

2) Dn. *Ianus Iani*.

3) Dn. *Christiernus Iani*, ordinatus
d. 21 Sept. 1659 à Dr. *Iacobæo*
obiit 1670, Pastor an. 11.

4) Dn. *Ianus Iani Storing*, ordinatus
d. 23 Decembr 1670 à Dr.
Gravio Præpositus constitutus

an. 16. 4, obiit 1697 Pastor an.
27.

5) Dn. *Iohannes Seidelin*, ordinatus
à Dr. *Brammio* d. 1 Septemb.
1697, adhuc vivit sedulam agens
animarum sibi conceditarum
curam.

Parochiæ

BIRCH & YDIND.

1) Dn. *Iohannes*.

2) Dn. *Iasparus*.

3) Dn. *Christiernus Petri*, Præposito-
tus nomine omnium Præposito-
rum & Pastorum Diœceos Aar-
husiensis unâcum Mag. *Jasparæ*
Iohannis, Pastore Aulico Schan-
derburgensi, & Præposito No-
marchiæ *Hielemstefensis* interfuit
conventui à Serenissimo Rege
Friderico III. b. m. d. 8 Septem.
1660 indicto, obiit 1676.

4) Dn. *Oligerus Christierni Barmer*,
ordinatus d. 22 Sept. 1676. ob.
1703.

5) Dn. *Iohannes Nörholm*, ordina-
tus à Dr. *Brammio* d. 30 Aug.
adhuc vivens, scripsit

Disputationem de questione An
*Simon Magus primus fuit He-
reticus?* Hafniæ 1699, 1700,
4to.

Disputationem de *Martyrio Io-
hannis Evangeliste*, Hafniæ
1701, 4to.

Parochiæ

LUN-

LUNDUM & HANSTED.

- 1) Mag. *Andreas.*
- 2) Dn. *Martinus.*
- 3) Dn. *Laurentius.*
- 4) Dn. *Ulricus Ziescher.*
- 5) Mag. *Nichelius Seidelin*, jam Pa-
stor aulicus *Scanderburgensis.*
- 6) Dn. *Petrus Toxverd*, vivit adhuc.

Parochiæ

WÆHR & NEBEL.

- 1) Dn. *Nicolaus Matthia.*
- 2) Dn. *Ianus Iohannis.*
- 3) Dn. *Ericus Clementis.*
- 4) Dn. *Ianus Bay*, Præpositus.
- 5) Dn. *Laurentius Andrea Steen-
hugger*, Præpositus.
- 6) Mag. *Matthias Norup*, ordina-
tus d. 31 Maji à Dr. *Ocksenio*, o-
biit 1722 ediderat.

*Dissertationem de Pinna Templi
Hierosolymitani*, Hafn. 1707
410.

Parochiæ

**KATTRUP ØRISLEF
& TOLSTRUP.**

Pastorum nomina explorare non
licet, quamvis ea mihi sæpius pro-
miserit jam vivens Mag. *Severi-
nus Glud*, ordinatus ab Episco-
po *Brammio* d. 25. Aug. 1699,
Præpositus constitutus 1714, &
Assessor Collegii Consistorialis
1723.

Nomarchia

XXVI. WRATSSENSIS

Parochiæ

SNEEDE & EISTRUP.

- 1) Dn. *Georgius Petri*, an. 35.
- 2) Dn. *Nicolaus Laurentii*, Præpo-
situs an. 34.
- 3) Dn. *Ianus Nicolai*, Præpositus
an. 42.
- 4) Dn. *Petrus Severini* Præpositus,
- 5) Dn. *Ianus Petri.*
- 6) Dn. *Christiernus Sölstroft*, ordi-
natus à Dr. *Brammio* d. 2. Aug.
1709, Præpositus constitutus
1722 adhuc superstes.

Parochiæ

AALE & TYRRING.

- 1) Dn. *Ianus Petri.*
- 2) Dn. *Olaus Erasmii Sampfug*, Præ-
positus
- 3) Dn. *Nicolaus Petri Alling.*
- 4) Dn. *Erasmus Olai Aale*, ordina-
tus à Dr. *Gravio* 1670 d. 4 Oct.
obiit 1721

Parochia

THEM.

- 1) Dn. *Lenno.*
- 2) Dn. *Thomas Leunonix.*
- 3) Dn. *Olaus Andrea Grönbeck*,
Præpositus.
- 4) Dn. *Andreas Iani Ørsted.*
- 5) Mag. *Nicolaus Georgii Seerup.*
- 6) Dn. *Jacobus Nicolai Holm*, ordi-
natus à Dr. *Iacobo Matthia* d. 27

Sept.

Sept. 1655, obiit 1675, Pastor an. 20.

7) Dn. *Nicolaus Cortsenii Bisted*, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 3 Sept. 1675, obiit an. 1707, Pastor an. 32.

8) Dn. *Erasmus Liime*, ordinatus à Dr. *Brammio*, d. 17 Febr. 1708, adhuc vivit.

Parochiæ

HAMMER & LINDERUP

- 1) Dn. *Nicolaus Petri*.
- 2) Dn. *Nicolaus Christierni*.
- 3) Dn. *Christiernus Severini*.
- 4) Dn. *Ianus Pauli*.
- 5) Dn. *Severinus Iohannis*.
- 6) Dn. *Iohannes Severini*, ordinatus à Dr. *Gravio* 1681, obiit 1717.
- 7) Dn. *Iacobus Bræhman*, ordinatus d. 17 Dec. 1617, adhuc vivens, NB. Pastor habitat in pago *Hiortzwang*.

Parochiæ

KLOUBORG, TØISTRUP & GRÆSTRUP.

- 1) Dn. *Ericus Andrea*.
- 2) Dn. *Severinus Iacobi*, Præpositus
- 3) Dn. *Ianus Petri*
- 4) Mag. *Ollgerus Iani Bredal*, ordinatus d. 14 Oct. 1681 à Dr. *Gravio*, Præpositus *Tørstingensis Kræstensis* constitutus d. 3 Maji à Dr. *Brammio* obiit 1722, NB Pastor habitat in pago *Schadder*.

NOMARCHIA

XXVII. ORIENTALIS
LIISBERGENSIS
Parochia
HORNSLET.

Ex antiquo libro, invento in Villa fructuaria *Rosenholm*, sequentia de Templo *Hornslet*, ut & de Pastoribus ante Reformationem, occurrunt.

Templum *Hornslet* fundatum est tempore Nob. & Generosi Domini *Petzers*, Equitis aurati, & Dn. de *Holm*, qui prænominatam villam fructuariam possidebat post Equitem auratum Dn. *Byrgonem Schagel*: antea in pago *Hornslet* erat V. *Caroli Capellum*, & Dn. *Nicolai* in campo *Drorup* prope *Krasbierrig*, ubi sancti inveniuntur fontes. Prædium Pastorale *Hornsletense* antiquissimum est ex omnibus prædiis Pastoralibus; reliquæ Parochiæ ad Officium Episcopale pertinentes per Symmistas administrabantur.

Pastores ante Reformationem recitantur sequentes.

- 1) Dn. *Laurentius Iani*, qui Parochiam *Mørche* annexam habuit, habitans in Cæmeterio Templi *Mørche*,
- 2) Dn. *Michaël Iani* tempore Episcopi *Iani Ivari* Parochiam *Schiødstrup*

strup annexam habuit Paræciæ
Hornslet an. 62. obiit natus an.
110.

3) Dn. *Janus Christierni* natus in
Kierchholt, præfuit prænomina
tis Ecclesiis tempore Episcopi
Nicolai Claudii, an. 14 postea
translatus ad Ecclesiam *Galtben*
in Nomarchia *Galtbensis*.

4) Dn. *Severinus Petri* præfuit Ec-
clesiis *Hornslet* & *Schioldstrup* an.
30. tempore Episcopi *Oweni Bil-
de*, primus Pastor *Hornsletensis* e-
rat, qui uxorem duxit, ejusque
tempore doctrina Evangelica in
Dania divulgabatur.

Pastores post Reformationem.

1) Dn. *Laurentius Canuti Lang*,
huc vocatus à Nobilissimo *Petro
Bilde*, an. 1549 antea Pastor Ec-
clesiæ *Gammelbye* in Nomarchia
Bierrensi, administravit etiam
Templum annexatum *Elsted* in
Nomarchia *Occidentali Lisber-
gensis*, obiit 1563.

2) Dn. *Laurentius Andrea Galeben*,
Aarhusiensis, vocatus ab Illustri-
s. *Georgio Rosenkranzio* an. 1563
administrabat etiam annexam
Paræciam *Lisime* an. 16. Pastor
erat an. 28, obiit d. 24 April.
1591.

3) Dn. *Jacobus Severini Hofmann*,
natus in pago *Lyngbye* Nomar-
chiz *Meridionalis* Pastor *Hornsle-*

tensis erat ab an. 1591. ad Dom
Misericord. 1592. translatus ad
Ecclesias *Hyllested* & *Rosmus* in
Nomarchia *Meridionali*.

4) Dn. *Petrus Severini*, ordinatus
1592. Præpositus erat.

5) Dn. *Petrus Petri Sommer*.

6) Dn. *Christiernus Nicolai*.

7) Mag. *Christianus Melchioris
Borggrevinge*.

8) Dn. *Ericus Grave*, ordinatus à
Dr. *Jacobo Martbia*, d. 2 Aug.
1650 Pastor *Hornsletensis* an. 10.
postea S. Theologiz Dr. & Pa-
stor Aulicus, & tandem Episco-
pus *Aarhusiensis*, de quo antea.

9) Dn. *Jacobus Severini Orsted*, an-
tea Rector Scholæ *Horsnesensis*,
ordinatus à Mag. *Brochmanno*
1660, obiit 1614

10) Dn. *Nicolaus Olai Raun*, *Ro-
schildensis*, Moderator studio-
rum eræ Nobilissimorum *Ro-
senkranziorum*, vocatus ab Illu-
stri Eqvite aurato Dn. *Erico Ro-
senkranzio* & ordinatus, d. 26
Febr. 1675, obiit d. 18 Octob.
1714

11) Dn. *Johannes Hesterman*. Hol-
latus, ordinatus à Dr. *Ocksenio*
d. 29 Dec. 1714 adhuc superstes.

Parochiæ

MØRCHE & HVILS-
AGGER.

1) Dn. *Matthias Andrea*.

2) Dn.

- 2) Dn. *Canucus*.
- 3) Dn. *Iustus Petri Saxe*, Pastor an. 57, & Præpositus an. 42, obiit natus an. 88.
- 4) Dn. *Petrus Petri Sommer*, Pastor an. 54. obiit natus an. 84
- 5) Dn. *Severinus Petri Sommer*, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 21 Maji 1669, obiit d. 1 Maji 1695, Pastor 26.
- 6) Dn. *Nicolaus Nicolai Friis*, natus in prædio Pastoralis *Schaarup* primo Famulus erat & Dr. *Gravii* & Dr. *Brammii*, ordinatus d. 8 Febr. 1695 ejus tempore prædium Pastorale igne consumptum est d. 18 Maji 1702. obiit Aarhusii d. 15 Jun. 1703, Pastor an. 8.
- 7) Dn. *Petrus Sommer*, ordinatus d. 7 Sept. 1703, adhuc vivens.

Parochiæ
TORSAGGER & BREGNET.

- 1) Dn. *Simon Pauli Schonning*.
- 2) Dn. *Paulus Simonis*.
- 3) Dn. *Johannes Pauli*, Præpositus.
- 4) Dn. *Ianus Christierni Weggerslef*, Præpositus, vocatus 1631.
- 5) Dn. *Rudolphus Bulcke*, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 17 Sept. 1669 Præpositus constitutus 1695, obiit 1702, d. 30 Jan. Pastor an. 33.
- 6) Mag. *Sueno Sparre*, ordinatus à

Dr. *Brammio*, d. 10 Maji 1702
Magister creatus 1704, adhuc vivit.

Parochiæ
SCHJÖDSTRUP & ELSTED.

- 1) Dn. *Andreas Ibi* Filius, Vicarius Templi Cathedralis Aarhusiensis & Scriba quondam Nob. *Biörnsonis Andreae*, in ædibus Episcopalibus Aarhusiensibus primus hujus Loci Lutheranus Pastor erat, dum tempore Præfecti *Petri Ebbonis* Ecclesia *Schjödstrup* separata fuit ab Ecclesia *Hörnleet* & Dn. *Andreas* hujus Pastor constitutus est d. 25 Nov. 1537, Pastor an. 26. obiit 1563.
- 2) Dn. *Iacobus Andrea*, Danice *1b. Andersen* vocatus Dom. *Qvinqvag*. 1563. obiit d. 4. Sept. 1573 Pastor an. 10.
- 3) Dn. *Petrus Andrea*, prioris Fratris, vocatus Dom. *Quasimodog*. 1574 obiit d. 15 April 1605, Pastor an. 31
- 4) Dn. *Otto Laurentii Raun*, vocatus 1605, præfuit Ecclesiis *Schjödstrup* & *Elsted* an. 15 obiit 1620
- 5) Dn. *Erasmus Severini Rytter*, vocatus Dom. *Trinit*, 1620, obiit 1670, Pastor an. 50 & Præpositus an. 48.
- 6) Mag. *Petrus Zacharia*, natus *Nachschovia* in *Lolandia*, Ephorus

rus juniorum *Rosencranziorum* ab Illustr. Dn. *Erico Rosencranzio* d. 22 Febr. 1670, huc vocatus, & à Dr. *Gravio* d. 4 Martii ordinatus, Magister creatus d. 26 Jan. 1682, Præpositus constitutus 1685, vitam cum morte commutavit, 1695 d. 7 Jun. Pastor an. 25.

Scripta.

Puræ & sinceræ Evangelicæ Religionis Articuli juxta verbum Dei & Augustanam Confessionem & Doctorum Interpretationem comprehensi 40 concionibus, Hafn. 1697. 4. Danice.

- 7) Dn. *Johannes Georgius Margvare*, Holsatus natus *Appenradii* Ephorus *Rosenholmenfis*, Pastor harum Ecclesiarum ordinatus d. 30 Aug. 1695. a Dr. *Brammio*, obiit d. 10 Maji 1601, Pastor an. ferè 6.
- 8) Dn. *Nicolaus Irellund*, Fionensis, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 2 Sept. 1701. Pastor adhuc Ecclesiarum vigilantissimus.

Parochiæ

HIORTZHØI, EGGO & ELDF.

- 1) Dn. *Erasmus Gammelmand*, alias *Sinning*, Symmistæ quondam Ecclesiæ Cathedralis Aarhusiensis, habitabat *Aarbusii*, mortuus d.

19 Aug. 1602, & in Templo Cathedrali sepultus.

- 2) Dn. *Michael Andrea Wivild*, qui primum habitabat *Aarbusii*, postea in prædio Pastoralis *Hiortzhøy*, etiam in Templo Cathedrali sepultus.
- 3) Dn. *Eschildus Severini*, Pastor an. 30.
- 4) Dn. *Canutus Eschilli*, Pastor an. 18. Ecclesiarum *Hiortzhøy* & *Eløf* & Symmistæ Ecclesiæ *Eggo*, obiit 1674
- 5) Dn. *Janus Andrea Winding*, natus d. 14 Oct. 1647. in prædio Pastoralis *Weierslef* è Schola *Sorana* ad Academiam mittitur an. 1667. postea an. 1669 *Amanuensis* Beati Episcopi Dr. *Erici Gravii*, Diplomate Regio, dat. in arce *Coldingensi* d. 27 May 1674. Pastor primus 3 harum Ecclesiarum vocatus, ordinatus à Dr. *Gravio*, d. 2 Aug. 1674. Præpositus electus 1702, obiit 1718, Pastor an. 34, & Præpositus an. 16.

Parochiæ

TODBERG & MEYLYBE.

- 1) Dn. *Georgius Iani Brendstrup*.
- 2) Dn. *Paulus Severini Schaarupgaard*.
- 3) Dn. *Janus Georgii Todberg*, ejus tempore Altare Templi *Todberg* renovatum est.

4) Dn.

4) Dn. *Nicolaus Erasmi Bramstrup* 40 an. natus antequam Pastor ordinatus, Pastor tamen hujus loci erat an. 40, obiit d. 23 Sept. 1630 æt. 81.

Placet hic apponere Cantionem Cygneam, mihi à Cl. Præposito, Dn. *Georgio Bagger* communicatam, & à Dn. *Nicolao Bramstrup* compositam & decantatam, cum esset Septuagenarius an. 1620

Prostratus quod sim prorsus sic læpe videtur,
Sed non sum victus nec superandus ero.

Est Dominus mea spes, mea magna potentia, virtus
Robur & auxilium, tutor & umbra mea.

Collaudans igitur semper te, Christe, manebo
Hæc bona possideo nomine namque tuo.

Est Pater omnipotens cælum terramque gubernans,
A quo descendunt hæc bona cuncta mihi,

Hunc etiam laudo læto cum corde frequenter,
Qui mihi non digno tot bona non renuit.

Ipsi laus ! ipsum laudo, laudabo per omne ævum, laus hæc sit semper in ore meo,

5) Dn. *Magnus Iohannis Trigge*, obiit 1659. æt. 52, Pastor an. 29,

6) Dn. *Nicolaus Magni*, vocatus 1659, & ordinatus à Dr. *Jacobo Matthiæ* d. 21 Sept. 1659, Præpositus erat & animam Deo reddidit d. 16 Martii 1685 Pastor an. 25.

7) Dn. *Georgius Pauli Bagger*, natus *Hottersnesia* 1653, Collega Scholæ *Aarbusiensis* constituitur an. 1680. Pastor harum Ecclesiarum 1685, Præpositus Nomarchiæ an. 1716. adhuc cum cura & diligentia factus, sibi concedito, fungitur officio.

Nomarchia
XXVIII. SAMSØENSIS.
Parochiæ
BETZER & ONSBERG.

1) Mag. *Georgius Sampsing* ab an. 1537 ad an. 1572,

2) Mag. *Iohannes Canuti*, ab an. 1572, ad an. 1603.

3) Mag. *Nicolaus Mule*, nobilis, ab an. 1603, ad an. 1616

4) Mag. *Iohannes Bang* ab an. 1616 ad an. 1620

5) Mag. *Elias Eisenberg*, natus erat Hafn. Patre *Elia Eisenbergio*, Regis *Friderici II.* Secretario, Præpositoque ac Canonico *Roschildensi*, ut & Legato ad magnum *Moschovizæ* Ducem *Iohan-*

nem Basilidem: Magister Philosophiæ an. 1608 d. 17 Maji à Decano Mag. *Inaro Stubæ* creatus ad Professionem Pædagogicam vocatus an. 1612. in Professione Physicâ successit Mag. *Iohanni Erasmio* an. 1614. Decanus Facultatis Philosophicæ 1615 Baccalaureos 57, creavit, vocatus inde ad munus Pastoris & Præpositi in Insula *Samo* obendum an. 1621, obiit 1635.

Scripta,

- 1) Disputatio de præstantia Scientiæ de Anima Hafn. 1616, 4.
- 2) Ἐξήγησις definitionis animæ Hafn. 1617 4.
- 3) Disputatio de unione animæ cum Corpore, Hafn. 1618, 4.
- 6) Mag. *Iohannes Svaningius*, natus Ripis d. 28 Maji 1600, Patrem habuit *Ianum Lagonii*, Senatorem urbis prudentissimum, & Vedtigalium Præfectum Regium, Patrum Mag. *Ioh. Lagonium*, Episcopum Ripensem vigilantissimum, *Svaningii* nomen adeptus est ab Avo materno Mag. *Iohanne Svaningio* olim Informatore *Friderici II.* gloriosissimæ memoriæ Regis Danicæ, & Canonico Ripensi dignissimo. Primis ætatis annis patriam frequentavit Scholam, post percepta domi pietatis & artium rudimenta in Regia Schola *Sorana* Integrum

consumpsit Sexennium, Rectoribus Mag. *Iano Dionysio Iersino*, & Mag. *Erasmio Fordenio* ab an. 1611. usque ad an. 1617. Inde transit in Scholam Scanorum *Lundensem*, Rectore disertissimo Mag. *Magno Erici Grævio*, Patre Episcopi Aarhusiensis Dr. *Erici Grævii*, cujus testimonio laudatissimo receptus est in numerum studiosorum ab Academia Hæfniensis Patribus & Professoribus publicis d. 8 Feb. 1620 Patria egressus, stipendio adjectus *Munichiano* & *Lundensi*, Academiam *Wittebergensem* an. 1624, petiit, Academiam Lutheranam tum exornantibus *Friderico Balduino*, *Balthazare Meisnero* & *Iacobo Martini* SS. Theologiæ Doctoribus eminentissimis & Professoribus publicis, An. 1627. Rectore *Iohanne Majore*, S. S. Theologiæ Dr. studia sua continuavit in Academia *Jenensi* propter celebritatem Dr. *Iohannis Gerhardi* Theologorum maximi. Ex illa transit in *Altorphinam Norimbergensium* Academiam an. 1629, quâ relicta, amore *Buxtorffii* Senioris, lingvarum Orientalium Professoris publici, contulit se in Academiam *Rauracorum Basiliensium*, *Buxtorffio* luctuosa è vivis creptio reditum in Patriam *Svaningius* paravit, & die

die 7 Jan. an. 1630 viam ingres-
sus, in *Rheno* dubia & periculo-
sa, propter tumultuantes milites,
usus navigatione. *Francofurti ad*
Manum aliquot Septimanis sub-
stitit. Inde in *Belgium* venit,
cujus illustratis præcipuis urbibus
& Academiis, Patrium solum d.
21 Aprilis videre cœpit mox d:
8 Maji ejusdem anni Philoso-
phiæ Magister creatus est. postea
d. 21 Julii Regia Schola Soran-
i ipsius curæ demandata est, cui
summa cum diligentia præfuit ad
an. 1635, quo circa veris initium
successit b. m. Mag. *Elia Eisen-*
bergio, & Regio decreto desig-
natus est Præpositus Regius in
Insula Samo-Danica, vivere de-
siit d. 27 Sept. 1676, Pastoratus
an. 41, æt. 77, sepultus in Tem-
plo *Betzereusi*.

Scripta,

- 1) *Chronologia Danica*, Hafn. 1650 Fol.
- 2) *Colossus Nebucadnezaris, sive Tractatus de quatuor Monarchiis*, Hafn. 1654, 8.
- 3) *Aureum Chronologorum horo- logium* Hafn. 1669, 4.
- 4) *Parva Biblia*, Hafn. 1656, 8.
- 5) L. A. *Seneca theologia natura- tis contemplativa in locos commu- nes digesta*, opus ejus posthu- mum, editum curâ Nobilissimi Viburgensis Episcopi Mag. Se-

verini Lintrupii, Hafn. 1716, 4
Alia promisit scripta, si Deus illi-
vires & valetudinem ulterius
concesserit, an. perfecit omnia,
atque ubi delitescant, nescio,
sunt autem sequentia.

- I. LATINA. 1) *Aurum Dano- Horologium speciale*. 2) *Princeps Christianus è solis Seneca Philoso- phi operibus collectus*. 3) *Ortho- tomia sacra*. 4) *Syntaxis sacra*. 5. *Chronologia Normannica* 6. *Chronologia Oraculorum Divino- rum & Diabolicorum*. 7) *Pande- Etæ Lingua Hebræa*.

- II. DANICA 1) *Viduarum Me- moriale*. 2) *Sacra suspiria & O- racula*. 3) *Spiritualis lusus E- questris*. 4) *Varia Homilia Da- nica*.

Præter hæc verò omnia B. *Bircherodius*, Aalburgensis Episcopus, penes se habuit *Svaningii Diari- um Biographicum*, Memorabilia regni Danicæ à 600 annis com- plexum, Danicè ad eum ferè mo- dum, quo suum P. *Eberus Calen- darium Historicum* contexi coep- tum, sed imperfectum, uti B. *Bircherodius* celeberrimo & summe venerando Episcopo *Lintrupio* per literas significaverit.

- 7) Mag. *Martinus Georgii*, ordi- natus à Dr. *Gravio* d. 15 Decemb. 1676, obiit 1681

- 8) Mag. *Petrus Nicolai Krog*, ordi- natu

natus à *Dr. Gravio* d. 6 May 1681 postea Pastor primarius *Calenburgensis*, tandem S. S. Theologiae Doctor & Episcopus *Nidrosiensis*.

9) Mag. *Ericus Sletting*, primò Pastor *Norbyensis*, postea huc translatus an. 1688, ordinatus à *Dr. Gravio* d. Jun. 1682, obiit 1697.

10) Mag. *Dishmarus Bullickius*, natus in Curia Pastoralis *Thorsagria* d. 22 April. 1671, Patre Cl. & pl. Reverendo Dn. *Rudolpho Bullickio*, Pastore Ecclesiarum *Torsagger & Bregner*, & Præposito Nomarchiæ *Lisbergensis Orientalis*. In rudimentis Lingvæ Latinæ Domi Præceptores habuit *Nilavium Olavium & Henricum Georgii* f. In Diteiplinis Cultioribus, Dn. *Martinum Broch*, postea Pastorem *Hammelou & Ensloü*, cujus assidua sedulitate & paterna inprimis industria in humanioribus eò usque artibus per quinquennium profecit, ut an. 1687. è privato demissus institutione Academica initiaretur, Rectore Magnifico & simul Facultatis Philosophicæ Decano Perillustri Dn. *Casparo Bartholino* privatum Præceptorem elegit *Thomam Bartholinum*, eo autem mortuo, *Dr. Ianum Bircherodium* donec spartam Academicam cum

Episcopali mitra *Aalburgensibus* commutavit, ultimò Perillustrem *Paulum Windingium*, quo favente & Senatu Academico suffragante, Alumnus Collegii Medicei, & postea Inspector constituitur, Magistri titulo condecoratus à Brabeuta Dn. *Casparo Bartholino* d. 20 Maji 1696, Examine Theologico se subiecit d. 29 Januar. 1691. Examinatoribus *Dr. Iohanne Lassenio & Dr. Hellore Gothofredo Mäso*. Formandis Nobil. *Witthiorum* studiis per biennium operatus est, applaudente gratia Patris, viri Nobilissimi & tam animi Candore, quàm capitis canitie venerandi Mag. *Albertini Witb* Antistitis Templi Trinitatis primarii, ac respiciente Juniorum profectu, donec providentiâ divina an. 1697 ab Illustrissima Domina Comitissa de *Sampsoe* vocatus est Pastor *Berzerensis & Onsbergensis*, simulque Præpositus, Nomarchiæ *Sampsoensis*, ordinatus à *Dr. Brammio* d. 1 Sept. adhuc vivit, Vir certè doctus pius & sincerus, elegans verbi divini Præco, & bonus Theologus.

Scripta.

- 1) Disputatio de *Dania Christiana* Hafn. 1695. 4.
- 2) Disputatio de *Martyrum constantia* ibid. 1695. 4.

3) Di:

3) *Disputatio de Auguriis Romano-*
rum ibid. 1696, 4.

Parochiæ
TRANBIERG.

1) Dn. *Nicolaus Nicolai*, ordinatus à Mag. *Langio* 1537, obiit 1564. Pastor an. 27

2) Mag. *Severinus Matthia*, ordinatus à Mag. *Bartholomeo* 1564 obiit 1578, Pastor an. 14.

3) Dn. *Paulus Severini*, ordinatus à Mag. *Bartholomeo* 1578, obiit an. 1600 Pastor an. 22.

4) Dn. *Severinus Nicolai Pindarus*, ordinatus à Mag. *Egidio* 1600. obiit 1611. Pastor an. 11.

5) Dn. *Bartholus Jani Galchenius*, ordinatus à Mag. *Egidio* 1611, obiit 1653 Pastor an. 42.

6) Dn. *Johannes Bartholini*, ordinatus à Dr. *Iacobo Matthia* 1653 obiit 1664, Pastor an. 11.

7) Mag. *Ianus Burchardus*, Filius Dr. *Johannis Burchardi* Episcopi quondam Ripensis, ordinatus 1664, obiit 1681, Pastor an. 17

Scripta.

1) *Oleum Unctorium* ægrotorum, Haf. 1682, 8 Danicè.

2) *Fons invocantis*, Haf. 1676, 8 Dan.

3) *Demonstratio viæ ad coelum* Hafniz 1679. 8 Danicè.

8) Mag. *Matthias Ivani Vellejus*, primum Moderator studiorum

Illustrissimi Comitis *Nicolai Frisii*, cum quo in exterâs abiit regiones, postea harum Ecclesiarum Pastor electus, & à Dr. *Gravio* d. 14 Oct. 1681. ordinatus, obiit 1719. Pastor an. 38. Vir in antiquitatibus Ecclesiasticis & Historicis versatissimus.

Parochia
KOLBYE.

1) Dn. *Martinus Jani* ab an. 1537 ad an. 1561.

2) Dn. *Johannes Canuti* ad an. 1561 ad an. 1596.

3) Dn. *Severinus Andrea*, Aarhusensis ab an. 1596. ad an. 1619.

4) Dn. *Mauritius Jani Calundanus* ab an. 1619 ad an. 1651.

5) Dn. *Nicolaus Jani Bryde*, ab an. 1651. ad an. 1675.

6) Dn. *Olaus Christierni Clementinus*, Sælandus, Pater ejus erat Mag. *Christiernus Clementinus*, Curator Scholæ *Herlufsholmensis*, Mater *Medea Matthia* Filia, Soror summè venerandi Aarhusensis Episcopi Dr. *Iacobi Matthia* Pastor ordinatus est à Dr. *Gravio* d. 3 Sept. 1675, obiit d. 16 Martii 1612. Vir pius, & eximius verbi divini Minister.

7) Mag. *Gabriel Sandrue*, Antecessoris Coadjutor ordinatus à Dr. *Brammio* d. 10 Maii 1702. postea Successor, adhuc vivens.

Pia

**Parochia
NORDBYE.**

- 1) Dn. *Jacobus Johannis*, cepit an. 1527, desit an. 1569, præsuit an. 32.
- 2) Dn. *Nicolaus Laurentii* cepit 1569, desit an. 1580, præsuit an. 11.
- 3) Mag. *Georgius Hopontanus*, cepit 1580, desit an. 1587, præsuit an. 7.
- 4) Dn. *Claudius Severini Norbyensis* cepit 1587, desit 1618, præsuit an. 31.
- 5) Mag. *Johannes Christiani*, cepit an. 1618, desit an. 1628, præsuit an. 10.
- 6) Dn. *Georgius Dionysius* cepit 1628, desit 1660, præsuit an. 32.
- 7) Dn. *Cannus Frisus* cepit 1660, desit an. 1682, præsuit an. 22.
- 8) Dn. *Ericus Slesing* cepit 1682, postea Pastor Ecclesiarum *Beizer & Onsberg* simul & Præpositus constitutus.
- 9) Dn. *Johannes Hollekande* cepit an. 1688, desit 1720, lubita correptus morte.

**Parochia
TUNDE.**

- 1) Dn. *Christiernus Jacobi* fil. (*Ibjen*) mortuus 1599, Pastor an. 38, sepultus est in Templo Cathedrali Aarhusensi.
- 2) Dn. *Jacobus Laurentii*,

- 3) Dn. *Georgius Johannis*
- 4) Dn. *Laurentius Jani Riiber*.
- 5) Dn. *Christiernus Erasmi Wildem*
- 6) Dn. *Ericus Dionysii Langballe*.
- 7) Mag. *Georgius Ganzel*, postea translatus ad Ecclesiam *Glostrup* in Selandia.
- 8) Dn. *Janus Wintmölle*, postea translatus ad Parochias *Kousted & Rosed*.
- 9) Dn. *Lucas Knoff* ordinatus d. 26 Febr. 1717 à Dr. *Ocksenio*, adhuc superstes.

**Nomarchia
XXIX HATZENSIS.**

**Parochia
ALRÖE.**

- 1) Dn. *Christiernus*, cognomine, antiquus.
- 2) Dn. *Petrus Simonis Klacbring*, Pastor an. 31
- 3) Dn. *Simon Petri Alröe*, Pastor an. 49
- 4) Dn. *Petrus Simonis Alröe*, Pastor etiam per multos annos.
- 5) Dn. *Esbernus Petri*, Hotterfnelis, ordinatus d. 1 Sept. 1697, obiit 1712.
- 6) Dn. *Peerus Bidstrup*, ordinatus d. 22 Julii 1712, postea translatus an. 1718 ad Parochias *Barrich & Wrigsted* in Nomarchia *Biereensi*, ubi adhuc vivit.

Parochia
ENDELAVE.

- 1) Dn. *Georgius Petri.*
- 2) Dn. *Olaus Petri.*
- 3) Dn. *Lago Mattbia Hiors.*
- 4) Dn. *Georgius Iuari Lerschow.*
- 5) Dn. *Petrus Olai Hollerup.*
- 6) Dn. *Christianus Jani Brunn.*
- 7) Dn. *Laurentius Judicharus.*
- 8) Dn. *Ericus Bay.* ordinatus d. 25
Aug. 1699, adhuc superstes,

Parochia
HUNDSLUND.

- 1) Dn. *Bernbardus.*
- 2) Dn. *Erasmus Johannis.*
- 3) Dn. *Fridericus Arnoldus.*
- 4) Dn. *Severinus Petri Faber.*
- 5) Dn. *Christiernus Schioning*, ordi-
natus d. 12 Sept. 1676 à Dr.
Gravio, postea translatus ad Ec-
clesias *Odder & Tuenstrup* 1677
- 6) Dn. *Olaus Christierni Friis*, Aar-
husiensis, ordinatus à Dr. *Gravio*
d. 12 April 1678, obiit 1698.
- 7) Dn. *Petrus Mouridson*, natus
Coldingæ An. 1672, Patre *Jo-
hanne Mauriti*, Senatore &
Mercatore Coldingensi haud ig-
nobilis: in Patria Schola infor-
matus à Rectore celeberrimo
Mag. *Ansgario Severini*, ab iplo,
cum Testimonio adjuncto ad A-
cademiam Hafniensem an. 1693
dimititur, Rectore Magnifico
Cassaro Bartholino, Decano

Mag. *Jano Bireberodio*, Exami-
ni se subiecit Philolophico an.
1694 & Theologico 1695, Exa-
minatoribus celeberr. Theolo-
gis Dr. *Hectore Gothofredo Masio*
& Dr. *Johanne Bartholino* inde
domum rediens à prænominato
celeberrimo Rectore Scholæ
Coldingentis Collega constitui-
tur, quo officio functus ad an.
1698 ad hanc Ecclesiam voca-
tur Nobilissimo *Petro Theocari*
Lasson, Dn. de *Rysler*, *Hofrings-
holm*, *Dywad* & c. S. R. M. Al-
fessore Collegii Cancellariæ, ordi-
natus à Dr. *Brammio* d. 18
Nov. 1699, adhuc superstes, uti-
nam diu in Dei gloriam & Eco-
clesiæ emolumentum.

Parochia
HYLDING.

- 1) Dn. *Janus Nicolai* obiit 1548,
NB. hic aliqui desiderantur.
- 2) Dn. *Christiernus Erasmi*, Præ-
positus obiit 1600.
- 3) Dn. *Bartholus Johannis*, Præpo-
situs obiit 1629.
- 4) Dn. *Justus Laurentii*, obiit 1683
- 5) Dn. *Bartholus Justii*, ordinatus à
Dr. *Gravio* ut Coadjutor & po-
stea Successor, obiit 1688.
- 6) Dn. *Petrus Spentrop* natus in
Prædio Pastoralis Spentrop, Pa-
tre Cl. & pl. Reverendo Dn. *Se-
verino Petri Asferg* Pastore Ec-
clesi-

cliarum *Spentrup & Gassom*, & Præposito Nomarchiæ *Sepentrionalis Haldensis*, an. 1664 d. 4 April privatim informatus, mittitur in Scholam *Randrusiensem* an. 1677 Rectore Mag. *Petero Langio* a quo ad Academiam Hafniensem dimissus est an. 1683 An. 1684 Examen Philosophicum & an. 1685 Theologicum sustinuit. Deum reverteus in Prædio Pastoralis *Tistrup* Ephorus studiorum Nobilissimi *Georgii Bielze*, Dn. de *Kierbygaard*, jam Sub Tribuni peditum cohortis, eligitur, An. 1688 ab Illustrissimo *Ossone Krabbe* S. R. M. à Consiliis Januarii d. 18 Martii ad hanc Præciam vocatur, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 25 May, adhuc superstes, fidelis in vinea Dei servus.

Parochiæ

GOSMER & HALLING.

- 1) Dn. *Casparus*, qui habitavit in vico *Ørsing*.
- 2) Dn. *Olaus Canati Morsholtius*, ordinat. à Mag. *Laurentio Bartholomæo* an. 1565, obiit d. 4 Sept. 1592 in Prædio Pastoralis *Præstholm*, quod ejus tempore Pastoribus in usum habitaculi destinatum est, æt. an. 54. Ministerii 27 Inhabitationis *Præstholm* an. 9.

- 3) Dn. *Canutus Olai*, ordinatus à Mag. *Alberto Johannis* 1592
- 4) Dn. *Nicolaus Martini* ejus tempore & cura Altare Templi *Gosmer*, quod adhuc conspicitur erectum est an. 1637, quò è vivis excessit.
- 5) Dn. *Christiernus Georgii*, quondam Rector Scholæ *Hottersnesensis*, postea *Sacellanus* Ecclesiarum *Schanderup & Stilling*, deum harum Ecclesiarum Pastor.
- 6) Dn. *Claudius Andrea*, *Nidrosiensis*, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 21 May 1669, de quo antea inter Pastores S. *Clementis Aarhusienses*.
- 7) Dn. *Uldæus Petri* *Coldingensis* natus erat *Coldingæ* an. 1656 & sacro fonte lavatus in Templo *Coldingensi* Dom. 3 Trinit. Patre *Petro Uldsonio*, Senatore & Mercatore *Coldingensi* celeberrimo privatis studiis informatus in Patriam mittitur Scholam, Rectore Mag. *Laurentio Gosfagger*, postea Pastore *Jellingensi* & Præposito Nomarchiæ *Terrildensis*, Annum ætatis agens duodecimum à *Vitrico Zonone Petri*, Senatore *Coldingensi* in Officinam *Picturæ* atq; *Arithmeticæ* *Danicæ* *Coldingensem* mittitur, ubi substitit ad an. 1670, quo privatus Matre dul-

cissima *Dorothea Poulson*, svasu Avunculi ipsius *Jani Poulson*, Dn. de *Sobygaard*, & Assessor Collegii Commerciorum, ad artes liberales animum iterum applicavit, primúm informatus à Consobriño suo *Iacobe Iob. Maurisio*, postea Pastore *Falshrensi*. Deinde à Dn. *Iano Iob. Jerne* Collega Scholæ Coldingensis postea Pastore *Hammelef & Entsew* in Nomarchia *Septentrionali*. An. 1675 ab Avunculo suo prænominato, svasu Dr. *Ansgarii Ansgarii*, Rectoris eodem Tempore Scholæ Coldingensis, postea Pastoris Primarii Coldingensis, & Præpositi *Bruschensis & Eldensis* & demum Episcopi famigeratissimi *Ripensis*, loceri sui, in nobilem Regiam Scholam *Soranam* mittitur, Rectore Viro celeberrimo Mag. *Christiano Orm*, sub cuius informatione per duos annos ita profecit, ut ab eodem an. 1674, ad celeberrimam Hafniensem Academiam non sine laudabili testimonio dimittitur, Rectore Magnifico, Dr. *Olao Borrichio*, quem privatam suam elegit Præceptorem. Hospitio exceptus à summè venerando Dr. *Jano Birchero* per biennium Academica finivit studia, An. 1676 in

Cimbriam redux, svasu Avunculi *Jani Poulson* exteras perlustrare Academias in animo habuit providentiâ autem divinâ in locum sufficitur Cl. Mag. *Claudii Andree* Nidrosiensis, ordinatus à celeberrimo Episcopo Dr. *Granio* d. 27 April 1677 officio sibi concreditò, summâ curâ diligentia & vigilantia an circiter 30 præfuit, Dom. enim post Ephaniam 6 d. 11 Febr. an. 1704 ad plebem concionem habuit ipse, explicans Evangelium de manifestatione Christi in monte Thabor, & instans quasi Divino Exordii loco dictum Pauli 2 Tim. 4. v. 6. *Ego enim jam delibor. & tempus resolutionis meæ jam instat.* Sacris finitis, domum rediit, & circa horam septimam vespertinam apoplexia tactus animam placidè Deo reddidit an. ætatis 51 Ministerii 30.

8) Dn. *Laurentius Udsonius*, Antecessoris Filius, natus Præstholmiz d. 20 Febr. 1679, privatim in zdibus Parentum informatus ad annum decimum quintum, Hotterlacensem salutavit Scholam, Rectore primum Dn. *Joh. Oiai*, postea Pastore *Löfninge & Korning*, deinde Mag. *Ezechiele Hewrici Pontopidano*, à quo an. 1699 ad Patres Academicos

cum laudabili ablegatur testimonio, An. 1697 Examen sustinuit Philolophicum, eodem an. Baccalaureus creatus, & anno 1698 Examen Theologicum, Examinatoribus Dr. *Iohanne Wandalino* & Dr. *Iohanne Barbolino*, Postquam Academicum absolvisset cursum, Insulam *Sampsonam* petiit, ubi per annum in ædibus pl. Reverendi & Clarissimi Mag. *Dicmari Bullichii*, Præpositi *Sampsenfis* & *Tunenfis* studia excoluit. Redux, & apud Patrem charissimum commoratus ab Illustrissima Heroïna *Margaretha Gersforia* an. 1704 d. 28 Febr. Pastor harum Ecclesiarum vocatur, Regia munitus confirmatione, & postea ordinatus ab Episcopo Dr. *Brammio* d. 8 April 1707 adhuc vivit, vigilantissimus verbi divini Minister.

Barochiæ

**RANDLEF & BIERRE-
AGGER.**

- 1) Dn. *Nicolaus Nicolai*
- 2) Dn. *Severinus Nicolai*.
- 3) Dn. *Iacobus Christierni*.
- 4) Dn. *Petrus Georgii*
- 5) Dn. *Iannus Matthie*.
- 6) Dn. *Christiernus Nicolai Kragstrup*, ordinatus ab Episcopo *Egidio*, an. 1624, obiit d. 22

- Martii 1676, æt. 77 Ministerii Sz
- 7) Dn. *Erasmus Iusti Gylding*, natus in Prædio Pastoralis *Gylding* & ordinatus à Dr. *Gravio* d. Mart. 1670, obiit 1681. Pastor an. 11.
 - 8) Dn. *Joachimus Laurentii Brorson*, natus est in curia Pastoralis *Aasum* in Scania, quò ob Svecos evadendos confugerant Parentes, d. 9 May, 1659, Patre *Laurentio Brorson*, Dn. de *Dywad*, Regis in Cimbria provinciali Commissario Privatim informatus à Dn. *Christierno Schönning*, postea Pastore Ecclesiarum *Edder* & *Tuenstrup* & Præposito *Hazensi* à Parentibus mittitur ad Scholam *Fsburgensem*, Rectore Scholæ celeberrimo Mag. *Iano Inulbye*, cujus informatione spatium 3 annorum adeo profecit, ut an. 1676 d. 21 May ab eodem non sine laudabili testimonio ad Academiam dimitteretur Hafniensem, mense Junii ejusdem anni Academica donatus civitate, Rectore Magnifico Dr. *Olo Borrichio*, Decano Perillustri *Erasmio Vindingio*, quem privatum sibi collegit Præceptorem. An. 1677 Philolophicum sustinuit examen, Baccalaureus creatus postea studio Theologico præsertim operam navavit, quod excolendi antam præbuit hospitium famigeratissimi Theologi Dr. *Cbri*.

Christiani Noldii quo excep-
us est, ideoque anno 1677, mente
Nov. Theologico se subiecit exa-
mini, examinatorebus Viris su-
per æthera notis Dr. *Christiano*
Noldio & Dr. *Jano Bircherodio*,
Finitis studiis Academicis, pa-
trios petiit lares, ubi per 3 annos
studiis incubuit: mortuo autem
Antecessore, à Patre, cui Jus
Patronatus Ecclesiastici compe-
tebat, harum Ecclesiarum P-
stor vocatur, ordinatus à B. Dr.
Gravio d. 14 Oct. 1681, quibus
non sine laude annos 38 præfuit.
Mortuo autem Dr. *Christierno*
Sbönning an. 1709 à Pastori
Nomarchiæ Hazensis Præosi-
tus electus, ab Episcopo *Bram-*
mio creatur d. 6 May 1711, Præ-
positus an. 11 obiit d. 1 Martii
1719, circa horam nonam vel-
pertinam anno ætatis 60.

9) Dn. *Janus Mörch*, natus est Aar-
husii d. 29 Junii 1682, Patre,
Petri Mörch, cive & Mercatore
celeberrimo Aarhusensi. In Pa-
rentum ædibus & in publica
Schola Danica à *Magno Iasperi*
filio in Pictura & Arithmetica
ad annum duodecimum infor-
matus, curæ committitur studio-
si tunc temporis, sed postea Pa-
storis *Hammel Wollbye* & *Sall* in
Nomarchia Giernensi, & ultimò
Ecclesiarum *Fyrendal* & *Quis-*

temark in Szalandia Dn. *Matthie*
Heninggii filii, sub quo adeo in
artibus liberalibus per biennium
profecit, ut in supremam Scholæ
publicæ Aarhusiensis classen ad-
mitteretur, Rectore Clarissimo
& celeberrimo Mag. *Iano Mun-*
dellstrupio, à quo ad Academiam
Hatrniensem, laudabili munus
testimonio an. 1698, dimissus
est, Rectore Magnifico *Christia-*
no Reizero, Decano *Casparo Bar-*
scholino. Examine Philosophico
an. 1700 peracto, moderator eli-
gitur studiorum Filiorum *Simo-*
nis Braad, Conductoris Villæ
fructuariz *Grunnet* prope *Vede-*
lam. Anno 1705 Theologicum
sustinuit Examen, Examinato-
ribus celeberrimis Theologis
Dr. *Hæstore Gorofredo Masio* &
Dr. *Iohanne Bartholino*. Postea
Norvegiam visitavit, ubi per 3
annos filios Civis & Mercatoris
Christianiensis *Petri Ivari*, &
per unum annum filios Cl. &
pl. Reverendi Mag. *Olai Engel-*
strupii, Pastoris Ecclesiæ *Aal* in
Hallingdalers Diœceseos Chri-
stianiensis informavit. Redux in
Patriam, à Nobilissimo Episco-
po *Brammio* Scholæ Aarhusien-
sis Collega constituitur, Recto-
re Mag. *Georgio Rhodio*, unde
Pastor Ecclesiarum *Tuade* &
Linde vocatus, à Dr. *Brammio*

d. 4 Dec. 1711. ordinatus est. Praefuit his Ecclesiis summa vigilantia & cura ad annum 1719 quo anno Divina providentiâ, & vocatione Nobilissimi *Petri Lafsonii* Dn. de *Ryslet*, *Dywad* & c. S. R. M. Assessoris Collegii Cancellariae data d. 21 Martii harum Ecclesiarum Pastor eligitur, à Praeposito Mag. *Paulo Paulsson* Dom. Rogate d. 14 Maji huic sparte praefectus & adhuc divina gratiâ superflus.

Parochia

ORTING & FALLING.

Norandum est Ecclesias *Halling* & *Falling* antea fuisse conjunctas, usq; ad annum 1656, quo b. m. *Friedericus III* intercessione Praefecti Regii Praefecturae *Aakieriensis* B. *Henrici Ranzovii* & Episcopi Dr. *Jacobi Matthiae*, ut & supplicatione Dni. *Johannis Erasmi Schiolde* motus, Eccliam *Orting* primariam & *Falling* annexam constituit, Pastores autem sunt sequentes.

- 1) Dn. *Severinus*.
- 2) Dn. *Simon*.
- 3) Dn. *Georgius Magni*, etiam Praepositus.
- 4) Dn. *Christiernus Georgii*.
- 5) Dn. *Johannes Erasmi Schiolde*, natus in praedio Pastoralis *Schiolde* an. 1627 ordinatus à Dr. *Jacobo Matthiae* 1654, Praepositus

hujus Nomarchiae postea constitutus, antea designatus Professor *Hafniensis*, obiit 1693, æt. 66. Minist. 39.

6) Dn. *Petrus Troyel*, *Rolchildensis*, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 22 Dec. 1693 obiit 1701 Pastor an. 8.

7) Mag. *Iannus Hierfing*, natus est in villa fructuaria *Fauerchow* d. 1 Dec. 1671 Patre *Nicolao Nicolai Hierfing*, Gubernatore vel Inspectore Generosissimi Comitatus *Nicolai Friis*, Comitatus de *Frisenborg*, privatim informatus ab *Andrea Eschildi* filio, postea Collega quartae Classis Scholae *Viburgensis* à Dn. *Erasmio Hörning*, Pastore *Beder & Malling*, à Dn. *Nicolao Brandt* Pastore *Mariae Magdalene & Schareföe*, mittitur ad Scholam Cathedralis *Aarhusiensem*, ubi curae demandatus celeberrimi & famigeratissimi Rectoris Mag. *Iani Mundestrupii*, ab ipso celeberrimo testimonio stipatus, ad *Hafniensem* dimittitur Academiam locumq; inter Cives Academicos obtinuit an. 1695, Rectore Magnifico Dr. *Oligero Jacobae*. Anno sequenti Examen Philosophicum sustinuit, eodem anno dignus habuit laurea prima Philosophiae. Anno 1699, Theolo-

gico se subiecit Examine, Examinatoribus Theologis famâ & scriptis clarissimis, Dr. *Iohanne Wandalino*, & Dr. *Iohanne Bartholino*, à quibus laudabili insignitus est Caractere, & à Rectore Magnifico Testimoniò publico demissus Academiz valedixit, Cimbriam deinde petens, Moderator studiorum filiorum *Alberti Severini* Conductoris Villæ fructuariz *Orisles Closter* eligitur, providentiâ autem divina à Generoso Viro *Benedicto Laffon*, Dn. de *Aackier*, S. R. M. Conkiliario Status, Justitiz &c. ad animas harum Ecclesiarum curandas vocatur, ordinatus à Dr. *Brammio* d. 2 Sept. 1701. Anno 1708 ob eruditionem laureâ supremæ Philosophiz donatus, locum inter Magistros obtinuit. Laudari commereuit ob vigilantiam in officio, sinceritatem in conversatione, modestiam in vita, & sveritatem in Concionibus. Jacturam boni Pastoris fecerunt Ecclesiz *Orting & Faling*, dum è vivis excessit optimus Vir d. 24 April 1722 æt. 43, officii 21.

8) Dn. *Ianus Bergenhammer*, natus est in Prædio Pastoralis *Morslet* d. 14 Junii 1691, Patre Viro Reverendo Dn. *Matthia Ber-*

genhammer, Pastore Ecclesiz *Morslet*. In Parentum ædibus instructus à Dn. *Erico Herlovio*, jam Pastore vigilantissimo Ecclesiz *Ølsted*, per duos annos Scholastica excoluit studia in Schola publica Aarhusiensii, Rectore Mag. *Georgio Rhodio*. An. 1706 inter Cives Academicos adscriptus, Rectore Magnifico Dr. *Iohanne Wandalino* & Decano Mag. *Iano Bircherodio* Examen sustinuit Philosophicum 1707. eodem anno Baccalaureus creatus, & Theologicum 1710 Examinatoribus Dr. *Iohanne Bartholino*, & *Iohanne Steenbuchio*. Finitis studiis Academicis, domum ob excolenda studia rediit, sed statim eodem anno, Collega Scholæ Aarhusiensis constituitur, cui officio. præfuit ad anno 1722, quò harum Ecclesiarum Pastor vocatur à Generoso & strenuissimo *Matthia Rosenörn*, Dn. de *Aackier & Damsgaard*, & Tribuno militum Equestri, ordinatur à Dr. *Oskferio* d. 10 Julii, adhuc vivens, fidelis Dei Præco.

Parochia

TORRILD & WESLET.

- 1) Dn. *Ianus Michaelis*.
- 2) Dn. *Thomas Vind*.

3) Dn.

- 3) Dn. *Christiernus Thome Vind.*
- 4) Dn. *Nicolaus Erasmi Oldrup*, Pastor an. 48.
- 5) Dn. *Melchior Iani*, Pastor an. 47.
- 6) Dn. *Olav Holboe*, ordinatus à Dr. *Gravio* d. 7 Febr. 1668, ob. d. 7 Nov. 1714, Pastor an. 46.
- 7) Mag. *Jacobus Steenstrup*, natus est in Diocesi Aalborgensi in prædio Pastoralis *Ørskø* d. 11 Febr. 1683, Patre Cl. & pl. Reverendo Dn. *Nicolao Steenstrup*, Pastore Ecclesiarum *Ørskø* *Weslø* & *Arup* & Præposito Nomarchiæ *Hannensis Occidentalis*: Intra patrios lares, & in primis sub inspectione B. Patris institutus, ad Scholam Viburgensem an. 1697 mittitur, unde cum testimonio celeberrimi & Clarissimi Rectoris Mag. *Iani Reenberg* an. 1702 ad Academiam *Hafniensem* demittitur, sequenti anno Examine Philosophico se subiiciens. Academiam frequentavit usq; ad An. 1706. quo electus est Ephorus Nobilissimi *Henrici Læsson*, nunc Dn. de *Rasch*, & Regiæ Majestatis Centurionis; interea temporis an. 1709. d. 2. Maji Theologicum sustinuit Examen Magisterii titulo condecoratus an. 1714. Quo anno d. 7 May per literas ab Illustrissimis Viris *Benedicto Læsson*, Dn. de *Aakier*. S. R. M. Consilia-

rio status, Justitiæ & Commerciorum &c. & *Christiano Raslow* Dn. de *Gestorslund* & *Raslønsdal*, S. R. M. Consiliario status & rei venatoriz per *Cimbriam* Præfesto, datas harum Ecclesiarum cura ei demandata fuit, ordinatus ab Episcopo Dr. *Orkfenio* 21. Sept. adhuc Dei gratiâ superstes vigilantissimus Dei Præco.

Parochiæ

ODDER & TVENSTRUP.

- 1) Dn. *Laurentius*,
- 2) Dn. *Claudius*,
- 3) Dn. *Petrus*.
- 4) Dn. *Severinus Iani*, vocatus 1564, obiit 1585.
- 5) Dn. *Laurentius Matthia Nyborg*, vocatus à Rege Gloriosissimo *Friderico II*, ubi literæ, ipsi datæ. *Friderichsburgi*, d. 5 Martii 1585, ad Præfecturæ *Scandrburgensis* Nobilissimum *Claudium Glambeck* & summè venerandum Episcopum Mag. *Laurentium Baribolini*, adhuc reservatæ, abundè retentur, nec non Eiusdem Regis literæ ad curiales Ecclesiarum *Odder* & *Tvenstrup* ut prænominatum Dn. *Nyborg* ut verum & legitimè agnoscerent Pastorem, quo anno mortuus est invenire haud licet, sed admodum Regi Charæ serat

6) Dn. *Iohannes Laurentii* vixit tempore belli Cælarej, & Præpositus erat.

7) Dn. *Christiernus Iohannis Blichfeldt*, ordinatus à Dr. *Iacobo Matshie* d. 13 Oct. 1654, ut Antecessoris Coadjutor & postea Successor, Præpositus erat, mortuus an. 1677.

8) Dn. *Christiernus Schiønning*, Cimber, primum Pastor Ecclesiæ *Hunslund*, postea huc translatus an 1672, Præpositus constitutus 1701, obiit d. 20 Iulij 1709.

9) Dn. *Georgius Davidson* natus est Aarhusi d. 10 Martij 1682, Patre *Davide Georgii*, Cive & Mercatore Aarhusiensi privatim informatus à Dn. *Matthia Henningii*, de quo antea, locum in-suprema Classe Scholæ Aarhusi-ensis obtinuit, Rectore Clarissimo Mag. *Iano Mundelstrupio*, rbi duobus commoratus annis, Civitatem Academicam impetravit an. 1698. Rectore Magnifico Dn. *Christiano Reizer*, Decano Dn. *Casparo Bartholino*, anno sequenti, prima artium & Philolophiæ laurea per Illustrissimum *Vindingium* condecoratus est, locum nactus in communitate Regia, Præposito Mag. *Stephano Reizer*, ubi substitit

usquedum an. 1701 Examinii Theologico se subiecit, Examinatoribus Dr. *Heßore Gothofredo Masio* & Dr. *Iohanne Bartholino*. Redux ad Cimbriam, & hospitio acceptus Mag. *Pauli Poulsoni*, Pastoris Saxildensis, Ephorus eligitur filiorum Nobilissimi *Nicolai Iespersonii* S. R. M. Consiliarii Cancellariæ & Præfeci Alburgensis cui Officio præfuit ad an. 1705, quo Collega secundæ Classis, an. 1706 tertiæ & 1707 quartæ Scholæ Aarhusiensis constituitur. Mortuo autem Antecessore Dn. *Schiønningio*, vocatus an. 1709, d. 20 Iulij ab Illustrissimo & Generosissimo *Fridericico Christiano Ranzou*, Dn. de *Rodseeense* & *Cane* Regis Tribuno militum Equestri, harum Ecclesiarum Pastor ab Episcopo Dr. *Brammio* d. 30 Aug. ordinatus, & Dom. 15 Trinit. d. 8. Sept. à Præposito Dn. *Ioachimo Brorson* sacro præficitur officio, vivit adhuc, utinam diu in gloriam Dei & Ecclesiæ emolumentum.

Parochiæ

SAXILD & NØLØU.

Tradunt quidem Antiquiores IV post Reformationem vixisse Pastores, sc. Dn. *Bersillum Matshie*

chie, Dn. *Severinum Tand*, Dn. *Ericum Matthie*, Dn. *Severinum Iani*, sed ne minimum eorum in monumentis scriptis apparet vestigium, ideòq; illos vixisse pro certo affirmare non possum.

1) Dn. *Bertillus Nicolai*, ordinatus ab Episcopo Mag. *Matthia Langio* 1557. obiit d. 6. Sept. 1578, ætatis 45. Ministerii 21, Vir certè suo tempore doctus & vigilantissimus, qui non modò fidelem amplectebatur sermonem, qui secunum doctrinam est, & eos arguebat, qui contradixerunt, verum & multas, quæ tunc temporis vigeant, enormitates expurgebat industriâ. Ferunt eum confecisse Altare, quod adhuc in Templo *Nolou* conspicitur, observatur ejus nomen B. N. cum adscripto anno 1573.

2) Dn. *Kilianus Nicolai*, ordinatus à Mag. *Laurentio Bartholomeo* 1578. obiit d. 21 Febr. 1600. ætatis 52 Ministerii 22.

3) Dn. *Torchillus Martini*, ordinatus à Mag. *Johanne Egidio* obiit 1603. Pastor an. 3.

4) Dn. *Jacobus Jacobi*, ordinatus 1603 à Mag. *Johanne Egidio*, obiit d. 17 Febr 1628, quo anno Milites Cælarej Juriam invadebant, ætatis 52. Ministerii 25. Ejus curâ & sumptu Horologi-

um adhuc conspicitur, quò Saxil-
densis Templi turris adhuc gaudet.

5) Dn. *Olaus Canuti*, naus est in Prædio Pastoralis *Fruering* prope *Scanderburgum* die S. Bartholomæi, d. 24 Aug. 1599, Patre pl. Reverendo Dn. *Canuto Jani*, Pastore Ecclesiarum *Fruering* & *Witwe*, Privatim informatus à *Jano Juel*, tunc temporis *Scanderburgi* degente, (valu Avunculi ipsius, Mag. *Bondonis Nicolai* Rectoris Scholæ *Wiburgensis*, ad eandem mittitur literariam officinam, ubi per duos annos Scholastica excoluit studia, An. 1612 ad Nobilem Regiam *Herlovianam* transmittitur Scholam, introductus à Rectore Mag. *Petro Petri Hiennio*, postea Ecclesiæ *Wordenburgensis*, inde *Roschildensis*, & demum Templi sp. S. *Hafniensis* Pastore vigilantissimo, cui in Rectoratu successit Cl. Mag. *Johannes Knoffus*, postea in Arce *Antverseboviana* Regis *Friderici III.* eo tempore regni *Daniæ* Principis, Informator Regio iussu electus, cui per aliquod tempus, ut Famulus inserviebat: mortuo autem per pestem, tunc grassentem, Mag. *Knoffio*, curæ demandatur Mag. *Nicolai Strangelsenii*, Rectoris

Scholæ *Slaglofsensis*, qui postea electus Pastor Primarius templi. Dr. *Petri Slaglofsensis*, cum cum testimonio celeberrimo ad Hafniensem demittebat Academiam, ubi inter Cives Academicos d. 8 Martii 1620 inscriptus est, Rectore Magnifico Mag. *Wulffgango Rbumanno*, Philosophiæ Professore, Decano Mag. *Hermanno Nicolai*, Orientalium linguarum Professore. Dum Academiam frequentavit, precibus summè Venerendi & Nobilissimi Dr. *Gaspari Brochmanni* motus, Fratri ipsius, Mag. *Jacobo Brochmanno*, Rectori Scholæ *Herlovianæ*, qui vehementi laborans Colicâ passione, Thermos *Thepelenfes* in *Bohemia* petebat, comitem se præbuit, cum quo per mare appulit *Rostochium* d. 11 May 1621, quo die magna in Sole circa horam nonam matutinam apparuit Ecclipsis. Inde profectus *Dresdam*, varias Academias & inprimis *Wittenbergensem* perlustravit. Mortuo autem in itinere, & in urbe *Bohemie Glatbeid* sepulto Mag. *Brochmanno*, de reditu sollicitus patriam petiit, & in itinere perlustravit *Misniam*, *Brandenburgum*, *Havelburgum*, *Güstroviam* &c. Redux Hafniæ a Parentibus literas accepit, ut domum se confer-

ret; eum enim ut Vicarium considerabat Cl. Mag. *Georgius Petri Obelius*, Pastor Aulicus & Ecclesiarum *Scanderup* & *Stillinge* ut & Præpositus Nomarchiæ *Hielmslesensis*, Annoit Postulato Parentum, licet Hofniæ subistere ob studia excolenda ipsi magis placuerit. Tabulis igitur cooptationis à Mag. *Obelio* acceptis *Arhusium* petiit, inauguratus d. 22 Aug. 1621 ab Episcopo Mag. *Johanne Egedio*. Symmiltæ officio dumungebatur, multis implicitus erat periculis, præsertim an. 1627, cum Cumbriam invassent Milites *Cæsarei*; fugam enim cum *Uxor* se & liberis capessente Mag. *Obelio*, domi remanebat *Olaus* noster, animarum sibi conceditarum curam gerens. Mortuo an. 1628 Antecessore Dn. *Jacobo Jacobæo*, à Curialibus harum Ecclesiarum d. 2 Martii inviratus & vocatus est. Magna cura & diligentia his Ecclesiis præfuit, nec satis laudari potest ejus pietas & Zelus, præsertim enim quod domum suam summa gubernaret prudentia, nec minimum quid à reditibus Pastoralibus avelli permiserit, pauperum coram habuit. Conspiciebatur ante incendium urbis *Saxildensis*, quod incidit d. 29 Junii 1699 Valetudi.

dinarium parvum, ipsius sum-
ptu exstructum, ubi nonnulli ha-
bitabant pauperes. Nec id præ-
tercundum est, quod immorta-
le ipsi apud Posteror acqui-
sit nomen. Quotidie nimirum ab
anno, 1659 d. 29 Decembris,
quo anno ab invasione trium ho-
stium & aspero Polonorum mi-
litem contubernio liberata est
urbs *Saxild*, ejuscura & certæ
fundationis pecuniaræ ab iplo
constituæ vigore, in Templo *Sa-
xildensi* preces matutinæ & quo-
vis Sabbatho & Festo preces ve-
spertinæ ad Deum funduntur.
Cum ætate ingravescente, ini-
quam per multos annos expertus
est valetudinem, usq; dum ani-
mam d. 28 Junii 1673 placidè ex-
spiravit an. ætat. 74 Minist. 45.

6) *Dn. Casparus Saur*, Bremensis,
natus 1642 Patre *Benhardo Saur*,
Regis *Friederici III.* Cereviliario,
e Schola *Hafniensi* à Viro Nobil-
issimo Mag. *Georgio Hilarii* Re-
ctore, postea in Universitate *Haf-
niensi* Professore Regio ad Aca-
demiã mittitur, Rectore Mag-
nifico *Petro Scavenio* J. U. D. &
Professore Regio, Decano Mag.
Bartholomæo Bartholino, an. 1662.
Finitis studiis Academicis, Co-
adjutor & Successor eligitur *Dn.*
Olai Canuti, ordinatus à *Dr.*
Gravio d. 7 Febr. 1668 & Præ-

politus constitutus an. 1693.
obit d. 14 Januarii 1701, ætatis
59, Ministerii 33.

7) *Mag. Paulus Paulson*, natus sum
in Villa fructuaria Cimbricæ *Sö-
bygaard*, in Nomarchia *Gernensi*
d. 8 Julii 1674, Patre *Jano Paul-
son*, *Dn.* de *Söbygaard* & Asses-
sore in Collegio Commercio-
rum, Matre *Maria*, Filia *Matthie*
Pauli *Dn.* de *Tulumb* Consulis
quondam haud ignobilis *Ran-
drusensis*. Postquam ita adoleve-
ram, ut in timore Divino huma-
nioribusq; artibus institui pose-
sem. Parentes mei nullis nec cu-
ris nec impensis pepercere, quin
mihi necessaria inculcarentur i-
deoque in ædibus suis mihi Præcep-
tores apposuerunt Studiosos *Chri-
stianum Bruun*, postea Collegam
Scholæ *Viburgensis*, & Pastorem
Ecclesiarum *Orum* & *Weirum*
in Nomarchia *Meridionali Lyn-
gensi*, ut & *Claudium Bang*, po-
stea Collegam quintæ Classis
Scholæ *Aalburgensis* & Pasto-
rem Ecclesiarum *Soderup* &
Querndrup in *Salandia*, sub ul-
timo Præceptore per 9 annos ita
in literis discendis sum progressus,
ut anno 1691 d. 2 Junii *Fri-
dericensis* Scholæ factus sum Dis-
cipulus, supremus collocatus in
suprema classe cum Fratre meo
Mag. Clemente Paulson, Rectore
Scholæ

Scholæ Mag. *Georgio Seerup*, po-
 tea Rectore Scholæ *Ripensis*, &
 nemum Medicinæ Doctore &
 Professore in Academia *Hafni-
 ensi*. Anno 1692, cum biennium
 in Schola egissem, cum Fratre
 meo prænominato ad Academi-
 am tum demissus, post Examen
 depositionisq; ritus d. 20 Junii
 albo studiosorum inscriptus, Re-
 ctore Magnifico Dn, *Casparo
 Bartholino* hodie S. R. M. Con-
 siliario Conferentiæ, status &
 Justitiæ, Generali Procuratore,
 Assessore Supremi Tribunalis &
 Collegii Consistorialis, nec non
 Medicinæ & Physicæ Professore,
 Decano *Paulo Windingio* Consili-
 ario status, Justitiæ & c. Gr. ling-
 væ Professore, Assessore Supre-
 mi Tribunalis & Collegii Con-
 sistorialis, ut & Ephoro Cõlle-
 gii Medicei, quem privatum mihi
 elegi Præceptorem. Hoc anno
 non modo Communis Regi-
 am, ubi ut Exercitarius, ad lex-
 tam mentam & deinde ad men-
 sam ipsius Præpositi locum ob-
 tui, verum & Collegium Dr.
Bartholini Physicum, & celebra-
 rimi *Lintrupii*, cui multum de-
 beo, Collegium Logico-Meta-
 phisicum frequentavi.
 Anno 1693 d. 6 Martii peracto
 Examine Philosophico, Baccalaureus creatus die 16 May &

cum Fratre Mag. *Clemente Paul-
 son* holpitio Dr. *Masi* exceptus,
 studio Theologico operam na-
 vare expi, cum in finem præter
 prælectiones publicas, Collegia
 Theologorum nullo modo neg-
 lexi, audivi enim Dr. *Wandalin-
 num*, qui Historiam Ecclesiasti-
 cam tractavit: Dr. *Masium*, qui
 religionem Lutheranam mediam
 inter Pontificios & Calvinianos
 demonstravit: *Bartholinum*, qui
 Hæreses & notitiam Concilio-
 rum docuit: Dr. *Botfacum*, qui
Königii Systema explicuit.
 Anno 1694 d. 12 April: de pro-
 fectu meo in studio Theologico
 examinatus à Theologis Dr. *He-
 ctore Godofredo Mæho* & Dr. *Jo-
 hanne Bartholino*, Notario,
 Mag. *Serphano Reizero*, testimo-
 nium ejus profectus, quod at-
 tentionem vocant, impetravi. Fi-
 nitis igitur per biennium Aca-
 demicis, ad excolenda ulterius
 studia, libris necessariis, instru-
 ctus, ad villam fructuatiam Ma-
 tris meæ, jam tum per 7 annos
 Viduz, me contuli, ubi commo-
 ratus usq; ad annum 1695 in
 Decembri quo literas non modo
 ab illustrissimo & Generosissimo
 mo *Nicolao Benzon*, Equite auro-
 to, S. R. M. à Consiliis intimis,
 Status, Justitiæ & c. Matris meæ
 Consobrino, verum & *Vindin-*

gio & Dr. *Masio* accepi, mihi unanimi Professorum suffragio locum & stipendium concessum esse in Collegio *Mediceo Sc. Borrichiano*. Ambabus manibus hoc mihi oblatum amplexus sum Stipendium, novus enim se mihi studia exercendi aperuit campus introductus igitur in Collegium ab Illustri *Vindingio* d. 23 Jan. 1696, ibidem sublitui usq; ad d. 26 April 1698, variis interea editis Exercitiis Academicis.

Magna autem mihi inerat cupiditas exterarum perlustrandi Academias, ideoq; Patriam relicta d. 21 Maje jusdem anni, per *Hollasiam Hamburgum* petii, ubi conveni celeberrimum Theologiae Licentiatum *Ezardum*, scriptis & famam clarissimum Dr. *Johannem Albertum Fabricium*, Professore Gymnasii *Hamburgensis*, & quem primum nominare debui, famam super aethera notum Dr. *Johannem Fridericum Mayerium* tunc temporis Pastorem ædis D. *Jacobi Hamburgensis*, Professore & Theologum in Universitate *Kiloniensi* & Gymnasio *Hamburgensi*, postea Generalem Superintendententem in *Pomerania & Rygia* & Academiae *Gryphwaldensis* Rectorem & Pro-Cancellarium, cujus splendidis-

simam Bibliothecam, & in me affabilitatem & comitatem è memoria delere non possum; *Hamburgum* relicto per *Bremam, Odenburgiam, Delmenhorstiam, Frisiam Orientalem* adii, & *Grönnin-gæ* famigeratissimum Theologum Dr. *Johannem Braunsium*, inclytæ famæ Viros *Franegverè Johannem van der Wayen, Jacobum Renferdium & Campegiunæ Vitrin-gam* salutavi, per spectam etiam *Lewardiæ* satis splendidam Ducis Aulæ; inde *Amstelodamum*, totius ferè Europæ Emporium celeberrimum appuli. Hic Templis *Baravorum, Synagogis Iudæorum, conventibus Græcorum & Quakerorum* perlustratis, & innumeris aliis rebus, quibus splendet inclytissima urbs observatis, familiariter usus è Christianis præter alios doctos *Joh. Clerico & Jacobo von Mellem* è Rabbinis Dr. *Tina, Dr. Pineda & Dr. Oliva Leidam* adii, Bibliothecam publicam, è manuscriptis *Scaligeri, & Voslij* & aliis rebus rarioribus splendescentem perlustravi, doctosq; *Spanhemium, Vitziun, Gronovium & Perizonium* sæpius conveni, *Hagæ Comicum* Potentissimum Regem *Angliæ Wilhelmum III* vidi, *Rotterdam*, ubi *Erasmii* *Rotterdam*

mi effigies ex ære confecta, conspicitur, familiaris mihi fuit Rector Scholæ *Rotterdamensis Petrus Rabus*, notissimus vel ex libro, S. librorum potius cui titulus *De Boekzaal van Europa*. In primis autem studiorum sedem & domicilium *Ultraje* *Æum* elegi, motus loci sanitate, honesta conversatione, Academicæ gloriæ, & Professorum eruditione, inter quos eminebant *Johannes Leusdenius*, *Gerhardus de Vries*, *Petrus Burmannus*, *Leydeccerus Melchior*, *Petrus von Mastricht*, & qui præcipuum inter musarum Antistites tenebat locum, *Joh. Georgius Grævius*, quibus quam familiariter usus sum, & præsertim *Grævio*, literæ ad me datæ satis testantur. Dum hic per 8 menses commoratus sum, nova mihi obtrigit felicitas; advenerat enim ad Academiam *Ultrajellinam* Serenissimus & Cellissimus Daniæ nostræ Princeps **CAROLLIS**, qui mihi se ad eundem & conveniendi licentiam clementissimè indulgebat.

Anno 1699 in Martio iter in *Angliam* direxi, *Londinum* delatus, ubi per tres hebdomades substiti, admodum delectatus consortio Virorum in orbe literato famigeratissimorum, inter quos

eminebant *D. Richardus Bentley*, Regis Bibliothecarius, Vir humanissimus, cujus favore Regiam perlustrare Bibliothecam mihi permissum erat, in qua præter multos raros libros, Biblia, scripta, ut ferunt, manu *S. Teile* mihi monstravit *Dr. Georgius Hickesius*, notus insigni opere, cui titulus *Thesaurus Septentrionalis Literaturæ*, 2 voll. in fol. recensu, *Dr. Petrus Allixius*, qui e Gallia propter religionem fugiens, *Angliam* quasi Aylum petierat, Vir certè Doctissimus & honestissimus, cujus eruditâ conversatione & colloquio, præsertim in *Historia Ecclesiastica*, non parum profeci.

Oxoniam autem celeberrimum Musarum domicilium, mihi præ cæteris *Angliæ* urbibus placuit, non modò propter conversationem doctissimorum Virorum, sc. *Dr. Charleteri*, *Dr. Hydei*, Bibliothecarii, *Millii*, *Aldrichii*, *Painters*, tunc temporis Rectoris Magnifici, *Henrici Dodwelli*, cujus familiaritatem, sinceritatem & eruditum colloquium in recenti adhuc teneo memoria, aliorumq; Clarissimorum Academicæ *Oxonien*sis Professorum, ut & scriptis incluyssimorum, Virorum *Mag. Frinaii*,

Hudsoni, Worthii, Pengellii, Adami Wandelii &c. verum & propter insignem & per totam Europam famigeratissimam *Bodlejanam* Bibliothecam, cujus libris & impressis & manuscriptis præter alias publicas Collegiorum Bibliothecas, quibus splendet urbs *Oxonium*, pro temporis ratione uti, mihi quotidie permissum erat. Dum hic per 6 menses commoratus sum, Theatrum *Sheldonianum* splendidum ædificium, curâ & artificio *Dr. Christophori Wren*, Astronomiz Professoris & Architecti Regii generalis & impensis *Dr. Gilberti Sheldonis*, Archiepiscopi Cantuariensis, tempore Regis *Caroli II.* exstructum ubi non modò Doctores creantur, verum & Reges & Principes, qui ob Academiam visitandam adveniunt, lauto excipiuntur Epulò, perlustrare nullo modò neglexi. Nec meos effugiebat oculos *Museum Ashmoleanum* sumptibus Academiz Oxoniensis an. 1633 ædificatum, ubi multa naturalia & Artificialia, varia Hieroglyphica, Chymica, præter Antiquitates & nummos Romanorum & Ægyptiorum occurrunt. Ritus etiam Anglorum Ecclesiasticos, ceremonias in promovendis & creandis Doctoribus, Magistris,

Baccalaureis, Academiz Professoribus, Pastoribus & Diaconis observavi. Præterea visitavi *Woodstockium*, ubi non modò pulcherrima *Rosemunda*, Regis *Henrici II* Concubina, veneno sublata est, verum & Regina *Elisabetha* à Sorore *Maria* in lædissimum Carcerem conjecta est: *Bathoniam*, urbem celeberrimam non modò Thermis suis calidissimis & ad sanitatem recuperandam utilissimis, verum Templo splendidissimo, in quo varii Episcopi, & alii Doctores sepulti sunt, ut & quam plurimis Inscriptionibus & antiquitatibus, de quibus librum, cui titulus: *Antiquitates Bathonienses*, nobis reliquit inductus Medicus Bathoniensis *Dr. Thomas Guidorius*, Anglo-Britannus, Vir humanissimus, mihiq; familiarissimus. *Oxoniam* relicto, *Cantabrigiam*, alteram in *Anglia* Musarum sedem adii. Hic non minus quam *Oxonii* doctos offendebam Viros, sc. *Dr. Cowel*, *Atwey* & *Nours*, quos sæpe conveni & imprimis mihi familiarissimi erant *Dr. Josua Barnes*, Græcæ lingvæ Professor & Collega senior Collegii *Emanuelis*, notus multis suis scriptis, cujus familiaritatem satis deprecare non possum, *Mag. Laughton*,

Bibliothecarius Bibliothecæ publicæ Cantabrigiensi, Vir certè doctus, & elegantissima instructus Bibliotheca privata, cujus copiam mihi fecit. Nec minus delectatus sum Bibliothecis Collegiorum, quas adeundi, earumq; libros & impressos & manuscriptos mihi in lucem & sanguinem vertendi, data fuit licentia. Ostendebantur mihi Biblia sacra manu S. *Augustini* conscripta, in Bibliotheca Collegii S. *Petri*, præter varias Epistolas Regis *Henrici VIII*, *Lutheri*, *Melanchtonis*, *Buceri*, *Calvini* aliorumq; manu propria exaratas. In Collegii S. Trinitatis Bibliotheca splendidissima oculis perlustravi antiquissimum Exemplar manuscriptum græco-latinitate IV *Evangelistarum* & *Actorum Apostolicorum*, quod inventum anno 1563 in Cœnobio S. *Jrenzi* Lugdunensi in Gallia, *Theodorus Beza*, huic Bibliothecæ an. 1581 donavit, postquam eodem Exemplari in vertendo Novo Testamento usus fuerat. Tacitè præterea rarissimum ejusdem Bibliothecæ Gazophilacium, Antiquissimis *Romanorum*, *Græcorum*, *Danorum*, *Anglorum* &c. referentium numismatibus, ut nullam reliquorum mentionem faciam Collegiorum,

Inde *Londinium* redii, observaturus ea curiola, quæ antea oculos meos effingerant. Perlustravi igitur munitissimum urbis Castellum, *Anglicè the Tour*, splendescens instructissimo Armamentario, Regiis ornamentis, Coronis, Sceptris &c. ubi etiam custodiuntur Proceres, criminis læta Majestatis rei, v. aliis delictis obnoxii, & aservantur Leonæ, aliaq; bruta ferocia; altissimum & amplissimum monumentum, ex quo tota urbs conspicitur, in memoriam ignis inauditi, quò civitas d. 2 Sept. 1666 ferè consumpta fuit, ex lapide erectum; Urbis Telonium; Domum Mercatoriam, vulgò *the Beurs*. Statuas pretiosas Regum *Caroli I* & *Caroli II* ex ære & marmore confectas: Valetudinarium magnificentissimum, quò arcem Regiam fere representat: Templum S. *Pauli*, cujus forma & structoræ artificium omnium oculos in se trahit. Domum, in qua Parlamentum congregatur. Templum *Westmonastriense* S. *Petri*, in quo Epitaphia & Monumenta splendidissima Regum, Ducum, Illustrium & Eruditorum Virorum conspiciuntur: Templum *Lutheranum* Danico-Norvegicum satis splendide constructum & or-

natum innumerasq; alias res, quas prætereo. E regione urbis videtur *Lambethum* Domicilium & Sedes Archiepiscopi Cantuariensis, *Anglia*. Primatis, qui meo tempore vocabatur Dr. *Thomas Tenison*, mortuus 1716 æt. 81. Vir certè humanus & affabilis, licet ad ætatem magnam proventus, à quo præsentibus Duce Hesso-Darmstadiensis, Legato Brandenburgico, una cum Duobus Hiberniæ Episcopis & meo optimo amico Mag. *Ivoro Brink*, jam Pastore Templi Dr. *Nicolai Hafniensis* convivio exceptus sum. Nova hæc mihi præterea obtigit felicitas; non modò enim cum aliis meis sodalibus Feria III Nativitatis Christi in Aula Regia Serenissimum & Celsissimum Daniæ Principem GEORGIUM conveni, verum & in Sacello præsentem prænominato Clementissimo Domino, Dom. 2 post Epiphaniam Sermonem habui.

Anglia & Doctis hujus regni Viris tandem valedixi, redi in Hollandiam, tibi prænominatos Viros celeberrimos iterum conveni. In animo mihi fuit Germanicas visitare Academiæ, sed hostili Svecorum invasione & optime meæ Matris precibus com-

motus, patrios cogebam petere lares, interea absens Magistri titulos. 19 Mali an. 1700 condecoratus, Rectore Magnifico; *Olao Romero* Decano & Brabuta Dn. *Casparo Bartholino*. Doctum rediens *Hafniam* circa finem ejusdem anni salutavi, à Professoribus Academiæ celeberrimis & inprimis Præceptore meo privato Per-illustri & Nobilissimo *Paulo Windingio*, humanissime exceptus. Paulò post mortuo Antecessore meo Dn. *Casparo Saur*, divina gratiâ & benevolentia & favore Illustrissimæ Heroinæ *Margarethe Gersdorf*, Dominiæ de *Ratlowisdal* & *Gersdorfslund* ad has vocatus sum Ecclesias, literis vocationis, datis d. 3 Febr. 1701, mihi *Hafniam* misit. Regis Clementissima confirmatione & Testimonio publico Rectoris Magnifici lumè Venerandi & Nobilissimi *Hectorii Gothofridi Maffii* munitus Cimbriam petii, benignè exceptus, examinatus, & tandem harum Ecclesiarum Pastor d. 29. Aprilis an. 1701 ordinatus à summè Venerando & Nobilissimo Dr. *Johanne Brammio*, Duce Scociæ Aarhusiensis Episcopo vigilantissimo, & huic spartæ à pl Reverendo & Cl. Præposito Dn. *Cbriero*

Bierno Schönningio d. 1. Maji præfectus.

Anno 1705, quibusdam in *Helsatia* negotiis implicitus, permissu Episcopi mei, cum Vicino & Amico integerrimo Dn. *Georgio Davidson*, non modò *Slesvicum* sedem antea Ducum *Slesvici & Holsatiae*, ubi Principis Aulam *Gottorpensem*, Hortum amœnissimum, cum aliis curiosis perlustravi, verum & *Chilonium*, *Holsatiae* Civitatem hæud ignobilem petii, situs amœnitæ & arce, loco editiori impositâ, ut & Templis magnifice constructis & ordinatis admodum delectatus. Inprimis nunquam satis laudibus extollere possum humanitatem & affabilitatem hujus *Academiz Professorum* sc. Dr. *Henrici Opisi* S. Theologiz Dr. & Professoris, jam mortui Dr. *Samuelis Reyheri* insignis Mathematici, jam inter mortuos, & humanissimi Dr. *Sebastiani Kortheoldi* Bibliothecæ publicæ Præfeci, & tunc temporis Poetas Professoris ordinarii, cujus in me & Socium meum beneficia sempiternâ teneo memoria nec delere debeo.

Anno 1719, mortuo pl. Reverendo & Clarissimo hujus *Norarchiz Præposito* Dn. *Joachimo*

Brorson, unanimi hujus *Norarchiz Fratrum* Consensu d. 13. Martii Præpositus electus sum, à summè venerando Episcopo Dr. *Johanne Oksenio* d. 14 Martii constitutus & d. 11 Octobr. solemniter ad id muneris inauguratus, cætera de me loquetur posteritas.

Scripta edita.

- 1) Disputatio de *Campis Elysiis Paganorum* sub Præsidio summè Venerandi & Nobilissimi *Viburgenfis Episcopi* Mag. *Severini Linstrupii* Hafn. 1693, 4to
- 2) Disputationes duæ de cultu *Molochi* apud *Judeos* & alios gentes abominabili, Hafn. 1696.
- 3) Disputatio de *Baptismo* per asperionem legitimè administrando, Præsede summè Venerando & Nobilissimo Dr. *Johanne Bartholino* 1694, 4to.
- 4) *Bibliotheca Aarhusiensis*, seu *Biographia Episcoporum Aarhusiensium*, Hafniæ 1714, 4to.

SUPPLEMENTUM.

In quo nomina Pastorum, quæ in Catalogo nostro desiderantur, recententur, juxta Chronologicam annorum seriem, illorum scilicet, qui à die 1 Nov. 1717. à summè Venerando Nobilissimoq; Episcopo Dr. *Johanne Oksenio*

senio sunt ordinati & constituti.

Anno 1717.

Die 17 Decembris Dn. *Jacobus Bröckmann*, Pastor Ecclesiarum *Lindrup & Hammer* in Nomarchia *Wratsensi*.

Anno 1718

D. 10 Martii Dn. *Owenus Guldbierig*, Pastor constitutus Ecclesiarum *Huerring Tandrup & Honborg* in Nomarchia *Nimensi*. antea Pastor *Barrid & Wrigsted*.

Dn. *Petrus Bidstrup*, Pastor constitutus Ecclesiarum *Barrid & Wrigsted* in Nomarchia *Bierrensi*, antea Pastor *Insulz Alsøe*.

D. 20 May.

Dn. *Ericus Müller*, Coadjutor & Successor ordinatus Ecclesiarum *Hasle, Scheybye & Liusbierg* in Nomarchia *Haslesensi*.

Dn. *Ianus Fosi*, Pastor Ecclesiarum *Gangsted & Sövind* in Nomarchia *Wordensi*.

Dn. *Andreas Winding*, Pastor Ecclesiarum *Stoving, Stiær & Galtsen* in Nomarchia *Framtesensi*.

D. 22 Julii.

Dn. *Thomas Toebierg*, Pastor Ecclesiarum *Hiortzhöy Eggo & Ellef* in Nomarchia *Orientali Lissbergensi*.

Dn. *Laurentius Friis*, Pastor Ecclesie *Alsøe* in Nomarchia *Hatzensi*.

D. 16 Decembr.

Dn. *Paulus Buchholtz*, Pastor Ecclesiarum *Wranum & Siøstef* in Nomarchia *Liugaardensi*.

Anno 1719.

D. 13 Januar.

Dn. *Christophorus Herman Bryer*, Pastor Ecclesiarum *Mygind, Krogsbeck & Schiøring* in Nomarchia *Meridionali Haldensi*.

D. 14 May.

Mag. *Conradus Wechmannus*, Pastor Ecclesie D. *Clementis Aarhusensis* Præpositus Nomarchie *Halesensis*, & totius Diæceles *Aarhusensis*.

D. 27 Junii.

Mag. *Ericus Kier*, Pastor constitutus Ecclesiarum *Tønning & Trøden* in Nomarchia *Tyrstingensi*.

D. 28 Julii.

Dn. *Torbillus Galtsen*, Pastor ordinatus Ecclesiarum *Maria Niagadalena & Særresøe* in Nomarchia *Meridionali Haldensi*.

Dn. *Jacobus Pauli Hoeg*, Pastor ordinatus Ecclesiarum *Tuede & Linde* in Nomarchia *Septentrionali-Haldensi*.

D. 15

D. 15 Decembr.

Dn. *Erasmus Hirtznach*, Pastor ordinatus Ecclesie *Helgenes* in Nomarchia *Mollensi*.

Dn. *Nicolaus Lachmann*, Pastor ordinatus Ecclesiarum *Wester Tørslef & Svenstrup* in Nomarchia *Septentrionali-Haldensi*.

Anno 1720.

D. 16 Aprilis.

Dn. *Paulus Thrane*, Pastor constitutus Ecclesie *Raarup* in Nomarchia *Bierreenfi*.

Dn. 10 May.

Dn. *Nicolaus Hasse*, Pastor ordinatus Ecclesie *Tranberg* in Intula *Sampsoa*.

Dn. *Iohannes Olai*, Pastor ordinatus Ecclesiarum *Fausing & Sunning* in Normarchia *Meridionali Haldensi*.

D. 16 Iulii.

Dn. *Laurentius Laurentii*, Pastor constitutus Ecclesiarum *Woldum & Ruud* in Nomarchia *Galthenfi*.

Mag. *Philippus Fridlebius*, Pastor constitutus Ecclesie *Mariagriensis* cum annexis *Hem & Sem*, in Nomarchia *Olsindensi*, & Præpositus *Onsildensis*.

D. 16 Aug.

Mag. *Christiernus Sommerfeld*, Pa-

stor constitutus Ecclesiarum *Hosbroe & Schiellerup* in Nomarchia *Onsildensi*.

D. 29 Iulii.

Mag. *Claudius Bremer*, Pastor constitutus Ecclesie *D. Martini Randrusiensis & Præpositus Stöfringensis*.

D. 4 Octobr.

Mag. *Otto Hofsum*, Pastor ordinatus Ecclesie *Nordbye* in Intula *Sampsoe*.

Dn. *Laurentius Wogensen*, Pastor ordinatus Ecclesiarum *Knebel & Røelsøe* in Nomarchia *Mollensi*.

Dn. *Ianus Iacobi Orestrup*, Pastor ordinatus Ecclesiarum *Söby, Schadder & Halking* in Nomarchia *Meridionali-Haldensi*.

Dn. *Nicolaus Krabbe*, Pastor ordinatus Ecclesiarum *Gierrild & Erislef* in Nomarchia *Gierlösenfi*.

D. 6 Decembr.

Dn. *Nicolaus Wedel*, Pastor ordinatus Ecclesiarum *Werum & Orum*, in Nomarchia *Galthenfi*.

Dn. *Bertramus Hornslet* Symmistæ Ecclesiarum *Arslef, Horing & Liime*.

Anno 1721.

D. 18. Iulii.

Dn. Iohannes Iohannis Cramer, Pastor ordinatus Ecclesiarum *Aale & Törring* in Nomarchia *Wratzensi*.

Dn. Henricus Georgii Finchenhoff, Symmistra Ecclesie *Mariagriensis*, & Pastor Ecclesie *Vindblare*, in Nomarchia *Onsilensis*.

D. 29 Aug.

Dn. Iohannes Henseman, Pastor ordinatus Ecclesiarum *Tödslef & Dalbyover* in Nomarchia *Giorlesensi*.

D. 19 Decembr.

Dn. Wigandus Mauricii, Pastor ordinatus Ecclesiarum *Hobroe & Schiellerup* in Nomarchia *Onsilensis*.

Dn. Fridericus Iohannis, Pastor ordinatus Ecclesiarum *Wising & Woerladegaard* in Nomarchia *Tyrstingensi*.

Anno 1722.

D. 10 Iulii

Dn. Ianus Marthia Borgenhammer, Pastor Ecclesiarum *Örring & Falling* in Nomarchia *Hatzensi*.

Dn. Iohannes Thome Bering, Pastor Ecclesiarum *Agri & Eggens* in Nomarchia *Molsensi*.

D. 25 Sept.

Dn. Iohannes Georgii Mygind Symmistra Ecclesie & Rector Scholæ *Pomagriensis* in Nomarchia *Molsensi*.

Dn. Iohannes Tressou, Pastor Ecclesiarum *Urlef, Dalbye & Srenoderup* in Nomarchia *Bierrensi*.

D. 22. Januarii.

Dn. Hieronimus Uldsoe, Pastor Ecclesiarum *Klönborg, Torsting & Grefstrup* in Nomarchia *Wratzensi*.

Dn. Christianus Petri Winding, Pastor Ecclesie *Woer* in Nomarchia *Rougsensi*.

D. 26 Mart.

Dn. Petrus Benzen, Pastor Ecclesiarum *War & Nebel* in Nomarchia *Wordensi*.

Dn. Georgius Iohannes Seydelin, Symmistra *Scanderburgensis*, & Ecclesiarum *Scanderup & Seilling* in Nomarchia *Hielmlensensi*.

D. 14 May.

Dn. Andreas Danselis Torning, Pastor Ecclesiarum *Wium & Liusgaard* in Nomarchia *Liusgaardensi*.

Dn. Iohannes Mauricii Meyer, Pastor Ecclesie *Wistofe* in Nomarchia *Molsensi*.

D. 20

D. 20 Aug.

Dn. Johannes Wicher, Pastor Ecclesie Hylben in Nomarchia Wordensi.

Dn. Martinus Zelman, Pastor Ecclesiarum Grönbeck & Softrup in Nomarchia Liusgaardensi.

Dn. Canutus Georgii Besche, Pastor Ecclesiarum Nebjagger & Bier. in Nomarchia Biercensi.

D. 22. Octobr.

Dn. Petrus Blix, Pastor Ecclesiarum Bedder & Malling in Nomarchia Ningherdensi.

Dn. Janus Hasselagger, Pastor Ecclesiarum Kousted & Rosked in Nomarchia Septentrionali Haldensi.

Dn. Conradus Fers, Pastor Ecclesie Anhalt in Nomarchia Septentrionali.

L, S,

Ordinem & gubernationem adeo necessariam esse ad tranquillitatem & salutem hominum promovendam, ut sine his duobus fulcris nulla societas vel Ecclesiastica vel Politica subsistere possit, quis non cum Docto & in Historia Ecclesiastica versatissimo *Guilielmo Cayo* (1) affirmare velit? Nullo imperante, nemo obedientiam præstat, et si licitum cuique fuerit placitis suis frænum laxare, magna exoreretur confusio & ad omne malum inclinatio. Supremum enim illud Numen vult omnia honestè & secundùm ordinem fieri, non modò quoad rituum splendorem, verùm etiam quoad Ministrorum dignitatem: & quid mirum ejusmodi Ordines à Judæis & Christianis observatos fuisse, dum similia Dei Diabolus suos Pastores Jdololatricos ad certas redegit classes?

Habuerè Gentiles non suos tantum Sacerdotes, sed & varios Sacerdotum ordines: sic apud *Ægyptios Cantorum, Horoscoporum, Scribarum, Prophetarum, Passophororum, Aediorum*. Ministrorum recensentur ordines. Hi omnibus præerat Summus Pontifex, ut testantur *Huetius* (2) & *Vitius* (3) Sic apud græcos suos sibi Sacerdotes, sua sacra, suas victimas habebant Dii singuli, quorum varia erant officia, dignitates & tituli, observante *Postero* (4) Nec minus apud Romanos, singulis Templis singuli præfixi erant Flamines, lacrisq; ritè colendis diversi constituti ordines, quorum caput Pontifex Maximus juxta *Guilhel: Choul* (5) & *Rosinum* (6) Sic Cætræ & Britannii suos habuerunt *Bardos, Vates & Druidas*. *Bardi* fortium virorum illustria facta, heroicis composita versibus cum dulcibus lyræ modulis cantarunt, ut docet *Ammianus Marcellinus* (7) *Vates* instar Prophetarum erant, qui fatidico pleni Spiritu futura prædicabant, quemadmodum *Aruspices* ex victimis & *Augures* ex avium volatu & garitu de rebus futuris vaticinabantur juxta *Rosinum*

(8) *Druidae Theologi & Patres erant: Illa rebus divinis intersunt, inquit Julius Caesar* (9) *sacrificia publica & privata procurant, religiones interpretantur: ad hoc magnus Adolescentium numerus disciplina causa concurrunt, magnosq; in sunt apud eos honore. His autem omnibus Druidibus praest unus, qui summam inter eos habet auctoritatem, hoc mortuo, si quis ex reliquis excellat dignitate, succedit. An non merito ejusmodi Praeles habebatur apud gentiles uti Primas Metropolitanus, Archiepiscopus & Episcopus apud Christianos, qui causam rerum gerendarum in Ecclesiasticis gerebat. Audiamus Centuriatores Magdeburgenses, quando loquuntur de gentilibus* (10) *In singulis provinciis unus aliquis Sacerdos principatum obtinebat, qui aliis Sacerdotibus per oppida & diversa loca constituitis, praerat. Apellabantur autem summi Sacerdotes. Officium huius erat, agere Inspectorem & gubernatorem aliorum Sacerdotum, eosque ordinare, & de officiis suis admonere, minus bene se gerentes a sacro ordine remove, dicere decreta de sacris & de sacerdotum moribus &c. Porro ut majore auctoritate praesent aliis, instructi erant hujusmodi Metropolitanus, seu Archiepiscopi, caterva militum & Satellitum: Ejusmodi Pontifex Synedrium habebat & majus & minus. In majore aderant Pontifices minoris auctoritatis primo quatuor, tum quinque, demum quindecim, omnes sacrorum rituum periti, ut loquitur Kippingius* (11) *In minori aderant Curiones & Flamines, de quibus fusi frustra dicitur Huetius* (12) *Vossius* (13) *Casalius* (14) *Pfeiferus Philip:* (15) *Gale* (16) *von Dale* (17) *Arnknel* (18) *Hildebrandus* (19.) & alii gentilium sacrorum Scriptores.

(1) *In his dissert: concerning de gouvernement & the ancient Church by Bishops, Metropolit: and Patriarchs pag: 4* (2) *lib: 2 almetan. Quas. c. 20, est: 6* (3) *In Egyptiacis* (4) *Archaolog lib. 2 cap: 3* (5) *de Sacerdotiis Romanorum* (6) *In Antiquit: Rom. cap. 3* (7) *lib: 15. c. 8* (8) *Antiquit: l. 3. c. 8* (9) *lib. 3 de bello gallico p: m. 814* (10) *Cent: IV. cap. 15. p. m. 1506* (11) *In Antiquit: Rom. lib: 1 cap. 12* (12.) *In Demonstrat. Evangelica* (13) *de Theologia Gentili, sive de origine & progressu Idololatriae* (14) *de profanis & sacris veter. ritibus* (15) *In Antiquit: graecis & gentil* (16) *In the Court of the gentiles* (17) *de oraculis veter. Esbnicorum* (18) *In selner Cimbriche Heyden Religion p. 1.* (19) *In compendio Antiquit: Roman.*

Relictis Gentilibus ad Judaeos transeo, qui titulo populi Dei Exod: 3. v. 12 insigniuntur, & quos Deus elegit sibi in populum peculiarem de cunctis gentilibus, qui erat super terram Deut. 4 v. 2. Tempora ante & post diluivium retrospiciamus, dubitare haud licet, ordinem inter ipsos Patriarchas observatum fuisse, quia de re egregie clarissimus Heidegerus (1) Probabile

est ante & post diluuium usque ad seruitutem Ægyptiacam quidem regimen Ecclesiæ fuisse penes Seniores & Patresfamilias, ita tamen, ut iis prælideret unus Patriarcha nimirum vetustissimus, cui tamen in ceteros in causis merè Ecclesiasticis non aliud jus esset, quam quale competit cujuslibet societatis Præsidi & Antistiti, qui nihil suo arbitrio, omnia juxta sententiam vel totius societatis vel potioris ejus partis tentat. Sic igitur Adamus, quamdiu superstes fuit, societati patrum familias paterno jure, eo modo, quo dixi, præfuisse videtur. Post Adamum clavum tenuit Sethus, Setho Enoschus, Enoscho Kenan, Kenani Mahalaleel, Mahalaleeli Jared, Jaredo Hanochus, Hanocho Meruschelachus, huic Lamechus, & Lamecho Noachus successit. Post diluuium eandem *προσαρτία* habuit Noachus, & qui eum secuti sunt, suo quique ordine usque ad multiplicationem populi in Ægypto. Hi enim nobis in Scripturis proponuntur, tanquam digniores cæteris, & quidem plerique; ut ut Doctores publici, Prophetæ, Sacerdotes.

Cum autem Deo Optimo Maximo Judaicam instituere Ecclesiam placuerit, seruitute Ægyptiaca manumissis Ebræis, ordinem inter Ministros Ecclesiasticos observatum voluit. Nimis prolixum foret, omnes ritus & ceremonias, quæ in sacris Judæorum observabantur percurrere, de quibus ingentem scribendi materiam Doctioribus reliquerunt quatuor ultimi Divi Mosis libri: Ministrorum Ecclesiasticorum solummodo faciam mentionem, in quibus primus erat Sacerdos vel Pontifex maximus, in quo proximus regniæ dignitatis honos fulgebat: estque Rabbiorum vetus verbum, tribus rebus Israël, tanquam coronis, fuisse decoratum, regno, pontificatu atque lege. Magni eum faciebant omnes ita ut R. *Maimon* (2) eum amantissimum & præstantissimum totius regni nominet, & R. *Aben-Esra* (3) dicit, Pontifex maximus tantum valet, quantum totus populus. venerabantur eum non modo quoad Personæ autoritatem & gravitatem, verum & quoad vestium splendorem & magnificentiam. Regimen omnium Sacerdotum & totius cultus divini ipsi concediturum erat, adeo ut ejus curâ & inspectione omnia ritè & distinctè fierent. Inprimis peculiare ejus officium erat, quod cæteris Sacerdotibus non licitum erat, solenni expiationum festo, quod die decimo mensis Tisri quorannis fuit celebratum, Sanctum Sanctorum solum intrare ad expianda populi peccata, & sacrificia non tantum propter peccata populi sed & propter propria sua peccata offerre juxta mandatum Dei Exod. 30 & Levit. 16.

Deinde ordinarios Judæi habebant *Pastores*, posteros Aaronis, & omnes è tribu Levi, vulgo Sacerdotes appellatos, distincti erant à Levitis propter

lingularia officia ipsis concedenda: scilicet post constructum Templum debebant sacrificia peragere & suffimenta adolere, curam habere Sanctuarii & rotius Templi Dei, singulis Sabbathis novos propositionis panes mensæ aureæ in Sanctuario imponere, lampades in candelabris aureis singulo mane accendere: festis solennibus, ad convocandum populum argentes canere tubis, populum in lege divina instruere, iudicium de leprosis & inter Marium & Uxorē ferre &c.

Postea occurrunt *LEVITÆ*: eorum munus fuit, curam habere tabernaculi visorumque; ea ferre, erigere, componere. Levi tres erant filii, *Gerschon, Kahat, & Merari*, & iuxta hæc tria nomina tres familiae, *Gerschonitarum, Cohathitarum, & Meraritarum*. Custodia *Gerschonitarum* versabatur circa operimenta, tegmenta tentorii & tapetes ocellatos arii. Custodiæ *Cohathitarum* demandatæ fuerunt res sanctuarii, ut arca, mensa, Lychnuchus, altare &c. Custodia *Meraritarum* asservabantur asseres tabernaculi pessuli, columnæ ac bases earum & omnia, quæ ad cultum hujus modi pertinent. Num: 3. Hoc erat officium Levitarum Molis xvo, & cum in deserto aberrarent; & occupata terrâ promissionis Rex David ipsorum munus immutavit, concedit quibusdam thesaurorum custodia: Chron: 26 v. 20. quosdam vero constituit moderatores & iudices, quosdam Janitores, Cantantes quosdam. Davidis tempore erant Levitæ 38000, ex his electi & distributi in ministerium domus Domini 24000. Præpositorum autem & Iudicum 6000 porro 4000 Janitores, 4000 Psaltæ, canentes Domino in organis, quæ fecerat ad canendum. Cantores in 24 classes sive ordines redacti erant: Chron: 25. in totidem classes Janitores, ut munia sua hebdomatam, per sortem indicata, sacerdotum more obirent.

Ultimo *NETHENIM*: Eorum officium occupatum fuit circa ligna cædenda & aquam hauriendam pro domo Dei: non erant Levitæ, nec Israelitæ, sed Gibeonitæ, quos Josya ob subdolam captionem, quâ Israelitarum arma elulerant, ad hocce munus damnavit. Abjecta fuit eorum conditio, ut patet ex Deut: 29, v. 11. Habemus hic ordinem Ministrorum Ecclesiasticorum Veteris Testamenti, de quibus fusius consulatur è Christianis Scriptoribus *Vitringa* (4) *Brounius* (5) *Goodwinus* (6) *Pfeiferus* (7) *Job: Henricus Otto* (8) *Buxtorpius* (9) *Cunæus* (10) *Witzius* (11) *Ribera* (12) *Leusdenius* (13) *Job. Lundius* (14) *Samuel Lee*. (15) *Owenstedius* (16) *Saubertus* (17)

(1) In *Hist. sacr. Patriarcharum* T. I. Exercit: 3 p: m. 74 (2) *Mora Nevoch part. 3 c. 40* (3) *apud Voisin, nos. ad 6 provem: Raymundi Pug. fidei pag. 26* (4) *de Synagoga vet: Tom. 2* (5) *in libro de vestitu Sacerdotum Ebraor.*

lib. in Script. Sacr. lib. 3 (6) Moses & Aaron lib. 1. cap. 5 (7) In Antiquitat. Hebraicis (8) In Lexico Rabbinico-Philolog. (9) In Synagoga sua Judaica. (10) de Republica Hebraeor. lib. 2 (11) In Aegyptiacor. lib. 3 & In Miscellan. sac. Tom. 1 (12) de Templo & iis, quae ad templum pertinent Antwerpiae 1623 (13) In Philologo-Hebraeo mixto diss. 27 (14) In seinem Levitischen bobet Priester und Priester (15) In orbis miraculo, ou the Temple of Salomon cap. 8. (16) In Antiquit. Bibl. cap. 1. (17) in operibus posthumis.

Christianos quod attinet licet non pauci velint, Ecclesiam Christianam in constituendis Ministris Judaicos retinuisse ritus, non ausim tamen hoc pro certo habere vel generaliter asserere: alia vero ratio est Ecclesiae Latinae, quam non tantum ex Synagoga Judaica, sed & gentilismo plurimos assumsisse ritus, & ex vestigia accusatione & Pontificum propria confessione constat: Velim itaque quae de Ecclesia latina dicuntur, non in genere Ecclesiae Christianae approprietur, quae etiam in sequentibus observanda, ubi omnino distinctio facienda inter Ordines Ecclesiasticos nascentis Ecclesiae, cum sequentibus Seculis communis, & inter illos, qui in sequenti tempore sunt introducti.

Notum est Ministros veteris Ecclesiae in duas distinctos fuisse classes, nonnulli vocabantur ὑπηρέται, Ministri sive Famuli, qui vilioribus Ecclesiae officis destinati erant, alii nominabantur ἱεράμενοι, qui sacris Ecclesiasticis officii momenti praesidere, uti rectè observat Doctissimus Anglus Cave (1) Ad primam classem referendi sunt *Offitarii, Exorcista, Psalter, Lectores, Aeolusbi*: ad secundam classem *Diaconi, Presbyteri, Episcopi*, quamvis cum *Spanhemio* (2) *Centuriatoribus Magdeburgensibus* (3) *Hartmanno* (4) *Micrae* (5) & aliis minores ordines tribus prioribus seculis raro aut nunquam cognitos fuisse concedo.

(1) In his primitiv Christianity P. 1. cap. 8 (2) In introduct. ad Hist. N. T. Tom. II. pag. 219 (3) Cent. 1. lib. 2 c. 7. pag. 508. & Cent. 2 c. 7. p. 225. (4) De rebus gestis Christianorum sub Apostolis (5) In Hist. Ecclesiast.

OSTIARIORUM munus erat Templum claudere & aperire, omnia, quae sunt intus extraque custodire, semper circa publicos Christianorum catus Templorum januis adflare debant, ut fideles reciperent, infideles, ut Haereticos, Judaeos, Ethnicos & Excommunicatos, rejicerent: ideoque quando ordinabatur, postquam ab Archi-Diacono instructus fuerat, ad suggestum Archi-Diaconi tradidit ei Episcopus claves Ecclesiae de altari dicens: *Ecce sic age, quae sunt traditurus Deo rationem pro his rebus, quae his clavibus recluduntur.* Templum etiam purgare debebat.

1 Contulantur de Ostiariis Cave in his primitiv Christianity P. 1.

c. 8. *Casalius de veter. sacr. Christian. ritibus* p. 151. *Schmidius in lexic Ecclesiast. min.* in voce ostiar. *Arndius in Lexic. Antiquit. Ecclesiast.* pag. 219. *Calvinius in Ritual. Eccles.* P. 2. sect. 3 cap. 1. p. 381, & 418. *Durandus in ratione div. offic. l. 2. c. 4. pag. 54.* *Micralius in Synagm. bist. Eccles. omnium lib. 2, lect. 2. quæst. 17. p. 378, & alii.*

EXORCISTÆ vocabantur, qui dæmones ejiciebant, addita per Dei nom enobrestatione, quam vulgo conjurationem vocant. Tales fuerunt Impostores illi Judæi, de quibus Act. 19. v. 13 memoratur; Initio vero nascentis Ecclesie Exorcistæ vocati sunt, qui miraculorum dono pollentes, manum imponebant energumenis, id est, à dæmonio oblesis, atq; adeo dæmones ejiciebant non ulla arte magica sed precibus & simplici quadam adjuratione, Jesu nomine nuncupato. Videtur ex *Tertulliano* (1) hoc donum Laicis etiam Christianis commune fuisse. Postea peculiare & distinctum munus in Ecclesia fuit, ut patet ex Concilio *Laodiceno* (2) & *Antiochens* (3) quod apud Græcos consistebat in catechisatione infidelium (4) apud Latinos vero Exorcista debebant exorcismos memoriter tenere, manus super energumenos & catechumenos exorcisandos imponere. Ideoque, quando ordinabatur Exorcista, de manu Episcopi libellum accipiebat, in quo scripti erant Exorcismi, dicente ei Episcopo: accipe & commenda memorie, & habeto potestatem imponendi manus super Catechumenum, scilicet baptizatum Energumentum,

(1) *Decor. milc. 11. de Idololat. c. 11.* (2) *can: 24* (3) *can: 10.* (4) *Balsam ad Can: 26. laodic. consulantur supra citati Authores, ut & Bebelius in Antiquis. Ecclesiast. secul 3. art: 2. pag. 539.* *Jfiodorus de officiis Ecclesiasticis lib. 2. c. 13.* *Bellarminus de Clericis lib. 4. c. 13. p. 1057.*

PSALTES, sive Cantores in Judaica Ecclesia fuisse quis dubitat præsertim, cum Rex David in domo Domini Cantores institueret 1 Chr. 6. v. 31 eorumq; Princeps merito dici potest. Quarto Seculo eorum officium viguisse clare demonstrat Concilium *Laodicense* (1) cujus hæc sunt verba: *non licere præter Canonicos Psaltes, id est, qui regulariter Cantores existunt, quique pulpitem ascendunt, & de codice legunt, alium quemlibet in Ecclesia psallere.* Scholas, ubi instruebantur, etiam habebant, quibus certi præfecti destinati etant. Ad ejusmodi officium Presbyter sine consensu Episcopi Clerum, modò idoneum, promovere potuit, juxta statutum *Concilii Carthaginensis IV.* (2) *Psalmista, id est, Cantor potest absq; scientia Episcopi sola jussione Presbyteri officium suscipere cantandæ, dicente sibi Presbytero: vide, ut, quod ore cantas, corde credas: & quod corde credis, operibus comprobes.* Hoc officium nostro tempore transit ad *Hypodidascolos Civitatum & Diaconos Rurum.* (1)

(1) *Can.*, 17 apud *Caranzam de Summa Concilii* p. 134 (2) *can.* 10. apud *Caranzam* pag. 168. Plura de hac materia dabit *Calvorius* in libro peculiari de *Musica*, præsertim *Ecclesiastica*. Consuluntur etiam *meæ Annotationes ad Rituale Ecclesiæ Danicæ Part: 2 Cap. 3 &. Bona Job: de Psalmodia divina cap: 17. p. m. 504*, præter ante citatos *Authores*

LECTORES, eorum officium erat, stare prope pulpitem, & recitare distinctè lectiones vel pericopas S. Scripturæ, quæ ex Evangeliiis & Epistolis Pauli erant desumptæ. Jis etiam incumberebat Sacrorum Codicum servandorum cura. Olim solis provecctæ ætatis hominibus, meritis & Doctrina insignibus Lectoris munus demandabatur, quamvis teste *Socrate* (1) *Julianus*, adhuc *Juvenis Lectoris* officiiis fangebatur, postea, religione Christiana relicta, Imperator: ita etiam de Imperatore *Juliano* loquitur eruditus *Gallus*, *Stephanus le Moine* (2) *Nec dignitas, nec ætas Julianum à munere Lectoris Ecclesiæ Nicodemienfis removerunt*: Quomodo peragebatur ejus ordinatio, indicat *Concilium IV Carthaginense* (3) *Lector, cum ordinatur, faciat de illo verbum*. *Episcopus ad plebem, indicans ejus fidem ac vitam, atq; ingenium*. *Post hæc, spectante plebe, tradat ei codicem, de qua lecturus est, dicens ad eum: Accipe, & esto Lector verbi Dei habiturus, si fideliter & utiliter impleveris officium, partem cum iis, qui verbum Dei ministraverunt*. Liber autem, Lectorio inpositus, vocabatur *Lectioarium*, continens seriem & ordinem Lectionum sacrarum, quæ publicè in curia fidelium prælegi solebant. Habebant vero Ecclesiæ diversarum regionum diversa etiam *Lectioaria*, ac se invicem multum differentia. Legebantur autem non modò Evangelia & Epistolæ Apostolorum, verum etiam Patrum Homiliæ & Martyrologia, quin & docente *Ferrario* (4) sanationum & miraculorum, quæ recens acciderant, historiarum: de quibus omnibus fusius *Sibbera Nic.* (5) *Schmidius* (6) *Whorntonus* (7) *Allarius* (8) *Suicerus* (9) *le Moine* (10) *Tenzelius* (11) *Calixtius* (12) & alii. Plura in hoc compendio de Lectoribus addere supersedeo, utpote hanc materiam ex professo tractarunt, præter allegatos *Authores* *Cæcilius* (13) *Casalius* (14) *Arndius* (15) *Durandus* (16) *Isidorus* (17) *Bebelius* (18) *Voigtius* (19) *Joa. Nicolai* (20) *Schmidius* (21) & ingentium meritorum *Vir Episcopus Selandiæ Job. Baggerus* (22) Ipse etiam dum *Juvenis* adhuc eram, & *Alumnus Collegii Medicei* Dissertationem de hac materia A: 1698 typis paratam & à Nobilissimo & summè Venerando meo Patrono *Dr. Johanna Bartholino* approbatam, sed nondum ob certas causas adhuc editam, conscripsi, præter ea, quæ in annotationibus ad *Rituale nostrum Ecclesiarum Daniæ & Norvegiæ Part: 3 cap. 6* occurrunt,

1 *Hist. Ecclesiast. lib. 3 cap. 1. (2) in variis sacris T. 2. p. 956. (3) can. 8 (4) de ritu Concion sacr. lib 1 cap 15. & can. 19. & cap. 20. (5) de libris Ecclesiasticis Latinor. pag. 66. 6) In differat. de Lctionariis Orient & Occident. Ecclesia Helmstadii 1700. 4to (7) In Antlorio dist dogmat. Usserii pag. 364 seqq. (8) de libris Ecclesiasticis graecorum pag. 33, 39, 47-49 In Thesauro Ecclesiast. pag. 1228 (10) In Disp. de ritu lction sacr. habita Wieremb. 1685, 4o (12) de numero VT sect. 14. & 35 (13) In his primitivv Christianity P. I. cap. 8 (14) L. e. cap. 27 pag. 151 (15) in Lexico Antiquit. pag 219. (16) In rational, div. officior. lib. 2 cap. 5. (17) de officiis Ecclesiast. lib. 2 cap. 11 (18) l. c. pag. 541. (19) de alearibus veter. Christianorum, cap 18. sect 20, 40, 56, (20) In Antiquitat. Ecclesiast pag 38, 49, 53 (21) In Lexico Ecclesiast. min. Tom 2 pag. 31. & in disput. de Lctionibus primitiva Ecclesia, Helmstadii 1695. 4to (22) In prefatione Danica Lctionarii nostri Danici, quam latiné versam esse ob summam ejus eruditionem fama fert.*

ACOLUTHOS quod atinet, etiam inter ordines ini ores numerabantur. Quodam eorum officium fuerit, vix dici potest. Nonnulli inquit *Cave* (1) existimant, eos fuisse continuos Episcopo um ministros, qui Testimonium de inculpata & honesta Episcoporum vita terre debebant. Alii eos habebant *Ceriferariis*, qui accensos cereos ferebant, cum legitur Evangelium, vel cum affertur sacrificium: urceum etiam apportabant ad suggerendum vinum in Eucharistiam sanguinis Christi, uti concludi potest ex Concilio Cathagenensi IV. (2) *Acoluthus*, cum ordinatur, ab Episcopo quidem docetur, qualiter in officio suo agere debeat: Sed ab Archidiacono accipiat ceriferarium cum cereo, ut scias se ad accendenda Ecclesia luminaria nuncupari. Accipiat & urceolum vacuum, ad suggerendum vinum in Eucharistiam sanguinis Christi, quam sententiam nullo modo approbat eruditus Anglus *Cave* (3) existimans Acoluthos diu in ulu fuisse, antequam in Ecclesia incipiebant circa locutionem Evangelii cereos accendere. Nuntii etiam erant & ministri in erogandis elemosinis & gerendis Episcoporum literis, teste *Behelio* (4) consulantur antea citati Authores.

(1) In his primitivv Christianity P. I. cap. 18. (2) Can. 6 (3) L. e. (4) In Antiquitat. Ecclesiast. Secul. 3. pag. 339.

Ad secundam classem pertinebant **DIACONI**, qui iterum dividebantur in *Sub-Diaconos*, *Diaconos* & *Archidiaconos*, praeter *Diaconissas*. *Sub-Diaconos* circa initium primitivae Ecclesiae extitisse haud probari potest. Si fides habenda sit libro, qui vocatur *liber Pontificalis*, instituci & ordinati sunt à Papæ *Fabiano* I circa finem Seculi III. eorum etiam mentionem facit *D. Cyprianus*

(1) *Causam, cur instituti erant, optimè tradit B. nolter Chemnizius (2) conqueritur, inquit Hieronymus ad Rusticum Narbonensem multa Diaconis in Romana presertim Ecclesia imposta fuisse, præter Apostolicam disciplinam & præter morem aliarum Ecclesiarum: ut ita primum & verum Diaconorum officium in Diaconis fermè obliteratum fuerit. Quia enim novis illis officiis Diaconi occubabantur, substituti fuerunt illis sub-Diaconi, qui oblationes fidelium, qua pro sustentatione pauperum & ministrorum contribuebantur, colligebant. Eorum præterea officium erat, aquam ad ministerium altaris præparare, & tantum de oblationibus in altari, quantum sufficere possit populo DEI, uti concludi potest è Concilio Carthaginensi IV. (3) Sub-Diaconus, cum ordinatur, quia manus impositionem non accipias, patinam de Episcopi manu accipias vacuam & calicem vacuum. De manu verò Archi-Diaconi urceolum cum aqua, & mantile, & manutergium. In initio VII numero fuerunt, postea XXI (4) consulatur præter ante citatos Authores Zeiglerus. (5)*

(1) *Epist. 3 & 28 (2) in Examine Concilii Tridentini Part. II, de Sacramento Ordinis cap. 1. pag. 219 a (3) Canon. 5. (4) Anastas in Fabiano (5) de Diaconis cap. 18.*

De **DIACONIS** pauca memorabo, præsertim, cum de hac materia eruditum nobis reliquerit tractatum in antiquitate Ecclesiastica verstatissimus Casparus Zieglerus, Wittemb. 1678, 4to. Proximi erant ab Episcopis & Sacerdotibus. primo Diaconi occurrunt tempore Apostolorum Act. 6. ubi septem eligebantur Stephanus, Philippus, Prochorus, Nicanor, Parmenas & Nicolaus, qui debebant elemosynas distribuere, & mensis ministrare, id est, notante Clarissimo du Veil (1) de rebus ad vitam corporalem tuendam necessariis prospicere. Eligebantur à tota congregatione, quibus manus impoluerunt Apostoli, sed postea soli Episcopi, ut patet è Concilio Carthaginensi IV (2) Diaconus, cum ordinatur, solus Episcopus, qui eum benedicit, manum super caput illius ponat, quia non ad Sacerdotium sed ad ministerium consecratur. Debebant obedientiam præstare Presbytero, uti Presbyter Episcopo (3) ideoque juxta Concilium Arelatense (4) non aliquid per se præsumant, sed honor Presbyteris reservetur, neque juxta Concilium Nicanum I (5) ipsis permissum erat, in medio Presbyterorum ledere, vel baptizare, vel Eucharistiam corporis Christi populo dare, nisi jussu Episcopi, & necessitate exigente: Ita enim in Concilio Eboracensi an. 1196 constitutum legitur. *Decrevimus etiam, ut non, nisi summa & gravi urgente necessitate, Diaconus baptizet, vel corpus Christi cuiuspiam erogat, vel penitentiam confitenti imponat, ut juxta paternorum canonum tenorem huic ordini Sacerdotali propriè convenire discernat antiquitas,*

Consultantur *Tertullianus*, (6) & *Hieronymus* (7) Assistere debuerè Episcopis & Sacerdotibus, & ministrare in omnibus, quæ agantur in Sacramentis Christi: in patina & calice oblationes inferre, & in altari disponere: Evangelia & Epistolas Apostolorum prædicare: precatiuncula aliqua præviâ præparare animos fidelium, ut attentè magis deinde preces ab Episcopo superadditas repetant, & majori cum devotione verba ad Deum fundant, nomina eorum recitare, pro quibus fundendæ erant preces, populo his verbis benedicere: *Dominus vobiscum*, præter multa alia ipsis concedita officia, quæ fulsius deducit prænominatus *Zieglerus* (8) consultantur præter citatos Authores *Hirringa* (9) & *Voigtius* (10).

(1) In Acta Apost. cap. 6. v. 2. pag. III. (2) Can. 4. (3) *ibid.* Can. 37. (4) Can. 18. (5) *can.* 14. (6) *de baptismo* cap. 17. (7) In *dialog. advers. Luciferian.* (8) *De Diaconis & Diaconisfis* cap. 8. (9) *de Synagoga vet.* pag. 53. seqq. vide Indicem in verbo Diaconus. (10) *de altaribus vet. Christian.* cap. 18. & passim, vide indicem

ARCHIDIACONUS in ordine Diaconorum, ubi plures fuerunt in una Ecclesia, primus semper & præcipuus estitit. Prolixè ejus officium describit *Ludoforus* (1) *Archidiaconus* inquit, imperat sub-Diaconis & Levitis, ad quem ista pertinent ministeria: ordinatio vestiendi altaris a Levitis, cura in consensu & sacrificio necessaria sollicitudo: quis Levitarum ad populum Evangelium lægat, qui preces dicat, seu responsoria in Dominicis diebus aut solennitatibus decantes. Sollicitudo quoque paraciarum, & ordinatio & iurgia ad eundem pertinentur curam: pro reparandis dimissanis Basilicis, ipse suggerit Sacerdoti: ipse inquirat paracias cum iussione Episcopi, & ornamenta, & res Basilicarum & paraciarum gesta, Episcopo refert. collectam pecuniam de communione ipse accipit, & Episcopo defert, & clericis proprias partes idem distribuit. Ab Archi-Diacono nuntiatur Episcopo excessus Diaconorum: ipse denuntiat Sacerdoti in sacratio jejuniorum dies, atque solennitatum, & ab ipso publicè in Ecclesia prædicantur. Hæc ille. Præterea conficere debuit tabulas manu-missionum (quæ eadem modò iudiciò fuerè, ac illa testimoniis, quæ hodie juxta legem extra Curiam vel Paræciam abituris à Sacerdotibus dantur, Danicè vocata *Studsmaal*) ut & adesse Episcopo visitanti, etiam ejus vice visitare &c. consultantur *Cave* (2) *Voigtius* (3) *Schmidius* (4) & imprimis *Zeiglerus*, (5)

(1) In *Epist. ad Ludifredum Cordubens. Episcopum*, quam refert *græciam e. pertactis destinã.* 25. (2) In *his primitiv. Christianity P. I. c. 18.* (3) *de Altar. vet. Christi.* c. 18. pag. 373. (4) In *lexio min.* pag. 69. (5) *de Diaconis* cap. 17. pag. 330, Diaco.

DIACONISSAS verbò attingere volo. Tempore Apostolorum eas fuisse haud dubito, quippe quas Apostolus, divino mandato instructus, in Ecclesia primæva instituit, & quæ prima nobis occurrit PHOEBEN, ex tali ministerio conspicuam Romanæ commendat Ecclesiz (1) Ad hoc officium nullæ mulieres, nisi viduæ & quidem sexagenaria eligebantur ex præscripto Apostoli Pauli (2) quod Apostoli præceptum per tria priora secula adeo strictè in Ecclesia fuit observatum, ut ne minimum quoad earum ætatem remittere voluerint Patres, teste Tertulliano (3) Basilio (4) Hieronymo (5) & Chrysostomo (6) Ab hac tamen præxi Ecclesiz postea itum est Seculo IV. cum non modo quinquagenaria sed & quadragenaria admitterentur juxta Concilium Chalcedonense (7) Diaconissam non debere ante annos 40. ordinari statuumus. Munus earum fuit, Mulieres baptizandas instruere atque docere, quid respondere debeant baptizatori, quæ ratione post baptismum vita instituenda sit, ut docet Concilium Carthaginense IV. (8) tempore nudationis in baptismo pudori earum consulere, in balneis etiam, aut quando propter morbum aliquem corpus vel inspiciendum vel curandum fuerit. In Ecclesiis ipsis earum officium fuit, ingredientibus in Ecclesiam fœminis præesse, ac suo quamque ordine rite consistere jubere. Porro, si quæ mulier alia cum Episcopo, aut vice versâ, negotium haberet, interpretes erant hæc Diaconissæ, ne quid suspecti ex tractatibus istis à vulgo colligeretur. Præstabant etiam alia charitatis officia erga captivos, peregrè advenientes, ægrotantes, aliosque, quibus ope & consilio succurrebant &c. consul. Zieglerus (9) Casalius (10) Calvarius (11) Cave (12) Poignus (13) Bona (14) Sprengelius (15) Spicerus (16) Pfannerus (17) Ludovicus Bartholini (18) & alii. Tandem Diaconissarum munus in Ecclesia abrogatum est, postquam sub Imperatoribus Christianis condita sunt Nosodochia, & Xenodochia & Prohodocia & persecutores Gentilium remiserunt, non fuit illius instituti continuatio adeo necessaria. Conf. Ludovicus de la Cerda (19) Centuriatores Magdeburgenses (20) & Alspianus (21)

(1) Rom. 16. v. 1. (2) 1. Tim. 5. v. 9. (3) epist. de viduis (4) Epist. ad Amphilon (5) Com. in G. 1. v. 2. (6) Comment. in 1. Tim. 5. (7) Can. 14. (8) Can. 12. (9) lib. cit. cap. 19. p. 37. (10) lib. cit. cap. 29. p. 151. & cap. 91. p. 458. (11) In Ritual Eccles. Tom. 2. p. 401. (12) In his primitivis Christianity p. 18. (13) lib. cit. cap. 8. lect. 22. 79. ad 81. (14) de rebus Liturgicis pag. 513. (15) In antiquis. Biblicis & Ecclesiast. pag. 95. (16) In thesauris Eccles. pag. 365. (17) de Catechumenis, cap. 5. sect. 9 pag. 441. (18) In dispus. de Diaconissis (19) de adversariis sacr. cap. 82. n. 3. (20) Cent. 4. p. 492. (21) Observat. Ecclesiast. observat. 24.

Ad secundam classem pertinent etiam PRESBYTERI vel SENIORES. Concionem habebant ad populum, Baptismum & S. Cœnam administrabant, Coadjutores Episcoporum & in publicis negotiis & rebus Ecclesiasticis. Certum est Presbyteros in magnis Civitatibus Collegium representasse, quod Inspectioni Episcopi subiectum erat. Presbyteros etiam consuluit Episcopus in rebus pertinentibus ad salutem gregis sibi commissæ, ideoque proximi ab Episcopis quoad honorem et dignitatem habebantur, vid. *Cave* (1) *Calvorius* (2) *Arndius* (3) *Vistringa* (4) *Voigeius Gotschfredus* (5) *Dodvellus* (6) *Salmasius* (7) *Durandus* (8) *Isidorus* (9) præter multos alios. Eminebat inter Presbyteros ARCHI-PRESBYTER, uti inter Diaconos ARCHI-DIACONUS qui olim in Ecclesia Cathedrali Episcopi quodammodo Vicarius erat, de cuius officio & dignitate quicquid in prisco Ecclesiæ usu dici potest *Johannes Marinus* (10) in unum collegit, & tolerter dilcussit ut & *Isaacius Habereus*. (11)

(1) *lib. cit. cap. 18. passim* (2) *lib. cit. pag. 410 & alibi* (3) *In lexico citato pag. 218.* (4) *In Synagoge vet. Tom. 1 vide indicem* (5) *In dispus. de Presbytero, legitimo ordinationis Ministro, Rostoch. 1680. 4.* (6) *In disert. Cyprianicis, disp. 6. Pag. 107. diss. 9. p. 192. diss. 10. p. 198.* (7) *de Episcopis & Presbyteris* (8) *lib. cit. lib. 2. c. 10.* (9) *lib. cit. lib. 2. cap. 7.* (10) *In lib. de sacris ord. exercit. 16.* (11) *ad pag. 9. Archieratis.*

CHORE - EPISCOPI inferiores erant EPISCOPIS

Duplicis generis olim fuerè, teste *Francisco Sylvio* (1) Nam aliqui eorum erant consecrati Episcopi, etsi absque certa diocœsi: alii non erant Episcopi, sed Presbyteri tantùm, ad instar Decanorum Christianitatis. Tribus prioribus seculis eos viguisse haud reperio, ut eruditè demonstrat doctus Anglus *Samuel Parkerus* (2) ideoque eorum mentionem facit primò *Concilium Ancyranum* (3) celebratum seculo IV. circa A. D. 315. cuius hæc sunt verba: *Vicariis Episcoporum, quos graeci Chorepiscopos vocant, non licere vel Presbyteros vel Diaconos ordinare, sed nec Presbyteris civitatis, sine Episcopi præcepto amplius aliquid imperare, nec sine auctoritate literarum ejus in una quaque parochia aliquid agere.* Illis tamen permissum erat juxta *Concilium Antiochenum* (4) ordinare Lectores, Subdiaconos, & Exorcistas. In spectionem habere debebant templorum ruralium, quæ longè sita erant à civitate, ubi sedem Episcopalem habebat Episcopus, & ipse eorum curam agere non potuit. Literas pacificas id est generales dare potuerè juxta prænotatum *Concilium Antiochenum* (5) Audaciores autem postea facti, sæpe ad limites suos fuere redacti, tandem penitus abrogati. Consul. *Cave* (6) *Calvorius* (7) *Voigeius* (8) *Schmidius* (9) *Isidorus* (10) *Blondellus* (11) *Quenstedius* (12) & alii. (1) *Id*

(1) In annos, ad Caranzam de Concil. pag. 110. (2) In account of the government of the Church pag. 145 seqq. (3) Can. 13. (4) Can. 10. (5) Can. 8. (6) tib. cit. cap. 8. (7) In Ritual. Eccles. 1. 2. pag. 406. (8) de altaribus cap. 18. scilicet. 10. (9) In Lexic. min. T. 1. pag. 140. (10) de offic. Eccles. lib. 2. cap. 6. (11) In Apologia de Presbyr. & Episcopis pag. 120. seqq. (12) In Antiquis. Bibl. & Ecclesiast. pag. 107.

Præcipuus verò inter Ministros Ecclesiasticos eras in primitiva Ecclesia EPISCOPUS, qui e Senioribus & optimis eligebatur. De Episcoporum & Presbyterorum æqualitate in primitiva Ecclesia hic non disputo, præsertim cum in Ecclesia Anglicana jam dudum inter Episcopales & Presbyterianos hæc ventilata est materia (1) duo Presbyteriani acerrimi Blondellus (2) & Salmasius (3) qui ficto nomine (Valo Messalinus) vocatur, distinctos ordines fuisse Episcoporum & Presbyterorum in veteri Ecclesia, si excipiantur Apostolica tempora, concedunt. Propositum solummodò meum erit, Episcopi munus & officium proponere. Debebat docere & instruere populum, distribuere Sacramenta, peccantes absolvere, peccatores contumaces excommunicare: Præles erat in Conciliis Ecclesiasticis: Ministros idoneos ordinavit, & minus idoneos abrogavit, vel, pro ut ratio ferebat, multavit: ceremonias & disciplinam Ecclesiasticam tueri tenebatur: novos etiam ritus inferre Ecclesiasticos, necessitate urgente, potuit. Breviter nomini sibi imposito respondebat, vocabatur enim Σφοδρος Ephorus, qui diligenter observare debuit omnia sibi concedita. Ideoque Zenora (4) recte Cathedram, in excelso templi loco sitam, habebat, ut omnia, quæ ad DEI honorem & populi ædificationem peragebantur, observaret. Consul, de Episcopis Cave (5) Voigtius (6) Petavius Dionys (7) Hammondus (8) Natalis Alexander (9) Maresius (10) Usserus (11) Zeiglerus (12) præter innumeros alios, e quibus nonnullos annotavi ad Schmidii Lexicon minus pag. 149.

(1) Prolixus eorum confici potuit catalogus: occurrunt jam Juel in his Apologie of the Church of England, London 1562. 8. William Fulke against Gregori Martin, London 1583. pag. 172. Foxe in his Acts and Monuments, London 1610, in Fol. Witacker, contra Dacum lib. 6. scilicet. 19. Willet in Synopsi Papiismi pag. 232. seqq. Bridges in his defence of the Princes supremacy pag. 259. Hoker, in his Ecclesiastical. Policy lib. 3. scilicet. 7. 8. Taylor in his commentary on Titus, pag. 121. Field of the Church l. 5. c. 27. Parker Robert de Potestate Ecclesiastica &c. (2) In Apologia pro sententia Hieronymi de Presbyteris & Episcopis pag. 3. (3) de Episcopis & Presbyteris, pag. 7. (4) In Canon. Apost. can. 58. (5) In his primitivæ Christianitatis passim (6) de Altaribus vid. Indicem (7) de Antiquitate & potestate Episcopalis Parisiis 1641, 8vo. (8) de jure Episcopatus contra B 3

B 3

Blondellum, Londini 1651. 4. (9) de divina Episcoporum supra Presbyteros eminentia, Parisiis 1679, 8vo. (10) de origine Episcoporum contra Pridaux, Gröninga 1657. 4to. (11) in opusculo de Episcoporum & Metropolitanorum origine Londini 1687. & Brema 1701. 8. (12) de Episcopis eorumque Juribus & privilegiis Norimberge 1686. 4to.

Posterioribus seculis in Historia Ecclesiastica occurrunt ARCHIEPISCOPI & METROPOLITANI, & super eos PATRIARCHÆ, vel PRIMATES. Archiepiscopus vel Metropolitanus jus habebat in alios Episcopos totius provinciæ, Princeps Episcoporum vocatus. (1) Tertio Seculo iste titulus primò invenitur, semel apud *Athanasium* (2) & aliquoties apud *Epiphanium* (3) sed Seculo IV. & postea sæpe in Conciliis & Patrum scriptis occurrit (4) sedem habebat in Metropoli sive maxima provinciæ civitate, ut provideret toti suæ provinciæ, dirigeretque negotia communia. JUS ejus ergo in his potissimum positum fuit (1) IN EPISCOPORUM ORDINANDORUM CONFIRMATIONE, adeo ut si quis absque ejus consensu, & sententia ordinatus esset Episcopus, non haberetur pro Episcopo. (2) IN CONCILIORUM INDICATIONE ET CONVOCATIONE. Si de rebus, publicum bonum provinciæ spectantibus, deliberandum, & ad hoc convocandum esset provinciale Concilium, sive consensus omnium provinciæ Episcoporum, ipse convocandi jus habebat, & in eo præsidendi. (3) IN APPELLATIONIBUS. Si Presbyter aut alius Clericus ab Episcopo suo condemnatus in causa religionis appellandum duceret, non ad alium poterat provocare, quàm ad Metropolitanum. Iple autem non solus, sed in concessu aliorum Episcoporum causam illam iterum examinabat, & novo judicio terminabat, (4) IN CENSURA ET CORRECTIONE MORUM; Officium enim ejus erat, suos Suffraganeos, Episcopale munus negligenter obeuntes, vel crimini obnoxios, monere vel arguere, ab officio suspendere & excommunicare (5) IN ECCLESiarum SUÆ PROVINCIÆ VISITATIONE, Archiepiscopi enim erat, Ecclesias visitare, procuraciones exigere, pravas consuetudines abolere, bonas inducere, disciplinam Ecclesiasticam sanctam rectam conservare, &c. consulantur *Schmidius* (6) *Usserius* (7) *Cave* (8) *Centuriatores Magdeburgenses* (9) *Parkerus*, (10) & alii.

(1) *Rabanus de institut. Clericorum cap. 5.* (2) *Apolog. 2.* (3) *Heres* (4) *vid. Blondellus de primatu Eccles. c. 30. pag. 523. seqq.* (5) *Dupin de antiqua disciplina Ecclesiast. dissert. 1. sect. 3. pag. 5. sq.* (6) *In lex. min. 1. 1. pag. 70.* (7) *de origine Metropolitan. pag. 24. seqq.* (8) *In his primitivis Christianitatis cap. 8. & imprimis in his discourse of the ancient Church Govern-*

nement *Uc. cap. 1. sect. 6. 7. U cap 3. sect. 2 (seqq.) (9) Cent IV. Cap. 7 de Politia Ecclesiast. pag. 516. (10) In his account of the gouvernement of the Christian Church. sect. 12. pag. 161. seqq.*

Hanc materiam concludo PRIMATIBUS vel PATRIARCHIS, qui interdum etiam habebant suos EXARCHOS, de quibus agit doctissimus *Emmanuel a Schelstanz* (1) Patriarcharum dignitas in usu etiam fuit apud Judæos ut prolixè demonstrat *Cl. Viringa* (2) quin & apud Ethnicos, ut docet *Musardus* (3) Ut autem eò melius noscatur ortus *Patriarcharum* in Ecclesia, sciendum est, Imperium vel Regimen Ecclesiasticum ad normam regiminis Politici Romani instructum esse; in magnis civitatibus erat MAGISTRATUS vel JUDEX, cui respondebat EPISCOPUS in singulis provinciis, quæ in Romano Imperio numerabantur 120, erat PROCONSUL vel PRÆSES, qui habitabat in Metropoli provinciarum, cui æqualis erat METROPOLITANUS: in quavis regione erat Imperatorius (VICARIUS vel PRO-REX, cui adjunctus erat PRIMAS vel PATRIARCHA, qui in præcipua hujus regionis civitate sedem habebat, ita ut Diaconi subesset Presbyteris, Presbyteri Episcopis, Episcopi Metropolitanis seu Archiepiscopis, Metropolitanis Patriarchis, sicq; initio 7 constitutæ sunt sedes Patriarchales 1 ROMANA 2 ALEXANDRINA Cui ÆTHIOPICA adhzret 3. ANTIOCHENA cum SYRIACA 4. CONSTANTINOPOLITANA una cum tota Ecclesia græca. Accessit deinde 5. HIEROSOLYMITANA non quidem propter urbis eminentiam, quæ tunc eversa erat, nec Dioceseos amplitudinem, sed in primis ob rerum ibi gestarum memoriam, & quod ex illa Ecclesiæ cæteræ omnes in toto orbe propagatæ. Inter Patriarchas duo præcipuè tuere ROMANUS & CONSTANTINOPOLITANUS, ob duas Romani imperii sedes, Romam & Constantinopolin. Ad Patriarchas in causis Ecclesiasticis appellaciones fiebant, qui summum jus & summum imperium habebant, nec inde appellari potuit. Metropolitanos ordinabat: Concilia Oecumena instituebat vel convocabat, & omnes errores & enormitates abrogabat. Consulatur *Cave* (3) *Parkerus* (4) *Benewood Edwardus* (5) *Field.* (6) *Centuriatores Magdeburgenjes* (7) aliiqve.

(1) *De Synagoga vet. lib. 2. c. 5 p. 52* (2) *in seiner gründl. Vorstellung der Gebräuche und Ceremonien aus dem alten Heidenthum. cap. 3. (1) In his ancient Church gouvernement c. 4. p. 137. (4) in his account of the Christian Church sect. 14. pag. 188. (5) In gubernatione Patriarchalis Ecclesiast. quæst. 1. (6) In his history of the Church lib. 5. cap. 31. (7) *Cent. IV. cap. 9. pag. 850.**

In Ordines Ecclesiasticos circa initium & propagationem Ecclesiæ brevi-

breuiter & dilucide proposui; eosdem autem ordines in Ecclesia nostra Danica, si non omnes, præcipuos tamen, præsertim cum Pontificiæ addita erant Religioni, viguisse & observatos esse, nullus dubitat. Abrogata autem religione Pontificiâ, & illata Evangelica, seu Lutherana, magnam experta est Ecclesia nostra Danica mutationem & quoad reditus & quoad auctoritatem Ecclesiasticorum, quod quidem nemini ignotum esse arbitror.

Nihilo minus ordinem, in Ministerio Ecclesiastico post Reformationem retinuit Ecclesia nostra Lutherana. Funguntur SUB-DIACONI & ÆDITUI Civitatum & DIACONI rurales officii OSTIARIORUM, SUB-DIACONORUM, CANTORUM, LECTORUM & DIACONORUM? Templorum fores aperiunt & claudunt, Iuventutem instruunt, aquam in Baptisterium fundunt, cautionibus præstant, præcacione prævios animos auditorum ad sanctam devotionem præparant, altaria ab omni sorditie purgant, calicem cum patina, adjunctis hostiis & vino, imponunt, Candelas accendunt, Excommunicatos è templis educunt, Sacerdotibus intra & extra templum ministrant. jure jurando adstricti, ut, quod ab EPISCOPO, PRÆPOSITO & SACERDOTE ratione officii imperatur, exsequantur.

PRESBYTERI & PASTORES eodem nomine veniunt, quibus, ut veris JESU CHRISTI Servis & Ministris, data est potestas verbum DEI prædicandi, sacramenta ad normam à CHRISTO præscriptam decenter ac devotè administrandi, contumaces ligandi, pœnitentes absolvendi &c. præterea omne licitum obsequium EPISCOPO & PRÆPOSITO præstare debent.

Conveniunt cum ARCHI-PRESBYTERIS veteris Ecclesiæ nostræ PRÆPOSITI, Episcopi quodammodo Vicarii & Adjutores. Curias seu Paræcias Nomarchiæ suæ quotannis debent visitare exploraturi, quomodo Sacerdotes concionentur, Catechumenos erudiant, Sacramenta ministrant, denique an laum, ut omnino facere æquum est, officium colant, illudque morum ornent sanctitate, &c. juxta normam legis nostræ Danicæ & Ritualis nostri Ecclesiastici Danici.

A primo Reformationis tempore EPISCOPOS etiam habemus, quæ omnibus Præpositis, Sacerdotibus, Scholasticis, Præcentoribus, eorumque Vicariis præesse debent, sc. In Dania VI, SELANDICUM, FIONENSEM, ARHUSIENSEM, VIBURGENSEM, AALBURGENSEM & RIPENSEM: In Norvegia IV. OPSLOENSEM, STAVANGRIENSEM, BERGENSEM, & NIDROSIENSEM. In Islandia II.

unum HOLENSEM, alterum SCALEHOLTENSEM, qui subiectos sibi prænominatos Ecclesiasticos ad officium faciendum impellere, & ut omnia rectè & decenter fiant, curare debent.

Archiepiscopum in Dania & Norvegia post Reformationem non habuimus nisi unum, Dn. *Johannem Svaningium*, isto titulo d. 30. Octobr. insignitum, qui præterea Consiliarius Regius, Assessor in Collegio Status & supremo Regio Tribunali constituebatur, quibus honoribus nec ante nec post illum à tempore Reformationis ullus in Dania & Norvegia insignitur Episcopus.

Inter Episcopos Daniz non ultimi fuere Episcopi ARHUSIENSES, quorum vitas & res gestas, vel eorum brevissimum Chronicon, antea danicè conscriptum, sed nunc latinè multò auctius redditum benevolo Lectori sitto; Certè laudabile semper in orbe eruditorum fuit constitutum, magnorum Virorum vitas, vel in Republica vel in Ecclesia eminentium, literis consignare. Nam & æquissimum est, non pati eorum famam cum corporibus interire, sed eandem, quantum licet, cum seculorum perpetuitate exæquare: Magnumque excitatoribus ingeniis addit stimulum, inveni alios, in quibus virtutum decora tam pulchrè exsplendescunt. Hoc enim dum faciunt, conantur quoque subinde, quæ tam pulchra & honesta sunt, laudumque præconiis post suprema etiam fata feruntur, studiosa imitatione assequi. Ut taceam nunc multa in relationibus hujus generis contineri, quæ ad veram memoriam conservandam, temporumque illorum historiam penitus cognoscendam egregiè faciunt: Hinc tandem studio Biographico navarunt operam Eruditiores & veteres & recentiores, hinc tantos & tam multos cujuscuque patriæ Viros Illustres, magnificos, summe Reverendos & Celeberrimos è tenebris eruerunt Doctores, paucos nominabo:

De GERMANIS scripsit *Trithemius Joannes*, cujus de luminaribus Germaniæ liber unus, seu Catalogus illustrium virorum Germaniæ extat, Francofurti 1601 in Fol: *Pantaleon Henricus* in Protopographia illustrium Virorum totius Germaniæ utriusque Scriptorum, Moguntiz 1581. 8to. *Adami Melchior* vitas Theologorum, Juris-Consultorum, Politicorum, Medicorum & Philosophorum Germaniæ, qui Seculo XVI. claruerunt, descripsit, Francofurti 1653. 1663. & Heidelbergæ 1610 8tavo postea conjunctim Francofurti 1705. in Folio. *Gatzii Georgii Henr.* Germanorum Theologorum & Philosophorum Elogia, Lubecz 1708. 1709. 8tavo.

QVOD GALLOS habemus *Verdieri Antonii* Bibliothecam gallicam, Lug-
 duni 1583 in Folio. *Crucimanni Francisci Grudei* Bibliothecam gallicam,
 gallicè à Paris 1585. in Folio. *du Chesne Andrea* Bibliothecam Authorum
 gallicorum, gallicè 1627 8tavo. *Sorelli Caroli* Bibliothecam gallicam, gal-
 licè à Paris 1664. 8tavo. *Scavola Samaritani* elogia Virorum, Doctrina
 illustrium, Patavii 1602. Lutetiz 1616 auctiora ibd: 1630. 4to. & recusa
 Jenæ 1696. 8tavo. *Colomesii Pauli* Galliam orientalem, Higz Comitiz
 1695. 4to. & cura Dn, Frabricii, Hamburgi 1709. 4to. *Peraulti Caro-
 li* Homines illustres recentioris ævi, Parisii 1700 & Amstelodami 1701,
 8tavo. De ITALIS extat *Doni Antonii Francisci* Bibliotheca Italica, Ve-
 netiis 1551. 1580. 12tio. *Thomasini Jacobi Philippi* Elogia Virorum il-
 lustrum Patavii 1630. 4to, *Imperialis Job.* Musæum historicum Venetiis
 1640 4to. *Accolti Benedicli* dialogus de præstantia virorum sui ævi, Par-
 mæ 1689. 8tavo. *Erytræ Jani Nicii.* sive *Roschi Job. Victoris* Pinacotheca
 Virorum illustrium, Coloniz 1643. 1645. 8tavo, *Priorati Galeavii Gual-
 di* scena hominum illustrium, Italicè Venetiis 1659. 4to. *Lesi Georgii*
 Italia regnans Genevæ 1676. 12timo in parte tertia. De HISPANIS ex-
 tat *Taxanders Valerii Andrea.* sub quo nomine *Desselius* latet, Catalogus
 Cl. Hispaniz Scriptorum, Moguntiz 1607. 4to *Schotti Andrea* Hispaniz
 Bibliotheca, Francof 1600. 4to. *Antonii Nicolai* Bibliotheca Hispanica,
 Romæ 1627. Folio. De BELGIS prodière *Miræi Auberti* Elogia Belg-
 ca Antverpiæ 1609. 4to. *Desseli Valerii Andrea* Bibliotheca Belgica, Lo-
 vanii 1623 & 1643. 4to. *Swerzii Francisci* Athenæ Belgicæ Antwerp 1628.
 Fol. *Meurfi Job.* Athenæ Batavæ, Lugd: Batav: 1625. 4to. *Benthemus
 Henr: Ludolphus* in statu Ecclesiastico & Scholastico Hollandiæ, Germa-
 nicè Francof: 1698. 8tavo in secundo volumine. De ANGLIS *Lelandi
 Job.* catalogus Scriptorum illustrium majoris Britanniz, quem continuavit
Joh. Baleus Basileæ 1557. Fol: *Petræi Job:* Tractatus de illustribus Ang-
 liz Scriptoribus, Parisiis 1649. 4to. a *Wood Antonii* Historia & Antiqvi-
 tates Universitatis Oxoniensis, Oxonii 1675. Fol: Ejusdem Athenæ Oxo-
 nienses 1691. 1692. Fol: *H. H.* Heroologia Anglica, duobus tomis
 constans, Amstelod. 1620. Fol: *Clerici Samuelis* Vitæ eminentium quo-
 rundam Anglorum hujus seculi, Londini 1683. Folio. *Smithii Thoma* vi-
 tæ quorundam Eruditorum & Illustrium virorum in Anglia, Londini
 1704. 4to. De POLONIS *Starovolschii Simonis* centum Scriptorum Po-
 lonicorum elogia & vitæ, Francof: 1625. 4to. De UNGARIS *Czvis-
 tingeri*

singeri specimen Ungariz literata, Francofurti 1611. 4to. De SVECIS Schefferi Johannis Svecia literata Holmiz 1620. & postea cum annotationibus Job. Molleri Flensburgensis, Hamburgi 1698. 8vo.

DANIAM etiam nostram multos eruditos habuisse, & de eruditis Danis multos scripsisse, quis sanæ mentis negare potest, licet Scriptor ille temerarius *Henricus Molefiworbicus* *Wilhelmi III.* Britannorum Regis, in Aula Danica legatione ab anno circiter 1690 per triennium functus, & universæ genti Danicæ insensissimus, criminationes & judicia iniquissima in doctiores Danicæ evomuerit in libro nunquam non bonis improbando, cui Titulus; *an Account of DENMARK, as it was in the year 1692 cap. 16 pag. 255.* *Dania*, inquit, *Viros quidem aliquos Eruditos antehac progenuit, Tychonem nempe Brabeum, Bartholinus & Borriebium, sed hodie doctrina illis, & scientiarum pericia, ingentia observantur decremента, pauciq; scribuntur & eduntur libri, necfermè alii, quam faciles aliquos contra Pontificios & Calvinianos Tractatus, & pag 257. nullibi se animos Incolarum universonum ita sibi omni ex parte similes atque aequales offendisse, ac in Dania, ubi nulli inveniuntur doctibus eximiis aut pericia artium scientiarumq; rariori, aliis superiores, nulli item homines natura Phantastici aut solidi, sed omnes nec stupidi nimis sunt, nec ingeniosi, sed purum putum figmentum est; habuit enim Dania præter eos, ab ipso memoratos, Viros celeberrimos, super æthera notos, Bangios, Bordingios, Bredalinos. Brochmannos, Finbios, Fiurenios, Jersinos, Langios, Laurembergios, Noldios, Palladios, Paulinos, Resenios, Rosencrantzios, Rhodios, Fossios, Scavenios, Steenbuchios, Svaningios, Stephanios, Vindingios, Pandalinos, Winstrupios, Wormios, & innumeros alios, quorum memoriam nulla unquam ætas delere potest.*

De DANIS igitur scriptis & fama inelytis multi vel specialiter vel generaliter scripserunt. Peculiares Biographos prætereo, uti JOHAN. SPITHOVIUM de BORDINGIO seniore: J. KIRCHMANNUM de BORDINGIO juniore: CHR: OSTENFELDIUM de TH: FINCHIO WORMIUM WILHELMUM, JACOBUM OLIGERUM, HANNÆUM GEORGIUM de THOMA BARTHOLINO seniore: TH: BARTHOLINUM de JOH. MULENIO & nimis enim prolixum foret eos omnes recensere. Generales Biographos solummodò attingere licet; Certè si illustris PETRI JOH: RESENI Consulis quondam Hafniensis, postea Justitiæ & Status Consilarii Regis elegantissimus ATLAS DANICUS

NICUS undecim Tomis constans in lucem prodierat, sed post mortem in-
 editus, ac Bibliothecæ Regiæ Hafniensi illatus, magnam nobis de eruditis Danis,
 reliquisset notitiam, uti ex descriptione & illustratione Samsø, quæ pro-
 diit Hafniæ 1675 in Fol. videre licet. *Claudius Lysebander* Indicem Scrip-
 torum regni Daniæ ad A. C. 1610 perduxit, qui *diverdot* apud vario-
 later. *Dr. Helior Gothofredus Masius* Theologus celeberrimus quondam
 Hafniensis, & Regis Daniæ Concionator Aulicus, cujus benevolentiam,
 familiaritatem, eruditionem, non modò dum ejus commensalis fui, sed
 & postea, in recenti habeo memoria, librum *de Historicis Daniæ & Nor-
 wegia* pollicitus est, sed fatò impeditus promissum publico solvere non po-
 tuit. OTTO SPERLINGIUS Junior, Consiliarius Regius & Professor Academi-
 cæ Equestri Hafniensis maturum prælo habuit *Catalogum Historiæ Daniæ ac
 Sveciæ, Sectionibus XV. absolvendum*, quarum (1) Historiam Universalem,
 (2) Particularem. (3) Ecclesiasticam. (4) Regum Singulorum. (5) Epi-
 scoporum. (6) Abbatum. (7) Ecclesiarum. (8) Monasteriorum. (9)
 Civitatum. (10) Virorum & Foeminarum illustrium. (11) Legum. (12)
 Lingvæ. (13) Poëticæ. (14) Runarum. (15) Rei nummarie ac antiquariæ
 historiam tradidit. Eximie diligentie Vir JOHANNES MÖLLERUS,
 Rector Flensburgensis celeberrimus universam Cimbricæ historiam literariam
 illustrare aggressus est, & Systematis, quo comprehendere istam decrevit,
 Quadripartiti *Σκιαγραφήν* non modò in Cimbricæ literaræ Prodromo
 1687 exhibuit, verum & in *Isagog: ad hist: Chersonesi Cimbricæ Eccle-
 siasticam & literariam*, cap. 8. Part: 2. Sect: 4. pag: 211. Principem eum
 esse in notitia historię Daniæ literariæ nemo negare potest, ideoque vires
 & vitam opto, ut opus tam utile & ad splendorem Patriæ spectans, poste-
 ritati relinquat, nihilo minùs in erudita de gentium Borealiùm in literas
 meritis, præfatione, Bartholiniano de scriptis Danorum operi præfixa,
 non pauca de Scriptoribus rerum Danicarum erudito pro more notavit.
 Mag. PETRUS TERPAGERUS Lector S. S. Theologiæ Ripensis plu-
 rimum venerabilis & insignis Antiquarius, jam ab A 1679. promissit Bi-
 bliothecam Monumentorum, quæ Dani sermone vernaculo publicarunt,
 literariorum sub Bibliopoli Daniici titulo edendam, rogatur igitur Clar.
 Author, ut si opus hoc utilissimum ad umbilicum perduxerit, illud erudi-
 to orbi invidere nolit. J ROSENVINGIUM Gymnasii Otheniensis fa-
 ciem seriemque ibidem docentium cum eorum vitis & scriptis tam editis
 quam ineditis una cum recensu Professorum à fundatione Gymnasii M. Stam-
 post

post se reliquisse testantur Nova literar. A. 1705. mense Julio, pag. 220. Exhibitur etiam in iisdem Nov: Liter: A. 1700, mense Julio, pag. 209. specimen de eruditis Daniæ mulieribus à MATTHIA HENR: SCHACHTIO, Scholz Carstemundensis Rectore celeberrimo, ordinis Alphabeticò adornatum. Hæc sufficiant de ineditis Biographiis.

Quoad editos vel typis impressos, primum, quantum mihi constat, habemus CASPARUM BARTHOLINUM, Seniore, qui orationi habitæ 6 Kal. Junii A. 1619. cum Magistratu abiret *de ortu. progressu & incrementis Regiæ Academiæ Hafniensis*, impressæ Hafniæ 1620. & Wittembergæ 1645. In dicem Rectorum Academiæ Hafniensis ab A. 1479. ad An. 1619. & Catalogum Professorum ab An. 1529. ad 1619. adiecit. (2) Hunc secutus est ERASMUS VINDINGIUS Consiliarius Status, Assessor supremus Tribunalis & Collegii Consist: ut & græcæ lingvæ Professor, qui edidit Regiam Academiæ Hafniensem in Regibus, Conservatoribus, Rectoribus, Professoribus, representatam. Hafniæ 1665. 4to Opus eximium, è Diplomatis Regiis, Tabulisque Actis & Programmaticis Academiæ publicis, atque stylo propterea inæquali, (quem Author, vix quicquam in illo suum, præter colligendi disponendique laborem modestè agnoscens, in præfat: excusat) congestum, meritò, cum nihil hæcenus uberius atque præstantius in Historia Daniæ literaria à VITO BERINGIO in Inscript: præfixa THOMA BARTHOLINO lib. 8. Carm. pag. 228. A. VAL: HENR: VOGLERO in Introduct. ad Notit: Bon: Ser: c. 25. pag. 95. de meliore nota commendatum. Continuationis hujus *ayendoj*, vitas non solum Professorum Hafniensium, sed aliorum etiam Daniæ Scriptorum, exhibens, in Biblioth: Acad: Hafn: publicam, è privata PETRI RESENII teste Catalogo pag. 325, n. 48. est translata, lucemque sive Ictum hunc Historiæ patriæ peritissimum, sive alium agnoscat Autorem, omnino meretur publicam. Ejus continuationem, ut fama fert, etiam in animo habet Nobilissimus Mag. ANDREAS FRÖLUNDT, Ebrææ lingvæ Professor & Rector Scholæ Hafniensis celeberrimus, Collega meus quondam in Collegio Mediceo, Deus faveat ipsius incæptis. (3) Præter hunc ALBERTUS BARTHOLINUS Thomæ frater Scholæ Fridericiburgensis Rector, librum concinnavit de scriptis Danorum hæcenus editis, quem post ejus mortem typis exscribi curavit THOMAS BARTHOLINUS Frater, Havn: 1666. 8vo. notis M. S. auctum invenire licet in Bibliotheca Reseniana, vid: Catalog: pag: 167. n. 10, Hunc ipsum BARTHOLINI

tractatum, hypomnematibus eruditissimis postea illustravit, præmissaque præfatione amplissima de gentium Borealium in literas meritis, adauxit **JOHANNES MÖLLERUS**, Athenæi Flensburgensis Rector famigeratissimus, ediditque sub titulo: *Bibliotheca Septentrionis eruditi* Lipsiæ 1699. 8vo, de quo Consule *Acta Eruditorum Lipsiensium* An: 1699. mens: Mai: pag: 206. *Morhoffius* in Polyhistore lib. 1. cap. 18. Struvius in Introductæ ad notit. rei literariæ cap: 4. sect: 10 **BARTHOLINI ALBERTI** liber studio & industria Dr. **JANI BIRCHERODII** Episcopi quondam Alburgensis altero tanto auctor later (ut mihi quidem relatum est) in Bibliotheca Illustrissimi & generosissimi **FRIDERICIROSTGAARDII**, magni Musarum Patroni & Evergetæ, qui, ut aliquando publici juris fiat, eruditus optat orbis. (4) Præter nos Indicem Rectorum & Professorum *Academiz Hafniensis Chronographicae suæ Daniæ descriptioni* A. 1631. subjecit **JOH. JSAACIUS PONTANUS** à pagina 788. ad pag: 792. ubi etiam Syllabus Cancellariorum *Academiz*, qui ab A. 1539 usque ad An: 1619. *Academiz* præfuerunt. (5) Solum autem *Academiz Rectorum Catalogum* **JOHANNES SVANINGIUS**, junior, Ripensis, ex Scholæ Soranz Rectore Insulz Samoensis Præpositus, *Chronologiae Daniæ*, à se Hafniæ 1650. in fol: vulgatæ, intervit à pag: 94. ad pag: 106. ubi Rectores *Academiz* ab An: 1479. ad An: 1650. nominatenus enumerantur. (6) Huc quoque referendus est Cl: Mag. **ELIAS NAUR**, qui orationem valedictoriam de clarissimis & beatissimis Scholæ Otthoniensis Rectoribus Hafniæ 1699. 8vo. edidit, Græcæ lingvæ in Gymnasio Ottoniensi Professor celeberrimus. (7) Nec prætereundus est nobilis & Clarissimus **ALBERTUS THURA**, filius magni Patris Nobilissimi & summè Venerandi Mag: **LAURENTII THURA**, Episcopi Ripensis vigilantissimi & Religiosissimi, cujus in me sinceritatem, benevolentiam & favorem sempiterna semper amplector memoriâ, cujus etiam indefessam industriam & Zelum in promovendo Dei honorem & Ecclesiæ utilitatem nunquam satis deprædicare potest *Dioecesis Ripensis: prænominatus ALBERTUS THURA Collegii Medicæi Alumnus*, qui indies crescit in Patriæ & summè venerandi Patris decus edidit nuper *Specimen Speciminis, sive capue Historiae Literariæ Danorum de Collegiis Cathedralibus & Academicis. in quo de eorum origine, progressu & presenti statu breviter differit* Hafniæ 1721. in 4to in quo de Gymnasio Roëskuldensi, Ottonensi, Christianiensi ejusque Professoribus sect: 1. agit. Sect: tertio 2. de Collegio Regio, vulgo

Regentzen dicto, de Collegio *Valxendorfsano*, *Medicæ* seu *Borrhichiano*, *Elersiano* & *Communitate Regia*, ejusque Præpositis, quorum nomina & scripta breviter annotat: ipse etiam *Ideam historiarum literarum Danorum* edidit Hamburgi impressam hoc anno 1723, in 8vo. (8) Doctorum etiam Danorum honorificam facit mentionem Cl. *Bernhardus Raupachius* in Oratione eleganti de utilitate peregrinationis Danicæ, Kiloniæ 1712. 4to. Imprimis pag: 23. & seqq: summorum Danicæ Theologorum, **BOTSACCI**, **MASII**, & **WANDALINI** vitas & scripta breviter recenset.

Intra limites Patriæ latere haud potuere magna Doctissimorum Danicæ Virorum nomina, ab exteris etiam Biographis inter alios celeberrimos viros relata: sic in *Vitis clarissimorum in re literaria Virorum*, Germanicè, Authore JOH. CHRISTOPHORO RIIDIGERO, qui sub Adolphi Clarmondi nomine latet. P. II. num: 16 pag: 81. vitam invenies Celeberrimi Dr. OLAI Wormii, Medicinæ Professoris Hafniensis. P. V. num: 9. pag: 55. vitam magni Cimbricæ & totius Danicæ Luminis Dr. OLAI BORRICHII, Medicinæ Dr. & Professoris, Consiliarii Cancellariæ & Assessoris Supremi Tribunalis & Consistorii, cujus vita occurrit in *vitis selectis quorundam eruditissimorum ac illustrium Virorum* Authore CHRISTIANO GRYPHIO Uratislaviæ 1711. pag. 276. magni nominis & meriti Theologi Dr. PETRI WINSTRUPII Hafniensis Dani, qui primum Regis Concionator Aulicus, mox SStæ Theologiæ Doctor, Canonice Lundenis ac Arhusiensis, demum Episcopus Scaniæ Academiæ Lundenis Pro-Cancellarius & Consistorii Præses Nobilitatis juribus ac privilegiis à Svecorum Rege Carolo Gustavo, donatus est, mentionem facit ROLLIIUS RHEINH. HENR: in *Bibliotheca nobilium Theologorum* Rostochi. 1709. pag: 72. Apud Mag. HENNINGIUM WITTENIUM in *Memoriis Theologorum nostri seculi clarissimorum*, Francofurti 1685. totius vitæ cursum, cum adjuncto Scriptorum catalogo, magnorum Danicæ Prætulorum legere licet, sc: Dr. JOHANNIS PAULI RESENI, Theologiæ Professoris Decani & Senioris, nec non Selandiæ Episcopi meritiissimi in Decad. VII. n: 9. pag: 991 Dr. THOMÆ BANGII, Theologiæ Professoris in Dec: X. n: 7. pag: 1387. Dr. JOH. SVANINGII Regis Consiliarii, in Collegio Status Assessoris, Præsidis Consistorii, & Archiepiscopi gravissimi, in Decad. XII. n: 8. pag. 1601. Dr. JOHANNIS WANDALINI S. S. Theologiæ Professoris & Episcopi Selandiæ miritissimi in Decad. XV. n: 2. pag. 1869. In sacro Decadam Septenario, memor: Dan

Theologorum nostra aetate Cl. renovatam, exhibente, curante Mag. HENRICO PIPINGIO Lipsiæ 1705. primum primæ Decadis locum tenet, Summus S. S. Theologiæ Doctor & Professor CHRISTIANUS NOLDIUS, immortalis ob Concordantias Particularum Ebræo-Chaldaicarum, opus, quod ob summum laborem atque ingenium Lipsienses in Act. Erud. in Jun: A: 1682. pag. 310. insigniter præter alios commendant. Secundum in secunda Decade ejusdem Pipingii habet locum Dr. JANUS BIRCHERODIUS, S. S. Theologiæ Doctor, prim: Græcæ L. deinde Theologiæ Professor primarius, lumine Historiæ sacræ Vet. N. Testamenti, Hafniæ 1687. in folio præter alia ejus scripta, & indigenis & exteris famigeratissimus, de cujus scripti laude P. BÆLII Nov: Reip: lit: M: Aug: An: 1688. & 7 Clerici T. X. Biblioth: Univ: Hist: pag: 141. Norvegiæ literarum Conspectum eruditorum, qui publica in Ecclesiis Scholisque Norvegiis officia, inde à reformatione ad nostra usque tempora ornarunt, biographiam, ad eum ferè modum, quo Academiam Hafniensem representavit Ill: Yndingius exhibiturum meditabatur Celebrerrimus Mag. MICHAEL LEIGH, primum Rector Scholæ Stavangeriensis, postea SS. Theologiæ Lector Christiansandensis sed an opus utilissimum & desideratissimum lucem aspexerit, dicere non possum.

Restat jam commemorare Scriptores, qui Archiepiscoporum, Episcoporum & Præsulum Daniæ recensum, historiam vel vitas suppeditarunt: Haud minorem certè curam in conservandis eorum memoriis, quàm aliarum gentis, nostri adhibuerunt Dani. Primus, qui generalem Episcoporum Daniæ Historiam conscripsit, fuit Illustris HARALDUS HVITFELDIUS Dn. de Odensberg, Eques, Dn: Toparcha Lecchoiensis, Christiani IV. initio Secretarius Supremus, & non una vice Legatus, deinde autem Regni Senator & Cancellarius, & agendo & scribendo de Patria immortaliter meritus: edidit enim librum sub titulo: *Dend Gøstlige Historie over alle Danmarks Rige / det er: En Kort Krønike / hvorledis Bisperne Sammesteds / og dend Chøstlige Religion i disse Lande er forfremmet / opveet og forekommen / indtil vor Tid: Sammeledes et Register om de Nordste Bisper i. e. Historia Ecclesiastica totius regni Daniæ. vel breve ejusdem regni Episcoporum Chronicon, unà cum incremento & progressu Christianæ Religionis in his regnis ad nostra usque tempora, accedit Catalogus Episcoporum regni Norvegiæ. Prodiit primum Hafniæ 1599. 4to. postea ibidem 1653. non 1655. ut vult Cl. STRUVIUS in Biblioth: Hi-*

stor. pag. 729. in fine legitur historia JANI GRAND, Archi-Episcopi Lundensis. Admodum brevis est historia, ipsi enim in animo erat, Episcoporum nomina, dies emortuales, & quamdiu Episcopatu fungebantur, annotare, interdum etiam nonnulla eorum gesta per occasionem narrare: factetur autem in epistola dedicatoria pag. 1. ad summè Venerandum Selandiæ Episcopum Dr. PETRUM VINSTRUPIUM, hoc opus multo cum tempore augeri posse, si Historicus, omnibus Documentis, quæ in Capitulorum adhuc latent Archivis, exploratis, perlectis & revisis, res gestas Episcoporum conscribere veller. Post eum NICOLAUS HELVADE-
RUS, Pastor Ecclesiæ Heltvad in Cimbria meridionali per annos XX, postea Astrologus & Calendariographus Regis Christiani IV. in libro Danico, cui titulus: *Historiarum Sacrarum Encolpodien*, Hafniæ 1634. à pag. 265. ad paginam 289. sola nomina Episcoporum *Slesvicensium*, *Ripensium*, *Viburgensium*, *Börlumensium* vel *Aalburgensium*, *Aarbusiensium*, *Orhinien-
sium*, *Selandicorum*, ut & *Scania*, adjunctis nominibus Nomarchiarum & Parochiarum uniuscujusque Diocesis, qui ante Reformationem vixerunt, recenset.

Eorundem Episcoporum Catalogum, multò audientem, & quoad vi-
res, & quoad numerum, (de nonnullis enim post Reformationem Episco-
pis etiam mentionem facit) nobis reliquit JANUS LAURENTII WOL-
FIUS, Civis & Bibliopola Hafniensis in *Encomio Regni Danie*, Danicè scri-
pto & Hafniæ impresso 1654. in 4to, paucis mutatis verus Plagiarius est
Illustris HVITFELDI, meritò tamen laudanda ejus est industria, dum in
eadem libro multa, quæ ad historiam & antiquitates Danicæ pertinent, po-
steritati communicaverit.

Specialem de prima Christianismi in Daniam introductione, & refor-
mata per Daniam religione, cum serie Episcoporum, Archi-Episcopo-
rum & Superintendentium *Lundensium in Scania* manuscriptum tractatum
collegit Mag. MAGNUS MATTHIÆ, quondam summè Venerandus
Lundensis Episcopus, de quo in Dedicazione prænomina loquitur Illustris
HVITFELDIUS, cui celeberrimus Episcopus Vir audit doctissimus, quod
M.S. diu delitescens in Bibliotheca BARTHOLINIANA & RESENIANA
edi curavit Hafn. 1710. in 8vo. nobilissimus THOMAS BARTHOLINUS,
Thomæ filius, Thomæ Nepos, cum brevibus prolegomenis. *Selandiæ &
Roschildensium* Episcoporum Catalogum Chronologicum conscripsit SE-
VERINUS OLAI, Canonicus Roschildensis, qui tamen *avévdor* ☉
D huc

usque est, & à **LYSCHANDRO** citatur in Indice Scriptorum Dani-
 corum Manuscripto. Vernaculum eorundem Syllabum vulgavit **JANUS**
SEVERINI NÖRNISOM, Hafniæ 1649. 8vo, Bibliopola Roschilden-
 sis alias notus *Chronico suo Danico, Danicè*, Hafn. 1645. 8vo & historia
 Archi-Episcopi **JANI GRAND**, ibid. 1650. 8vo, præter alia ejus scri-
 pta. Recentum Episcoporum Selandiæ, qui à tempore Reformationis ad
Dr. JOH. SVANINGIUM floruerunt, in *Inscriptionibus Hafniensibus*
Nob. PETRI RESENI pag. 249. invenies. Fulsior tamen est Elenchus
 Episcoporum Roschildensium ab initio foundationis hujus Episcopatus, quæ
 in A. 1012. incedit, usque ad Annum 1650., qui comparet in *Svaningii*
Chronologia Danica.

Seriem Chronologicam Episcoporum, quorum auspiciis per duo Lu-
 theranilmi Secula administrata fuit Ecclesia Christi Selandina Danicè
 edidit in Antiquitatibus Danicis vastatissimus Scholæ Holbecensis Rector
 Clarissimus Mag. **TORKILLUS BADEN**, Hafniæ 1720., 8vo, in quo
 tractatu non modò eorum percurrit vitas, in certas sectiones & periodos
 distributas, verùm & ipsorum lapidum sepulcralium & Epitaphiorum In-
 scriptiones annotat, adjunctis & Danicis & latinis scriptis, ab iis confec-
 tis. Ipse, etiam *Chronicon Danicum Episcoporum Selandicorum & ante*
& post Reformationem, in quo occurrunt eorum vitæ, Epitaphia, Scripta,
& de Episcopis, eorumque scriptis Eruditorum judicium Anno 1714. in 4to,
 conscripsi, quod adhuc servo.

Ottoniensium in Fionia Presulum seriem una cum vitis eorum confi-
 gnavit **CORNELIUS HAMSFURT** junior, Med. Licentiatus, & Polia-
 ter Ottoniensis, teste **HVITFELDIO** in prænominata Epistola Dedicato-
 ria pag. 2. editus hujus labor nondum est, sed Manuscriptus apud alios
 atet. Nomina tamen Episcoporum *Ottoniensium, Aarbusensium & Ri-
 pensium* ab A. C. 940. ad An. 1650. exhibentur in *Svaningii Chronolo-
 gia Danica* pag. 66. seqq. Ripensium Episcoporum seriem & vitam Tetra-
 tichis comprehensam concinnavit **JOHANNES LAURENTIUS**, Ri-
 pensis Doct. Medicinæ & Canonicus Ripensis, Hafn. 1591. in 4to, postea
 continuatam & auctam X. aliorum hos subsequentiū Episcoporum vitis à
 Celeberrimo & in antiquitatibus Patriæ vastatissimo, Mag. **PETRO TER-
 PAGRIO** Theologiæ S. S. Ripensi Lectore dignissimo, cui plurima scripta
 debemus, & ab ipso plura expectamus, Hafniæ 1704 in 4to. *Chronicon*
etiam Ecclesiæ Ripensis, seu Annales Episcoporum Ripensium, è veteri Codi-
 ce

ce manuscripto eruit & edidit prænominatus Clarissimus TERPAGRIUS Hæfniæ 1708. 8vo, in quibus varia de Ecclesiæ Ripensis Episcopis, alibi non obvia reperiuntur: præterea sola Episcoporum nomina recenset à tempore Reformationis ad Dr. CHRISTIANUM MUSENIUM in Inscriptionibus suis Ripensibus, pag. 15. 16. expectamus autem à prænominato Mag. TERPAGRIO illustri Antiquitatum Patriæ Phosphoro, integrum & variis antiqvis documentis Splendescens Ripense Episcoporum Chronicon, ad quod perficiendum multa penes ipsum sunt collectanea, uti literis, datis Ripæ d. 14. Septembr. 1715., mihi significavit. Plura procul dubio de Episcopis Ripensibus exposuisset ANDREAS VELLEJUS SEVERINI F. Concionator Aulicus Friderici II. postea Regni Daniæ Historicus, & Ecclesiæ Cathedralis Ripensis Decanus Canonicus ac Senior, si Chronicon ejus rerum Diœceleos Ripensis sub XXXIV. Episcopis memorabilium, quod M. S. cum aliis ineditis VELLEJI, Viri summæ eruditionis, deque historia gentis Daniæ optimè meriti, in Bibliotheca rarissima Selandiæ Episcopi Dni. CHRISTIANI WORMII Patroni & Evergetæ, sempiterno honore colendi, & scriptis suis doctissimis intra & extra Patriam famigeratissimi aservatur, teste MOLLERO JOH. in Specileg Hypomnematum pag. 4. publicam adspexisset lucem. *Aalburgensium & Viburgensium* Præfulum vitas nemo, quantum mihi constat, specialiter edidit, *Aalburgensium* colligere summè Venerabili Dr. JANO BIRCHERODIO, Episcopo quondam Aalburgenti, in animo fuit, qui se multa huic operi inservientia corrasisse mihi affirmavit, sed morte præventus huic non imposuit finem. *Viburgensium* Episcoporum vitæ cursum Danicè conscripsi, non modò eorum, qui ante, sed etiam post Reformationem floruerunt, cum tempore forsan typis tradendum. *Aarbusiensium* Episcoporum catalogum MS. um ab An. Ch. 948. ad An. Ch. 1584. post se reliquit JOH. PETRÆUS HORSNENSIS, Scholæ patriæ Rector, & Canonicus Aarhusiensis, cujus exemplar in Bibliotheca Illustris RESENIÏ Hæfniensi aservatur, ut ostendit catalogus pag. 129. sed videre mihi non licuit. Priori adde Mag. HENRICI BLICHFELDII, Pastoris primarii Aarhusiensis ad Templum D. Virginis, & Præpositi vigilantissimi per multos annos Nomarchiæ Ningherdenis & C. 1703. defuncti, *prima fundamenta Historiæ Ecclesiasticæ personalis, sive Episcoporum, Theologiæ Lectorum, Pastorum, Rectorum & Con Rectorum Aarbusiensium, inde à tempore Reformationis recensum*, quem intervenientibus fati imperfectè relictum in nitida sua Bibliotheca possidet Nobilissi-

mus PETRUS FOGH, Dn. de Ryumgaard; Ex illo M. S. nonnulla CL. Blichfeldii de Episcopis judicia attuli, quæ in sequenti meo Chronico occurrunt.

Eum in finem ante octo annos Chronicon vel vitæ cursum Aarhusensium Episcoporum Danicè conscripsi: uti antea monui. Danica autem lingua cum à paucis exteris intelligatur, rogatu Amicorum, hoc Chronicon, latina veste donatum, in publicum jam mitto; invenies B. L. Episcoporum Aarhusensium non modò vitas & res gestas, verùm & Inscriptiones, quæ occurrunt in Epitaphiis ac lapidibus sepulcralibus, quot studio & benevolentia Amicorum, qui auxilium mihi porrexerunt manum, colligere potui; adjeci Episcoporum scripta, si non omnia, tamen pleraque, ut & Doctorum de eorum Personis & scriptis iudicia & elogia. Confiteor in conscribenda Præsulum historia, qui ante Reformationem florere, me Ducem habuisse Illustrissimum HVITFELDIUM, multa tamen ab aliis Historicis mutuata hinc & inde intermiscui: Vitas Præsulum post Reformationem ex Actis publicis, Programmatibus, & aliis Authoribus descripsi. Ne igitur, quæso te offendat styli inæqualitas & dissimilitudo; uti enim vitæ ipsorum diversos & diversorum temporum scriptores habent ita varia dictione scriptas esse haud mirum est. Ad calcem Chronici videbis catalogum Præpositorum & Pastorum totius Dioceseos Aarhusensis, per duo secula, sc. à tempore Reformationis ad nostra usque tempora, quem mihi communicavit Nobilissimus & summe Reverendus Dr. JOHANNES OCKSEN, Episcopus Aarhusensis dignissimus, Pater in Christo, & Patronus omni reverentiâ colendus, cujus favorem benevolentiam & familiaritatem quotidiè gratò experior animò. Inscriptiones etiam Epitaphiorum & lapidum sepulcralium cum aliis, quæ in parietibus occurrunt, Temporum omnium Dioceseos Aarhusensis cum tempore addam, quas mihi promiserunt pl. Reverendi & Clarissimi Dni. Præpositi & Pastores, Fratres mei in Christo dilectissimi.

Accipe igitur B. L., hoc quaecumque in gloriam & memoriam Præsulum Aarhusensium à me confectum opus & si hoc tibi placeat, forsitan, plura à me expectabis scripta; sequentia enim prælo parata habeo, quæ solummodò Typographum expectant benevolam.

1) *Dr. Care Guilielmi Angli Regimen Antiqua Ecclesia*, Anglicè impressum, Londini 1683. 8vo, & Danicè à me redditum 1707. in 4to, cujus

jus Doctissimi Viri profundam eruditionem in antiquitate Ecclesiastica non modò præfens scriptum, sed & multa aliis, quæ orbi literato communicavit celtantur.

2) Dr. JOHANNIS COSINI, Episcopi quondam Duremensis *Historia Scholastica vel Canon S. Scripturae, ejusque indubitatorum & Canoniconum librorum juxta normam Ecclesie Anglicanae*, Anglicè, impressi Londini 1683. in 4to, & Danicè à me translata An. 1708. 4to. Liber est usu & lectu dignissimus, per omnia secula ex Patribus & Conciliis distinctè ostendens, quinam veri sint libri Canonici S. Codicis, & multos curiosas continens observationes.

3) Dr. TAYLORS JEREMIÆ, Episcopi quondam Downensis & Cononensis in Britannia, *contemplationes status hominis in hac & futura vita*, Anglicè Londini 1684 & 1699. in 8vo, Danicè 1712. in 4to. Solum Viri doctissimi nomen, scriptorum famâ super æthera noti, librum commendat. Occasionem hunc librum in Danicam linguam transferendi mihi dedit patriæ calamitas, quæ hoc anno & bello & peste afflictâ erat. In prima parte res mundanas incertas volubiles & nullius momenti, fragilitatem vitæ humanæ, mortem ejusque certitudinem, & extremum judicium eleganter, piè & devotè proponit: in secunda parte gloriæ cœlestis celsitudinem, Justorum beatitudinem sempiternam, inferni atrocitatem, & Damnatorum miserimum statum & æternum cruciatum eleganter & nervosè explicat. Aded ut de isto libro haud injustum in præfatione judicium ferat vel Dr. HALE, quando dicit: *nunquam aliquid legi, quod cordi magis attulit solatium, vel majorem in anima mea fecit impressionem*, vel pl. Reverendus Mag. DITHMARUS BULLICHIUS, Præpositus Sampsonensis celeberrimus & Amicus meus integerrimus, quando in literis ad me datis, postquam librum Danicè translatum oculis perlustraret affirmans se multum hoc scriptum æstimare, continens verba, quæ ad cor penetrabant, sanum contra omnes calamitates remedium, quod æumnosis mederi potest temporibus.

4) BURNETTI GILBERTI, Episcopi Sarumensis *discursus de Cura Pastorali*, Anglicè, London 1692., Danicè 1715. 8vo, multa scripsit Doctissimus Burnettus, quæ famam ejus latere non patiuntur, inter alia hunc libellum, lectu & dignissimum, & Ministro Ecclesiæ valde necessarium, utpote regulas ipsi proponit solidas, ad fungendum bona conscientia sibi concredito Ministerio.

5) *Vite & Acta Sanctorum Apostolorum, breviter & clarè juxta S. Scripturam & Pastorum testimonia propofita ab Doctiffimo ELIA du PIN Gallicè, Anglicè translata ab Anonymo Theologo Anglo, London 1696, & Danicè à me 1715, in Folio cum elegantibus Apoftolorum effigiebus. Cui nota est eruditio & notitia Celeberrimi Dupinii in antiquitate Ecclefiaftica, de hujus libri elegantia dubitare haud potest.*

6) *Mcurfii Job. Athenz Batavae, five de Academia Leidensf, Viris- que claris, qui eam ingenio fuo atque fcriptis illuftrarunt liber, Lugduni Batavorum 1625. 4to, à me verò multum auctus quoad eorum vitas & fcripta, additis eorum Epitaphiis & Elogiis doctorem Virorum 1716. 4to.*

7) *Molocholatria, five de immani Molocho facrifitio factò Tractatus Hiftorico-Philologicus, ubi varia, quæ ad hanc rem pertinent, Philologica & Hiftorica offeruntur, & allata examinantur 1697. 4to.*

8) *Ἀναγωγὴ τῆς Ἑκκλησίας, h. e. de Lectoribus veteris Ecclefie Judaica & Christiane varia Hiftorica è Scriptoribus Ecclefiafticis eruta, in quibus præter Lectorum officium modus legendi sacra in primitivo Christianifmo ostenditur, multa circa illud munus observatu digniffima, adducuntur 1699. cum approbatione Iummè Venetandi & Nobiliffimi Dr. JOHANNIS BARTHOLINI 4to.*

9) *Supplementum ad librum Anglo-Britanni THOMA POPE BLOUNT, cui titulus: cenfura celebriorum Authorum, five Tractatus, in 8vo varia Virorum Doctorem de Clariffimis cujusque Seculi Scriptoribus iudicia traduntur, Genevæ 1614. 4to.*

10) *Annotationes Danicæ ad Rituale Ecclefiafticum Danicæ & Norvegiæ, quarum Pars prima agit de Feltis & Sabbatho, constans XVI. capitibus: fecunda de iis, quæ ante Miffam præcedunt, constans XVI. Capitibus: tertia de iis, quæ ante Concionem peraguntur, constans X. cap. quarta de Concione, & quæ Concionem fequuntur constans XXVI. cap. quinta de Baptifimo, constans XXIV. Cap. cujus Sciagraphiam L. B. communicabo: (1) de Tempore, quo pueri baptizari debent. (2) de Nomine pueri, inferendo in librum Baptifmalem. (3) de Loco, ubi baptizari debent pueri, (4) de Baptifmo. (5) de Afperfione aquæ in caput pueri. (6) de Materia Baptifmi terrena. (7) In cujus nomine Baptizari debet. (8) de pueri Spuriis Baptizandis. (9) De Sufceptoribus & Fidejufforibus. (10) De Sathanæ appellatione. (11) De figno Crucis. (12) De Precibus poft fignum Crucis. (13) De Exorcifmo. (14) De Verbis Marci cap. 10. manu*

impositione & oratione Dominica. (15) De Sathanae abrenuntiatione, & Fidei Articulis. (16) De Nominis impositione & Baptismi functione. (17) De Prece post Baptismum & voto pacis. (18) Cui licitum est Baptizare. (19) De Infantibus domi Baptizatis. (20) De infantibus expositis. (21) de Baptismo Adultorum. (22) de Puerperis. (23) de Obstetricibus. (24) de Introductione Mulierum post puerperium; brevem hic habes materiarum recensum.

Partem *sextam* de publica & privata absolutione, & de Sacramento Altaris, *septimam* de obsessis, captivis, malfactoribus, ut & de excommunicatione & absolutione ab Excommunicatione, *octavam* de matrimonio, *nonam* de ritibus circa funera, *decimam* de Episcopi & Sacerdotis ordinatione, si DEUS mihi vitas & vires concedat, ad finem cum tempore perducam.

Hæc sunt, de quibus Te monere volui: DEUS Optimus maximus puram nostram Evangelicam Religionem in his regnis ad finem mundi conservet, unà cum Episcopis & Pastoribus ad gloriam suam & Ecclesie emolumentum, in quo voto finio.

*Dabam è Musæo meo Saxildensi
die 31. Decembr. A. C.*

1723.

Paulus Paulson,

Notum est Cimbriam Meridionalem di-
visam esse ab antiquis in IV dioceses sc:
Aalburgensem, Wiburgensem, Ripensem &
Aarhusensem. Aarhusensis constat VII.
Præfecturis XXIX. Nomarchiis:
CCCXXXII. Parochiis: Habet ite-
rum unum Præfectum generalem
totius Dioceseos: Quatuor Præfectos
speciales, sc: Præfecturæ *Aarhusensis,*
& Stierbolmensis, Aakier & Scanderburgensis: Dronningburgensis
& Silkeborgensis: ut & Calløensis: Unum Episcopum: vigin-
ti novem Præpositos, sc: Nomarchiæ Haslofensis, Ninberden-
sis, Lisbergensis Occidentalis, Lisbergensis Orientalis, Molsensis
Meridionalis & Borealis, Meridionalis Haldensis, Galtbøensis, septen-
trionalis Haldensis, Houlbergensis, Stouringensis, Gierløfensis, Rou-
søensis, Wordensis, Tyrstingensis, Wratøensis, Hielsløfensis, Faum-
løfensis, Sabrouensis, Hatøensis, Numensis, Hattingensis, Bier-
øensis, Giernensis, Liusgaøensis, Hitzøensis, Onsildensis, & Samp-
løensis. Centum & octuaginta Pastores, inter quos nume-
rantur Comministri verbi divini. Antequam ad Episcopos
Arhusienses me confere, pauca proferre lubet de religione
Christiana, in Daniam nostram Dei gratiâ & auxiliô intro-
ducta, cum antea majores nostri Dani, proh dolor! gentiles
erant, ad simulacra muta euntes, ut loquitur Paulus I. Cor:

12. v. 2. Exeunte Seculo VII. (Circa annum 690) EGBERTUS, Abbas in Anglia Lindisfamenſis, WILFRIDI Epifcopi Eboracenſis exemplo animatus, in Friſiam, à PIPINO, R. Francorum, ſubactam, hujus permiſſu XII Presbyteros, ordi- nis Benediſtini Anglicos, inter quos erat WILLEBRADUS, ablegavit, ut hanc pariter, atque vicinam Saxonum gentem, Majoribus ſuis cognatam, ad Sacra Chriſtianorum adducerent. WILLEBRADUM autem, undecimque ejus Collegas, Doctrinæ Chriſtianæ in Cimbria, licet ſuſſeſſu exiguo, egiffe Præcones, teſtantur multi Authores. Allegabo hunc in finem verba Marcellini, qui in vita S. SVIDBERTI apud FRANCISCUM HARÆUM in vitis S. S. ad d. I. Mart: pag, 211., de ſe ac Collegis hæc ſcripta reliquit: *Non ſolum per Friſiam prædicaverunt & Lotharingiam, ſed & uſque in Daciam prædicando, populum multum, purgatum à Barbarica gentiliſm Jdololatria, Orthodoxæ junxerunt fidei.* Eadem & ejusmodi plura offendens apud ALCU- NUM in vita S. WILLEBRODI apud HARÆUM l. c. pag 988. *Cum apud Radbodum, ait ille, Vir Dei ſe fructificare non poſſe ſentiret ad ferociſſimos Danorum populos iter Evangelizandi convertit. Ibi tum regnabat Ongerdus, (quem LYSCANDER in Genealogia Regum Danorum pag: 173. vocat OMUND, prætermiſſum à Saxone & Haraldo Huitfeldio) Homo omni Fera crudelior, & omni lapide durior, qui tamen, jubente Deo, veritatis Præconem honorificè tractabat. Quem, dum obduratum moribus, & Idololatriæ deditum, & nullam melioris vitæ ſpem habentem, offendit, acceptis tunc 30. ejusdem patriæ pueris, ad electos à Deo populos Regni Francorum reverti feſtinavit.* Plures Authores recensere ſuper- ſedeo.

Seculo VIII. regnante Rege Danorum GORMIO, vixit quidem, cui nomen TORKILLUS ADEIFAR. hic poſtquam in Germania Chriſtianæ Religionis cognitionem adeptus erat, eandem in Dania circa Annum 773 promulgare & docere haud

haud veritus est, nonnullosque ad fidem convertere Christianam. Mortuo autem Rege Gormio ab incoepto destitit, non diu post inter vivos esse desinens, ut testantur HUITFELDIIUS in Chronico Episcoporum pag. 2, & in Chronico Regum Danorum, Tom: 1. pag. 16. WELLEJUS in præfat: seu dedicatione versionis Danicæ Saxonis Grammatici pag. 5. PONTANUS lib. 1. hist: Dan. Num. 50. pag. 38. WORMIUS lib: 1. Fa-
storum Dan: cap. 9. pag. 27. & alii; multas etiam de hac materia fabulas pro more suo tradit Danicus noster SAXO GRAM-
MATICUS lib. 8. pag. 185. seqq. in vita Regis Gormii, rediere verò Dani ad pristinam cæcitatem.

Seculo autem IX. juxta calculum AUB: MIRÆI in Annal Belgii. pag. 310. & BARONII Tom: IX. Annal Eccl. ad Ann: 823. n. 8. pag. 771. An: 823. rejectum ab ALBERTO STADENSI in Chronico ad An: 817. fol: 87. b. qvi Annum 817. J GOTFR. OLEARIO in Abaco Patrol. pag. 197. qvi 818., & J LETZNERO in Chronico vitæ Ludovici Pii vernaculo cap. 5. fol. 15. qvi 822. substituit, EBBO Archiepiscopus in Gallia Rhemensis, & HALITGARIUS, Episcopus Comeracensis ac Atrebatensis legationem ad Danos & gentes, iis vicinas, Evangelicam sunt aggressi. Commissa est hæc ipsis non modò à Cæsare LUDOVICO PIO, verùm & à PASCHALI, I, Pontifice Romano, cujus diploma & bullam infert TROGILLUS ARNKIEL in Cimbrorum à Gentilismo conversione lib. 4. cap. 2. pag. 161. An in Daniam penetrarint Hvitfeldius in Chronico Episcop: Dan. p. m. 2. dubitat. *Terminos tamen Danorum (i. e. Chersonesum nostram) predicandi gratia eos accessisse, & multos ex iis ad fidem venientes baptizasse testantur* FIODOARDUS, Canon: Seculo X. Rhemensis ib: 2. Hist: Ecclesiast: Rhemensis cap. 10., ac AR-
MONTIUS, Monachus Seculi, XI. Floriacensis lib: 4. Hist. Franciæ cap: 3. Annuò illic commorati spatîo, domum, vel cum LUDOVICI Imperatoris, uti LETZNERUS refert, Legatis,

vel cum GODEFRIDI, Danorum Regis, Filiis, ad eundem profectis, AIMONIO teste, sunt regressi.

Tandem Religionis Christianæ Jubar Cimbris clariùs coepit illucescere, & Chersonesus hæc, post tot Præcones illius temporarios, Ordinarios ejusdem, qui serie continua sibi invicem successerunt, nacta est Doctores, Archiepiscopos sc: Hamburgenses, supremos nostræ pariter ac reliquarum Septentrionis Ecclesiarum, Seculo IX. X. & XI. Antistites. Primus fuit ANSGARIUS, quem Gallum fuisse cum KRANTZIO, lib: 1. Metrop: c. 20. & antiquioribus aliis credimus. Coenobium in Gallia Corbejense Benedictinum ingressus, quas in hoc dedicerat bonas literas in eodem initio & deinde in Monasterio Westphaliæ huic cognomine, ad quod, recens à se fundatum, LUDOVICUS PIUS A. 817. eum evocavit, Sacri ordinis Tyrones, per lustra aliquot ad A. usque 826. docuit publicus utriusque Pædagogiarum. An: 826 cum à LUDOVICO PIO frustra passim quæreretur, qui ferocissimæ Danorum genti doctrinam Evangelii annunciaturus Regem Daniæ HARALDUM, Moguntia nuper cum Uxore, Fratre, multisque Danis, qui ipsum comitabantur, baptizatum in Regnum patrium à REGNERO LODBORG ipsi ereptum, comitaretur, ANSGARIUS ingenti Martyrii flagrans desiderio hoc arduum suscepit munus: Comes igitur prænominati Regis HARALDI KYAK, multos ad Christianam convertere coepit Religionem, ejusque instinctu primum Christianum Slesvigæ fundavit templum An: 827 Rex HARALDUS ad propagationem Religionis Christianæ, ut testantur SAXO in Chronico Daniæ Regum lib. 9. p. m. 103 ERICUS UPSALIENSIS in Hist. Svec. Gothor. pag. 22. 23. CYPRÆUS in Annal. pag. 6. LYSCHANDER in synopsi Histor. Danicar. p. m. 179. HARALDUM à religione Christiana postea defecisse cum SAXONE I. c. nolumus asserere, præsertim cum neque PONTANUS, neque HUITFELDIUS

DIUS ullam hac dere faciunt mentionem. Saxonis sententiam etiam rejectam videbis in carminibus, quibus effigiem Regis condecoravit GEORGIUS HOLST, lib. de Jconihus Regum Daniae, num. 58 tit. Haraldus Klack:

Inter Ego Danos Primus Christiana professus
 Sacra fui, primus templa beata dedi,
 Propterea amisi regnum, Christoq; fidelem
 Me vixisse, satis fors ea dura probat.

HARALDUS verò, magna clade prostratus à REGNERO LODBROG in provinciam Frisiae, ipsi à Cæsare LUDOVICO PIO donatam, exul migravit, ubi vitam finisse dicitur: interea REGNERUS Ethnicae religioni valde addictus, non modò in Danos Christianos sæviebat, verum & Templum Christianum Slesvicense penitus evertebat.

REGNERO successerè ERICUS I. Frater Regis Harald, & Ericus II, cognomine Barn vel Puer, quia admodum juvenis regnare cœpit, filius Regis SIVARDI: Horum permisso duo in Chersoneso nostra templa condidit ANSCHARIUS, alterum jam olim ab Haraldo cæptum Slesvigæ: alterum Ripæ, cui REMBERTUM, Discipulum suum, præfecisse perhibetur, ANSGARIO An: 865. in Archiepiscopatu subrogatum, qui annus, d. 3. Februarii, emortualis erat Præfuli huic Cimbricæ, Ecclesiæ Hamburgensis, cæterarumqve Cimbrico-Borealium, Archiepiscopi titulo primo omnium Præfecto per 34. Annos & sexagesimum ætatis suæ annum agenti.

Successores in Archiepiscopatu suo habuit *Rembertus Adalgarium, Hogerum, Reginwardum, Unonem, & Adaldagum*: imperabant eò tempore KANUTUS I. non modò Christianorum infensissimus hostis, verum & vastator Ecclesiæ Slesvicensis & Ripensis: FROTHO VI. Kanuti filius, alias dictus, Frotho Haarde-Snuude, qui religionem Christianam amplexus,

plexus, & in Anglia baptizatus eam per totam Daniam promulgare conabatur, Legatum igitur mittit ad AGAPETUM, Pontificem Romanum An: 888. vel ut alii volunt STEPHANUM Sextum desiderans doctos Viros, qui subditos suos in Religione Christiana instruere volebant, sed proh dolor! anno sequenti, antequam Legatus reversus erat, vitam cum morte commutavit. Bellicosus & pius Rex non modo restauravit vastata Slesvigæ & Ripæ Tempa, verum & novum Aarhusii, S. S. Trinitati dicatum, exstruxit, teste SNORRONE P. 3. Chron. Norveg. n. 4. p. 115. Huitfeldio in Chron. Regum Dan. P. I. pag. 41 & PONTANO, lib. 5. hist. Dan. n. 60 p. 127. GORMIUM II & HARALDUM VI, GORMII Filium præterimus, utpote quorum parvam aut nullam faciat mentionem Danica nostra historia.

HARALDO successit GORMIUS III, aliàs vocatus durus vel grandævus, magnus & acerrimus Christianorum persecutor; ipsi enim in animo erat Christianam religionem penitus extirpare, quam ob causam Tempa funditus destruere mandavit: hanc ejus sævitiam & tyrannidem quodammodo sedavit Imperator HENRICUS I, cognomine Auceps, qui, victis Ungaris & Slavis, Daniam bellò petiit. perterritus hac invasione GORMIUS, pollicebatur se postulatis Imperatoris satisfacere velle, & Christianam in regno suo tolerare religionem. Hanc occasionem arripiens UNO Archiepiscopus Hamburgensis in Daniam proficiscitur ad fidem & religionem Christianam propagandam. Ab idololatria desistere noluit GORMIUS, sed filius ejus HARALDUS, natus Matre Christiana TYRA DANNEGOED, Christianam amplectebatur religionem, motus Concionibus & verbis Archiepiscopi, qui, postquam Ecclesiarum ordinaverat Pastores, Daniam relinqvebat, teste ADAMO BREMENSIS lib. Hist. Eccles. cap. 49, 50, mortuus in Svecia an 936 juxta KRANTZIUM lib. 3 Metrop. cap. 6.

Suc-

Successor Regis GORMII HARALDUS BLAATAND circa initium imperii Gentilismo addictus erat, nondum adhuc baptizatus, sed ingenti strage devictus ab Imperatore OTTHONE I, vel magno, HENRICI filio, pacem petiit, & Christianus factus, cum Regina sua GUNILDA, & filio SVEN-OTTHONE baptisatus est in Vico præfecturæ Flensburgensis *Helligteke*, uti tradit HUITFELDIUS in Chron. Episc. Dan. p. 4, 7, 16, à POPONE, Pastore quodam, qui Ottonem I in expeditione adversus Danos comitatus erat. Notus est prænominatus Popo duobus miraculis, quibus cum Chirothecam ferream ignitam, & Tunicam ceratam ardentem illæsus gestaverit, Danos ac Populares suos ad sacra Christianorum invitavit, uti multi Authores Sec. X. XI. XII. & XIII. testantur. Sub imperio HARALDI Hamburgensem gubernavit Ecclesiam Archiepiscopus ADALDAGUS, cujus auspicio & instinctu Imperatoris OTTONIS tres novi in Cimbria Episcopatus circa An. Chr. 946. sunt fundati, ac Metropoli Hamburgensi subjecti Slesvicensis sc: Ripensis & Aarhusiensis, quorum illi ADALDAGUS HARALDUM, isti LIEPDAGUM, huic REGINBRANDUM præfecit. Tres hi Episcopi Ecclesiæ Hamburgensis suffraganei, cum Metropolitano suo ADALDAGO interfuere A. 948 Concilio, quod Ludovico IV, Galliarum Rege præsentè, est celebratum, ut videre licet apud JACOBUM SIRMONDUM in Tomo Conciliorum Galliæ tertio, pag. 585, ubi tamen nomina illorum admodum sunt depravata. Observabis enim illic mentionem ADALDAGI Archiepiscopi Hamburg. LIOPDAGI Ripensis, OREDI SUEVICENSIS & REGINBRANDI ARUSVENSIS Ecclesiæ Præfulum.

Lux autem religionis Christianiæ non diu fulgebat; Filius enim HARALDI SVEN-OTTO, licet baptizatus erat, à fide ad gentilismum deficiebat, Episcopatus à Patre institutos vastabat, sed post multas calamitates, poenas, exilia & captivi:

tivitates, ipsi a Deo injunctas, poenitentiam egit, constans in religione Christiana ad ultimum vitæ finem, teste Saxone in Chron: Dan: in vita Suenonis lib: 10. pag. m. 222.

Ultimus hic fuit Christianorum Persecutor, Filius enim ejus Canutus verus & sincerus erat Christianus, antea Christiani & Gentiles mixti degebant, sed sub ejus imperio Gentilismus penitus extinctus est. ANTIQVVS vocabatur, quoad vitam ejus longævam, DIVES quoad ingentes divitias, MAGNUS quoad magnanimitatem ejus acta, & merito vocari debet Danorum CONSTANTINUS MAGNUS. Ex suis Regiis redditibus multas pecunias ad Ecclesiasticorum sustentationem dedit, Coenobia extruxit, Monachorum ordines instituit, & 2256 Tempora ædificavit, totam Daniam in 8 Episcopatus divisit, ad unum quemque Episcopatum certa Tempora designavit, adeo ut ejus tempore constaret.

<i>Episcopatus Slesvicensis</i>	350.	<i>Templis Ripensis</i>	324.
<i>Aarhuusensis</i>	210.	<i>Wiburgensis</i>	250.
<i>Börlumensis</i>	160.	<i>Ottiniensis</i>	300.
<i>Roschildensis</i>	309.	<i>Lundensis</i>	353.

Immortale ejus nomen è posterorum memoria nunquam deleri debet, & ab isto tempore floruit Religio Christiana per totam Daniam, quam ob rem Deo sit laus & honor in æternum Amen.

Hiscæ præmissis ad Episcopos Aarhuusenses me conféro: notum quidem est, duos ante tempora Kanuti Magni fuisse Episcopos sc: REGINBRANDUM, qui primus juxta Historicos fuit, alter POPO, de quo etiam antea, quem nonnulli Aarhuusensis oppidi Præfulem contendunt, ab Adalago an: 248 constitutum, & HUITFELDIUS addit, Archiepiscopalem etiam in Dania dignitatem ei ab Imperatore OTTONE & BENEDICTO III. Pontifice fuisse promissam, quam primum plures
in

in eadem Episcopatus erigerentur. Pro Slesvicensi contra civitate militant alii confer. JOHANNES MÖLLERUS, Flensburgensis in Isagog. ad hist. Chersonesi Cimbricæ Part. 2. cap. 3. pag. 71. 72. Sed uterqve sævitia & tyrannide *Svenonis*, Episcopatu relicto, Bremam confugerunt, adeoque nec Episcopatus, nec Episcopus Aarhusiensis supra annos 56. notus erat. Initium ergo facio ab Episcopis, qui continuâ serie Episcopatu præfuerunt.

I. Vocatur CHRISTIERNUS.

Episcopus Aarhusiensis constitutus ab ADELBERTO, vel ut alii volunt ALBERTO, Archi-Episcopo Bremensi A. C. 1065, regnante in Dania Svenone III. Existimant nonnulli, sed errant, eum fuisse POPONEM, qui nomen suum mutavit, teste *Hviefeldio* in Chron. Episcop. pag. 299. quam diu vixerit, non constat, neque de eo aliquid memoratu dignum in Annalibus occurrit.

II. ULKILDUS.

Floruit A. C. 1102. regnante potentissimo, sapientissimo & piissimo *Erico* III, cognomine *Liegoed* ob ingentes ipsius animi dotes: Ejus tempore novum extractum est ligneum templum ad oram maritimam, quoniam & Aarhusium ad locum, ubi hodie situm est, translatum dicitur.

III. ELOCUS vel ILOCUS.

Vixit sub imperio Regis *Nicolai*: nihil memoratu dignum de eo legitur, mortuus est in bello apud *Fadvig* in Scaniâ d. 4. Junii 1135. cum IV. aliis Episcopis, sc. PETRO Roschildensi, TACKONE, Ripensi, ALBERTO, Slesvicensi & HENRICO è Svecia, ut & 60. Pastoribus, ubi *Erius Edmundus*, electus Rex Daniæ, non modò *Magnum* Regis *Nicolai* filium in pugna interfecit, verum & Rex ipse *Nicolaus*, fugam capessens, à Sutoribus

ribus Slesvicæ postea interfectus est. Nummum, hujus Episcopi nomine insignitum, profert celeberrimus & in Antiquitate Danica & rei monetariæ Danorum cognitione versatissimus *Thomas Broderus Bircherodius*, eloquentiæ Professor in Gymnasio Othiniensi & Scholæ Cathedralis Rector, in specimine antiquo rei monetariæ Danorum, pag. 68., cujus hæc sunt verba: Nummus hinc lit. N. inter Stellam & Lunulam Regis Nicolai nominis indicem, illinc lit. I. habet inter Lunulam & circumcellum, forsitan Ilocum Aarhusiensem Episcopum denotat.

IV. ESKILDUS.

Sub Rege WALDAMARO I. extruxit, teste HVITFELDIO in Chron. Episc. pag. 99. Cænobium Vongense, vel Wengense prope Schanderburgum, instinctu Abbatis HENRICI, sed Monachi hujus Cænobii commoditatis causa, eligerunt Cænobium OUM, vel EMB, quod latinè vocabatur chara Insula, nunc autem Danicè EMBORRE: rudera Cænobii adhuc quodammodo conspiciuntur, Insula verò à quatuor Rusticis colitur, locus est admodum amænus. Cænobium Wengense olim fuisse clarè demonstrant adhuc multa vestigia & Circuitus in Templo Wengensi.

V. SVENO I.

Interfuit Concilio generali Lundensi in Scania A. C. 1187. cum reliquis totius Daniæ Episcopis, sc. NICOLAO, Viburgensi cum adjuncto Præposito SVENONE, HOMERO, Ripensii, cum Adjunctis Mag. RUDOLPHO & Dn. THOMA TRUDONE, Börglumensi cum adjunctis Canonicis AAGONE & JOHANNES: JOHANNES Othiniensi cum adjunctis duobus doctis Viris PETERO & GOTHOFRIDO: WALDEMARO, Slesvicensi cum Præposito SVENONE: Ecclesiæ Roschildensis delegati erant ABRAHAMUS & ALBERTUS, Pastores: Dalbyensis JOHANNES & BENEDICTUS, Pastores: Lundensis Ecclesiæ Cathedralis SVENO, Archi-Diaconus, ANDREAS, Diaconus, & MARTI-

nus, Pastor. duos etiam adjunctos sibi habuit Episcopus Aarhusiensis, Præpositum **ESBERNUM**, & Mag. **THOMAM**. Convocaverat hoc Concilium celeberrimus & immortalis Daniæ Archi-Episcopus **ABSOLON** annô imperii *Canuti* Regis sextô; rituum enim & cæremoniarum observans disparitatem celeberrimus Archi-Præsul, quoad cantilenas & preces in Ecclesiis Danicis, & uniformitatem desiderans cum Christianis Ecclesiis aliarum gentium, Pastoribus Breviaria & libros missaticos præscriptis, ex quibus quotidianas preces & hymnos observare debebant. Tempore Episcopi *Svenonis Nicolai*, filius Regis *Canuti*, Frater *Waldamari* Episcopi Slesvicensis sepultus est in Templo ligneo Aarhusiensi cum adjuncto crucis monumento, ab *Alexandro III.* Papa A. C. 1160. canonicatus ob miracula ipsi attributa.

VI. PETRUS INGREDI FILIUS.

Vixit sub **CANUTO**, Regis **WALDAMARI I.** Filio. Ejus tempore sc. An. 1195. institutus est ordo Templariorum ab *Hugone de Paganis* & *Gaufredo de S. Aldemaro*, quibus **BALDUINUS**, Rex Hierosolymæ, partem palatii sui prope templum Domini concessit, unde **TEMPLARI** dicti, teste *Wilhelmo Tyrrio*, lib. 12. c. 7. Hi se obstrinxerant ad publicarum viarum custodiam & peregrinorum, quibus in animo erat sanctum Christi sepulchrum visitare, defensionem contra prædones. In concilio Trecensi jussi sunt alba veste incedere, cui ab **EUGENIO III.**, Papa Romano, crux rubea fuit addita. **TEMPLARI**, inquit *Tyrrius l. c. cruces de panno rubeo, ut inter ceteros essent notabiliores, mantellis suis cœperunt assuere, tam Equites, quàm eorum Fratres inferiores, qui dicuntur servientes.* Quid rubea cruce alboque vestitu notarint ex *Jacobo de Vitriaco* in Hist. Hierosolymit. c. 65. lubet audire: *Tempore Domini Eugenii Papa cruces ru-*

beas vestimentis suis exterius affixerunt vestes albas in signum innocentiae deferentes; per cruces autem rubeas martyrium designantes; eò quod sanguinem proprium secundum instituta regulæ, pro defensione terre sanctæ effundere sunt professi, & Christi crucis inimicos viriliter expugnando, à Christianorum finibus propellere. Inter hos Templarios multos interfuisse Danos clarè demonstrat Illustrissimus & Generosissimus Danus noster MARCUS GIÖE in nitidissima oratione de ordine Elephantino, danicè habita in arce Friderichburgensi d. 4. Jul. 1694. pag. 19. seqq. Postea eorum fama adeò crevit, ut eorum ædes ad magnum excreverint numerum. Hæ opes dicuntur primos eorum mores mutasse, & in varia vitia eos deduxisse, à quibus tamen multi, si non omnes, hujus ordinis fratres, tamen ordinem ipsum liberare volunt. Tragicus autem fuit hujus ordinis exitus; Seculo enim XIV. An. 1311. post varias imputationes (quæ vel hæresin vel morum corruptelam spectabant) invidiam odiumque PHILIPPI PULCHRI Franciæ Regis ob magnitudinem opum, ut quidam volunt, in Gallia comprehensi Templarii & plerique vivi igne cremati sunt, atque tandem in Concilio *Viennensi* per Pontificem CLEMENTEM V. totus ordo abrogatus fuit. In suos Templarios Germania mitior fuit, nam vivi sunt relictæ, sed ordine suo exuti, eorumque bona fratribus Teutonicis data: Memorabile est, quod multi è Templariis, cum necarentur, CLEMENTEM Papam & PHILIPPUM RBGEM ad tribunal Christi citaverint, ut intra annum se sisterent, uterque etiam & Rex & Papa intra annum obierunt. Consulantur *Gürtlerus Nicolaus* in *Historia Templariorum*, observationibus Ecclesiast. aucta, *Amstelod.* 1691., & postea 1703. 8vo. *Andius* in *Lexico Antiquit. Eccles.* pag. 702. *Hildebrandus Joach.* de Religiosis eorumque ordinibus pag. 87. *Kortholtus* in *Hist. Eccles.* pag. 450. 555. 559. *Dupin* dans la *Bibliothèque des Auteurs Ecclesiast.* Tom. XI. cap. 2. pag. 13. *Centuriatores Magdeburg.* Cent. XII. cap. 6. pag.

937. *Natalis Alexander* in select. Hist. Eccles. capit. Seculo XIII. & XIV. Part. 3. dissert. II. *Rossæus* religions du monde divis. 10. quæst. 8. *Strauchius Egidius* in historia de ordine militum Templi. *Witsius Hermannus* in Miscellan. sacr. T. 2. Exercit. 12. pag. 381. seqq. præter multos alios. Sed ut ad Episcopum nostrum redeamus: ejus tempore cælibatum Pastoribus & Diaconis injunctum fuisse legimus. Fama etiam fert, nostrum Episcopum Bibliothecam suam donasse Templo Aarhusiensi An. 1196, sed vix vel Catalogus librorum vel libri ipsi inveniuntur, malitiâ enim Monachorum per reformationem Lutheranam exulum (ut nonnulli suspicantur,) hæc Bibliotheca cum multis aliis Regni Daniæ, vel distracta vel alios in locos translata est, adeo ut multa, Historiæ & Reipublicæ Ecclesiasticæ Daniæ infervientia in Bibliotheca Vaticana vel Regia Parisiensi sine dubio inveniantur, non sine magno annalium nostrorum detrimento. An aliquod scriptum post se reliquerit, affirmare non possum.

VII. PETRUS VOGENSEN.

Floruit sub Rege WALDEMARO II. Interfuit bello famigeratissimo Livoniensi An. 1219.; Livonienses enim non modò à Rege suo WALDEMARO, verum & à vera Religione Christiana defecere, ideoqve omnes, qui juramento se Regi adstrinxerant, & fidei Christianæ adhærebant, è Livonia ejicere cogitabant. Hac de re certior factus Rex Waldemarus, cum ingenti militum copia Livoniam petiit: magna autem & copiosa Barbarorum multitudine adeo perterritus erat, ut Daniam repetere ipsi in animo esset. Celeberrimus noster Episcopus Aarhusiensis, qui ipsi comes cum aliis Episcopis erat, svasit bellum inchoatum continuare, adjiciens, si Rex vellet pœnitentiam agere, vitam emendare, subditos nullò modò immodicis onerare tributis, & victimas S. NICOLAO, qui sepultus erat

in Templo S. Clementis Aarhufiensi, destinatos non auferre, uti antea fecerat, eum certè victoriam deportaturum. Postulatis Rege annuente, Archi-Episcopus ANDREAS genua flectens cum cæteris Episcopis, DEum precibus sollicitavit de felice belli eventu, adeo ut Rex Barbaros totaliter profligaverit. Dani, ut ferunt, in hac pugna vexillum amiserunt, ideoque vexillum è cælo delapsum est cum alba cruce, quod Dani seqvebantur, postea Danebrog vocatum (i. e. Danorum Palladium, ut P. Resenius lentit in præfat. legg. Waldemari II.) Alii existimant Papam *Honorium III.* Regi misisse istiusmodi vexillum, in signum fortitudinis, qua subactos Barbaros Livonienses ad fidem Christianam converterat. Quid sit, hujus crucis signum honoris & Ordinis Danebrogici causa portant Proceres nostri Danici, ejusque Ordinis Restitutor erat Monarcha invictissimus CHRISTIANUS V. gloriosæ memoriæ, dum anno 1671. d. 12. Octobr. (postquam Divinum Numen Regem Primogenito pridie beasset) ejus rei initia publicè clementissimè fieri curavit, cum Hafniæ in arce Rosenburgi 18. Viros Nobiles tessera hac fidelium dignaretur. De ordine Dannebrogico scripsere 1) *Thomas Bartholinus* in dissertatione historica ad Petrum, Comitem de Greiffenfeldt, Hafniæ 1676. Fol. & in Epistola ad Angelum Aprofium d. 20. Novembr. 1676. quæ invenitur in Act. Med. Hafn. Vol. VI. pag. 66. seqq. 2) *Ferdinandus Neoburgus*, sive, qui sub hoc nomine latet, *Johannes Keilhacherus* in senem curieusæ *Heimster* / Part. I. pag. 898. seqq. 3) *Fridericus Reventlovius* in dissert. de Equitibus & Equestribus Ordinibus c. 7. Lugd. Bat. 1707. 4to. 4) *Johannes Bircherodius* in scrutinio Antiquario Historico, quod M. Stum in 4to post se reliquit, teste Catalogo Bircherodiano, pag. 73.

o Nec minùs celebris noster Episcopus erat, dum inter illos erat, qui NOMOCANONEM Juticum (id est *Южскѣ Lov. Бог*)

ceu normam in disceptandis & dijudicandis Controversiis forensibus, conscribere A. 1240. mense Martio jussu *Waldemari II.* biennio post defuncti, in comitiis Wordingburgensibus ex jure Divino, Cæsareo, Pontificio & Patrio, Avitisque consuetudinibus, Danicò idiomate. Colligerunt eum, & quo ipsis consultum videbatur, ordine disposuerunt Proceres Regni Danici, tum Ecclesiastici *Otto* sc. *Archi-Episcopus Lundensis*, septemque *Episcopi* illius suffraganei, *Nicolaus Roschildensis*, *Ivarus Othinienis*, *Petrus Aarhusiensis*, *Gunnerus Viburgensis*, *Gunnerus Ripensis*, *Johannes Aalburgensis*, & *Johannes Slesvicensis*) tum Politici, ad Comitiam ista præsentibus tribus Regis Filiis *Erico Abele* & *Christophoro*, ac toto ordine Equestri, celebrata, hoc fine evocati. Occasionem ejus conscribendi præbuit summa, quæ in Dicasteriis Danicis observabatur, inordinatio, dum quidam Incolarum illius regni, diu in Gallia ac Italia versati, *Episcopi* imprimis, aliique *Homines Eruditi*, secundum Leges, quibus illic assueverant, Pontificias ac Justinianéas, sibi jus dici cupiebant, quidam contra, istis & prudentiores, & patriæ Honori magis consulentes, antiquas ejusdem Consuetudines, Legesque Scanicas & Selandicas, à Parente Regis *Waldemari I.* non ita pridem publicatas Exoticis præferabant. (vid. *Haraldum Hvitfeldium* in P. II. *Chronici Danici* p. m. 206.) Conscripserunt Rex & Regni, qui Comitiam intererant, Ordines reviderunt, revisum approbarunt, approbatum confestim promulgarunt, legesque antiquiores, ei contrarias, solis prænominatis Seelandicis & Scanicis exceptis, abrogarunt. Quantâ curâ, Judicio & circumspectione Authores in eo conscribendo, & sanctionibus, cum Patriæ, tum aliarum Gentium, saluberrimis atque præstantissimis, undecunque in illum comportandis, sint versati, haud facile est dictu, & jam dudum *Viri eruditi* deprædicarunt: inter quos *Paulus Cyprianus* *Jctus* *Simbriæ nostræ* haud infimus in *Animalibus Episcopi Slesvicensis* a Filio editis

editis & continuatis lib. 2. cap. 5. p. 45., consul. *Hvitfeldius* l. c. Sex ejus editiones, sc. An. 1504. à *Mattbio Brandio* An. 1508. Hafn. 4to cura *Canuti* Episcopi Viburgensis, An. 1580, An. 1590. An. 1600. & 1642. 4to. annotat. & observat. doctissimus Flensburgensis Rector *Joh. Möllerus* in Isagoge ad hist. Chersonesi Cimbricae Part. I. sect. 10. & 11. pag. 263.

In usu fuit prædictus Nomocanon Juticus per annos 443. donec Christianus V. Rex gloriosissimus beatæ memoriæ, anno 1683. Nomocanonem Danicum edi curavit, quo jam utimur. Hic Codex Juridicus Christianeus ex omnibus Patriæ legibus antiqvis, Regiisque Edictis, ordine pulcherrimo collectus, & ad modernam Imperii Hæreditarii faciem accommodata jam ex omnibus regni Dicasteriis, ceu norma rerum & Controversiarum forensium Catholica observatur. Consulatur de hac lege Regia Dn. *Möllerus* in lib. & loco cit. pag. 275. De legis hujus Danicæ laude nihil addo, cum non opus sit verbis, ubi rerum testimonia adsunt, uti loquitur *Sibbern* in Bibliotheca Historica Dano-Norvegica cap. 8. pag. 264. Præterire tamen non possum, quin addam nonnullorum centuras: ita scribit de nostra lege Secretarius Dni. *Vernon*, Legati quondam Regis Angliæ in Dania in relatione Itineris facti in Daniam, Gallicè pag. 287. 288. *Lex Dania continetur hodie modico volumine, per quam jus & justitia ad normam legis Divinæ optime administratur, & certè in Tribunali unumquemque defendit, & unicuique pacem & tranquillitatem acquirit; rejicit enim modos, quibus prolongantur processus. Lex Danica semper multum æstimata est.* Monfr. le Baron la *Hontan* dans les Dialogues entre lui & un sauvage &c. Amstel. 1704. 12mo. dicit: *Lex Danica adeo clara est, prudenter collecta, & in ordinem nitide redacta, ut videatur dictata ab Apostolo Paulo, unde facile colligere possumus, Procuratores, Advocatos, & alios, libibus delectatos illam Regionem non multum amare.*

Quin

Qvin & ipse Daniæ Momus *Henricus Molésweib*, optimus Juris illius Encomiastes est, dum dicit in his account of Dennemark cap. 15. pag. 232. *Mentionem dum facio legum Danicarum, vere dicere possum, eas alias in toto mundo superare quoad eorum justitiam, brevitatem & perspicuitatem: complexa sunt in uno Volumine in Quarto, conscripta lingua Danicâ tam clarè, ut nemo, qui vel legere vel scribere potest, adeo rudis sit, quin suam causam intelligat, & sine Procuratoris auxilio defendere possit.*

Sed redeamus ad Episcopum nostrum. A. C. 1245. invitatus est cum reliquis Daniæ Episcopis ab INNOCENTIO IV. Pontifice Romano ad Concilium *Lugdunense*, habitum circa Festum Apostolorum Petri & Pauli, cui interfuere 140. Episcopi, ut vult *Ruillius* in summa Concilior. T. IV. pag. 386. in quo diva anathemata Pontifex cudit in FRIDERICUM II. Imperatorem, quem nondum auditum ab Imperio deposuit, ad Proceres Imperii literas dedit, ut novum Imperatorem in ejus locum substituerent, alia multa etiam in hoc Concilio peracta sunt: Sed cum dissidium erat inter Regem ERICUM V. cognomine Plog-Penning & Fratrem ejus ABELEM, patriam relinquere Episcopi non potuerunt, ideoque Responsales ablegarunt, JACOBUM ERLANDI filium, summum Diœceseos Lundensis Præpositum, & postea ejusdem Archi-Episcopum, ut & Mag. PETRUM Archi-Diaconum Aarhusiensem, quorum modestiam & doctrinam singuli, qui Concilio interfuere, admirati sunt: redibant in patriam cum decretis & Conclusis Concilii.

Eodem anno Septimana in Sexagesima interfuit Concilio, quod Othinæ in Fionia convocaverat Archi-Episcopus Ufo, præsentè Mag. *Johanne de Placentia*, Nuntio Pontificio, in quo decretum est, omnes excommunicandos, qui vel Ecclesiarum & Clericorum reditus spoliabant, vel Ceremonias

Ecclesiasticas non observabant, & istiusmodi decretum, longè ante à LEONE Papa promulgatum, singulis magnis festis diebus Danicè ab omnibus Pastoribus recitari debere.

Nec minorem laudem Episcopo nostro acquirit structura Templi Cathedralis Aarhusiensis, quod antea ligneum, Jam ex saxo constructum conspicitur: initium vastæ Templi molis incidit in A. C. 1201., quo mortuus est Archi-Episcopus famigeratissimus & immortalis ABSOLON, cujus mentionem prolixius feci in Chronico Episcoporum Selandiæ. Nec curam solummodò habuit structuræ templi, verum & redituum, quibus ædificari & ædificatum conservari potuit. Eum in finem multum prædium & in Selandia & in Jutia An. 1203., & An. 1216. Insulam *Tundø* donavit. In istud Templum, Rege *Canuto*, jussu *Innocentii* III. ossa B. CLEMENTIS, ut nonnulli volunt, Romani, cujus funus ad oram maritimam Aarhusiensem miraculosè delatum dicitur, è Templo ligneo eruta, translata sunt, unde etiam Templum D. *Clementis* hodie vocatur. Anno 1222. Concilio Slesvici celebrato interfuit; cum enim Sacerdotes ex mandato Papæ HONORII III. ab uxoribus separarentur, & Sacerdotes appellarent ad Concilium generale, missus est *Gregorius* Diaconus Cardinalis Legatus in Daniam A. C. 1222., qui peragratis Episcopatibus Regni rediit *Slesvicum* circa festum omnium Sanctorum, & ibi in Synodo Generali Episcoporum Daniæ statuit, ut proles Sacerdotis non perciperet hæreditatem, quod tamen non est observatum, quia Consanguinei Sacerdotum noluerunt exhæredare cognatos suos. Tandem post varia Acta memorabilia vitam cum morte commutavit A. C. 1246. celeberrimus noster Episcopus.

Ei successisse Mag. PETRUM, Archi-Diaconum, de quo antea, existimat Illustris noster HVITFELDIUS in Cron. Reg. Dan. P. II. pag. 214. sed cum ejus mentionem non facit in Chronico suo Episcopali, quod sequor, eum prætereo.

VIII. Vocabatur SKIALMUS.

An è profapia SUNNE Skialmi F. Patruī Archi-Episcopi ABSOLONIS, uti existimat Dn. *Martinus Petri*, Abbas Sorensis, & Minister verbi divini Cathedralis Ecclesiæ Roschildensis in Catalogo Genealogiæ Archi-Episcopi ABSOLONIS pro certo affirmare non possum, utpote, teste Dr. *Sperlingio* in notis ad Testamentum Absolonis, pag. 34. *hic liber annilibus quibusdam scætet fabulis.* Vixit Rege *Erica V. Waldemari* Filio: accusatus est à Fratribus, quod propriâ auctoritate Canonicos Capituli eligeret, quando aliquis è vita excessit, ideoque INNOCENTIUS IV. literas dedit ad Præpositum Lundensem, ut sine appellatione ad sedem Apostolicam justum daret judicium. Anno 1245. Archi-Episcopus UFFO conciliavit Episcopum Aarhusientem cum Canonicis de eligendis Canonicis, sc. electio fieri debuit in præsentia Episcopi. Insignia ejus inveniuntur in Cænobio Sorensi, utiet apud *Martinum Petri* in lib. cit. forsitan etiam ibi sepultus est, unde à vero haud est alienum, Episcopum nostrum ex ABSOLONIS profapia fuisse. Cænobium enim Sorensè cum Fratре ESBERNO SNARE An. D. 1161. ædificari curavit prædictus Archi-Episcopus ABSOLON.

IX. EBBE.

Fundavit 2. Præbendas, in quarum usum prædia è vicis *Sarkiar, Aneltorp, Feldbye* &c. donavit; è victimis S. Clementis duas partes templo Aarhusiensi nondum extructo, & tertiam partem Canonicis destinavit, præter victualia, quibus antea fruebantur Canonici. Nihil è prænominatis victimis in suum vertebat usum, uti ejus Antecessores: Vixit A. C. 1251. Rege ABELE, Erii Filio, & CHRISTOPHORO I. Forsitan etiam interfuit Concilio, Vedelæ habito A. C. 1256. Pridi no-

nas Martii, convocato ab Archi-Episcope JACOBO ERLANDI Filio, ubi Constitutio Ecclesiæ Danicæ edebatur, cujus initium sequens est: *Cum Ecclesia Daciana adeo persecutioni Tyrannorum esset subjecta &c* (vid. *Hvitfeldium* in Chron. Reg. pag. 244.) quæ Constitutio, postea ab *Alexandro IV.* Pontifice Romano, confirmata, magnum in Dania excitavit tumultum. Dum hic Episcopus Ecclesiæ præfuit, erexerunt se Rustici in Dania contra nobiles militares cum clavis, qui multas arces etiam destruxerunt A. C. 1256. Inter Episcopos Aarhusienses post *EBBONEM* nostrum numerat non modo *Svaningius* in Chronolog. Danic. prolegomenis, pag. 5. verum & *Hvitfeldius* l. c. pag. 257. quendam, cui nomen *ARNFASTUS*, de quo historiam sequentem tradit *Hvitfeldius*: Durante hac inimicitia inter Regem *Christophorum* & Archi-Episcopum *Jacobum Erlandi* Fil. Rex Ripam petiit, ut cum Episcopo Ripensi Dn. *ESGERO* consuleret, quomodo lis inter Regem & Archi-Episcopum sedari potuit, ubi ab *ARNFASTO*, Episcopo Aarhusiensi, quem Archi-Episcopus, invitò Rege, ad Episcopatum Aarhusiensem, erexerat, qui Ripam ad Regem conveniendum de publicis negotiis petierat, venenò in Sacramento Altaris sublati est &c. Fusius hanc historiam prosequitur celeberrimus Daniæ Historiographus *Vitus Beringius* in Floro suo Danico sequentibus verbis: *Ita Rex Christophorus l. prospexerat aris, sed nondum fociis, Jamerico & Holfatis cum Episcoporum globo in novum bellum accinctis. Quibus reprimendis dum peregrina procul, hinc ex Norvegia, inde Suecia circumspicit aut accersit auxilia, finem vita, antequam exordium belli, invenit. Digressus enim Ripas Cimbrorum, convocavit ad cætos Episcopos, quos nondum factio rapuerat Erlandi, ut de modo & ratione recuperanda publica quietis cum sacro Collegio consultaret. Quod ut faceret religiosus, seque supra omnem turbati animi tumultum erigeret, adiit, quod pulcherrimum negotium fuit, aras; sacramento penitentia noxas &*

reatus anima depositurus. Confluxerat autem ad hunc etiam conventum Arhusiensem Antistes Arnefastus, ad id muneris nequicquam reclamante Rege, jam olim ab Archi-Episcopo productus, qui alse conditò in Regem odiò, quo per occultis tectius consilia, eò ferocius ad vindictam grassabatur. Atque is in celebratione sacrificii solennis, quò administrandum sceleratus susceperat, in litando Divina hostia sacrosancta munere, dum ara assistit mitratus, & fausta nuncupatione propitiat DEUM, medicatam præsentì toxico buccam dedit Regi, profanissimum Divini panis simulacrum, eodemque manu & vitam litanti & mortem propinavit. Et paucis interjectis: Ceterum ex quo pereundum fuit Regi, non potuit feliciter, quàm coram altari perire & subire mortem, quàm nulla mors anima sequeretur. Nec verò minus potuit mitratus Carnifex, quàm eodem tempore, quò auferebat vitam, conferre salutem & cælum, quod in absolute promiserat, unò momento largiri. Hæc ille. Mentionem etiam facit, Nob. Dn. Johannes Laurentii in Musæi Regii P. II. sect. 5. Tab. XXI. num. 1. cujusdam Danici: in una parte conspicitur gladius inter istas duas figuras $\Delta\Delta$; in altera parte Clavis inter duas stellas: existimat Dn. Laurentius gladium significare autoritatem Regis, clavem Episcopi, penes quem erat clavis ligans & solvens, & istas figuras significare ARNEFASTUM AARHUSIENSEM, sed cum *Hurtfeldius* in Chronico Episcoporum eum inter Episcopos Aarhusienses haud numerat, eum omitto, licet haud dubito eum Episcopum Arhusiensem fuisse, inprimis si fides habenda sit Epistolæ Pontificis Romani URBANI IV. quam recenset *Hurtfeldius* l. c. p. 266. ad Archi-Episcopum Lundensem JACOBUM ERLANDI f., ubi eum reprehendit quòd ARNEFASTUM sine autoritate & consensu Sedis Apostolicæ Episcopum Arhusiensem creasset.

X. PETRUS I.

An Frater fuerit Episcopi SKIALMI, de quo antea, pro certo affirmare non possum, licet Dn. *Martinus Petri* in Genealogia,

gia Archi-Episcopi *Abfolonis* ita scribit: *Skialmus* erat Episcopus Arhusensis, uti & *PETRUS* post fratrem suum *SKIALMUM*, nihil memorabile de eo occurrit.

XI. TYCHO I.

Fertur scripsisse, antequam ad Episcopatum erectus est, vitam S. CLEMENTIS ROMANI, ideoque Pontificem Romanum ALEXANDRUM ei donasse partem è sancta Christi cruce. Optandum erat, ut adhuc superesset istud Manuscriptum, quod multas sine dubio continebat fabulas, vix enim mihi persuadere possum, ossa S. CLEMENTIS ROMANI illata esse in Templum Aarhusense, quod jam D. CLEMENTIS appellatur. In monasterio Piscariensi eum sepultum fuisse è Chronico Casauriensis seu Piscariensis Monasterii, auctore *Johanne Berardi*, observat *Dacherius* in Tom. V. Specilegiorum, & ab *Augustino* Cardinali in vase alabastri inventum, & hoc Epitaphio agnitum fuisse: Hic jacet S. Clemens, Petri Discipulus, & à Petro Secundus, qui jussu Trajani Imperatoris Anchora ad ejus collum ligata fuit in Pelago Mersus, sed de martyrio *Clementis* meritò dubitant *Istigijs* de Bibliothecis & Catenis Patrum cap. 3. pag. 201. *Pearsonius* in oper. posthumis Chronolog. pag. 163. & *Dodwellus* in addition. ad *Pearsonium* cap. 9. An etiam permissum postea fuerit à Pontifice Romano ossa ejus inde auferre, valdè dubito, præsertim, cum thesaurus in Romana Ecclesia magni æstimetur. Vixit Episcopus noster sub Rege ERICO & Principe ABELE, dum status regni Daniæ admodum infelix erat, mortuus, A. C. 1272.

XII. CHRISTIANUS.

An tea Archi-Diaconus, non diu Episcopali fungebatur ministerio, nec quidquam memoratu dignum, de eo invenio.

XIII. TYCHO II.

An. Chr. 1267. sub Rege ERICO Glipping. Unum è Canonicis Cantui Choralis die nocteqve præfecit, cui etiam, ut omnia honestè & secundum ordinem fiant, Succentorem destinavit, unde istud elogium ei tribuit *Corvinus Job. Mich.* in præfat. Heptachordi Danici: *Tycho, Vir sanè non Philosoꝝ tantum, sed & in Cantorum etiam & Præcentorum gregem, cui annuam persolvendam curavit mercedem gratus & liberalis.* Portum NORSMINDE, qui invenitur in Parochia mea Saxildensi, immunem à vectigali, ei donavit Rex ERICUS: novam instituit præbendam, cui destinavit Ecclesiam ALBECH ut & TOFTEHALD ad mensam Canoniorum A. C. 1284. Comitii *Nyburgensibus* interfuit, ubi Rex *Ericus, Christophori* filius, votum illicitas cæremomas abrogandi persolvebat, & Episcoporum & Regni Senatòrum consensu Capitulationem Regiam, quæ in fine legis Selandiæ conspicitur, die Veneris ante Festum Pentecostes confecit. Postea anno sequenti iterum Nyburgi conciliavit Regem ERICUM GLIPPING cum Principe Jutiæ meridionalis *Waldemaro*, circa Insulam *Als* aliasque Insulas, quas ad Regem Daniæ pertinere Tycho cum aliis Episcopis & Senatoribus judicavit. Judicium datum Nyburgi V. Calend. Jun. 1285. invenies apud *Huitfeldium* l. c. pag. 288. A. C. 1287. postquam cum aliis Episcopis Regem *Ericum VII.* cognomine *Menved* elegerat, vitam cum morte commutavit. Ejus tempore, sc. an. 1280. Templum Marianum Arhusiense cæptum est extrui, vid. *Nic. Helwaderus* in P. I. Sylv. Chronol. pag. III. Diploma *Tychois*, quo

quò ad structuram hanc Eleemosynis juvandam Christianos hortatur in Dissert. *Bejeriana* sect. 18. invenitur?

XIV. JANUS, vel JOHANNES, Andreae Fil.

Concilio Roschildensi, convocato A. C. 1292. vel, ut alii volunt 1292. ab Archi-Episcopo JANO GRAND interfuit, ubi de immunitatibus Ecclesiarum, quas violatas & diminutas à Rege CHRISTOPHORO & ejus filio ERICO GLIPPING habebant, agebatur. Templum HUNDSLUND, in præfectura Aakiær in Nomarchia Hatsfensi Cantoratu Arhusiensi donavit, & A. C. 1303. scotationi Regis *Erici Menved* subscripsit, qui Archi-Episcopo prænominato *Herrevistadeberit* in Scania & *Rodneberit* in Insula *Borringholm* scotavit, uti docet *Huitfeldius* l. c. pag. 320. multa etiam beneficia in Canonicos contulit.

XV. ESGERUS JUEL.

Natus erat in Jutia, forsitan è nobili JULIORUM familia, electus Episcopus Arhusiensis, sed postea Archi-Episcopus Lundensis in Scania, A. C. 1310. Circa initium Episcopatus valdè eum dilexit Rex ERICUS, sed postea lis inter eos exorta est, delata ad Pontificem Romanum, sed industria Dn. ESGERI, Successoris ejus in Episcopatu Arhusiensi, & Senatorum Daniae A. C. 1616. composita, ubi Archi-Episcopus promisit se daturum Regi summam 5000. marcarum puri argenti, adjiciens se nullum in *Borringbolmia* Præfectum sine Regis consensu constituere velle. Exorta amicitia non diu duravit inter Regem & Archi-Episcopum, ideoque Archi-Episcopus Sveciam A. C. 1318. petiit, fœdus cum Principe CHRISTOPHORO iniit, regnumque publicè excommunicari voluit in sua absentia, sed mandatum exequi noluere Ecclesiastici. In Svecia igitur substitit ad annum 1319. inde Romam profectus est,

est, certior factus de morte Regis *Erici*, ubi Pontifici Romano indicat se à Diœcesi Lundensi ejectum & Insulam *Borringholmiam* ab Episcopali sede detractam esse. Redux in patriam cum summi Pontificis Legato *Bernhardo de monte Galvano*, Archiepiscopo Sicaloniæ in Ecclesia Bituriensi, secum attulit admonitiones & literas Pontificis, quibus hortatur Regem **CHRISTOPHORUM**, ut & Episcopatum & Insulam *BORRINGHOLMIAM* Archiepiscopo redderet, si non excommunicat. tuminis Pontificis perterritus Rex mandatis satisfecit, & per literas datas Roschildiæ A. 1321. 4. feria post festum *B. Bartholomæi* Apostoli, quas exhibet *Huisfeld. us* lib. cit. p. 416. omnia Archiepiscopo restituit. Celeberrimus Vir erat noster Archiepiscopus, admodum liberalis erga Ecclesiasticos, & circa Ritus & cæremonias Ecclesiasticas admodum sedulus. A. C. 1313. mense Majo unumquemque Canonicum suum habere Vicarium choralem præcepit, Pastoribus quoque 12. & Diaconis 10. marcas annuatim donavit. A. C. 1314. Concilium Calenburgi habuit circa Festum Nativitatis Mariæ, in quo, licet nulla nova edidit conclusa, seribò tamen mandavit, omnes cæremonias, ritus & Synodalia, in Daniam illata, & ab Episcopis Antecessoribus edita & confirmata strictè haberi & observari: in mandatis etiam dedit Episcopis, ut secum Viros doctrina & probitate notos, in Synodis assumerent, qui non modò testes rerum, quæ in Synodis peragebantur, esse potuerunt, verum & sedulam inspectionem in unaquaque Diœcesi, ut ea corrigerentur, quæ inordinate peragebantur, habere debuerunt. A. C. 1322. in Comitibus *Wordingburgensibus* circa Festum Pentecostes, ab Archi-Episcopo Rex **CHRISTOPHORUS** cum Filio suo *ERICO*, quem sibi Coadjutorem regiminis propter senectutem & imbecillitatem elegerat, coronatus est. Tandem, postquam multas pecunias, multumque prædium Canonicis legaverat, inter vivos esse desit Lundini d. 17. Januar.

nuar. 1325. Archi-Episcopatu functus per 14 annos. Sepultus est in templo D. *Laurentii* Lundensi, ubi ante altare mar-moreus conspicitur Lapis cum sequenti Inscriptione.

Sum Jutia natus, *Egerus* Juel vocitatus.

Cætera verba deleta legi non possunt. Ab *Haraldo Huitfeldio* in Chronico Episcopali p. 101. vocatur Vir probus, & multis amicissimus, quem multis in rebus consuluit REX ERICUS MENVED.

XVI. ESGERUS BONDE.

Forfitan etiam ex nobili familia; *Bonder* enim erant nobiles Dani, in Insignibus repræsentantes Aquilam cum extractis alis. Nihil memorabile de eo occurrit. Viburgi 1320. die S. Pauli cum cæteris Episcopis Christophorum II. elegit, Regemque cum Archi-Episcopo conciliavit Roschildiæ 1321, ut antea notavimus.

XVII. SVENO II.

Vixit circa finem imperii Regis CHRISTOPHORI, circa annum 1333., dum propter Interregnum septenne status regni Daniæ admodum afflictus erat; non modo enim Rege carebant Dani, sed & per annos 15 bello cruento impliciti erant. Hanc ob causam Episcopus noster, è Dania exul, cum multis aliis regni Senatoribus *Waldemarum Christophori* Filium petiit, cum quo & bonam & malam expertus est fortunam, donec divina providentiâ regnum Patris adeptus est Princeps *Waldemar* A. C. 1340. Episcopus SVENO cum nonnullis aliis regni Magnatibus Regem eodem anno cum Principe *Waldemaro*, & Dominis *Holfatiæ* conciliavit: in qua pacificatione etiam sancitum est, Episcopo Aarhusiensi cum servis suis nullam injuriam, & quòad vitam & quòad opes, inferendam esse. Amicitia tamen exorta inter Regem & Episcopum non diu duravit; cum

enim

enim Episcopus cum JACOBO PAULI filio, Diacono, Roschildiam proficisceretur, captivus *Paderbornam* cum Diacono abducitur. Inde Regnum juxta Constitutionem Ecclesiæ Danicæ, supra memoratam, ab Ecclesiasticis excommunicatur, sed anno sequenti, dimisso Episcopo cum Diacono, regnum ab excommunicatione liberatur. Anno 1345. interfuit Concilio *Helsingburgensi*, convocato ab Archi-Episcopo PETRO LYCKE Festo Ascensionis Domini, ubi de Cæremoniis & Canticis Ecclesiasticis conclusum est. Ejus tempore sc. A. C. 1350. incidit horribilis illa pestis, mors extra nuncupata, de qua apud Huitfeldium in Chronico Regum Dan. pag. 504. ejusmodi legitur versus:

Rostrum tre vustrum Spidlongum, tunc mala pestis.

XVIII. PAULUS.

Vixit sub *Waldemaro* III. Anno 1354 Comitiis adfuit *Nyburgensibus*, die octavo post Festum Johannis, ubi Rex, cum subditis reconciliatus, eorum leges & privilegia, quibus antiquitus fruebantur, confirmavit, & Ecclesiasticorum bona & opes spoliare omnimodò vetuit, cum multis aliis, quæ recenset lib. cit. pag. 509. Illustris noster *Huitfeldius*: ut & Ar. Chr. 1357. die Annunciationis Mariæ Conventui *Calenburgico*, in quo confirmata sunt, quæ antea *Nyburgi* conclusa erant. A. C. 1360. Dom. Trinitatis *Calenburgi* cum aliis Episcopis & Proceribus novum condidit Recensum, in quo non modò Ecclesiasticorum, verum & Politicorum privilegia aucta & restituta sunt, consul: *Huitfeldius* lib. cit. pag. 521. Denarios etiam suos expeditionales ex *Nomarchia Hôslôf* ob missam celebrandam ante altare S. *Clementis* pro sua & Antecessoris *Svenonis* anima, donavit. Ejus tempore SIGO ANDRÆ Filius, Dominus de *Biörnsholm*, D. Virginis altare in Templo Arhusiensi fundavit. XIX.

XIX. OLAUS.

An^{te} Præpositus, floruit circa A. C. 1371. cum aliis OLAUM HÆCONIS Filium ad Regnum Daniæ gubernandum elegit: ideòque capitulationi Regiæ Slagelosiæ datæ, cujus meminit *Hustfeld* lib. c. p. 557. cum cæteris Episcopis subscripsit. Comitibus Viburgensibus etiam interluit A. 1377. præsentem Rege OLAO cum Regina MARGARETA, ubi congregati erant multi Senatores *Nicolaus* sc. Archi-Episcopus Lundenfis, *Johannes* Ripensis, *Jacobus* Viburgensis, OLAUS Arhusiensis, *Nicolaus* Roeschildensis, *Sveno* Burglaviensis, *Waldemar*us Otthoniensis, *Henningus* Podebusch, dapifer, *Everbardus* *Molteke* dapifer, *Thud* Gallen, Præfectus Scaniæ, *Petrus* Munck & alii Centum Nobiles ac Equites, ubi Episcopus Otthoniensis *Waldemar*us Indulgentias Papales iis dedit, qui aliquid ad Templorum extructionem contribuere. Eodem tempore Rex cum Nobilibus se Leges Danicas & Capitulationes Regias inviolatas habiturum esse obligavit. Ejus tempore optimum, quod in Parochia inveniebatur prædium, immune ab omnibus Regiis tributis, unicuique Pastori donatum est.

XX. PETRUS JERNSKIÆG.

Vixit circa A. C. 1387. & cum aliis Episcopis & Regni Proceribus celeberrimam Daniæ Reginam MARGARETAM post mortem Filii OLAÏ elegit, Comitibus etiam interfuit *Wordingburgensibus* & *Helsingburgensibus*, celebratis A. C. 1392. & 1394. Nobilis erat ex antiqua familia, vocata *Jernskier*, in qua multi celeberrimi & bellicosissimi numerantur Viri. A. C. 1395. electus est Episcopus *Roskilde*nsis. mortuo NICOLAO JACOBI Filio. Vir admodum liberalis erat, præsertim erga Monasteria: abivit Capituli Aarhusiensis statuta, ut & sacristerium in

Choro : Vicariatum s. Crucis etiam fundavit, mortuus d. 21. Octobr. 1416., postquam per aliquot annos Cancellarii regni functus erat officio.

XXI. BOETIUS.

Ad Episcopatum euectus sub Regina MARGARETA, ut videtur, circa A. C. 1395. cum aliis Regni Proceribus inducias 5. annorum inter Reginam & Ducatum Holsatiæ conciliavit: pacificationi æternæ inter Regem *Ericum VIII.*, seu Pomeranum, & *Vladislaum* Regem Poloniæ etiam subscripsit A. C. 1419. præter multa alia regni negotia ab ipso commissa, regnante Regina MARGARETA & ERICO POMERANO. Ejus tempore Regina MARGARETA ad ædificationem templi Cathedralis Aarhusiensis 1000. marcas puri argenti, & 600. marcas ad missas celebrandas donavit. Ex nobili familia, quæ vocabatur HVIDER vel PORSER, ortus erat, & in clypeo videbatur Stella in medio cum duobus brachiis armatis desuper. Vitam cum morte commutavit d. 23, Decembr. A. C. 1423. Sepultus in Capello ad plagam Septentrionalem Turris Templi D. Clementis sito, quæ de re antiquum documentum sequens nobis reliquit testimonium:

Nos Lector Johannes Tychonii Filius, Prior, Frater Olavus Andreæ F. e Cænobio S. Nicolai Aarhusiensi, Lector Petrus Henningii F. & Frater Christiernus e cænobio D. Virginis ibidem, ut & Dominus Andreas Duus e Mollekiaer, patentibus hisce literis testamur, ut A. C. 1517. die S. Gregorii congregati essemus in Templo Cathedrali Aarhusiensi, ubi explorando diem, positum in lapidibus sepulchralibus Episcoporum Boetii & Ulrici, in lapide Boetii sequentes invenimus latinos versus:

Anno milleno C. D. viginti ter nonas addas.

M. Jani deno cessit moriendo Calendas:

Id est Anno post Christum natum 1423. mortuus est Episcopus Boe. decimo Kalend. Januarii.

Postea

Postea perlustravimus Monumentum Episcopi Erici, in-
 venientes eum mortuum esse A. D. 1449. Dominica Trinitatis.
 In quorum evidens testimonium sigilla nostra præsentibus
 sunt inferius impressa. Datum Anno, loco & die, ut supra.
 Hoc Capellum in locum sepulchralem A. C. 1702. vendidit
 Nobilissimus Dn. Episcopus JOHANNES BRAEM, cum Templi
 Aarhusiensis Inspectoribus, Illustri Dominæ *Sophie Elisabethæ*
Carisæ, viduæ Per-Illustris & Generosissimi Baronis *Constantini*
à Marselis, Baronis de Marselisborg, Domini de Constantins-
 borg, Fosisholm & Nygaard. ubi splendidum ex albo & nigro
 marmore conspicitur monumentum sine Inscriptione, ab in-
 signi Lapidario *Quilino* A. C. 1704. extractum, sumptu 4500.
 Thalerorum Imperialium. Videtur statua vel Imago Nobi-
 lissimæ Baronissæ in medio, à dextra Baronis *Constantini* à Mar-
 selis, à sinistra secundi Mariti, Illustrissimi *Petri* Baronis de *Rodsteen*,
 Equitis aurati, S. R. M. Collegii Commissariatus Castrensis
 Præsidis, præter multas alias. Terrâ effossâ, prænominati in-
 veniebantur lapides, *ULDARICI* lapis fractus erat, sed *BOETII*
 integer, literæ autem lapidi incisæ vetustate ferè deletæ. U-
 terque lapis cum nonnullis ossibus humanis, in Cista inventis,
 in terram dimissus est. Neque hoc prætereundum est, non-
 nullas plumbi massas in terra inventas esse, sine dubio ex igne
 fulminari, quo turris Templi Aarhusiensis incendebatur A. C.
 1642. sed de hisce sâtis.

XXII. ULRICUS STYGGE.

EX nobili familia STYGIORUM perantiqva: alii eum è nobili
 SANDBERGIIORUM ortum ducunt, teste *Joh. Mich. Corvino*
 in præfatione Heptachordi Danici. *Primus fuit Ulricus 22. (à no-
 bili Sandbergiorum de Sandbergers) familia genus ducens, quæ
 ob Missam quandam & Cantica in æde Aarhusiensi instituta celebrant
 historia.* Circa initium Episcopatus *lis* exorta est inter Regi-
 nam

nam Daniæ PHILIPPAM, Reginam Regis ERICI POMERANI, & Episcopum *Ulricum*, compolita ab Archiepiscopo *Petro* & Episcopo *Othinienfi* NAFNONE cum 6. Equitibus auratis consul. *Huitfeldius* lib. cit. pag. 713. Anno 1415. Concilio Hafniensi celebrato feria quinta post festum Beati Canuti Regis & Martyris, cum aliis Regni Daniæ Episcopis interfuit. Initium conclusi Concilii ejusmodi est: *Petrus DEI gratia Archi-Episcopus, omnibus & singulis Prælatibus, Abbatibus, Decanis Præpositis, Archi-Diaco- nis &c. salutem in omnium Salvatore. Pastoralis cura regiminis, illo est jugo sollicitudinis onerata, ut in commissa vinea Domini concurrentibus excessibus, reformatis moribus, placitatisque virtutibus per vigilantiam provisionisque sarculum, vitia studeat extirpare. Nos itaque una cum venerabilibus nostris fratribus, Dominis, Lagone Viburgensi, Petro Burgladiensi, Johanne Roschildensi, Nesnone Ottbonien- si, Christierno Ripensi & Ulrico Aarbusiensi &c. Sacro, cui nunc, licet immeriti, præsidemus, approbante Concilio, infra scriptos per felices memorie Dominum Petrum, quondam Lundensem Archiepiscopum, prædecessorem nostrum, in Concilio provinciali Helsingborg celebrato, articulos innovamus &c. Multa inveniuntur Concilia conclusa & Synodalia & quod ad Reformationem Ecclesiæ, & Ministrorum Ecclesiasticorum, recensita ab *Hvitfeldio* nostro lib. cit. pag. 714. seqq. quæ adhuc in nostra lege Danica observantur. e. g. Clerici beneficiati, & in sacris ordinibus constituti, qui jurisdictiones advocatias temporales, à Laicis sibi commissas demittere debent; Universi Clerici vitam & mores reforment in melius, ut ea, quæ ad ipsorum statum & honestatem pertinent, cum magna cautela custodiant non solum à malo, sed etiam ab omni specie mali se studeant cohibere, à crapula & ebrietate, quæ sunt libidinis incentiva. Publicas etiam in suis domibus, sub pœna Canonis, non habeant concubinas; Tabernas non visitent, Arma non portent, nisi propter necessitatem & viarum pericula, in itinere constituti, &c. statuimus, ut nullus Presbyter in*

Eccle-

Ecclesia sua ignotum seu peregrinum Clericum ad celebrationem divinorum in publico presumat admittere, nisi literas Diocesanos Episcopi exhibeat; Item, de omnibus, præcipue de agris, animalibus, apibus, balteibus, & aliis piscaturis consuetis præcipimus, decimas fideliter & sine fraude solvi &c. Ut multa alia statuta & conclusa præteream, consulatur Chronicon Ecclesiæ Ripensis Anonymi, à Mag. Terpagrio editum pag. 30. seqq.

Dum Episcopatuungebatur mirus certè accidit casus A. C. 1426. Nobilis enim fœmina è familia KROGNOES Vidua Fratris Dn. AXELII PETRI, ob retinenda bona post mortem Mariti sibi relicta, se gravidam simulavit per artificium pulvinaris, quo cincta erat: tandem testimoniò nonnullarum Virginum, in puerperio adstantium, filium enixa est, baptizatum quidem, sed statim post partum mortuum, adeoque possessor erat omnium bonorum. Fraude tamen detecta & Puero effosso, inveniebatur sacculus, arenâ plenus, in formam pueri confectus, qui eandem ab causam Eqves *Sandi* vocabatur. Rex cum tribus Episcopis sc. *Ostboniensi, Ripensi & Aarbusiensi* capitale de ea & consortibus ferebat iudicium. A. c. 1432. Festo Ascensionis B. Mariæ Hotternesi pacificationi inter Regem & Civitates Hanseaticas *Lubekam, Hamburgum, Lüneburgum & Wismariam* subscripsit: & An. 1435. reconciliavit Regem cum *Adolpho, Comite Holfatiæ*. An. 1437, cum Rex ERICUS Pomeranus, regnis relictis, ad Gothlandiam se reciperet, Episcopus noster cum aliis Episcopis & Regni Senatoribus non modò annò sequenti literas dedit ad CHRISTOPHORUM BAVARUM, ut regni administrationem in se susciperet, datas Korsfôr d. 28. Octobr. 1438. Vigilia beatorum Simonis & Judæ Apostolorum: verum & epistolam valedictoriam ad *Ericum Pomeranum*, datam Lübecæ festo Johannis Baptistæ 1439. Coronationi Regis *Christophori, Filii Sororis Regis ERICI POMERANI* Ripis peractæ adfuit, ubi post

post coronationem regni negotia peragebantur & examinabantur: inter alia de Decimis sequens conclusa est sententia:

CHRISTOPHORUS, DEI gratia Daniæ, Sveciæ, Norvegiæ, Slavorum, Gothorumque Rex, Comes Palatinus Rheni & Dux Baviaræ, Johannes Laxmand, eadem gratia Archiepiscopus Lundensis, Sveciæ Primas, & sedis Apostolicæ Legatus, universis & singulis Clericis & Laicis per regnum & provinciam Daciae undique constitutis, favorem & gratiam cum salute. Decimas DEO & divino cultui debitas, utriusque Testamenti tam veteris quam novi testimonia clarè proposuerunt coram nobis & nostris Consiliariis, anno Domini millesimo quadragesimo tertio, crastino Epiphaniæ, Ripis, pro parte Cleri personaliter constituti, spirituales in Christo Patres, Domini, Christiernus Ripensis, Ulricus Arhusiensis, Gerhardus Burglavenfis, Torlavus Viburgensis, & Himmingius Othoniensis, eadem gratia Episcopi, unanimiter conqverentes, quòd prædictæ decimæ apud eorum Ecclesias minus justè dentur, quia de bonis acquisitis, loco decimarum, non decima pars, sed tantum quindecima, solet dari. Pro altera parte nobiles Viri, Domini, Ericus Nicolai, Henricus Canuti, Andreas Nicolai, Olaus Absolonis, Nicolaus Erici de Asdal, Andreas Hack, Nicolaus Erici de Langtind, Eghardus Frille, & Nicolaus Rönau milites, ex parte omnium incolarum dictis Episcopis patriam consvetudinem populi in contrarium allegabant: consequenter ab utraque parte petatum extitit & consultum, in prædicta causa justam sententiam nos proferre. Maturâ igitur deliberatione habitâ, in concilio Jurisperitorum sententialiter definimus, pro statuto perpetuo decernentes, quod omnes & singuli per Regnum Daciae ubique pro decimis justis ab omnibus rebus suis, justè acquisitis, decimam partem expeditè dabunt, pro ut de jure tenentur dare omni anno, sicut prædicti unanimiter censuerunt. Igitur præallegatam contrariam consvetudinem, imo

verius corruptelam reprobamus, & sententialiter condemnamus, & secundum laudabilem consuetudinem aliarum partium vicinarum dividere debent præfatas decimas in tres partes æquales, tali modo, quod Parochiata Ecclesia unam partem, Episcopus alteram, & plebanus tertiam, obtinebunt. Si quis autem huic nostro statuto temerariè contempserit obedire, talem, in quocunqve fuerit statu, habeant in potestate punire Episcopi locorum, tam ex parte Regia, quàm ex parte Metropolitana, & ordinariè per censuram Ecclesiasticam coercere. In cujus firmiorem evidentiam nostra sigilla præsentibus sunt appensa, datis Anno die & loco, quibus supra. Unde clarè videtur, decimas dare Sacerdotibus in patria nostra antiquitus morem fuisse, & decimas, quæ jam Regis vocantur, Episcopis destinatas.

Regi Christophoro circa finem vitæ etiam adfuit noster Episcopus, in Templo Roschildensi sepulto mense Augusto 1448. Tandem, postquam Regem CHRISTIANUM I. è familia Oldenburgica, elegerat, mortuus est Dom. Trinitatis 1449., sepultus in Templo Cathedrali Aarhusiensi, ut antea observavimus.

XXIII. JOHANNES IVARI F.

Vixit tempore CHRISTIANI I, Quo regnante, amplissimis honoribus & multis perfunctus est officiis: Regem cum Archiepiscopo Upsaliensi JOHANNE reconciliavit. Inprimis eum immortalæ fecit cura Templi Arhusiensis exstruendi & exornandi, cui non modò insignes donationes legavit, verum & ut fama fert, facellum, quod Divæ Mariæ vocatur, in parte occidentali & meridionali templi fitum ædificavit, cum parte Turris, in qua ejus insignia conspiciuntur. In eodem facello conventus habetur hodiè Ecclesiasticus Danicè, *Lande-Mode/* ubi Episcopus cum Præpositis duabus vicibus quovis anno,

anno, sc. die Mercurii prima post Philippi Jacobi & Dionysii diem apparet, adest etiam Præfectus generalis Dioceseos Arhusiensis; Literæ Regiæ recitantur, judicium in causis Ecclesiasticis fertur, & monita quoad cæremonias & ritus Ecclesiasticos concluduntur. In eodem sacello Discipulos Scholæ Arhusiensis in Theologia & articulis fidei informat S.S. Theologiæ Lector.

Neque hic prætereunda est insignis Tabula Altaris, ab Episcopo nostro donata cum hac inscriptione:

Anno Domini Millesimo, Quadrigesimo, Septuagesimo Nono, Reverendus in Christo Pater & Dominus, Dominus Johannes, Episcopus Arhusiensis, istam tabulam dedit ad laudem DEI & honorem Sancti Clementis.

Inter alia ornamenta hujus Tabulæ, quæ & ob antiquitatem & operis artificium laudem præ aliis Tabulis in Cimbria præfert, conspicitur parvum altare cum duobus claustris, curâ Episcopi NICOLAI CLAUDII Filii, de quo postea, confectum, ubi videtur DEUS coronatus & Maria ipsi adsistens, cujus capiti coronam imponit. Prænominatum altare à Polonis, dum 1659. hic in Cimbria fuere, quando aperiebatur, Sanctum Sanctorum nominabatur.

In Altari ipso lapis jacet cum sequenti Inscriptione:

Hic jacet Johannes, quondam Episcopus Arhusiensis, qui obiit anno Domini 1482. die 9. Maji.

Idem annus & dies invenitur in lapide sepulchrali prænominati Episcopi JANI IVARI FILII, qui adhuc curâ B. Episcopi JOHANNIS BRAËM in sacello Divæ Mariæ conspicitur: unde concludo lapidem in Altari situm, cujus literæ difficulter legi possunt, in initio lapidi sepulchrali B. Episcopi destinatum fuisse, posteri autem hunc Episcopo de Ecclesia Arhusiensi optime merito, indignum habuere, ideoque novum procurarunt. Mortuus sepultus est in præ-

nominato D. Mariæ sacello. Insignia B. Episcopi repræsentant 3. Rosas, quæ in multis Templis conspiciuntur, uti in fenestra prope iuggestum Ecclesiæ meæ Saxildensis, & in domo Pastoralis Ministri Feldballiensis, unde conjicio ejusmodi Tempa & Parochias redivis Episcopi inservisse. Canticum *Ave Maria Stella* &c. festo B. Virginis cantari instituit.

Hic observandum est, Episcopum Aarhusiensem fuisse, cui nomen CANUTUS, tempore Regis JOHANNIS, cujus mentionem facit Illust. PETRUS RESENIUS in Indice Catalogi Reseniani, his verbis: *Canutus primus in Academia Hafniensi Medicinæ Professor, à Vindingio (sc. in Academia Hafniensi & Alberto Bartholino in libro de scriptis Danorum) omissus, hinc Episcopus Arhusiensis sub Rege Johanne, à Hvítfeldio in Chronico Episcoporum omissus, scripsit librum cum titulo: Canuti Episcopi Aarhusiensis de Dania Medicinæ Professoris tractatus de regimine pestilentico, 8vo.*

Adhuc HVITFELDIUS in Chronico Regum Daniæ p. m. 962. alterum nominat Episcopum JOHANNEM JANI FILIUM, qui Doctor Juris mortuus est Aarhusii Anno 1482. sed in Catalogo Episcoporum Arhusiensium ejus mentionem non facit, neque eum Episcopum Arhusiensem fuisse statuit: duos igitur prænominatos prætereo Episcopos, & juxta ordinem Hvítfeldii erat.

XXIV. EILERUS STYGGE.

De quo ferè nihil memorabile occurrit, floruit sub Rege JOHANNE, comitiis Calmariensibus Anno 1484, die Assumptionis B. Mariæ interfuit, ubi Rex JOHANNES affirmabat, se Recessum, Calmariæ antea datum, sanctè habiturum esse. Juxta HVITFELDIUM nostrum in Chronico Regum Dan. pag. 999. Episcopatum An. 1489. resignavit, &

& curæ Episcopi NICOLAI CLAUDII F. commisit, cum approbatione & confirmatione Papæ INNOCENTII VIII, arce SILKEBORRIG solummodò sibi retenta. E nobili familia STYGGEORUM, quæ admodum celebris, propter multos illustres & bellicosos Viros, qui inde prodierunt, in Dania erat, Episcopum nostrum ortum fuisse videtur. Tandem vitam cum morte commutavit, sepultus in Ecclesia Cathedrali Arhusiensi pone Altare in parte Septentrionali. Lapidis sepulchralis inscriptionem ità nonnulli interpretantur:

Anno Domini 1501. feria sexta Paschatos draconem occidit Reverendus in Christo Pater & Dominus, Dominus Eilerus, DEI gratia Episcopus hujus Ecclesiæ Aarhusiensis. Conspiciuntur etiam in angulis lapidis quatuor Evangelistarum Insignia, & in manibus duo stigmata, vel signa crucis.

Inscriptionem prænominatam ita debere intelligi valde dubito: videtur quidem Draco, Lapidi insculptus, & post Draconem verbum per abbreviaturam, quod nonnulli interpretantur *occidit*, ego autem *obiit*, quod verosimilius videtur. Fama quidem fert Episcopum nostrum Draconem occidisse sed sine fide & auctoritate ullius Historici: forsitan igitur Lapidarius figurâ hac Draconis significare voluit, Beatum nostrum Episcopum, in fide Christi mortuum, infernalem superasse Draconem; tutius ergo legitur: *Anno Dom, 1501, feria sexta Paschatos obiit Reverendus. &c.*

XXV. NICOLAUS CLAUDII F.

Vixit sub Rege JOHANNE & Rege CHRISTIerno II. Anno 1494. Princeps FRIDERICUS, Frater Regis JOHANNIS sibi quoad vitam concedi *Lolandia, Falstria vel Malmogia* provincias & arces petiit: noster Episcopus cum aliis Regni

Senatoribus petitioni annuere noluit respondens regni insulas & arces inter plures Principes dividi non posse. Adfuit etiam Ripis cum Episcopo Opsloensi & Viburgensi dum Lago Urne ab Episcopo Ripensi Dno. IVARO MUNCER Roschildensis creatus est Episcopus, postea, mortuo eodem anno Rege JOHANNE Aalburgi d. 21. Febr. 1512. anno sequenti, die Mariæ Magdalenaë Filium ejus CHRISTIANUM cum cæteris regni Proceribus Regem Daniae elegit. Nullam postea ejus mentionem facit Historia nostra Danica. Mihi verò simile videtur Episcopum nostrum pium & religiosum magnas calamitates, quibus Regnum sub regimine CHRISTIANI II, qui non modò in Civiles, verùm & in Ecclesiasticos sæviebat, cum tempore implicabatur, prævidisse, ideoque regni negotiis abdicatis, vitam in pace & tranquillitate transegisse. Episcopatum, dum adhuc in viris erat, curæ Successoris Dni. OWENI BILDE commisit, teste Illustri PETRO RESENIO in descriptione & illustratione SAMSOÆ p. m. 16., cujus hæc sunt verba: Dn. Nicolaus Claudii, nobili procreatus sanguine, annis aliquot unâ cum Eylero Ecclesiam Aarhusiensem, ut summus ejus Antistes, gubernavit. Eylerò defunctò, An. sc. undecimo ante mortem Mag. Owenis Bilde, Johannis Regis Daniae Cancellarii, Episcopatu se abdicavit die Simonis & Judæ; In arce vero Silcheburgensi An. 1531. die 12. Decembr. vitam cum morte commutavit: Unde translatus in civitatem Aarhusiensem, ibidem in sacello, in eum finem à se extracto, mense prædicto, humo est mandatus, teste Joh. Petræo Horsnesensi An. 1578. Scholæ Horsn. Rectore) in suo Catalogo Episc. Arhus. Chronol. M. S. Helvædæ us verò ut & Volfius Encom: Dan. hunc Nicolaum inter Episcopos Arhusienses non numeraverunt. Hæc ille: E nobili familia Danica eum procreatum fuisse ostendunt ejus arma, quæ repræsentant duas stellas & semilunas, & conspiciuntur non modò in fenestra meridionali Templi SAXILDENSIS verùm & in Templo

NORDBYENSI Insulæ Samsøæ, cum hac inscriptione: ARMA
DOMINI NICOLAI CLAUSON EPISCOPI AARHUU-
SIENSIS.

Ex his ejus armis, ex illius sigillo, & insignibus ejus Epi-
scopalibus colligit Illustris noster RESENIUS lib. cit. pag. 17. E-
scopum nostrum fuisse à nobili Schadorum, vernaculè (Stade/
Surpe: Schadorum enim stemma in solo cæruleo duas stellas
semilunasque candidas ostentat: pergit pag. 18. RESENIUS
prædicti D. Nicolai Claudii Avus Maternus fuit D. Jacobus
Present, Dominus de Wollerup / Sællandæ Prædio, sicuti Dn.
Georgius Seefeld, quondam Regni Daniæ Senator & Judex
Sællandæ provincialis in suo theatro Nobilitatis Daniæ anno-
tavit. Nobiles autem fuisse Præsentes majorum Insignia osten-
dunt repræsèntantia tres trabes & viginti tres globulos, quæ
apparent non modò in Candelabro, verum & in pulpito Tem-
pli Arhusiensis, de quibus postea.

Sepultus jacet pone Altare in parte Orientali: lapis ejus
sepulchralis nitidè & artificiosè confectus est, videtur noster E-
piscopus quoad formam & magnitudinem hominis cum mitra
& baculo Episcopali & armis ad pedes depositis præter varias
alias figuras & Evangelistarum insignia, cum sequenti in-
scriptione:

*Hic jacet Reverendus in Christo Pater & Dominus, Dominus Ni-
colaus Clauson, Episcopus hujus Ecclesie Arhusiensis, qui obiit Anno
Domini 1531. 15. Decembr.*

Nullò modò prætereunda est munificentia B. Episcopi in
exornando Templum Aarhusiense S. CLEMENTIS, præter par-
vum enim altare, cujus mentio facta est in vita Episcopi JO-
HANNIS IVARI, æneum dedit candelabrum, septem lucernis or-
natum, ad formam ferè Candelabri, quod in Templo Salomo-
nis olim conspiciebatur cum hac inscriptione:

Hoc Candelabrum Reverendus in Christo Pater & Dominus, Dominus Nicolaus Clauson fecit fieri, anno Domini 1515. Orate DEum pro eo;

Dirich Kron hatt diese Leuchter gemacht.

In Choro duæ capsæ lignæ prope altare videntur, in quibus vestes Sacerdotales asservantur, hanc habentes inscriptionem *Anno Domini 1508. Reverendus in Christo Pater & Dominus, Dominus Nicolaus Clauson istas capsas dedit ad laudem DEI & sancti Clementis, orate Deum pro eo.*

Pulpitum, quod dividit Chorum à Templi gremio, fundatum quatuor lapideis rotundis columnis, etiam exstruxit: conspiciuntur hic exsculpti IV. magni Ecclesiæ Doctores, *Ambrosius & Augustinus* in habitu Episcopali, *Gregorius Magnus* in habitu Papali, & *Hieronymus* in habitu Cardinalis, præterea CHRISTUS, vivorum & mortuorum Judex, Maria ad dextram, JOHANNES ad sinistram, ut & viginti quatuor in utroque latere imagines, quibus forsitan non viginti quatuor Seniores, de quibus Johannes in Apocalypsi, sed alii Sancti à Pontificibus Romanis canonizati, repræsentantur: Seqvens in pulpito invenitur inscriptio:

Anno Domini millesimo quingentesimo octavo, Reverendus in Christo Pater & Dominus Nicolaus Clauson divina gratiâ Episcopus Aarhusensis fieri fecit hunc pulpitum in laudem & honorem superbenedictæ & individua Trinitatis Patris Filii & Spiritus Sancti, beate Virginis Mariae, Sancti Clementis & omnium Sanctorum, pro qua notabili quidem structura Dominus noster Jesus Christus dabit ei gratiam in presenti, & perennem gloriam in futuro. Orate DEum pro eo & pro parentibus ejus, Amen.

Campanam præterea, vernaculè Storm = loften ab ipso donatam haud dubito, utpote in ea insignia & arma ejus conspiciuntur.

Coronidis locò addam hic literas Vocationis Sacerdotalis

lis ab Episcopo nostro datas, quas mecum communicavit honoratissimus JOHANNES CLAUDII, Præcentor Ecclesiæ Hornsletensis, antiquitatis nostræ Indagator studiosissimus.

Nicolaus DEI & Apostolicæ sedis gratiâ Episcopus Arhusiensis, dilecto nobis in Christo Filio nostro, Severino Petri, nostræ diocesis Clero Paternam in Domino charitatem.

Honestas morum & probitatis aliaq; virtutum tuarum merita, quibus multipliciter te apud nos commendaris, nos sollicitant & inducunt, ut personam tuam spirituali gratia & favore prosequamur, unde tibi Ecclesiam parochialem beati Nicolai in Hornslet per liberam resignationem cujusdam Dni. Johannis Christierni ultimi & immediati possessoris ejusdem ad nos pertinentem de jure & facto vacantem cum omnibus juribus, pertinentiis & emolumentis suis per præsentem conferimus, teque per birreti nostri impositionem investimus in eandem: animarum curam, Sacramentorum administrationem committentes: In quorum evidens testimonium sigillum nostrum literis inferius est appensum.

Data in Holme anno MDXVI. 2da feria post Dominicam Cantate.

XXVI OVENO BILDE.

Nobilis erat, & ultimus inter Episcopos Pontificiæ religioni addictos. Cancellarius antea fuit Regis JOHANNIS, à quo multum dilectus erat, ut & Filii Christiani II, svasu Patris jam morti vicini; inter ultima enim verba, quæ ad Filium habuit Rex JOHANNES, teste HARALDO HVITFELDIO in vita JOHANNIS R., vel Chronico Regum Daniæ p. m. 1090, sequentia protulit: *confide DEO & sinceris Dania tuis Viris, & exora Ovenum Bilde, ut posthac, uti antea, Cancellarii officio fungatur, si non tuis, forsitan meis, moveatur precibus.*

Postea Christianus II. à Pontifice Romano LEONE X. ob-

tinuit, ut NICOLAO CLAUSON, qvi Episcopatum resignavit, succederet, creatus Episcopus Arhusiensis Anno 1515. Magnam, Episcopo nostro sedente, non modo in Svecos, verum & in Danos exercuit severitatem CHRISTIANUS II., ideoqve Comitia Aarhusii habenda An. 1523. die S. Pauli, indixit, qvibus ipse interesse voluit. Nobiles autem Cimbriæ Viburgi d. 20. Januar. convenerunt, ubi Episcopus noster & cæteri Proceres literas ad Regem dederunt, qvibus obedientiam, antea Regi præstitam, renunciârunt. His literis, qvas Vedelæ per Judicem provinciam MAGNUM MUNCH acceperat, perterritus Rex, ad Selandiam fugit. CHRISTIANO II. e Dania egresso, eligitur FRIDERICUS I., antea Dux Holsatiæ. Hic Rex admodum pius & religiosus, JESU CHRISTI Evangelium, juxta doctrinam Lutheri, prædicari permisit, ideoqve Comitia indixit Othoniæ An. 1527. die Assumptionis B. Virginis habenda, in qvibus sermonem ad Episcopos habuit, hortans, ut cum omni sinceritate & vigilantia Episcopali fungerentur munere. Auro digna est oratio pientissimi & religiosissimi Regis, habita ad Episcopos, in Comitiiis Otthonianis præsentis, quam hic inferre necessarium duco:

Vos Episcopi, vos inquam, qui in hoc dignitatis fastigio collocati estis, ut Ecclesiam Christi sano DEL verbo pascatis, agite, vos moneo & hortor, ut in id omnibus industria nervis invigiletis, ut pura & integerata Evangelii vox in vestris diocesisbus personet, alatur, conservetur. Percepistis, ut reor, abundè, quanta veteris idolomania Pontificia in Germania interventu D. Martini Lutheri facta sit expurgatio. Nec ibi solum; sed & alibi veteratoria Pontificum insidia atqve impostura tandem simplici plebecula satis superque innotuerunt. Imò verò apud nos quoque communis quam plurimorum querela est, passim in hoc regno pro puro & incontaminato verbo divino ex limpidissimis Israelis fontibus, hauriendo à Ministris vestris ex turbidis illis humana doctrina lacunis proponi atqve ad cælum usque erebi humanas

fabulam

fabulas, traditiones, item miracula & prodigia, nescio quæ, eaque tam putida, tam absurda, ut etiam ipsi vulgo sordescere incipiant. Et quamquam non diffiteor, me jurejurando vobis cavisse de Catholica & Romana religione in his regnis per me conservanda; tamen id non velim vos ita interpretari, ac si religiose vobis receperim me errores atque fabulas omnes anniles, quæ præter verbum DEI in Ecclesiam Catholicam aliunde irrepserunt, recipere & Regio favore defendere velle. Et quis vestrum ignorat, quam multi abusus & erronea dogmata tractu temporis in Ecclesiæ proscenium irrepserunt? Quæ nemo sanæ mentis defendere sustinuerit, Neque enim vel me Dania & Norvegia Regem, vel vosmet teneri arbitror, ut ulla Romana Ecclesiæ dogmata, placita aut decreta sequamur, nisi quæ super invictâ illam rupem verbi divini fundata fuerint. Juramentò inquam, spondeam vobis, me vestrum Episcopalem statum, honores, privilegia, conservaturum, dummodò quod vestri est muneris, indefesso labore & vigili industria exequamini. Hæc, inquam perpetuò ita intacta & inviolata per me mansura spondeam & spondeo. Et quoniam in his regnis, ut de exteris nihil dicam, doctrina Christiana juxta Lutheri reformationem tam altè jam radices egerit, ut sine ingenti cæde & sanguine ac magno Regni & Incolarum incommodo baud facile averuncari jam queat: ideo hæc regia nostra est voluntas; utramque in hisce regnis religionem, tam Lutheranam, quam Pontificiam liberè permittendam esse, tantisper dum Concilium aliquod generale in exteris indictum fuerit. Quod verò tum de religione piè decretum fuerit, me postmodum constanter amplexurum, recipio.

Hæc sunt verba Serenissimi Regis, qui præterea Monachis & Monialibus matrimonium inire permisit, invitis Episcopis, unde multi, vitâ Monastica rejecta, Cænobia, quæ postea ad interitum ruebant, reliquerunt. In iisdem Comitibus unanimiter approbatum est, nullum Episcopum in Dania & Norvegia Pallium sibi Romæ acquisiturum esse, sed Electionem à Capitulis & Confirmationem à Regibus Daniæ dependere.

Postea Comitia Hafniæ celebrata sunt Anno 1530., die natiuitatis B. Virginis, antea indicta per publicum Regis Diploma in omnibus Foris provincialibus, recitatum & publicatum. His Comitibus interesse iubebantur non modo Episcopi & Prælati Pontificii, verum & Lutheranæ religioni addictus Mag. JOHANNES TAUSSONIUS cum suis affectis: debebant Lutherani rationem reddere confessionis fidei suæ, & cum Pontificiis circa religionem disputare, ut uniformitas in religione in hisce regnis haberetur, cum multis aliis in Regio diplomate contentis. Aderant Lutherani ex mandato Regio, & fidei confessionem, 43. articulis constantem, Regi & Proceribus exhibebant, parati ad disputationem, quam Pontificii declinabant, eam forsitan ob causam, quod conscientia convicti potius tacere, quam ignorantiam prodere maluerunt, ideoque Lutheranis publicè religionem exercere & Evangelium prædicare concessum est, usque dum in Christianismo generale habitum fuit Concilium. Neque hoc tacendum, multos enormitates Episcopis objectas fuisse, inprimis Episcopo nostro OWENO BILDE, in cujus Diœcesi multa inueniebantur templa, ubi per annum tertia vel quarta die Dominica concio ad populum solummodò habebatur: item in nonnullis Nomarchiis quatuordecim vel sedecim numerari paræcias, à duobus vel tribus Pastoribus solum administratas.

Mortuo Friderico I. Gottorpii d. 3. Aprilis 1533, conuenerunt quidem Hafniæ festo S. Johannis 1533. Episcopi Regni Daniæ, sc. IVARUS MUNK, Ripensis, STYGGEUS KRUMPEN Aalburgensis, OVENUS BILDE Aarhusiensis, GEORGIUS FRIIS Viburgensis: TORBENUS BILDE Archielectus Lundensis, JACOBUS RÖNNOW, Electus Roschildensis, CANUTUS GYLDENSTIERN, Electus Othinienensis cum 27 Daniæ Proceribus, de eligendo novo Rege, sed in hoc interregno Episcopi Pontificii religionem Lutheranam suppressimendi &
Ponti-

Pontificiam propagandi ansam arripuerunt, ideoque Mag. TAUSSONIO interdictum est, vel concionem habere, vel libros de Lutherana religione edere (consulat. HVITFELDIUS in Chronico Regum Daniæ p. m. 1400.) neque unanimes erant Episcopi & Proceres in novo Rege eligendo; Episcopi enim potius defuncti Regis Filium JOHANNEM, 7. vel 8. annos natum, quem in Pontificia instruere Religione sperabant, quam CHRISTIANUM religione Lutherana à teneris annis imbutum, eligere voverunt. Palmam tamen obtinuit CHRISTIANUS, Dux Holfatiæ cognominé tertius, meritò ab Illustri MARCO GIÖE in eleganti oratione Danica de ordine Equestri Elephant. pag. 7. vocatus CONSTANTINUS DANIÆ, & à STEPHANO STEPHANIO in hist. Dan. lib. 2. pag. 113. *Princeps Regum omnium, qui unquam in Europa floruerunt, sanctissimus, Augustissimus, fortunatissimus. &c.* Regem eum proclamantibus extra Horsnesium Incolis Cimbriæ & Fioniæ, A. D. 1534. die Martis post diem Assumptionis B. Mariæ. In partes Regis statim transiit Episcopus noster OWENUS BILDE, qui postea Consiliarius Regius, dum obsidebatur Hafnia, absente Rege in Holfatia, Regni negotiis cum Dn. MAGNO GIÖE & ERICO KRUMMEDIGE pra fuit. Finitò cruento bellò, quo Dania nostra miserrimè flagrabat per tres ferè annos, Hafniam ut Triumphator ingressus die Dominica ante diem Laurentii A. 1536., statim nonnullos convocavit Regni Proceres, sc. MAGNUM GIÖE Gubernatorem Regni Daniæ, TYCHONEM KRABBE Marefchallum regni, OWENUM LUNGE Dn. de THRSBECK, AXELIUM BRAHE, Dn. de Krogholm, CANUTUM BILDE, OLAUM ROSENKRANTZIUM, Dn. de Walløe, OLIGERUM ULSTAND, Dn. de Hicheberg, TRUIDUM ULSTAND, Dn. de Torup, MAGNUM GYLDENSTIERN, Eqvitem, ERICUM KRUMMEDIGE, Dn. de Alkerup, & JOHANNEM FRUS, Dn. de Hesselaggergaard, qui omnes secreta, sibi à Rege commissa, tacitè habere juramentò affirmarunt.

Cum his prænominatis intra privatos lares de religione Lutherana vel Evangelica per totam Daniam propaganda, Episcopis abrogandis, ac redditibus eorum ac prædiis in regium fiscum redigendis, consilium iniit, qui omnes Regis sententiæ favebant.

Hisce præmissis, Rex statim Episcopos captivos reddidit uno eodemque die per totam Daniam, excepto OWENO BILDE, quem Rex, ob fidem, sibi antea præstitam, magno semper amplexus est amore, ideòque postea civiliter Roschildiæ prehensus, ad arcem Dragsholm abducitur.

Eadem anno die Simonis & Judæ publica celebrabantur Hafniæ Comitia, ubi Rex exstructo in frequentissima urbis parte tabulato edito insidens, omnibus, qui ex toto regno convenerant, nobilibus ac ignobilibus, inter alia, prælegi exscriptas lingua Danica Episcoporum adversus se & regnum, & puriorem Evangelii doctrinam, initas molitiones, durante in tertiam usque horam, curavit. Inter cætera recitata etiam sunt Episcoporum edicta, sanguine scripta & proscriptiones vitæ ac bonorum omnium, non modò adversus Evangelii doctrinæ Ministros, verùm etiam adversus omnes alios cujuscunque ordinis & status homines, qui doctrinam illam approbarunt. Propter has aliasque plurimas malitiosas machinationes se custodia Episcopos mandasse, Rex universo cœtui indicari iussit, & interrogari, an cupiant ejusmodi Episcopos diutius Reipublicæ regni præesse, & hos captos in pristinam dignitatem & potentiam restitui. Acclamante autem, præeuntibus certis præconibus, populo: decretum de his removendis, & politica Episcoporum potestate deinceps abolenda, executioni integrè datum est.

Postquam autem in carcere diu detenti erant Episcopi, illis Rex, singulari clementia Regia motus. proposuit, si literis, manu consignatis, confirmare vellent, nullum se excituros esse

esse tumultum, neque pristinam petere dignitatem sub pœna vitæ honoris & bonorum, multò minus Reformatæ Religioni vel Ordinationi circa religionem à Rege institutæ resistere, sed Regi omnem debitam reverentiam præstare, in libertatem se eos restituere velle. Quibus conditionibus libenter acceptis, approbatis & consignatis liberi dimittuntur, excepto Episcopo Roschildensi JACOBO RÖNNOV, qui conditionibus subscribere recusavit, uti in Chronico meo Episcoporum Selandiæ, pag. 40. observavi.

Episcopo nostro designatum est prædium *Stov-Closter*/ quod nunc vocatur Herlufs-Holm, ubi vitam per novem annos transegit: tandem vitam cum morte commutavit sepultus ANTWORSCOVÆ An. 1555. Regi admodum dilectus erat ob fidem sibi præstitam, probitatem & sinceritatem. Ejus funus, cum efferebatur Rex, licet valetudinarius, secutus est: HARALDO HVITFELDIO in Chronico Episcopali pag. 102. probus & sincerus regni Minister habetur.

Scripta Ejus.

Responsio nomine omnium Episcoporum & Prælatorum Daniæ ad responsa Pastorum Evangelicorum, quibus se Evangelici excusarunt quoad VI. articulos, acriter ab Episcopis accusatos in Comitii, Hafniæ celebratis Anno 1530., impressa 1533. 8vo.

Antequam ulterius progredior ad Episcopos Lutheranos, differentiam observare necessum duco, quæ invenitur apud Illustrem nostrum HVITFELDIO & JOH. PETRÆUM HORNESENSEM in recensione Episcoporum Arhusiensium; per literas enim mihi significavit Nobilissimus PETRUS FOGH, Dominus de Ryomgaard, qui ob profundam suam eruditionem haud ultimum inter Doctiores Cimbrici nostræ tenet locum, in Catalogo M.S. Horsnesensi Episcoporum Arhusiensium, qui eo tem-

porè

pore in Bibliotheca selecta Illustris WILHELMI WORMII b. m. latebat, se observasse, Mag. MATTHIAM LANGIUM, primum inter Lutheranos Episcopum, de qua postea, apud Hvitfeldium vicesimum sextum sed apud Horsnesensem vicesimum nonum haberi, adeo ut tres desiderantur Pontificii Episcopi: Sed meo iudicio facile conciliari possunt Authores discrepantes;

PRIMO enim cujusdam Arhusiensis ARNOLDI mentionem facit antea Laudatus Professor THOMAS BRODERUS BIRCHERODIUS in Specimine antiquæ rei monetariæ Danorum pag. 69. his verbis: *Mibi nummus est elegans, & rarus argenteus concavus, thaleri uncialis magnitudine, in quo Episcopus cum insula & omni ornatu sacro exhibetur in solio eleganti sedens, dextra lituum, sinistra librum magnum. Evangelium sc. aut Plenarium tollens*: Inscriptio est, ARNOLDUS ARHENSIS ꝫ ARUSIENSIS, *ut sic restituatur Hicce Prasul suo inter Arhusienses Episcopos loco.* Hæc ille: Quo tempore vixit hic Episcopus, vel tempore Regis CANUTI, vel Regis NICOLAI conijcere haud possum, à Hvitfeldio autem omissus est, ut & secundo Episcopus CANUTUS, tempore Regis Johannis, de quo antea, pag. sc. 90. TERTIO Hvitfeldius in Chronico Episcopali pag. 102. sub uno numero sc. XXIII. ponit vel memorat duos Episcopos EYLERUM STYGGEUM & NICOLAUM CLAUDII F. qui tamen duo distincti sunt Episcopi, additis igitur his tribus Episcopis in numero conveniunt prænominati Authores. Quod ad me attinet, Hvitfeldianam secutus sum Episcoporum recensionem.

Sic Episcopus annis circiter 350, postquam à S. CANUTO primum consiliis regni publicis adhiberi cœperant, Christianus in his regni Comitibus ex Senatu removit, sed redditus eorum & prædia omnia in regium redegit fiscum: Collegiis tamen **Canonicorum** conservatis, hæc conditione, ut Rex beneficia & **Canonicatus**, suo arbitrato, **Ministris** aulicis & aliis bene-
meri-

meritis conferret, & Canonici in suis Templis doctrinam Evangelii, conciones & cæremonias, verbo DEI congruentes, abjectis omnibus idolis & superstitionibus Pontificiis, servarent.

Ordinem tamen, quem ipse Spiritus S. observatum voluit, & sine quo consistere haud potest Ecclesia, abolitum noluit Rex piissimus, & verus Daniæ Josias. Quemadmodum enim inter membra corporis humani, propter necessarium magis influxum, & conservationem totius, alia magis, alia minus necessaria, nobiliora alia, alia ignobiliora dicuntur, quæ similitudo est Apostoli 1. Cor. 12. 14. seqq. ita etiam inter Ministros Ecclesiæ pro ratione objecti, circa quod quisque versatur, & prout magis ratione officii sui influit ad conservationem totius corporis mystici, majorem meretur honorem, & reliquis potior habetur. In locum igitur septem Episcoporum regni Daniæ *Superintendentes* semper, qui Episcoporum officium deinceps obirent, & totius ordinationis Ecclesiasticæ Custodes & executores essent, ordinati sunt.

Nunquam è memoria Daniæ eradetur illustris religiosæ 26. Augusti (non quod nonnullorum sphalma *μνημονικόν* est, 2. Septembris) diei solennitas, quâ sacram luminum plejada cæli Boreali Sionæo, longam ab ignibus fatuis & sideribus erraticis ecclipsin passô, magnus inseruit Phosphorus JOHANNES BUGENHAGIUS POMERANUS, uti loquitur Nobilissimus, summè Venerandus, & in Antiquitate Ecclesiastica profundè versatus Episcopus Viburgensis Mag. SEVERINUS LINTRUPIUS in Epistola ad Mag. CHRISTOPH. FRID. LÆMMELIUM de meritis B. D. BUGENHAGII in Ecclesiam Danicam. Nimirum B. BUGENHAGIUS, cujus nomen ex Ecclesiæ nostræ Diptychis nunquam deleri debet, à Lutherò, rogante Rege Clementissimò, missus, & in Daniam accersitus erat ad restaurandam Universitatem Hafniensem, item Ecclesias scholasque per univèrsam regnum juxta normam Confessionis Augustanæ tam in

doctrina, quàm in ritibus reformandis, & ad condendam ordinationem Christianam, quænam sc. instituta & ritus in Ecclesiis Scholis atqve Capituli totius regni observari posthac deberent, quæ de re Epistolam ipsius BUGENHAGII, ad Wittenbergenses datam, & à me, dum Cantabrigiæ in Anglia fui, exscriptam, nec typis, quantum mihi constat, mandatam, communicabo.

Gratiam DEI & pacem per Christum. Jam dudum, Domini mei in Christo Venerandi & amandi, quæsiui occasionem vobis scribendi. Nunc, quia non aliter licet, quando mari clausi sumus per hyemem, quæ ferè tota absuit Rex in sua Germania, id est Holsatia, mita hæc literas Wittenbergam, DEUS novit, quando ad vos perventura sint. Veni huc salvus per mare per terras, cum Uxore & liberis tertio die post Visitationis Mariae, hoc est, initio Canicularium, quando Adolescentes quietem optant & refrigeria. Hic ego miles, licet canus, nondum tamen veteranus aut emeritus, statim objiciebar laboribus & molestiis Ordinationum: quæ tamen ordinatio totius regni Daniae, ut omnes leges facilius fiant, quàm serventur, per Christum parata est paulò post feliciter, à Serenissimo Rege, Nobilibus & toto regna suscepta & confirmata. Post ordinati sunt septem Superintendentes Diocesium publicis exhortationibus ex verbo DEI & Christianis caremoniis. Hi abeuntes cum Præfectis regis ad designata loca, jam fere perfecerunt visitationem Ecclesiarum & Scholarum Principalium, igitur per totum regnum Daniae regnat Christus in omnibus Ecclesiis, etiam Pagorum, per sincerum suum Evangelium: Missæ Papisticae nusquam sunt, nec in Monasteriis quidem, ajunt etiam in Collegiis τῶν ἁγῶν καὶ οὐκ ἁγῶν. Nam & hi acceperunt ordinationem, secundum quam nihil publicè legant, vel canant, nisi ex Scriptura sacra, & ut festò die ad cænam Domini conveniant, secundum Christi institutionem, foveantq; Theologum, qui Scripturas ipsas sincerè interpretatur. Mendicantes autem Monachi, qui beneficia à Rege promissa, accipere noluerunt, sed potius pergere sus
fedi

seditionibus, ejeti sunt toto regno, ut sediciosi: pauci manserunt i. e. vix unus & alter ex uno Monasterio, qui hic nutriuntur otiosi, sed sine Cappa, donec quidem forte possint Ecclesie servire. In Schola Universali, quam hic Hafnia Rex erexit, sunt omnium ferè artium Professores, non contemnendi, quod ad hæc sacra initia attinet, donati non continentendo salario, & ad ætatem futuram majorem speramus Auditorum numerum, sed ferè pauperes hic veniunt, divites indignos se habent. Spes est fore, ut huic regno valdè consultum sit per hanc Scholam maxime ut in Evangelio sincero contineantur 4000. Parochie, quas dicunt esse in solo Danie regno, nisi nos fallant ista numeratione. Nam Roschildia quatuordecim Parochie dicebantur esse, mirabar, quòd una & talis civitas tot haberet Parochias, re autem perspecta, tres tantum ibi ordinavimus.

Hæc scilicet placent Diabolo & ejus Anti-Christo: Orate ergo cum vestris Ecclesiis, ut, consultato sub pedibus nostris Sathana, pergat Christus, quemadmodum cepit, cum Spiritu oris sui occidere, quem aboliturus est paulo post illustrationem adventus sui, & curate diligenter negotium Christi, quod suscepistis apud Helveticos, ne gaudeant ultra Papiæ sectas esse in vobis, sed ipsi potius Helvetii agnoscant nos esse Fratres ipsorum, qui nihil docemus de Sacramento, quòd sit contra verbum & gloriam Christi. Quid enim attinet posthac disputare contra Christi de Sacramento institutionem humanis & vulgaribus cogitationibus, quo loco Christus sedeat, postquam ipse propter nos dejectus, accepit nomen & Angelis & hominibus incomprehensum, DEUS & Homo inseparabilis in æternum. Nam cogitationibus illis, quæ certè non sunt sapientes, paulò ante dabatur occasio impiis hominibus, ut alii docerent, Christum tantum esse Prophetam, alii nullum unquam Eruditorum scripsisse de Trinitate, id quòd valdè jucundum fuit spectaculum nostris Epicureis, nihil credentibus. De vestra, Domini mei & Fratres, & pietate & studio nihil dubito, sed obsecro Patrem cœlestem per Christum, ut, quòd vultis, perficere possitis ad gloriam DEI & concordiam Ecclesiarum.

Hac vobis cum gaudio seribo, ut nostrum gaudium sit commune vobis & omnibus Ecclesijs vestris, & ut oretis pro nobis, nos oremus pro vobis. Salutate, obsecro, reverenter more meo Adjutores Evangelii in Ecclesijs vestris, maxime illos Dominos & Fratres meos, qui fuerunt vobiscum apud nos, quorum nomina scripta habeo domi, hic autem meminisse non possum, Christus sit cum omnibus vobis in eternum. Ex Copenbagen, Metropoli Danorum, quam Hafniam vocant, Feria secunda post Purificationem.

1538.

Johannes Bugenhagenius Pomeranus,
vester.

Receptæ à Mercatore
Francofordiensi 5. Septembr.

Celeberrimus ille Theologus BUGENHAGITUS, cujus vitam meritaque in Ecclesiam atque literas ad PETRI VINCENTII autographon rarissimum, unâ cum Cl. aliquot Autorum judicii & relatione posteritati reliquit Mag. CHRISTOPHORUS FRIDERICUS LÆMMELIUS, Hafniæ 1706. 4to, non modò An. 1537. die duodecimo Augusti ipso natali Regis trigesimo quarto, CHRISTIANUM III., Regem Daniæ, unaque Dominam DOROTHEAM coronavit, verum & die deinceps decimo quarto, qui erat vicesimus sextus Augusti Hafniæ in Templo D. Virginis præsentibus Rege Regina atque Senatu, septem primos regni hujus Superintendentes Evangelicos, in locum Episcoporum constitutos, consecrando inaugurabat, sc. D. PETRUM PALLADIUM Ripensem, genuinum Lutheri Auditorem, sumptuque Regio supremis Theologiæ honoribus Wittebergæ à Luthero ornatum, loco JACOBI RÖNNOVII, Roschildensem vel Selandicum: FRANCISCUM VORMÖRDUM, natione Bata- vum, è Carmelita à pluribus annis Lectorem Malmogiensem, loco Mag. TORBERNI BILDE, Lundensem in Scania: Mag. GEORGIUM JOHANNIS SADOLINUM, TAUSSANI in Evangelii præconio Sveregyon, loco CANUTI GYLDENSTIERNII, Othinien- sem

fem. Mag. MATTHIAM SCHADIUM alius LANGIUM Randerufen-
 sium Doctorem, loco OWENI BILDE, Aarhusiensem: Mag. JA-
 COBUM SCHIÖNINGIUM, loco GEORGII FRISII, Viburgensem:
 PETRUM, non ut aliqui, JOHANNEM, THOMÆ, Lutheri aliquan-
 do Convictorem, & post reditum Tormianæ Sallingorum Ec-
 clesiæ Pastorem, loco STYGGII KRUMPEN, Aalburgensem: JO-
 HANNEM denique VANDALUM Glossariensem vel Güstro-
 viensem, Lectorem Theologiæ Hatherslebiensem πολύλατον,
 florentissimæ apud nos familiæ WANDALINIANÆ, optimo-
 rum Præfulum ac Theologorum feracissimæ, Conditorem, lo-
 co OLAI MUNKII, Ripensem.

XXVII, sed post Reformationem I.

Ergo erat

M. MATTHIAS SCHADIUS vel LANGIUS

Ubi natus fuit, ignotum est. Primò verbi divini Minister
 Randrusii erat, postea Episcopus primus Lutheranus inau-
 guratus cum sex aliis, de quibus antea. De rebus gestis ipsi-
 us nihil apud Historicos occurrit; publicis enim regni nego-
 tiis Lutherani Episcopi, uti antea Pontificii, haud impliciti e-
 rant. Ordinationem Ecclesiasticam cum D. BUGENHAGIO &
 aliis Theologis confecit & conscripsit, postea Othiniæ revisam,
 & à Rege & Senatu in Comitibus Othiniensibus die 14 Junii An.
 1539. approbatam, atque Hafniæ impressam, notante Cl. Mag.
 RHUMANNO in M. S. de Episcopis Aarhusiensibus Tit. 9. n. 1.
 Tribus etiam Synodis, mandato Regio institutis, ad reforman-
 das varias in Ecclesia Danica Cæremonias pro majore Religio-
 nis concordia, interfuit. PRIMò Hafniæ Anno Domini 1640.
 d. X. Aug., ubi Episcopus noster cum cæteris Episcopis Ca-
 nones XXVII. constituerunt. SECUNDò Antwerschoviæ, d.
 24. Octobr. 1546, ubi XXXIX. Synodi promulgata sunt decre-

ta. TERTIO Hafniæ 1555. d. 12. Maji. in qva Synodo nonnulla explicantur & illustrantur in Ordinatione Ecclesiastica, quæ antea Othinæ confecta, & à Rege & Senatu approbata erat, constante XXXI. Articulis. Omnium trium Synodorum honorificè mentionem facit in eruditissima & politissima sua disquisitione *de exhortatione ante Communionem Ecclesie Regni Daniæ injuncta*, Hafn. d. 10. Maii. 1710. Nobilissimus & summè venerandus Dn. JOHANNES BARTHOLINUS, supremus noster Theologus, cujus in me ante multos annos beneficia, patrocinium, familiaritatem & sinceritatem in recenti adhuc habeo memoria. Episcopatu functus est per 20. annos, mortuus d. 16. April. 1557, & sepultus in Templo Cathedrali Aarhusiensi ante Chorum cum uxore sua, nomine CATHARINA: sequentes versus inveniuntur in lapidibus sepulchralibus:

Et tumulto tegitur MATTHIAS LANGIUS isto,

Qui populum ut Pastor rexit, & ante scholas.

Doctrina instructus sana verboque vocatus,

Hac SUPERINTENDENS primus in urbe fuit:

Hunc lapidem sepulchralem, ne deleatur memoria primi Lutherani Aarhusiensis Episcopi, in sacellum D. Mariæ interri curavit B. Episcopus Dr. JOHANNES BRAËM

Ecce sub hoc dormit saxo CATHARINA sepulta,

MATTHIÆ LANGI, quæ pia nupta fuit.

Et velut in vita, si nunc quoque servat amorem,

Ac prope dilecti Conjugis ossa jacet.

XXVIII, sed post Reformationem II.

Mag. LAURENTIUS BARTHOLOMEI F.

Urbs nativitatis etiam ignota est. Rector Scholæ & Minister verbi divini erat, sed an Aarhusiensis vix dicere possum.

Delendum est, nihil nobis, præter nomen, de primis Lutheranis

nis

nis Arhusiensibus Episcopis relictum esse: patriam ejus Cimbriam, & quidem Diocesin Ripensem fuisse scribit HVITFELDUS necnon in Chronico Episcop. p. 102., sed locum haud nominat. An. 1557. Aarhusiensis Episcopus creatus est à D. PETRO PALLADIO, vel ejus Co-Episcopo & Conjutore D. JOHANNE ALBERTO. Alii volunt eum ordinatum fuisse Aarhusii d. 15. Jul. ab Episcopo Viburgensi Mag. KILIANO JUEL, ut habet antiquum M. S. Viburgense M. OSTENFELDII. Episcopus annorum 23. vitam cum morte commutavit d. 19. Januar. 1580, sepultus in Templo S. Clementis, cum inscriptione lapidis sepulchralis:

Reverendus in Christo Vir, Mag. Laurentius Bartholomei, secundus Aarhusiensis Superintendens, postquam Scholis & Ecclesiis annos 44. inserviisset fideliter, anno 1580. d. 19. Januarii exspiravit.

Scripta.

1) Sermo funebris in nobilissimum OLIGERUM ROSENKRANTZIUM, regni Daniæ Mareschallum, Hafniæ 1576., 4to Danicè. 2) Sermo funebris in nobilissimam Dominam PERNILLAM OXE, Hafniæ 1584., 8vo, Danicè,

XXIX., sed post Reformationem III.

PETRUS WINSTRUPIUS.

Natus est Hafniæ d. 18. Martii, an. 1549. honestis ac optimis Parentibus. Patre quidem M. JOHANNE WINSTRUPIO, quinto Lutherano Pastore Ecclesiæ S. Nicolai Hafniensis: Matre verò Fœmina honestissima ac optima ANNA NICOLAI HOFVET, Civis & Mercatoris Hafniensis Filia. Hisce ortus Parentibus, ab anno ætatis septimo, in Schola Patria artibus liberalibus ac moribus ingenuis animum per quadriennium excoluit: donec in Scholam Staglosiensem fideliori

lioris Inspectoris gratia ablegaretur. Cui cum diligentiam
 ac studium suum itidem per quadriennium ita declarasset,
 ut ad altiora non sine eximia spe & expectatione admitti
 posset, Roschildiam melioris profectus gratiâ se contulit.
 Quo in loco reliquis modestia, pietate, & inprimis diligen-
 tia per quatuor integros ita prælucebat annos, ut à Præ-
 ceptoribus dignissimus judicaretur, qui nomen daret altio-
 ribus & severioribus disciplinis. Quorum judiciis haud in-
 vitus stetit; Anno enim 1568, qui ætatis erat decimus no-
 mus completus, mentem inferioribus artibus propè sub-
 ctam & præparatam Clarissimis Academiæ Hafniensis Pro-
 fessoribus, Philosophicis Præceptis exornandam & polien-
 dam, tradidit, atque in album civium Academicorum re-
 latus est, Rectore Doct. JOHANNE ALBERTIO, Episcopo Ro-
 schildensi. Quantos verò hic fecerit in studiis progressus,
 quantaque cum diligentia spei amicorum de se conceptæ
 respondere studuerit, ex eo colligere licet, quod vix bien-
 nio elapso ingenium Adolescentis admirati Professores pri-
 ma Artium & Philosophiæ Laurea, quam ultra sibi obtu-
 lerunt, magna cum laude, per Clarissimum Virum Mag.
 ANDREAM PETREIUM, Köagiensem, Facultatis Philosophi-
 cæ Decanum, die 22. Decembr. anno 1570. eum conde-
 coraverint. Verum Virtus, latere nescia, etiam in hoc A-
 dolescente pomæriis Academicis contineri haud potuit, sed
 fama ad Aulicos quoque propagata, eò usque pervenit,
 ut Nobilissimum Virum BÏÖRNONEM ANDRÆ, regni hu-
 jus Senatorem amplissimum ac arcis Hafniensis Præsidem
 æqvissimum, moverit, ut hunc solum ex reliquis omnibus
 eligendum duxerit, cui filiorum instituendorum cura com-
 mitteretur. Per biennium igitur ejus fide & industria in
 liberis educandis explorata: eidem Ephoro tutò eos exte-
 rorum Regionibus committi posse existimabat. Quocirca
 Lipsiam

Lipsiam cum iisdem anno Christi 1572. primum ablegatur, dinde Wittebergam. Quibus in locis quanta industria munus concreditum expediverit, eventus docuit. Annis enim quatuor elapsis, in patriam vocatus, solenni Magisterii titulo ante abitum condecoratur. Postmodum verò an. 1576. Nobiliss. BIORNONE ANDREÆ, Aarhusiensi Præfecto, procurante, sacrarum literarum interpretatio ac publica Professio in Capitulo Aarhusiensi ipsi demandatur. Quod munus tanta dexteritate & animi alacritate obire cœpit, ut Cl. Vir ESBERNUS PETERIUS, Pastor & Canonicus Aarhusiensis dignissimus, Filiam suam, Virginem honestissimam, MARINAM matrimonii fœdere an. 1577. die 16. Octobr. ei jungere haud dubitaverit: Quæ sex Filiarum pulcherrimarum, divina benedictione, eum parentem optatissima reddidit. Quarum HELENA M. NICOLAO CLAUDIO, Superintendenti Aslœnsi: ANNA, M. Johanni Stephanio, Professori hujus Academiæ & post Præsidi Sorensi nupsit. Cæterum Viri industriam, pietatem ac in docendo Verbo Divino amorem, Senatus ac Cives primarii inclytæ hujus urbis rescilcentes, in Pastorem Ecclesiæ S. Hospitam unanimi consensu eum electum evocarunt. Ubi concredito sibi gregi ita præluxit, ut M. LAURENTIO BARTHOLINO, Diœceseos Aarhusiensis Episcopo, senio jam prope confecto *Συνεργός* adjungeretur primum, & postea ipsi defuncto in officio surrogaretur. Insatiabile sui desiderium ibidem bonis omnibus post se reliquit an. 1591., cum ab Illustrissimis IV. Viris, regni Gubernatoribus, Hafniam revocaretur, & Episcopus Diœceseos Roschildensis ac Professor S. S. Theologiæ in Academia Hafniensi, loco Clarissimi Viri D. PAULI MATTHIÆ, piè defuncti, constitueretur. Eodem verò anno, quo ipsi Selandicarum Ecclesiarum inspectio, ac sacrarum literarum commendata est Professio, à Cl. Viro Dn. JOHANNE OLAO SLANGENDORPHIO titulo ac honoribus in S. S. Theologia supremis, maximo cum

applausu, non sine insigni Ecclesiæ in hisce oris commodo & utilitate die 9 Septembr. insignitus est. Porro, ut reliquis omnibus, ita hisce ipse mandatis, quæ non sine eximia virtute & eruditione obiri poterant, muneribus tantâ dexteritate, tantaq; cum laudeungebatur, ut forma & existimatione ex antecessoribus nemo ei præferendus. Sacratissimæ namque Regiæ Majestatis CHRISTIANI IV. capiti amplissimi hujus regni Diadema an. 1596. maxima cum solennitate imposuit. An. 1598. in solemi inauguratione Illustriss. Reginæ ANNÆ CATHARINÆ, Ordinatoris partes sustinuit, & cum laude administravit. An. 1603. Sereniss. Reg. Majest. recens natum Filiolum, Illustriss. Principem & Regem designatum CHRISTIANUM sacro Baptismatis fonte conspersum, numero fidelium adjunxit, & è lavacro suis manibus levavit. An. 1607. 22. Octobr. Theologiæ Doctorem creavit M. CUNRADUM ASLACUM, Theologiæ Professore. Rectoratum Academiæ an. 1599. & 1608. gessit. An. 1598. die 6. Septembr. lectissimam tbori sociam MARINAM ESBERNI filiam ætatis suæ 44. Conjugii verò 21. ferè completo anno amisit. Quem moerorem ac luctum Deus Opt. Max. diturnum esse haud passus, anno sequenti, die 5. Augusti viduum torum, Virgine pudicissima ANNA, præstantissimi Viri ELIÆ EISENBERGII, Secretarii Regis, & Capituli Roschildensis Præpositi Filia, supplere cum tœnore voluit. Ex ea enim dulcissimæ propaginis liberos vidit VII. Ex filiis PETRUS postea Professor in hac Academia fuit, & deinde Concionator Regius, & demum Lundensis Episcopus: ELIAS è peregrinatione in patriam reversus, Hafniæ obiit. Filiarum MARINA CLAUDIO PLUMIO, J. U. Doctori & Professore: THALIA JOHANNI JOH. RESENIO, Theologiæ Doctori & Professore: ANNA M. OLAO VINDIO, Concionatori Regio: MEDEA NICOLAO PETRÆO, Theologiæ Doctori & Professore, nupserunt. Anno 1608. Hemiplecticis quibusdam ita infestari cœpit *πυδμιασι*

ut

ut lingvæ ac sermonis facultas impedita penitus redderetur, non sine insigni virium ac roboris detrimento. Quos tamen corporis langvores, tanto animi robore ac constantia tulit, ut officii sui, qvamis gravissimi, munera tanta felicitate, industria ac vigilantia, qvemadmodum licuit, ita obiret, ut vix qvicquam tanti morbi difficultatem animo impedimenti attulisse jurares. Deniqve cum jam morbi violentia animi alacritatem paululum sopiri in negotiis externis persentisceret, ei alia ratione obviam eundum, flamma pietatis ac munificentia, assidue adhuc in pectore gliscens dictabat. Liberali igitur ac larga manu an. 1613. sibi adhuc viventi erexit Mausolæum, qvod nulla ætas inseqvens, nulla temporis injuria abolere aut destruere unqvam potis est. Mille namqve probioris ac integrioris monetæ thalerorum Imperialium Academia legavit summam, ex qua Studioso, paupertatis onere depresso, honestè tamen nato, ac ita in literis enutrito ac educato, ut dignus censeatur, qvi Laurea Magisterii Philosophici insigniatur, qvique præter mores hoæstissimos, ad docendum in Ecclesia apud nos donis necessariis sit instructus, annuatim thaleri 60. sunt persolvendi. Qvi tamen VINSTRUPIANUS ALUMNUS non tantum ad studium Theologicum, & puræ Religionis juxta Confessionem Augustanam, & doctrinam Lutheri & Philippi se sciat obligatum, sed etiam eandem in patria, beneficii haud immemorem, fideliter se propagaturum polliceatur. Obiit 1624. die 24. Junii, postqvam ipse ætatis 66. attigisset annum, ac in priori conjugio per annos 21., in posteriori 15. amicè & castè vitam traduxisset. Sepultus est in summo choro Templi D. Virginis Hafniensis. Monumentum habet ad Australe Chori latus, in columna fixum, ex alabastro cum statuâ & hac inscriptione:

In Nomine D. J.
D. PETRO JANI WINSTRUP.
 Hafn. olim M. Lect. S. S.
 Th. Aarhus. An. II. post Pastori
 ad S. Hospital. Hafn. Ann. IX.
 hinc Episcopo, tum illic
 vicissim. Ann. IV. tum heic
 rursus, sicut tunc simul
 Doct. Theolog. in Reg. Acad. & Canon.
 Roschild. Anno XXIII.
 P. Anna Eisenberg. C. L.
 qui natus A. clō 15 XLIX.
 XIIIX. Martii, exspiravit
 in D. XXIV. Jun. Anno
 clō 15 C XIV.

Alterum adhuc habet Monumentum ex lapide cum Insigni-
 bus extra chorum, teste RESENIO in Inscriptionibus Hafnuesi-
 bus pag. 50. cum sequenti Inscriptione:

Monumentum

Dni. Doctor. PETRI JOANN. WINSTRUPII,
 Superintendentis Selandiæ,
 qui obiit Anno MDCIV.

Nec non

ANNÆ ELIÆ EISENBERGII F.
 quæ placidè obdormivit post
 In Domino
 Anno Jes. Christ. MDCXLVI. XXVII. Maii.
 Ætatis suæ LXXI.

Scripta

Scripta B. Winstrupii

1. Conciones latinæ solennium supplicationum, indictarum Hafniæ Anno 1595. in Pf. 51. aliæ 1596. 97. 98. 99. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. ad Ef. 58. 1605. ad 1610. ex oratione Prophetæ Danielis 1611. ex Pf. 78. in 8vo.
2. Synodalia an. 1610. & antiqua admonitio *πομπ. νεκρ.*; Hafn. 1610. 8vo.
3. Paraphrasis Passionis Christi, carmine Græco Heroico, Wittemb. 1576. 4to, à Juvene publicata,
4. Sermo funebris in memoriam Nicolai Kaasii, Cancellarii, Syrach. 44. Hafniæ 1594. 8vo Dan.
5. Sermō funebris in memoriam Hackii Ulstand Oligeri Fil. Hafn. 1595. 8vo. Dan.
6. Liber de vita æterna & morte Hafn. 1587-8. Dan.

Elogia & Judicia de B. Winstrupio.

Domino

PETRO JOHANNIS WINSTRUPIO,

S. S. Theologiæ Doctōri & Professore in Academia Hafniensi,
totiusqve Selandiæ Superattendenti dignissimo.

PETRUS JOHANNIS VINSTRUPIUS:

TU VERNAS UT PINUS PURI SIONIS.

Pinus ut in densis surgit pulcherrima sylvis,

Pinus ut arboreas tollit in alta comas:

Pinus ut est lignum, ratibus qvōd commodat usum,

Pinus ut æterna floriditate viret:

Sic veræ Doctōr pietatis, Episcōpe Christi,

Gloria Pieridum, Relligionis apex;

Sic in Christi adum surgis pulcherrimus agris;

Sic niveum niveo tollis honore caput;

Sic Te sibi fert Ecclesia commoda multa;
 Sic vivas felix hic & in arce poli:
 Scilicet, ut puri tu vernas alta Sionis
Pinus, terrigenis utilis atqve DEO.

Eidem

PETRUS WINSTRUPIUS.
 INSTRUIS PURE PUTUS.

Instruis Herigenas *putus* purè arte salutis.
 O quam divinum nominis omen habes!

Ita HENRICUS ALBERTUS Anagrammatibus, num. 87. 88.
 apud Illustrissimum ROSTGAARDUM in Deliciis Poët. Dan.
 Tom. I. pag. 55. 56.

Toto illo tempore, quo integra frui licebat valetudine,
 in tanto tamqve arduo constitutus loco, magna prudentia ad
 clavum Ecclesiarum hujus regni sedit: magno studio pacem
 ac tranqyillitatem Ecclesiæ affectavit: magno fervore nova ac
 inusitata præcavit. Pietatis, lenitatis, sobrietatis, continentiaë,
 aliarumqve virtutum specimina palam & in oculis fuere om-
 nium. Ità VINDINGIUS ERASMUS in Academia sua Hafniensi,
 pag. 173.

XXXI, sed post Reformationem IV.
 Mag. ALBERTUS JOHANNIS.

Patrem habuit celeberrimum Selandiæ Episcopum Dr. Jo-
 HANNEM ALBERTIUM, qui Vir erat acutus ingenio, acer ju-
 dicio, exactus diligentia, magnus eruditione, comis conversa-
 tione, affabilis in convivio, cujus mentionem feci in Episcopo-
 rum Selandiæ Chronico; Matrem honestissimam & lectissi-
 mam Fœminam CATHARINAM nomine. Fratrem quidem
 habuit, nomine ANDREAM, albo Universitatis inscriptum an.
 1592., sed senem vagabundum & nullius frugis hominem; Ip-
 se

se autem Magister artium creatus, Rector primò Scholæ Helsingoranus, mox verbi divini Ecclesiæ S. Nicolai Hafniensis Minister & postea FRIDERICI II. & CHRISTIANI IV. Concionator Aulicus Regius constitutus est. Tandem post WINSTRUPIUM, An. 1591. ad Episcopatum Aarhusiensem evectus. Per annos quinque Episcopali functus officio ex hac vita migravit an. 1595. die 20. Februar. Corpus sepeliebatur in Templo Cathedrali Aarhusiensi. Epitaphium vel sepulchralem lapidem nullum reliquit, quantum mihi notum est.

Scripta.

1. Sermo funebris in memoriam Regis Friderici II. ex Apocalypseos Cap. 14. Hafn. 1588. 8. Danicè.
2. Conciones pœnitentiales ex mandato Senatus regni Daniæ, impressæ Hafn. 1591. 8vo. Danicè.

XXXI, sed post Reformationem V. Mag. JOHANNES ÆGIDIUS.

Filius erat Civis Ripensis, ut patet ex inscriptione lapidis sepulchralis, natus anno 1550. forsitan è Familia Laurentii Ægidii, Philosophiæ Magister, qvi Magni Philippi Melanchtonis Discipulus, primum Rector Scholæ Ripensis, postea Theologiæ Lector, & ultimò Pastor ad S. Catharinæ templum erat. Annos quinque Juventuti in Scholis præfuit, inde Pastor Aulicus, & postea nonus post Reformationem Ecclesiæ S. Nicolai Pastor primarius. Mortuus Mag. ALBERTO JOHANNIS ad Episcopatum Aarhusiensem An. 1595. evectus est, quo officio magna diligentia, sinceritate & animi candore per annos 31.ungebatur. Eo sedente CHRISTIANUS V. Princeps, Patris CHRISTIANI IV. successor 1608. eligitur, & Viburgi An. 1610. electio confirmatur, ideòque sequentem ad Præpositum Nomarchiæ Hattensis dedit Epistolam B. noster Episcopus.

Reve-

Reverendo & pio Seni Dn. CHRISTI ERASMO Ecclesiastæ
de Gylding, & Provinciæ Hatzherrit in divinis Præposito or-
dinario, Amico dilecto.

Benè rem per Christum gere.

Rev. Dne, Præposite, frater in Christo colende: Postquam Rex noster
clementissimus ante biennium penè, dilectum suum Filium, Illustrissi-
mum Principem Christianum, Regni hujus Ordinum fausta electione &
acclamatione Successorem Sibi in Imperio, DEO opt. Max. per quædam
Reges regnant, bene providente, renunciari Hafniæ curavit. Censuit
solemnem hanc & publicè tum peractam electionem in præcipuis Regni
hujus provinciis eorundem Ordinum publica suffragatione & calculo ra-
tificandum. Et cum mandet Majestas Regia Cimbria hujus Septentrio-
nalis dictis ordinibus, ut Viburgum se recipiant, solennitate huic affu-
turi, vult simul, & in mandatis dedit nobis Clericis & in Ecclesia hu-
jus Diocesis fungentibus officio, ut ex qualibet Nomarchia Præpositus
loci cum duobus Collegis, pleno jure simul à domi remanentibus agendi
& confirmandi in his Comitibus ad proximum diem II. May munitus
compareat. Ut autem Regis voluntas & mandatum in arduo hoc &
augusto negotio percipiatur luculentius, hisce meis Copiam ad Arche-
typum Diplomatis Regii formaliter exscriptam, Rege id ut fiat, singu-
lis Præpositis imperante, addo: Tui jam est, quod obsequentem decet
Subditum, officii, studiose curare, ut omni sublata dilatione & incuria,
Collegis tuis hanc Dni. & Regis nostri clementissimi voluntatem ex ad-
juncti exemplari palam facias. De concernentibus viaticum seu sum-
ptus in itinere faciendos ex mutua contributione ipsi consulite. DEI Fi-
lius, magnus ille Rex gloriæ, cujus bonitate & justitia stabilitur Tro-
nus Regis, fortunet propitius laudabile hoc magni ponderis boni publi-
ci propositum, ut omnia dirigantur in gloriam nominis sui, & commu-
nis nostræ Patriæ pacem & tranquillitatem. In eodem Rege nostro Chri-
sto vero & vivo DEO vive & vale æternum.

Aarhufi 18. Januar, 1610.

T. Johannes Ægidius,
Episcopus Aarhufiensis,

Ejus tempore, sc. an. 1611. 1612. cruentum inter Danos & Svecos exortum erat bellum, tandem mediatione Regis Angliæ Jacobi I. sopitum. Vitam cum morte commutavit A. C. 1626. d. 11. Decembr. ætatis 76. Sefultus est reverendus Episcopus in Templo Cathedrali Aarhufiensi in gremio Templi inter sellas Virorum & Fœminarum sine Epitaphio, sed cum sequenti lapidis sepulchralis inscriptione:

JOHANNES ÆGIDIUS.

Civis Ripensis Filius, juventuti in Scholis præfuit annos 5. Pastor fuit Ecclesiæ Christi, quæ est Hafniæ in arce, & ad D. Nicolai, annis 12. Superintendens Aarhufiensis annis 31. Tandem vitæ hujus miseriam satur, ac beatæ illius in cœlis percupidus, placidè migravit d. 11. Decembr. An. Chr. MDCXXVI. ætatis suæ 76.

MAGDALENA VALENTINI.

Civis & Notarii arcis Wittembergensis posthuma Filia, nata annos 18. nupsit Mag. Johanni Ægidio, cui postquam peperit in honesto Conjugio Liberos VII. & cum quo vixit pie annos 45, animam DEO, unde profecta erat, ubi unum erit in cunctis lumen & unus amor, placidè remisit die 11 Julii Anno Christi MDCXXX., ætatis suæ 63.

Rom. 8. Corpus mortuum est propter peccatum, Spiritus vita est propter justitiam.

Scripta.

1. Sermo funebris in memoriam Domini Petri Munch, Hafn. 1623. 8vo, Danicè.
2. Sermo funebris in memoriam Dni. Jacobi Biörnii, ibd. 1597. 8. Danicè.
3. Sermo funebris in memoriam Dnæ. Christinæ Lunge, ibidem 1609. 8. Dan.

4. Sermo funebris in memoriam Virginis Annæ Rosenkrantz. *ibid.* 1610. 4to. Dan.

5. Sermo funebris in memoriam Dominæ Christinæ Scheel, *ibid.* 1612. 4to. Dan.

6. Sermo funebris in memoriam Dnæ. Elifæ Broch, *ibid.* 1626, 4to. Dan.

7. Sermo funebris in memoriam Domini Georgii Rosenkrantz, Senatoris regni Daniæ Pf. 90. *ibidem* 1596. 4to. Dan.

8. Sermo funebris in memoriam Dni. Petri Stygge, Domini de Holbechgaard, Hafn. 1612. 4to. Dan.

9. Sermo funebris in memoriam Christiani Scheel, Sap. 7. & Virginis Christinæ Scheel, Hebr. 13. Filii & Filiæ Georgii Scheel, Domini de Softrup, Hafn. 1617. 4to. Dan.

10. Sermo funebris in memoriam Georgii Kaas, *ib.* 1619. 4to. Dan.

11. Sermo funebris in memoriam Christophori Viffert, Philip. 3. v. 5. 6. 7. Hafniæ 1625. 4to. Dan.

12. Institutio de hominis Christiani & Ecclesiæ Christianæ senectâ Pl. 81. Hafn. 1613. 8vo. Dan.

NB. Ab Episcopo nostro adjutus erat celeberrimus CLAUDIUS CHRISTOPHORUS LYSHANDER in contexenda Synopsi Historiarum Danicarum, ut patet ex indice Authorum, quorum Antiquitatibus & Authoritatè in hoc opere usus est.

Elogia & judicia.

Vir eximiæ pietatis & devotionis, Candoris & antiqvæ fidei vivum Exemplar vocatur à Mag. HENRICO Blichfeldio in M.S. de Episcopis Aarhufienbus.

XXXII., sed post Reformationem VI.

Dr. MARTINUS MATTHIÆ Filius.

Natus Hafniæ An. 1596. sed ex quibus Parentibus dicere non possum. In exteris Academiis sua diu excoluit studia in patriam

patriam redux, primum Rector Scholæ Soranæ, inde Pastor Aulæ *Friderichsburgenfis*, postea Regis CHRISTIANI IV. Concionator Aulicus constitutus est. Mortuo autem celeberrimo Episcopo JOHANNE ÆGIDIO, in ejus vicem successit, Episcopus Aarhufiensis creatus An. 1627. à Nobilissimo & summè Venerando Dr. JOHANNE PAULI RESENIO. Circa initium Ejus Episcopatus Chersonesum Cimbricam Cæsarei milites invasere: ingensqve non solum vicinæ Germanicæ gentis libertati, sed & patriæ nostræ ruina imminebat, quin & extremum Religioni Evangelicæ periculum, si eventum, quem optabant hostes, sortita essent horrenda consilia, & fabricatæ præsertim à Jesuitis machinationes, de quibus multa historiæ eorum temporum narrant. Mira sunt, quæ protracta in lucem & detecta ejus generis apparent in quadam epistola, quæ circumfertur, nomine Confessionarii Imperatoris FERDINANDI ad Jesuitam Hildesheimensem scripta, Pragæ d. 8. April. 1628. quæ in Danicam linguam versa est. Verum hæc omnia irrita reddidit, qui optatissimam nobis anno 1629. dedit pacem, DEUS Optimus maximus, quam ob rem non modò annuas Festô Michaëlis publicas DEO fundimus preces, verum & Rex Christianus IV. in mandatis dedit vigesimum octavum Septembr. diem ejusdem anni per Regnum utrumqve & Ducatus in memoriam pacis solenniter ab omnibus celebrari, qua de re Epistola B. nostri Episcopi testatur.

Rev. & doctissimis Viris, Dno. Nicolao Erasmi in Malling, Praposito provincia Ninghenis, & Dn. Bartholomæo Johannis in Gylding, Praposito Provincia Hatzberris.

Amicis & Fratribus in Christo conjunctissimis,
Salutem in Christo Jesu.

Rev. Dni. Prapositi, Fratres in Christo conjunctissimi. mandat Rex noster clementissimus vigesimum octavum hujus mensis diem per Regnum

utrumque & Ducatus solemniter ab omnibus celebrari, ad laudem nominis Divini, & gratitudinem, Deo nostro debitam, pro aurea illa pace, non nisi cœlitus nobis restituta, sed à quovis pio serius gemitibus diu desiderata. Vestrum igitur erit, Præpositi Venerandi, fratres vestrarum Provinciarum serio hortari, nè segnes sint aut tepidi in negotio tam sancto, & hominem totum requirente, Ipsi enim Duces erunt, & exemplum totius gregis, ne Auditores sacrum illud opus flocci faciant, aut diem istum solennem frigide celebrent, quin potius hi unà cum illis pro no spiritu & mente bilari devotam ac debitam gratitudinem Deo nostro pro virili offerant, additis & votis vera pietatis & Eleemosynæ, pro facultate uniuscujusque nullatenus intermittenda, ut imminenti mala, forsitan majora, paternè advertat, & Ecclesiam suam in his regnis gratiose conservet ad finem mundi; literarum Regiarum unà transmitti copiam, & concionum ipsi sacro negotio destinatarum exemplaria. Bene valete in Domino Jesu unà cum omnibus vestris, & festum instans devotè & ardentè celebrate, dignè DEO, dignè Evangelio, dignè vocatione vestra. *Subito dabam Aarhusi 6 Septembr. 1629.*

V. MARTINUS MATTHIÆ,
Superintendens Aarhusiensis.

Multis ante obitum implicitus erat tumultibus B. noster Episcopus, quorum mentionem facere non lubet; singulari morbo cum correptum fuisse dicunt. Mortuus an 1643. d. 17. Octobr. ætatis 47. sepeliebatur in Choro Templi Cathedralis Aarhusiensis sine Epitaphio vel lapide sepulchrali: Arca autem vel Cista sepulchralis sequentem Danicam latinè verſam habet inscriptionem.

In hac Cista requiescit
 Summè Venerabilis & plurimum Reverendus
 Dr. MARTINUS MATTHIÆ,

Natus Hafniæ, primùm Rector Scholæ Soranæ, postea Pastor Aulæ Friderichsburgensis, deinde Regis Christiani IV. Pastor Aulicus & Confessionarius, tandem Episcopus Dioceseos Aarhusiensis annos 16. qui propter magnam doctrinam & insignia dona non modò in Dania, verùm & in exteris Regionibus celeberrimus erat. Animam DEO reddidit d. 17. Octobr. 1643. postquam pie in hoc mundo vixerat per annos 47.

Scripta.

1. *Λύσις* Controversiarum ex Philosophia in negotio S. Cænæ, à nonnullis Philosophis & Theologis Calvinianis motorum, Wittembergæ 1618. 4to.

2. Conclusiones Theologicæ, ostendentes gloriam & Majestatem τῆ λογῆ̃ divinam, infinitam & increatam Christi secundum carnem, seu carni Christi verè & realiter communicatam esse, sub præsidio Dr. Nicolai Hunnii Wittemberg. 1619. 4to.

3. Sermo funebris in memoriam Henrici Lyke, Fratris Kaii Lyche, Hafniæ 1632. 4to Dan.

4. Sermo funebris in Dn. Georgium Urne, Hafniæ 1649. 4to. Dan.

5. Sermo funebris in alterum Henricum Lyche, Hafniæ 1650. 4to.

Elogia & Judicia.

Dr. Martinus Matthiæ, Vir eloquentissimus, Concionator admirandus, lingvarum orientalium peritissimus, Mag. BLICHFELD, in M. S. de Episcopis Aarhusiæ.

Admodum Reverendus Clarissimus & Excellentissimus Dr. Martinus Matthiæ, Episcopus Aarhusiensis vigilantissimus, de Regia Schola Sorana, Ecclesia Friderichsburgenfi & Aula Regia olim præclarè meritis. Ità SVANINGIUS JOH. in Prolegomenis Chronologiæ Dan. pag. 31.

XXXIII. sed post Reformationem VII. Dr. JACOBUS MATTHIÆ.

Natus est Aarhusii Cimbrorum an. 1602. die 17. Octobr. circiter 7. vespertinam, Patre Viro Clarissimo, MATTHIA JACOBÆO, Philosophiæ & Medicinæ Doctore, Archiatro CHRISTIANI IV. & Prælato Aarhusiensi, M. JACOBI MATTIÆ, Episcopi Fyonensis filio: Matre, scœmina optima, Ingerburga, M. JANI ÆGIDIJ, Episcopi Aarhusiensis filia. Ingenii in Infante argumenta eluxerunt, quod inter quartum ætatis annum septingenta rerum vocabula latina in ædibus paternis edidicerit. Inde in publicam urbis disciplinam traditus est Rector Scholæ Mag. JANO KROGIO. Sed cum Mater an. 1614 obiisset, & Pater Aulicis negotiis destinaretur, ne domestica curare posset, curæ M. CHRISTIERNI FOSSII, Canonici Aarhusiensis, Viri doctissimi, commissus est. In ejus domum receptus, in Schola publica sub Mag. CHRISTIANO JOHANNIS F. KROGII Successore, studiorum cursum continuavit, usque ad annum 1619. d. 12. Aug. quo à Patre Othiniam missus est, ut sub Rectore clari nominis Mag. SVENONE PETRÆO ad Academica studia perfereretur. Ita exacto illic anno cum semestri, an. 1621. d. 25. May. Civitatem Academicam impetravit, Decano Facult. Phil. Mag. VULFGANGO RHUMANNO, Rectore Dr. CUNRADO ASLACO, Professore Theologiæ: Et studiorum morumque Moderatorem accepit Dr. GASPARUM BROKMANNUM, Theologiæ Professore: à quo Hospitio acceptus, & singulariter

ab

ob ingenii & indolis præstantiam dilectus, in ejus ædibus vixit nullum in otio diem transigens, usqve ad an. 1623. d. 18. Jan. quo eum sibi domesticum adscivit magnus pietate, & eruditione & genere Heros OLIGERUS ROSENKRANZ de Rosenholm. An. 1624. d. 18. Aug. benigne à Rosenkrantio demissus, in Germaniam abiit, & Vitebergæ substitit, Virorum doctorum ibi usus summa familiaritate. Sed dum illic maximè fervent ejus studia, an. 1625. in Sept. in patriam revocatur. Brevis tamen ibi mora fuit, nam primo vere an. 1626. rediit in Germaniam, & paululum moratus Rostochii, Lugdunum Batavorum concessit, ubi ingenii elegantia & morum svavitate sibi maximos istius Academiæ Viros facile conciliavit, PONTANO nostro, qvi Hardevici habitabat, in primis familiaris. Anno 1629. d. 8. Aug. in Angliam trajecit: cumqve ille more suo nihil omisisset, quod augendæ eruditioni & prudentiæ ferviret, rediit Aarhusum an. 1630. d. 21. April. Æstate illa decreverat in Galliam ire, sed qvía clara jam erat apud principes in utraqve Republica viros eruditionis & facundiæ ejus fama, Professio Eloquentiæ & Humanitatis ei demandata est, quam tamen provinciam, nisi incitante Patre & aliis amicis, non suscepisset: tanto Galliæ videndæ desiderio, & familiaritatis cum in-clytis doctrina viris ineundæ cupiditate ferebatur. Disputavit pro Cathedra Professoria an. 1630. d. 2. Octobr. Et cum niveum calculum consentientibus omnium Professorum suffragiis, obtinisset, sacramentum Professorium dixit die 16. ejusdem mensis, & initium Lectionum publicarum in Curtium, quem frequentissimis Auditoribus interpretatus est ore disertissimo. An. 1631. renunciatus est Philosophiæ Magister à Decano M. VULFGANGO RHUMANNO. Paulo post jussu Cancellarii CHRISTIANI FRIIS de Kragerup, à D. CASPARO BROKMANNO cum eo actum est, de suscipiendo aliquo munere in Cancellaria Regia: cupere enim Regem virum apud se perpetuo

petuo habere in latina dictione, in qua certè omnium confessione excellebat, promptum, & cujus opera ad Exteros uti posset; sed modestam ejus excusationem benigna interpretatio exceptit. Notarius interea Academiae fuit magna cum laude, imprimis ab summam styli elegantiam, quæ, in Programmatis & Testimoniis ab eo scriptis, elucet, annos duos cum semestri. An. 1632. d. 26. Aug. uxorem duxit Virginem omni virtute ornatissimam, summi Viri D. CASPARI BARTHOLINI, Professoris Theologi, filiam, D. THOMÆ FINCKII ex filia ANNA neptem, vixitque cum ea in conjugio pio & concordi annos ferè 28, suscepitque ex ea interea filios quatuor, & tres filias: è quibus filius natu maximus MATTHIAS An. 1664. Regiis literis Academiae hujus Professor designatus est. Filiarum natu maxima INGERBURGA M. ERASMO VINDINGIO: minima SOSTRATA D. PETRO SCAVENIO, utriusque Professori Regio, nuptui data. An. 1634. Decanus Facultatis Phil. designatus, Magistros 19. creavit. An. 1638. d. 4. Julii Concionator Regis Aulicus constitutus est, postremus sacro munere inauguratus à D. JOHANNÉ PAULI RESENIO. In eo munere cum officium ex conscientia & prudenter faceret, summam Regis sui CHRISTIANI IV. gratiam expertus est, donis liberalissimis & Canonicibus sibi & liberis impetratis, literarum communicatione, & frequenti ad Regem admittance, testatam. An: 1640. d. 8. Decembr. Theologiae Doctor primo loco renunciatus est à D. CASPARO BROKMANNO. An. 1644. d. 2. Jul. designatus jam Episcopus Aarhusiensis, post præstitum juramentum, Regiae mensæ, ut sæpius antea, clementissimè à Concionatorio munere Aulico demissus est. In hoc Episcopali munere dum omnia summa fide, cura, prudentia ac comitate gerit, omnibus, ob vultus vocis & vitæ gravitatem reverendus, literas à Serenissimo Rege FRIDERICO III. accepit 1653. d. 30. April. quibus ad Selandiæ Episcopatum & Professionem in Academia

Hafniensi Theologicam loco defuncti Episcopi Dr. JOHANNIS RESENI, vocatur: quam ille vocationem modestissima valetudinis, quæ jam aliquot annos tenuissima fuerat, excusatione deprecatus est. AN. 1660. d. 25. Maii. ad morbum jam inveteratum, & temporum calamitatibus propter invasionem Svecicam & Polonicam auctum, accessit malignitas quædam, quæ vires ita prostravit, ut intra decimum diem finem illi vitæ fecerit. Particeps enim factus Dominici corporis & sanguinis, & totus in meditationibus Vitæ cœlestis defixus, obiit d. 3. Junii, cum vixisset annos ferè 58, Episcopatum administrasset annos 15, & interea 26 Præpositos constituisset, & 112 Pastores Ecclesiis ordinasset. Sepultus est in Templo Cathedrali Aarhusiæ, ex voto, in Sepulchro Avi materni M. JANI ÆGIDII, Aarhusiensis Episcopi. Monumentum illi positum ex lapide cum effigie & Insignibus Episcopi & Conjugis ejus in columna australi, choro proxima cum hac inscriptione:

D. S.

Memoriæ

JACOBI MATTHIÆ,

Aarhusiensis, Theologiæ Doctoris,

Olim

Eloquentiæ in Academia

Hafniensi Professoris,

Inde

Regis Christiani IV. Concionatoris

Aulici,

demum

Episcopi Aarhusiensis, & Canonici,

K

Viri

VIRI

Pietate, Doctrina, Fide, Prudentia & gravitate insignis,
Theologi, Oratoris & Philologi Excellentissimi

ANNA BARTHOLINA

CASPARI Filia Uxor

Cum

Superstitibus V. Liberis & II.

Generis mœsta, sed merito

F. C.

Natus fuit Anno J. Ch. c15 15 C II.

die XVII. Octobr.

Obiit An. J. Ch. c15 15 C LX.

die 3 Junii.

Scripta.

1. Oratio de Exilio pietatis, Lugd. Batav. 1627. 4to.
2. Oratio Jubilææ, Hafniæ 1630. 4to.
3. Disputatio de rectè tradendis disciplinis & artibus ibidem 1630. 4to
4. Disputatio de usu Philologiæ in omni studiorum genere ibidem 1637. 4to.
5. Sermo funebris in Obitum Nob. Eileri Ulfeld, Dn. de Urup, & Præfecturæ Bøulingensis Regii Præsidis, è dicto 1. Sam. 7. v. 11. 12. Hafniæ 1644. Danicè.
6. Sermo funebris in obitum Nobil. Oweni Juel, Dn. de Bruesgaard è dicto Pf. 86. v. 11. Aarhusii 1646. 4to. Danicè.
7. Sermo funebris in Obitum Nob. Nicolai Krag, Dn. de Trudsholm, Senatoris regni Daniæ, & Præfecturæ Hauerballegaardensis Regii Præsidis, è dicto Johannis cap. 3. v. 16. Aarhusii 1651. 4to. Dan.

8. Ser-

8. Sermo funebris in obitum Nob. Nicolai Friis, Dn. de Farichow, è dicto Mich. cap. 6. v. 8. Soræ 1654. 4to.

9. Duæ ejus Epistolæ ad Th. Bartholinum perelegantes de *ἀμελῖα* in cultura studii Philologici vitanda, ac de libro Joh. Miltoni Anti Salmasiano, An. 1647. & 1651. scriptæ in Epistol. Medicis Bartholini Cent. I. n. 99. pag. 413.--415. & Cent. II. n. 10. pag. 436. leguntur.

Adjiciam Epistolam, nunquam ante impressam, ad Præpositos Dioceseos Aarhusiensis datam, cum Serenissimus Rex FRIDERICUS III. tres supplicationum ferias sc: d. 28. 29. 30. Octobr. 1650. institueret, in qua non modò styli elegantiam, verùm in Clericos, sibi concreditos, auctoritatem & sinceram ostendit pietatem.

Viri Reverendi, Fratres & Amici in Jesu Christo plurimum dilecti.

Conversionem à peccatis ad DEUM nullus est sacrarum literarum liber, qui non urget. Singuli sunt veluti agri quidam divites, ubique ubere fecundi segete, nusquam non fertiles, nunquam non ad messem maturi. Fructum inde quocunque loco & tempore, qualem optaverit, nullo negotio & labore metet, quisquis in eam curam incumbit, ut sibi & aliorum saluti prospiciat, reperturus non tantùm plurima vitæ prætransigendæ documenta, verbis sententiisque expressa, verùm etiam non paucas adhortationes, quibus homines in peccata lapsi ad maturandam penitentiam seria & severa lege revocantur. Selegit ex illis, jussu Regis, loca quadam, sive textus sacros Selandiæ Episcopus, valituros ad excitandam vitæ emendationem, si quis adhuc imminentis pœnæ sensus super sit. Quocunque enim oculos circumferimus, quid nisi manifestæ iræ divini signa videmus. Habet paratæ DEUS supplicia ob enormia flagitia, quæ apud nos in processu sunt, Flagella meditatur non

paucæ quibus nos nocentes plurimis modis plectat & castiget. Monet, minatur, rogat, terret, urget, & quid non agit? ut nos à vitis, quibus assuevimus, ad saniolem mentem revocet. Frustra hæcenus frugem & fructum expectavit; Non triennium, sed aliquot annorum septimanae effluerunt, ex quo Mediator noster Christus Jesus intercessit, ne sterilem ficum irata manu DEUS excinderet, vix folium, nedum fructum in folio arbor habet. Quid restat quasi, nisi ut ferro rem tentet, & securim infructuosa radici admoveat. Nolo me diffundere ad ea vitia, in quibus regni hujus incola, velut in stagnantibus aquis promiscuè natant. Instant Litanie publica, sub finem mensis Octobr. instituende. Praoccupemus tempus, & festinemus, nam Pascha non manducatur, nisi festinanter. Relinquamus Ægyptum, Ollas, Cæpas, sordes, scelera, & sexcentas vanitates, quæ nos circumstant, ac in aliam vitam & legem transmigremus. Auscultemus clamanti Apostolo, 2. Cor. 6. Exite è medio eorum, & separamini, dicit Dominus, & impurum ne attigeritis, tunc ego excipiam vos. Saltem pœniteat nos improbitatis nostra, vitæque perperam acta tadeat tandem. Clepsydra posita est, fluit illa, & ad finem properat, quem ignoramus. Interitus Niniæ prope est. Laborandum vobis strenuè, nihil tacendum, dissimulandum nihil. Cavete aliquid admittere, quod non cum munere vestro & DEI honore consentit. Parate medicinam, agris mentibus profuturam. Dicite vobis ipsis, dicite Auditoribus, ut seriò respiscant, & ponant tandem suis secleribus modum, modò velint, ut DEUS indignationi suæ justæque iracundia ponat modum. Hortamini, ne post pœnitentiam denuò committant pœnitenda, & in antiquum vitiorum ebæus resolvantur. Movebitur tantò amplius benignissimus DEUS, nec Dubium est, quin, si, agnita culpa in confusione, faciem ejus quasi verimus, velit nos in gratiam admittere, & omne infortunium à cervicibus nostris amoliri. Valet, & quod ultra est, pro Christo & grege ejus vigilate.

Aarhussii, d. 27. Aug. 1660.

Jacobus Matthias, D.

Elogia & Judicia.

In Episcopali sui munere omnia summâ fide, curâ prudentia ac comitate gerebat, omnibus ob vultus, vocis & vitæ gravitatem reverendus. VINDINGIUS in Academia Hafn. pag. 323. Vir magnus & Patriæ Tullius. BARTHOLINUS Th. in præfat. ad Alberti Bartholini librum de scriptis Danorum.

Vir undiquaque maximus, & facundia & eruditione inter primos seculi Patriæqve numerandus. Id in observat. de Unicorn. pag. 125. 204.

Vir inter rara patriæ exempla. Id in Cent. I. Epp. Med. n. 98. p. 111. Theologus, Orator & Philologus excellentissimus, Blichfeld, l.c.

Ad Admodum Reverendum & Clarissimum

Dn. JACOBUM MATTHIÆ,

Episcopum Aarhusiensem, Virum eruditissimum & eloquentissimum.

Vir divine, Diis, quo nil vicinius Arctos

Hæc videt, ô famæ se superantis honor;

Da veniam, Laurus in te consumpsimus omnes,

Et tua jam virtus nomine pæne caret.

Si loqueris, delubra stupent, si carmina scribis,

Rustica jam Clio displicet ipsa sibi.

Nil superest svadæ; tua gloria possidet omnem;

Nil superest Musis; utraqve palma tua est.

Sistibi tu precium, nostra hæc infamia seculi est;

In famam laurus non habuisse tuam.

JOH. OLAVIUS,

Randrus. in Epigram. ad Poëtas, qui
in Dania 1650. eminebant, n. 3.

XXXIV. sed post Reformationem VIII.

Mag. JOHANNES ENVALDI BROCK-
MANNUS.

Natus est Coagii anno 1621. d. 16. April. loco honestissimo, Patre ENVALDO ERASMI, Urbis Consule, Matre MARGARITA ERASMI F. Educatus in paternis ædibus, primum domesticis Præceptoribus, deinde publicis in Schola Herlufsholmiana informandus traditur. Ex hac in Academiam Hafniensem missus, an. 1638. Civitatem consequutus est. Rectore Mag. JACOBO FINKIO, Decano Philosoph. Facultat. M. THOMA BANGIO. Postquam hic quatuor annos apud Patruos D. CASPARUM & D. JOHANNEM BROKMANNOS transegisset, in Angliam concessit An. 1642. Julio mense. Ibi in Academia Cantabrigiensi mense Augusto Philosophiæ Magister renunciatus est. Post Scotiam quoque adiit, & inde reversus An. 1684. d. Jul. Uxorem in Anglia duxit, Nobili loco natam ANNM LAURENTIANAM, è qua liberos 4 sustulit. Redux in Patriam, Ecclesiæ S. Nicolai Hafniensis Pastor constitutus est an. 1649. Illud munus resignavit an. 1660. quod ob valetudinem tam frequentissimis concionibus habendis se imparem sentiret, ac Regiis literis lectis in Consistorio d. 15. April. Theologiæ Professor designatus, juramentum præstitit d. 5. Maii. Sed cum d. 3. Jun. obiisset Dr. JACOBUS MATTHIÆ, Episcopus Aarhusiensis, ei Successor à Serenissimo Rege datus est, & antequam vel vacaret stipendium in Facultate Theologia, vel ipse ullam Professorii muneris obiret functionem, muneri Episcopali ab Archi-Episcopo Dr. JOHANNESVANINGIO inauguratus est. Eodem anno, postquam pax inter Daniam & Sveciam laus DEO in sempiternum, antea d. 27. Decembr. 1659. conclusa erat, non modo Cimbriam, verum & totam Daniam relinquebant Sveci, regnum

num autem magno ære alieno onustum erat, ideòque Rex FRIDERICUS III. omnium ordinum subditos totius regni Comitibus Hafniensibus, d. 8. Septembr. celebrandis, adesse iussit: eum in finem ad singulos Præpositos sequentem dedit Epistolam summè Venerandus noster Episcopus:

Vir Rev. Religiosissime, Præposite dignissime,
Frater in visceribus Jesu Christi conjunctissime.

Ipsa Episcopalis functionis, mihi ab Augustissimo Rege Friderico Tertio, demandata, ingressu auspicioque accepi literas Regias, quibus imperatur, ut à Religiosissimis hujus districtus mei Præpositis & Pastoribus nonnulli, iique numero perpauci, quò sumptuum compendium fiat, mature eligantur, qui omnium vicem in conventu, ad diem octavum Septembr. Hafnia indicto, obeant, audituri, quid judanda & tantum non oppressa Patria profuturum Serenissimus Rex conscriptis omnibus omnium ordinum statibus proponi curabit. Fraternaliter igitur rogaris, ut mandata Regis eò promtius obsequaris, quò id, quod imperatur, ex usu publico est: adeoque die vigesimo octavo vertentis mensis Aarhusi comparare velis, plena omnium Pastorum potestate agendi instructus; Cum inter turbatissimo hoc misella Patriæ statu magna, sed in pejus (proh dolor.) rerum conversio incesserit, quæ nulla adeo ex re magis fuit, quam ex intermissa disciplina Ecclesiastica, quæ, uti Lex civilis, inter arma silet: Omnino tuum est, qui æterni Numinis venerationem & intemeratum cultum suscepisti, ad constitutum diem vitiorum succrescentium causas indicare, ut qualicunque malo, ne latius vires diffundat, remedium aptari possit, conjunctis in commune conciliis decernamus, sic, ut districtus in hoc Regno nullus ex hinc sanctior, nec bonis exemplis ditior sit. Vale concrediti officii memor, & aternitatem cogita. Aarhusi die 19. Augusti An. 1660.

T. in Christo Jesu totus
Johannes Brochmand.

P. S. Serio & sollicitè moneo, ut Dni. Præpositi & Pastores Auditores hortentur, ut & publicè & privatim precibus DEUM sollicitent de fausto hujus omnium ordinum conventus successu, ut dirigatur & finiatur in DEI gloriam, aureæ pacis conservationem, & oppressorum consolationem.

Convenerunt igitur Dni. Præpositi d. 28. Aug. in Synodo Autumnali Aarhusiensi, quæ prima erat sub B. nostro Episcopo, & post finitam orationem sequentia tractabantur.

I. Literæ Regiæ recitatæ sunt de eligendis nonnullis è Clericis Aarhusiensibus, qui conventui Hafniensi interesse potuerunt: eligebantur igitur omnium nomine Mag. CASPARUS JOHANNIS, Pastor Aulicus Scanderburgensis & Præpositus Nomarchiæ Hielmslöfensis, ut & Dn. CHRISTIERNUS PETRI, Pastor Ecclesiarum BIRCH & YDINGE, Præpositus Nomarchiæ Wordensis.

II. Rogabat Episcopus Præpositos, ut singuli librum suæ præposituræ ad proximam Synodum exhibeant, ab Episcopo semper asservandum, in quo, quæ sequuntur accuratè singulorum Pastorum manu signentur: (1) Annotentur ordine Pastores, à tempore Reformationis, modò noti sint (2) Reditus Pastorales, & quidem in oppidis, annua, quæ a Civibus accipitur, merces, ut & ex ruribus civitatibus adjunctis: Sacerdotes verò Vicarii inferre debent, quantum seminare possunt, agros, prædiis adjectos, quot Decimantes habent reditus ex Templis, vel alibi, ut & an pensio detur è Paræcia. (3) Documenta, literæ & Privilegia, quæ vel Templum vel Paræciam spectant (4) Inventarium prædiorum Sacerdotalium. (5) Tempa si ad Regem pertineant, in cujus Præfectura & sub quo Præfecto jacent: si ad Nobiles & Ecclesiasticos, eorum nomina inferantur, ut & nomina Villarum fructuariarum, cum Epitaphiis Nobilium, quæ in Templis occurrunt (6) Reditus annui Templorum (7) Copia Literarum Vocationis (8) Quid Capella

pellanis, Scholasticæ juventutis Informatoribus, Ædituis, Diaconis ruralibus & Substitutis ad vitæ sustentationum datum est.

III. Rogabat Dn. Episcopus, ut Præpositi, ubi vacat officium sacrum, Pastore jam defuncto, & 7 Viris jam electis, qui alium totius cætus nomine Successorem nominent, de tribus sequentibus ob evitandas difficultates, Paræcos interrogarent (1) an 7. Viri omnium consensu electi sunt? (2) an totius cætus judicio habeantur in ista Ecclesia honoratissimi (3) an quisquam in isto cætualiquid sciat, ob quod unus è 7 Viris ab hoc vocandi officio arceri possit; si quædam igitur occurrat difficultas, Præpositi Episcopo indicent.

IV. Rogantur fraternè Dni. Præpositi, ne delicta ordinis sacri celent, memores juramenti & publicæ salutis.

V. Præpositi unanimiter rogabant, ut proxima Autumnalis Synodus, quæ annuatim celebrari debuit die Mercurii post Dionysii diem hac vice ob præsentem Præpositorum conventum suspendatur. Plura & quidem omnia B. nostri Episcopi religiosa & utilia possideo Synodalia, quæ hic inferre nimis prolixum foret.

Episcopus solum modò 4 annorum erat, 15 interea Pastores ordinavit, sc. Dn. PETRUM CANUTI ad Ecclesias Mygind, Krogsbech & Skiöring, Dn. OLAUM JANI JERLÖS ad Ecclesias Lösning & Korning, Dn. NICOLAUM CHRISTIERNI FRUIS ad Tvilumb & Schaarup, Dn. JOHANNEM CANUTI, Comministrum Ecclesiæ Pomagriensis, Dn. JANUM PETRI HADSTEEN ad Agri & Egens Dn. PETRUM NICOLAI BRANDT ad Ladding, Sabræ & Farup, Dn. PETRUM NICOLAI VIBURGUM ad Leuring & Hörup, Dn. ANDREAM JACOBI SANDBERG ad Ølsted, Dn. GEORGIUM JOHANNI HELSINGORANUM ad Selle, Shiörring & Laasbye, Dn. JACOBUM SEVERINI ad Linnæ & Dallerup, Dn. THOMAM CHRISTOPHORI HELSING ad Tved, Dn. CHRISTIA-

NUM TORUP ad Höberg & Elsborg, Dn. CHRISTIANUM JANI
Comministrum Grundför & Spörting, Dn. SIMEONEM ERAS-
MI RIMSÖE ad Rimsöe & Kastbjerg, Dn. NICOLAUM OLAI KAT-
TERUP ad Wiffing & Worladegaard.

Tandem è vivis excessit d. 3 Martii 1664, sepultus in Tem-
plo Cathedrali Aarhusiensi sine Epitaphio: Cippus autem se-
pulchralis sequentem habet Inscriptionem:

Exspecta Viator hæc rumina:
Hunc ô dolor! divinum speraveramus,
Optaveramus æternum
Sacrum Uraniæ Mystam, Individuum
Veritatis asseclam,
Perpetuam sui ordinis gloriam,
Virim incomparabilem
Etiam si comparetur cum Maximis

Dn. Mag. JOHANNEM ENVALDI BROKMANNUM
Sed eheu! Mortalem sensimus.

Ejus si vitæ disciplinam & mores quæris,
Sensit tam religiosè, quàm Religionis Antistes,
Vixit tam sanctè, quàm Sanctimoniam Sacerdotes,
Docuit tam suaviter, quàm nemo ante illum?
Si ingenium? Magnæ eruditionis habuit,
Quantæcunqve fortunæ capax.

Si honoris? majores, quàm cupit.
Si titulos? Pauciores quàm meruit.
Plura si curiosè velis.
Pluribus te non morabor.

Sapientia, Gravitate, Constantia
in recto, Abstinencia ab alieno,
Pietate in patriam, Fide
erga Regem

Non

Non admirandus, divinus fuit:
Abi ad tuam rem Viator, si morem & Svadæ & Sophiæ vetustæ
decora miraris, hic stupe.

D. O. M.

facrum & M.

JOHANNI BROCHMANNO

Coagi Selandorum nato, olim ad ædem D. Nicolai, quæ Hafniæ
est, Pastori primario: inde in Academia Hafniensi Theologiæ
Professori: demum districtus Aarhusiensis Episcopo & Cano-
nico, qui apud Britannos duxit Nobilissimam Virginem An-
nam Laurence de la Ford, filiam Generosi Johannis Laurentii
Eqviris & Baroneti. Obiit ætatis 44, Dni. MDCLXIV, die 4
Martii. Posteris omnes hortatur, ne quisquam hoc suum
cubile inquietet, & qui secus faxit, damnatus erit. Idemq̃
expectabit à Posteris, quod Majoribus fecerit.

Incomparabili Marito, desideratissimo Parenti Uxor & Liberi
IV. in acerbo officio diligenter unanimes posuerunt An. 1665.

Scripta.

1. Sermo funebris in Dn. Elizabetham Lunge, Hafn. 1661.
4to. Danicè.
2. Sermo funebris in Dn. Jutham Gyldenstiern, Hafn. 1651. 4. D.
3. Sermo funebris in Dn. Festerum Waltherum, Hatniæ
1652. 4to. Dan.
4. Sermo funebris in Dn. Henricum Romel, Hafn. 1654. 4. D.
5. Sermo funebris in Dn. Brigittam Friis, Uxorem Nobilif-
simi Dni. Alberti Scheels, Hafn. 1653. D.
6. Sermo funebris in Dn. Sophiam Lindenau, Hafn. 1653. 4. D.
7. Sermo funebris in Dn. Henr. Lindenau, Hafn. 1654. 4. D.
8. Sermo funebris in Dn. Georgium Friis, Hafn. 1656. 4. D.

9. Sermo funebris in Dn. Biörnönem Ulfeld de Raabelöf, Hafn. 1657. 4to. Dan.

10. Commentarius in Cap. IV. Sapientiaë, Hafn. 1656. 4. D.

Elogia de Brochmanno.

Vir fuit insigni facundia sacra commendabilis, Anglicæ lingvæ peritissimus, Mag. Blichfeld in M. S.

XXXV. sed post Reformationem IX.

D. ERICUS MAGNI GRAVIUS.

In vitalem prodiit auram Lundini Scanorum, an. 1624. d. 26 Septembr., illa stripe mundus, quam conspicuus morum & honorum splendor commendabat, Patre plurimum Venerando & præclarissimo Viro Mag. MAGNO GRAVIO, in Regio, quod ante foundationem Academiae CAROLINÆ ibidem floruit, Gymnasio S. S. Theologiae Lectore & Professore dignissimo, atque Capituli Canonico, Matre dotibus, quæ sexum suum ornant, cumulatissima ANNA, Mag. ERICI ANDREÆ, Regis gloriosæ memoriæ CHRISTIANI IV. Concionatoris Aulici lectissima filia. Concessum sibi à faustissima Olympi gratiâ pignus eâ, qua par erat, devotione exceperunt Parentes optimi, non tantum Iustri Regenerationis unda ocyus sacratum; sed & Christianæ fidei, artiumque nobiliorum elementis, cum ætas capacem redderet, maturè imbutum hunc suum cælo sistentes filiolum. Positis ita sub privata Præceptorum cura solidioris doctrinæ fundamentis, demum in publico, quo patria Urbs inclaruit, literario ludo cœpit provectoris studii consulere arbitros, primùm in quinta classe formatorem ingenii nactus Poëtam fati clari nominis JANUM KYSIUM, Borringiæ postmodum Præpositum venerandum, moxque anno 1636. Reverendissimi Scanorum Episcopi D. MATTHIÆ JOHANNIS faventissimo ju-

Judicio in supremam translatus, ubi Clarissimos juventæ Moderatores Mag. IVARUM VANDALINUM, & Mag. OLAUM BAGGERUM, Rectores, nec non Conrectores, M. LAURENTIUM ALLESIIUM, Mag. MATTHIAM THOMÆUM, & Mag. CLAUDIUM VALDKIRKIUM integro sexenii spatio docentes audivit, nullum unquam ægrius discessum passus, quàm quò à Gamalielis sui pedibus divelli cogebatur. Partitus interea hunc mentis ardorem cum insignioribus in pulvere Gymnastico studiis, atque præter venerabilem Patrem, à cujus facundo ore divini dogmatis & lingvæ sanctæ scientias hausit, etiam in Logicis & Metaphysicis Mag. MICHAELE MAURITIO, in Physicis vero, Ethicis & Arithmeticis Mag. FRANCISCO ROREBERGIO Præceptoribus usus, crebris politum animum elegantis auxit, donec Anno 1643. Gravissimi Diœceseos Antistitis, & Dignissimorum Gymnasii Professorum suffragia excitatissimum Sophiæ Candidatum, in ampliorem, quàm Academia impertit, lucem mittendum censerent. Probo itaque vitæ & doctrinæ testimonio munitus Hafniacas mense Majo Musas salutavit, Civitatem non citius ambiens, quàm obtinens, magnifico Rectore, immensæ famæ Viro Dr. OLAO WORMIO, Decano autem Facultatis Philosophicæ celeberrimo Mag. JACOBO FINCKIO, privatumque studiorum Ducem nactus Amplissimum virum Mag. JOHANNEM SVANINGIUM, eo tempore lingvarum orientalium Professore Regium, postmodum eminentioribus titulis conspicuum, cujus animum alacri sua ingenuitate ita devinxit, ut magnum illud patriæ sydus bonam splendoris sui partem hunc jugiter Discipulum censuerit. Anno 1645. die Martii duodecimo binis æstimatissimi nominis Theologis D. NICOLAO SCHANDORPHIO, quem hospitem aliquantisper habuerat, & D. LAURENTIO MARTINI SCHAVENIO, illos sacratoris scientiæ progressus declaravit, quos in publico Patrum concessu applausus laudabilis, niveusque meritissimo jure calculus exce-

pit. Jamque factâ sibi cathedram Ecclesiasticam conscenden-
 di potestate, uberrimas sublimis ingenii & divini oris capit
 GRAVIUS explicare opes, ad spectabile dignitatis & eloquen-
 tiæ pondus, quo tremendum Jovæ nomen Augustis Arctoi
 mundi Dominatoribus prædicaturus foret, præfagiis non ra-
 rø auspiciatis proludens. Grata autem in illustrem, ex qua
 ipse proderat, literarum palæstram pietas, ut & genitoris a-
 mantissimi persuasio tantum effecit, ut arduas prius in Scho-
 lastica functione devoraret molestias, ad juventutem in quin-
 ta Scholæ Londinensis classe præceptis imbuendam vocatus,
 quas sibi concreditas partes magna explevit sedulitate. Lau-
 ream Philosophiæ primam ipsi Senatus Academicus, Brabeuta
 Mag. GEORGIO FROMMIO, contulit, ut docta illa & gnava, qua
 patrio in Lyceo desudabat, solertia ab hoc etiam insigni par-
 tem præstantiæ suæ mutuaretur. Oblatum sibi in Schola YD-
 STADIENSI Rectoris munus modestè recusavit, nec non ope-
 ram, quam Per-illustris Herois Dn. GEORGII VINDII Genero-
 sissimæ proli in Eminentissimi Episcopi Dr. CASPARI BRUCH-
 MANNI ædibus instituendæ impendere potuisset. Statione
 autem hac post moram quadriennii excedere coactus, cum
 Nobilissimus Ecclesiarum Scanensium Præsul Dr. PETRUS
 WINSTRUPIUS Rectoratum Scholæ Helsingburgensis capef-
 sendum svaderet, vocationi honestissimæ paruit, licet ad cu-
 ram animarum, in paræcia BOSERUPENSI prope Malmogiam
 suscipiendum ab aliis eodem ferè tempore sollicitaretur. Hic
 dum, quæ sui muneris sunt, solita fide ac diligentia perageret,
 evocato ad meliorem vitam Pastore urbis primario, Mag. AN-
 DREA GEMTZÆO, communi Magistratus suffragio, anxioque
 cætus desiderio, confestim eligitur, qui locum defuncti con-
 spicuum impleat. Quò verò minus, honoratam acceptare
 provinciam posset, prægnantes tum causæ dissvadebant, qua-
 rum non minimam putes adversam, quæ premebatur, sub
 inde,

inde, valetudinem, postquam ex improvîso cruor vomitu rejectus vires corpusculi non parum debilitârat. Eadem etiam valetudinis excusatione usus Illustrium Patriæ Magnatum Dn. OVENII GEDDE, navalis Danorum militiæ Præfecti, & Dn. HENRICI LINDENOW, Satrapæ Regii Christianensis, qui nobilissimis Filiis, exterâs oras lustraturis, hunc præcipuè Achatem, hunc studiorum itinerumque Ducem expetiverant, votis abnuere vel invitâs cogebatur. Pristino sanitatis vigore restitûtô, Hafniam Illustrissimi Cancellarii Dn. CHRISTIANI THOMÆI rogatu profectus, veneranda Numinis oracula concione adeo scitâ & facundâ explanavit, ut à per-illustri Heroè ERICO ROSENKRANTZIO de Rosenholm, Regio quondam Consiliario intimo &c. ad eadem voluntatis veritatisque divinæ arcanâ, Gregi Cimbrico, qui ad ædem sacram HORNSLETENSEM colligitur, fideliter exponenda protinus vocatus, novum sibi à Supremo nuntium missum, cui non obsecundare religio foret, pie existimaverit. Quin monstrata sibi iisdem diebus à Magnifico Academiæ Soranæ Præsîde Dn. HENRICO RAMEL alia, quæ simul vacabat, Pastoralî sede, ubi pingvior quidem apparebat bolus, noluit tamen vir sanctus cœlestia illa munera levitate adeo profana tractare, sed vocationem priorem constantius & tutius sequi. Hac conscientiæ puritate, hac causæ bonitate fretus, relicto Scholæ Oresundicæ regimine, stationem in monte Sionæ sanctiorem adiit: Auspicatissimum verè nuncupamus illum anni 1650. diem, mensis sc. Augusti secundum, quo GRAVIUM nostrum beatæ memoriæ Dr. JACOBUS MATTHIÆ Aarhusiensium Episcopus, solenni inaugurationis ritu fidelissimis mysteriorum Dei Dispensatoribus associavit. Notum est in vulgus, Episcopum Dr. JACOBUM MATTHIÆ, cum sacro isti actui consuetum inaugurandorum examen præmitteret, de GRAVIO, qui ultimum inter Candidatos locum tenuit, miro quodam mentis præfagio, hæc ferere passum:

factum: *Hunc unicum sibi dignum fuisse repertum, cui non tantum
 rurales, ad quarum jam curam amandebatur, aras, sed & post gelida
 sua fata, ampliores dignitatis sue vigilantiaque Episcopalis committe-
 ret ac relinqueret curas* Verum spectatæ Viro modestiæ nihil
 optatius fuit, quàm ut sorte sua contentus in nido Hornsle-
 tensi consenesceret. Res ea propter domesticas providè di-
 sposuit, ducta in thalamum honestissima ac Lectissima Ma-
 trona ANNA ZANDERS, Henrici Filia, Clarissimi sui Antecesso-
 ris Mag. CHRISTIANI MELCHIORIS BARGGREVINGII relicta Vi-
 duâ, Dominica Trinitatis anni 1651. ex qua suscepit MAGNUM
 GRAVIUM, qui cum unica filia ANNA GRAVIA, bis elocata, ad
 vitæ beatioris gaudia ante Parentes præmissus est, ut & Cla-
 rissimum Dn. CHRISTIANUM GRAVIUM, Paræciarum HINGE &
 WINDERSLEF in Diœcesi Aarhusiensi Pastorem, utriusque
 funeri superstitem. Dum Beatus noster incorrupta officii
 administratione sacris operatur, ad supremos Philosophiæ ho-
 nores à Professoribus Academicis, misso aliquoties program-
 mate, invitatur, quos honores modestè recusavit. Postquam
 duobus lustris Hornsletentem plebem sanctissimo innocentiae
 exemplo, veraque pietatis regulis fidissime traditis, viæ sursum
 ducenti assuefecerat, vasta venerandi oris tamâ motus Augu-
 stissimus Rex Daniæ FRIDERICUS III. literis d. 15. Junii Anno
 1660. datis. clementissimè jusfit, ut Hafniam concitato itinere
 properaret, sacra verba in arcis Pegmate habiturus, volunta-
 tis Regiæ interprete per-illustri Dn. ERICO KRAG, Majestatis
 suæ à Secretis primario. Paruit beatus vir ea, qua decuit, sub-
 missione venerandæ Monarchiæ jussis, pulpita sacrarii Regii
 ita voce pia animando, ut redivivum seculi sui Chrysostrum
 è Cimbria adventasse communi Magnates ore faterentur. Non
 vulgares ingenii & eloqvii vires in illustri illo gratiæ divinæ
 organo deprehendens Rex Serenissimus, ipse textum novo
 Oratori pro rostris explicandum dedit, è Job. XIV. v. 7. 8. 9. &

10. desumptum, cujus tam scitam expositionem prompta Viri facundia in medium attulit, ut huic sacrae eruditionis palmam AUGUSTUS, qva fuit ipse, ob intimam Musarum familiaritatem, judicandi dexteritate, merito deferendam censuerit. Nec diu deliberatione admissa, vacuum à discessu Celeberrimi Viri Dr. JOHANNIS BARTSCHERI, Concionatoris Aulici munus dignissimis GRAVII humeris imposuit, die 10. Aug. ad juramentum Regio throno præstandum in arcem vocati. Anno 1661. mense Julio Serenissimum Principem Hæreditarium CHRISTIANUM V. in Norvegiam comitari jussus, licet calculi doloribus jam tum laborare cœpisset, mandato Superiorum clementissimo paruit. Salutaverat Hafniam anno 1662. qvdam ex Polonia Photinianus, monstrosa Sectæ suæ dogmata in publico, ut stolide jactabat, Doctorum congressu defendere ausus, qvem conflictum, ne causæ suæ metu detrectare viderentur nostrates, Nathanem illum suum Rex FRIDERICUS in arce comparare jussit, atqve in sublimi de S. S. Trinitate articulo cum Hæretico colloqvium instituere. Peregit heic suas ita GRAVIUS partes in Augusta Monarchæ & Magnatum præsentia, ut illustratæ mentis acumen, & uberem dicendi vim mirarentur singuli, Rexqve his Photinianum dimiserit verbis: *Jam ergo fateris te victum.* Post An. 1663. d. 8. Octobr. ejusdem Regis sui Authoritate & auspiciis unâ cum inclytissimæ famæ viris, D. Jacobo Wellero, Seren. Electoris Saxonici Confessionario, & D. Stephano Clozio, Generali Superintendente Slesvicensi, Doctissimæ *de auctoritate Jude canonica Disputationi*, Præfide summe venerabili Domino Doctore Johanne Wandalino, habitæ publicè opposuit non sine illustri Auditorii applausu? Seqventis anni 1664. mense Martio missas sibi à Rege varias, qvas celebris nominis Lajolita Dn. Molmannus conscriptas exhibuerat theses, triduo integro, auscultantibus præter Regiam Majestatem Principe Hannoverensi JOHANNE FRIDERI-

co, & Procerum illustrissimis, doctè arguteqve refutavit. Iisdem diebus ad plures migrante Dn. Mag. JOHANNE BROCHMANNO, Præsule Aarhusiensis Diœceseos celeberrimo, significatum mox ipsi per Magnificentissimum Cancellarium Dn. PETRUM RETZENIUM, Sacræ Regiæ Majestati clementissimè placere, ut post fidem suam & integritatem Deo Regi & Patriæ tam abundè probatam, post infractos, & nunquam sine laude spectatos tot annorum labores, post tot crebra, publica & illustria excellentis eruditionis specimina, insulam hanc, ingentium meritorum præmium, susciperet. Postquam itaque Dominica Rogate fidelitatem suam solenni pro more juramento ulterius Regi confirmasset, sequenti Ascensionis Christi Festo Amplissimo Episcopali munere ritè inauguratus fuit, sacra illa peragente Eminentissimo Archi-Episcopo Dr. JOHANNE SVANINGIO, amico suo, dum vixit, conjunctissimo. D. 26. Julii Aarhusium venit, anxii incolarum votis expetitus Episcopus, à cujus quippe religiosa sinceritate optatissimum Clero suo ac vicinis Ecclesiis decus & præsidium promittebant.

Supremum Theologiæ gradum, qui Doctoris est, Academico promotionis ritu conscendere præoptans, præsertim cum solennitati isti ritè instituendæ aliquandiu se accingeret, Præcellentissimus Facultatis Theologiæ Decanus, Dr. SVANINGIUS, Disputationem in octavum Danielis caput inauguralem habiturus, hoc nihil ominis evanescente apparatu, Regia FRIDERICI III. Bulla splendidoqve diplomate eminentem Doctoris titulum & privilegia d. 27. Maj. Anno 1668. dignissimè collata vidit. Ejusmodi autem erat Diplomatis Doctoratus forma:

FRIDERICUS TERTIUS, DEI gratiâ Daniæ, Norvegiæ, Vandalorum, Gothorumqve Rex, Dux Slesvici, Holsatiæ,
Stor-

Stormariæ ac Dithmarfiæ, Comes in Oldenborg & Delmenhorst. Constare omnibus & singulis volumus, præcipuam Nobis, post Regnorum communemque Subditorum nostrorum salutem, Literariæ rei curam esse, nec nostro indignum fastigio arbitrari, ex isto culmine ad doctorum frontium hederas non nunquam desplicere, & Majestatis radiis umbrosos Musarum recessus illustrare, quarum deinceps eò securior ad magna contendet industria, quantò se Augusto Regalis Sceptri dextræque contactu sublevatum sentiet certius. Ergo & nunc illustre diligentia, eruditioni, spectatæque morum probitati, præmium posituri, exemploque hoc calcar stimulumque cæteris ad hoc Virtutis Eruditionisque stadium pari fervore decurrendum addituri, hunc Dn. ERICUM GRAVIUM, Dioceseos nostræ Aarhusiensis Episcopum, Maeste nunc Doctorali Laurea esse jubemus, eumque DOCTOREM Theologiæ creamus, renuntiamus, omnibusque Doctoratus privilegiis, immunitatibus, honoribus ornatum cumulatamque volumus, palamque hunc Doctorem ERICUM GRAVIUM titulo infulaque Doctorali insignem cunctis fistimus, exhibemus. Mandantes jubentesque, ut omnes ac singuli in posterum eum pro Doctore Theologiæ habeant, agnoscant, æstiment. In quorum fidem atque testimonium hæc nostras patentes literas manu nostra subscriptas Regio nostro sigillo muniri jussimus. Dabantur in arce nostra Regia Hafniæ, die 27 Maii Anno 1668.

FRIDERICH.

Primus igitur sine dubio Doctor Bullatus erat B. noster Episcopus, dum eodem annò tres præterea constituebantur Doctores Bullati, sc. Mag. NICOLAUS BANGIUS, Episcopus Fionensis, Mag. MAURITIUS KÖNINGIUS, antea Professor Theologiæ Hafniensis, postea Episcopus Aalburgensis, & Mag. CHRI-

STIANUS TAUSSONIUS, Episcopus Stavagriensis in Norvegia.

Anno 1668. Hafniam revocatus Virum Nobilissimum & Excellentissimum Doctorem JOHANNEM WANDALINUM, Dominica XX Trinitatis, in templo Deiparæ Virginis Amplissimo Selandiæ Episcopatu præces inter publicas inauguravit.

Occidit splendidissimus Sol Daniæ FRIDERICUS III. d. 9. Februar. an. 1670. cujus mors non modò Episcopo nostro venerando, verùm & omnibus Clericis maximum attulit dolorem, animiqve cruciatum sequentem ergo ad Clericos suos misit Epistolam B. noster GRAVIUS.

Viris Reverend. Clarissimis Aarhusianæ Dioceseos Præpositis & Pastoribus.

Eheu! quàm subito ex lætitia in luctum, ex voluptate in lacrymas res omnes recidunt? Æstuario fluxu refluxuque accedit & recedit lubrica, qua in terris est, felicitas, nec nisi mirissimas, dum inter mortales agimus, experiri tenemur vicissitudines: Breve est, ex quo per litteras certiores redditi estis, Principem Regiam, Slesvico Duci nuptam, non sine ingenti Regia & Illustrissima Holsatia domus, imo & Subjectorum utriusque partis, omnium tripudio prolem sexus fœminei lectissimam partu enixam esse felicissimo: At Eben! quàm gravis tristisq; nos nunc lancinat, percutit, fœditat nuncius, quàm inopinus nuperam turbas lætitiæ casus. Eripitur terris, tempestate velut influente subtractus, suoque ante diem die functus, Regum piensissimus, patria Pater elementissimus Fridericus Tertius ad Regnum ἀσάλευσος, vitamque nullis temporum mastis, nullò beatitudinis modo circumscribendam properans, percussus interea omnium nostrorum acerbissimo, ob orbitatem, luctu mentibus, & suffusus ob rivos lacrymarum vultibus.

O immanem jacturam! O gravem, quo prostrati sumus, ictum! Ita rebus suis cunctis velut orbis inest, agente Tacito; Ita suis quasi vicibus ab aliis ad alios regna transferuntur; Ita ad excipiendum decretoria diei legem minimis, maximis, in procinctu stare necessum. Vestrum nunc erit, Viri Rev. quid in tanto Rege amiserimus, excutere, vestrum erit cum universo catu, humillimè apud DEum offensas deprecari, quas in optimorum Principum obitu punire baud raro cœleste Numen solet. Vestrum erit periculorum, si qua ex iustitia divina nos urgebunt, propinquitatem precibus devotissimis averruncare, quippe occasum solis quid sequi potest aliud, quàm ut nigrore & tenebris deformetur terra? Vestrum denique erit, pro Serenissima Regia Majestate, ad Regni apicem hereditario jure & omnium votis evecta, tibus precum adolere, & omni animorum contentione in cœlos adigere, ut sua Majestas melioribus fati superfit, gubernacula Regni felicibus auspiciis capescat, magnâ virtutis & innocentia famâ administret, laudes Majorum, quorum memoriam immortalitas tuebitur, æquet aut superet, ut denique summis regni commodis diutissimè præsit, nec sine producta in longissimum ævum vita beatis, Majorum animabus aggregetur. In quo voto finio, & vos valere jubeo. Aarhusii 14. Febr. 1670.

V. ERICUS GRAVIUS.

Anno 1671. die 8. Junii cum Augustissimo Patriæ Patri CHRISTIANO V. sumptum Regii diadematis decus Doctor WANDALINUS sacratissimo unctionis officio gratularetur, Beatus noster, unâ cum Episcopo Stavagriensi, tam illustri actu in æde sacra Fridericiburgensi augustè peracto, adjutor datus est. Anno 1674. unâ cum Dr. MATTHIÆ FOSSIO, Episcopo Aalburgensi, Dr. JOHANNÉ LETH, Confessionario Regio, & Dr. CHRISTIANO LODBERGIO, tunc quidem Præposito Roschildensi, postea verò Diœceseos Ripensis Antistite, Coldingam

Potentissimi Regis, in confinio castra metantis, jussu profectus, ad propositos ipsis casus conscientiae admodum ponderosos animi sui sententiam aperuit. Casus autem, de quibus deliberandum erat, die 26. Maji sequentes erant. 1) An non licet sine jactura salutis publicè Romano-Catholicam profiteri religionem? 2) Si non liceat demonstrantur enormitates, quæ inde exoriri possunt. 3) An nulla omninò moderatio in hoc casu excogitanda sit? quos casus egregiè ab ipsi & Sociis illustratos & refutatos possideo, sed inferre nimis prolixum est. Novam Majestatis Regiæ gratiam Anno 1680. expertus, divertentem Aarhusium, post lustratas præcipuas Cimbriæ oras, AUGUSTUM hospitio suo Episcopali excepit, homilia tum facunda Dominicæ Trinitatis septimæ textum Serenissimo Auditori, ejusque perillustri Satellitio exponens. Iterum ad concionandum in arce Coldingensi sequentis anni æstate vocatus, difficiliore prioribus tulit molestias ob contractam in festino itinere febrem, quæ sacris hisce ægrè peractis, prope- rum ad domesticos lares reditum imperabat: Ab illo tempore, integro decennii spatio de infirma valetudine conquestus est. Experientissimos igitur consuluit Medicos, Dr. OLAVUM BORRICHIVM Hafniensem, literariæ Republicæ Herøem, Dr. HERMANNUM GRUBBE Slesvicensem, Dr. CREUSAGRIUM Viburgensem, & Dr. ANDREAM CISTERUM Aarhusiensem quorum saluberrima consilia lethali morborum vi diu restiterunt, sed postquam amabilissimam suam Conjugem die 3 Aprilis 1687. mortis inclementia sibi ereptam lugere cœpisset, ægritudinem corporis pariter ac mentis indies auctam sensit, non nisi vivum Cadaver ab eo tempore circumferre visus: Nihilominus in assiduis officii functionibus vivacem declaravit indies constantiam, in concionibus frequens Auditor, quotiescunqve debiles ejus permiserint vires. Ultimo etiam Autumno Serenissimæ nostræ Regiæ CHARLOTTÆ AMALIÆ, tem-

templum Aarhusiense iustranti submissæ reverentiæ officia præstitit, ab Augusta ipsius Majestate prandio mox exceptus, aliisque gratiæ Regiæ honoribus maectatus. Demum Festo Natalitiis Dominicis sacro vehementiore morbi insultu victus, decretoriamque sibi non procul abesse horam judicans, animam sacratissimo Corporis & sanguinis Christi viatico per manum Viri Reverendi Dni. MELCHIORIS SOMMERFELD ad Templum Cathedrale Symmystæ primarii die 23. Januar. refici curavit. Residuis mortalitatis suæ diebus, omni rerum mundanarum curâ abjectâ, cœlestium unicè tenebatur desiderio, honoriorum Amicorum oppidò paucos ad Colloqvium admittens. Cum Filio suo Dni. CHRISTIANO GRAVIO, ELISABETHA RHODIA & GEORGIO RHODIO, Philosoph. Mag. & Scholæ Aarhusiensis Rectore celeberrimo verba subinde miscuit, sed rara, nec nisi intimum cœlestis gaudii gustum, arctamque cum DEO suo unionem testantia, donec die Dominico, die 22. Februar. 1691. Sole oriente, pretiosam placidè efflavit animam, postquam in ergastulo corporis munus suum peregisset Annos 66. Menfes 5. & dies 9., sepultus die 16. Mart. 1691. in Templi Cathedralis Choro, in parte meridionali, ubi Epitaphium ejus nitidum & artificiosè ex lapide confectum cum sequenti Inscriptione conspicitur:

H. M. P. C.

Deo & hominibus dilectissimi Conjuges

Eminentissimus & Reverendissimus in Christo Pater

Doct. ERICUS GRAVIUS MAGNI FILIUS

Antehac Episcopus Aarhusiensis meritissimus,

Et

ANNA ZANDERS HENRICI FIL.

Matrona itidem nobilissima, juxta & honoratissima.

Ille sine controversia dignus omnium bonorum admiratione, quippe omnium scientiarum ac bonarum literarum peritissimus, aspectu ita jucundus, ut suæ nobilitatis decorem & ingenii acumen etiam facie præ se ferret, pietate, probitate, & morum integritate, commendatissimus, profapia magnus, infula major, propria meritorum coronâ maximus.

Anno ætatis LXVII. Episcopatus XXII. Æræ Christianæ
MDCXCI. die XXII. Mensis Februar.

piè placideqve in Domino obdormivit.

Arcæ ejus sepulchralis Inscriptio Danica, latinè versa talis est.

In hac quiescit beatè in Domino defunctus Nobilissimus, summè venerandus & Celeberrimus vir & DEI servus Ericus Magni Gravius, Doctor S.S. Theologiæ, & Episcopus Diœceseos Aarhusiensis, natus Lundini Scanorum 1624. d. 26. Septembr. è plurimum Reverendis Parentibus Patre Mag. Magno Gravio, Matre Anna Erici filia. Ab ipsis incunabulis virtuti & eruditioni operam dedit, per quam in Scholis & Ecclesiis ad varia honesta & Illustria evectus est officia. Primum in patria Schola Collega erat, inde Rector Helsingburgensis, postea Pastor Ecclesiæ Hornsletensis, demum Pastor Aulicus Augustissimi Regis Friderici III., b. m. qui propter insignem ejus doctrinam & magna merita, eum Episcopum Aarhusiensem constituit An.

1664. in quo magno & sacro officio apparuit, ut verus Episcopus, & sincerus Ecclesiæ DEI Præses per annos 26. placidè in Domino obdormivit die 22. Februar. 1691., postquam Annos 66. menses 5. & dies 4. Christiano dignam & pacificam transegerat vitam.

Pfal. XXX.

Scripta.

1. Sermo funebris in memoriam Dn. Medæ Rosencrantz, uxorem illustris Erici Rosencrantz, Hafniæ 1666. in 4to, Dan.

2. Sermo funebris in Obitum Illustris & Generosi Dni. Erici Rosencranz Dn. de Rosenholm &c. Hafniæ 1683. in Fol. Dan.

3. Sermo funebris in obitum Nobilissimæ Episcopæ Margrettæ Bang, Hafniæ, 1702. Fol. D.

4. Sermo funebris in memoriam Viri Clem. & plurimum Reverendi Mag. Johannis Rhumanni, Pastoris primarii Templi D. Clementis, & Præpositi Haslefensis Hafniæ 1703. Fol. Dan.

5. Sermo funebris in Nobiliss. Dn. Annam Romel, uxorem Dn. Malthe Juel. 1661. M. S. 4to Dan.

6. Sermo funebris in Obitum Nobilissimæ Dom. Helvicam Marfvn, Uxorem Johannis Friis. 1678. M. S. 4to. Danicè.

7. Sermo funebris in Generosissimum Dominum Joachimum Gersdorffium, Eqvitem Auratum, Regni Daniæ Senatorem & Drotzetum. M. S. D.

8. Erici Gravii, Matthiæ Fossii, Johannis Leti, & Christiani Lodbergii Considerationes de Apostasia Evangelici hominis ad Religionem Romanam, M. S. in 4to. Inven-

niuntur prænominata Manuscripta in Bibliotheca Reseniana Danicæ.

9. Responso ejus de Calvinistica religione in Dania toleranda. Aarhuus d. 17. Septembr. 1680. M. S.

Elogia de Gravio.

Consummatissimus Orator vocatur à BAGGERO in approbatione Concionis, quam habuit in exequiis Illustr. Erici Rosencrantzii.

Eum eximiæ morum gravitas, spectata vitæ sanctimonia, diffusæ Eruditionis copia, & cumulativissima divinæ Eloquentiæ dona in Seculi exemplum adornaverant. Tota Eminentissimi Mystæ vita continuum fuit sinceræ & excellenter doctæ pietatis incrementum.

In circumfusa Procerum corona mentem Domini solidissimè fatus, Prophetico Spiritus fervore causam DEI sui intrepidè egit, validoqve verbi mystici robore, præsentissimum cæli auxilium comprobavit. Conceptam de sua sollicitudine spem non tantum explevit, sed & superavit, toto illo viginti septem annorum spatio, quo Diœcesi laudabiliter præfuit, omnibus votis omniqve laude major Antistes, svavissima tam moris quam oris gravitate ad prisca Ecclesiæ venerabilia exempla compositus, nulla, dum vivis interfuit, actione vel famæ vel conscientiæ jacturam passus.

Aaron hic, cujus thuribulum plurima sine dubio mala à cervicibus nostris depulit.

Eum, fidei Abrahamiticæ vindicem, mysteria divinæ eloquentiæ promptitudine & rerum soliditate ex publico voto librantem, plebis & Magistratus turba hætenus suspexit. Veremus eqvidem, ne Tuam meritissime Senex, canitiem iisdem verbis monstrare potueris, quibus suam LEONTIUS Episc-

scopus apud SOZOMENUM lib. 3. cap. 13. ostendisse legitur: *Hac nive liquefactâ, multum erit luti*; quandoquidem post conditos in urna sua tam illustres integerrimorum Antistitum canos non possumus non metuere lutosas & difficiles ad altiora vias. Effertur ex Episcopali Aarhusiensium cura AUGUSTINI eruditio, TERTULLIANI Zelus, AMBROSII Gravitas, LACTANTII flumen, CHRYSOSTOMI os, & Irænei pietas. Dolet tantam meritò jacturam Ecclesia, quæ, postquam sublatus est fatorum arbitrio GRAVIUS, dubitat ferè, num quid posthac sibi queat accidere gravius. Ita OLIGERUS JACOBÆUS in Programme Erii Gravii.

Summè Venerandus & singulari eloquentiâ de cœlo præditus Vir DEI Dr. GRAVIUS, cujus cineres, multò magis nomen & memoriam posterì venerantur. Dr. HENRICUS BORNE-MANNUS in approbatione Sermonis funeralis Episcopissæ Margrettæ Bangs.

Vir judicio acerrimus, facundiâ svavissimus, ab exactissima divinarum monumentorum scientia & divinissima Eloquentia commendatissimus, Concionator consumatissimus. Mag. BLICHFELD in M. S. de Episcopis Aarhusiensibus.

XXXVI. sed post Reformationem X. Dr. JOHANNES BRAËM.

Anno 1648. d. 12. Aprilis lucem Hafniæ adspexit, Patre editus Nobilissimo, Prudentissimo, & quod titulis omnibus longè speciosius est, Candidissimo GOTHARDO BRAËM vectigalium, quæ Regi ex Sinu Cadano quot annis tributaria redeunt, Exercitore & Quæstore fidelissimo, postea Domesticorum Serenissimi Regis negotiorum, quæ Hafniæ accurantur, Observatore sagacissimo; Matre verò Nobilissima, Discipli-

næ castigatissimæ Eruditricæ DOROTHEA CHRISTIANI Fil. Donatum cœlitus infantem, facerrimis Baptismi undis lustratum, cœlo redonabant Parentes. Emicuere, annorum accessione, in puero raræ admodum indolis igniculi, quos sensim in flammam erumpere cum animadverterent Parentes Optimi, illis Filiolum destinabant studiis, ad quæ, non tam dictante, quàm rapiente, Genio ferebatur, id est, Humanitatis & virtutis; sub censoria igitur Privi Præceptoris virgula instituendum curarunt, ut eo præcociores maturaret flores, adjuta horariis præceptis indoles. Verum enim verò non potuit diu domestici umbraculi Gyaris contineri ea vis ingenii. Patientiorem exhelabat virtutis gloriosius exserendæ campum, in cujus medio positam Strenuitatis palmam æqualibus suis dubiam facere posset. Commodum eundem per hæc tempora aperiebat Florentissima Musarum sedes Roëskildia Antisthene suo, Mag. JOHANNE CALUNDANO, superba. Cui pulveri an. 1661. auspicato immissus B. BRÆMIUS, inter sextæ Curiæ Stadiodromos, quos ad impigrum virtutis cursum exstimulabat M. CHRISTOPHORUS EGBYE, postea Clarissimus Scholæ Holbecensis Rector, eminuit juvenescens Olympionices, & conceptam Parentum spem, ut ut avaram superavit, non tantum implevit. Neque ita multò post Triaris supremæ Classis adscriptus est Beatus noster, cereum adlucante laudatissimo Mag. JOHANNE CALUNDANO, alternasque succedente faces Facundiæ Atticæ Lumine Mag. ARNOLDO RHUMANNO. Et jam tandem Academia maturus an. 1665. egregiisque spectatæ in arena Roëschildensi industriæ tabulis enixissimè commendatus, Civitatem Academicam facile obtinuit, Rectore Magnifico, Theologorum Rabinorumque Primicerio D. CHRISTIANO NOLDIO, Facultatis Philosophicæ Decano, Helladis latiiqve delitio BARTHOLO BARTHOLINO Eloquentiæ Professore disertissimo, utque studia sua ad certam rationum sapientissimarum Cynosuram

ram dirigeret B. BRAEMIUS, oculos prudentissimè intendit Discipulis in fulgidissimam non Arctoi solum, sed & totius Literati, Orbis Helicen Dr. THOMAM BARTHOLINUM S. R. M. Justitiæ Consiliarium &c. cujus gravi prudentia ac consiliis directum illud ad virtutem iter confecit, nullis implicatus Syrtibus, nullis sufflaminatus brevibus, Laribus insuper tutus D. PETRI RESENI, Regiæ hujus Metropoleos Præsidis amplissimi. In hoc ætatis cursu indubia secururæ claritudinis omina dedit. Itaque acceptam anno 1666. Philosophiæ primæ sapientiæ Lauream, Pro-Rectore Amplissimo D. CHRISTIANO NOLDIO, Deribitore honorum Per-illustri ac Generoso D. ERASMO BARTHOLINO S. R. M. Consiliario Status &c. Mathematico Regio & Mathematicum Superiorum P. P. nova in sanctioribus Theologiæ emedullatæ scientiis laude adauxit anno 1667. Censoribus Theologorum perspicatissimis, Dr. JOHANNE WANDALINO, postea Selandiæ, adeoque Primario Daniæ & Norvegiæ Episcopo, & D. MATTHIA FOSSIO, postea Diceceseos Aalburgensis Episcopo vigilantissimo. Sed dignus laxioribus aulis ardor ille discendi in explebilis, quo æstuabat B. BRAEMIUS, non potuit patria Aganippe restingvi. Proinde, ut cæteros literarum, elegantiorum statores præsens suspiceret & exoscularetur, patria obiit anno 1668, exteris salutaturus Musas, perlustratisque curatissimo oculo *Holsatia, Hamburgo, Brema, Oldenburgo, Gröninga, Leowardia, Franquera, Harlinga, Amstelodamo, Harlema* tandem *Lugdunum Batavorum*. gaudentium illud Musarum theatrum, pervenit. Hic, ne succum fœcundi ingenii exhauriret crebra loci mutatio, quippe convalescere non solet, quæ crebro transfertur, planta, sedem studiorum collocavit, integrum annum sacris Literariis daturus &c. ne fugaci & instabili Eruditionis superficialiæ sublicio speciosum fastigium superstruere videretur, amœniora studia severioribus temperabat. Cartesianam Philosophiam, quæ tunc per ora

Eruditorum volitabat, interprete D. ARNOLDO GEULINX, Mathesin D. Johanne Origano, perdidicit. Recondita autem Antiquitatum Judaicarum perplexæque Rabinorum Scientiæ adyta, ductu Phosphori Rabinorum illustrissimi D. ANTONII HULSIJ adiit, seqve feliciter penetravit, diurna celeberrimorum Theologorum COCCEJI, HERDANI & VALKENIERI consuetudine recreatus. Interim Academiam *Trajectinam*, quoties è re usuque esset, invisit, jucundus semper D. GISBERTO VALTIO & ob lingvarum sanctorum studium Cl. D. JOHANNI LEUSDENIO in primis charus. *Flandriam & Brabantiam* Anno 1669. emensus *Caleta* solvit, & fortunatis Britanniae Insulis allapsus, ad augustum illud Phæbi Theatrum Oxoniam contendit. Et hic velut Naphtha ad ignem in flammæ lingvarum Orientalium abiit, lampada præferente splendidissimo Antiquitatum orientalium Pharo, D. EDVARDO POCOCCIO; jam privatos inter Penates, jam in vasto Bibliothecæ Bodlejanæ Larario contracta familiarissima amicitia cum Viris omnibus, qui nomen aliquod in literas haberent. Denique ne quid capacissimum Scientiarum nobiliorum ingenium hospitis effugeret, *Cantabrigiam, Londinum, Canturiam*, cæterasque Angliæ urbes illustriores lustravit, ita tamen, ut quicquid ubique sive doctum, sive honestum sive politum occurrebat, id omne animi sui patrimonium faceret. Belgium anno 1670. remensus, penetrata meliore Germania, *Wittebergam* properavit, excitatus fama illustrium toto orbe Theologorum D. ABRAHAMI CALOVII, D. JOH. QVENSTEDII, & D. AUGUSTI PFEIFFERI. Nec spes eum fefellit. Advenam enim tanta humanitate ceperunt, tanta & tam omnigena sapientia exceperunt hi Triumviri, ut anno integro ipsis vacaret Auditor solertissimus. Antetamen quam Patriam repeteret, emaciatum vigiliis animum jucundo recreavit conspectu *Dresda, Jena, Lipsia, Helmstadii, & Magdeburgi*. Revisô postea *Hamburgô, Lubecam, Rostocbium, Gripswaldiam*

mutavit, traducturus inde, quicquid ingenium literis, vitam moribus poliret. Tandem relicta *Seralfundia* Balthicum Nerea obsecundantibus ventis transfretat, ad urbem Helsingoranam exscensione facta. Dispositam jam domi ad splendorem & luxum usque digestamque in primos quoslibet usus, tanquam in loculos & forulos cultissimam illam, quam ab exteris reportaverat, suppellectilem literariam, ne qua rubigo exederet, cavuit prudentia calidissimi Ingeniorum æstimatoris Episcopi D. JOHANNIS WANDALINI, qui anno 1674. Lyceum Helsingoranum Excitatissimo BRAEMIO regendum tradidit. Imperio paruit, impensè sibi gratulatus, datam occasionem prodigendæ in aliorum necessitates opulentia, quam in refertissima docti pectoris arca circumgestabat. Et fama est, septennio illo, quo Scholæ Helsingorensi præfuit Rector B. BRAEMIUS, literatius nusquam ferbuisset Phrontisterium. Anno 1675. oblata est strenuissimo Viro & honorifice imposita suprema Philosophici Honoris Laurea à Decano spectatissimo D. OLAO BORRICHIO, Rectore Academiae Hafniensis magnifico Per-illustri D. ERASMO BARTHOLINO. Cæterum adultam jam in B. BRAEMIO sapientiam posebant sanctiora & longè eminentiora pulpita. Unde singulari DEI prospicientia docendæ Ecclesiæ, quæ Nestvedii, in Templo S. Petri coagmentatur, anno 1681. præficitur Præco primarius, sed brevem hic moram Beato indulgebant fata. Vix enim effluerat annus, cum evecto ad Insulam Ripensem Viro pl. venerabili & Nobilissimo D. CHRISTIANO LODBERGIO, novum Tertullum requirebant viduata Cathedræ Roëschildensis rostra. Quibus qui spiritum redderet Orator, vix Antistite Nestvedienfi facundior quisquam elucebat. Nec mox dubitavit Augusta Majestas B. BRAEMUM spartæ huic adinovere, quam tanta quoque dexteritate ornavit, ut sive impensam Ecclesiæ Cathedrali per annos 8 sollicitudinem, sive curam in gerendo Nomarchiæ Sömenfis Magistratu

tu species, in neutro officio claudicavit Beatus noster virtute nemini secundus. Ab aris ad focos ut divertamur, quantum boni Patrisfamilias laudem hic commeruit defunctus Præsul? præsertim dum consortem fortunæ suæ, & quæ domesticis succollaret negotiis, participem fecit Nobilissimam & magnis virtutibus ornatissimam MEDEAM HAREBOE B. Mag. IVARI KAALUNDII viduam, celebratis anno 1682. d. 21. Septembr. Hymeneis. Quo quidem conjugio, 26. annos durante, quid amabilius? quid sub sole conjunctius? Defæcati amoris pignus super est Nobilissimus, Paternarumque ut opum, ita & virtutum maximarum ex asse hæres GOTHARDUS BRAËM, Dominus de Gessingaard, & S. R. M. Coofiliarius Cancellariæ.

Cæterum tantum ingenii, probitatis svadæque lumen, quia majus erat, quam ut uni Ecclesiæ colluceret, dignum profecto erat, quod altiori in pegmate collocatum in universam Ecclesiam lucis suæ radios effunderet; itaque vocato ad Superos Nobilissimo & Amplissimo Diœceseos Aarhusiensis Episcopo D. ERICO GRAVIO, defuncti in locum Beatum nostrum surrogat Augustissimus Patriæ Pater CHRISTIANUS V. surrogatum auspiciatissimis precibus anno 1691. omnes laudem titulos supergressus Episcoporum Princeps D. JOHANNES BAGGERUS ordinavit. Qua autem fidei integritatis & sollicitudinis gloria munus hoc sacrum, Ætna gravius annis 22 sustinuerit Beatissimus Præsul, tantò parcius hic enarrabo, quanto disertius & prolixius eandem longius in ævum propagabunt perennanatura Temporum Scholarum & Nosocomiorum suspiria; id unum vel ringente invidia, additurus, indefessæ vigilantia laudem defuncto Antistiti nunquam denegaturum, quicumque animo secum revolverit, vel qua strenuitate Regis jussis paruerit, moræ impatientissimus, dum impigrè exsequendo, obsequii gloriam demereretur: vel qua seu
calo-

caloris vel frigoris patientia viarum pulverem, æstatis ignes, hyemis pruinas tota Diœcesi devoraverit, dum singulas adeundo paræcias, cujusvis vitam & mores præfente oculo exploraret; vel quo fervore Scholasticæ pubis ingenia expoliverit, nihil æque detestatus, quam inertix rubigine hebetari animorum aciem, qui limatius olim ævum Reipublicæ promitterent; vel denique qui ardore subsecivas & à laboriosissimo munere reliquas horas sacris tribueret studiis, quibus, si per alia licuisset, vel immori pulchrum duxisset. Certè totus Episcopus erat Beatus noster Præful, auctoritate gravis, in conversatione affabilis cum omni modestia & humanitate, non modò Ecclesiasticis, verùm & Civilibus admodum charus, Pastores bene viventes amabat ut filios, æstimabat ut Fratres: malè verò degentes, sincerè reprêhensos, ad veram perducere viam conatus est. Immortalis erit memoria B. nostri Præfulis, quoties Capellum D. Mariæ cum Præpositis venerandis quotannis intrat summè Reverendus & Nobilissimus Dn. Episcopus, quòd bene instructum, & ad hunc usum paratum nobis reliquit. Laudis sempiternæ Præcones erunt relictæ Pastorum viduæ, dum sibi in memoriam revocant fundum ærarium, à B. Episcopo institutum & à Rege Clementissimo FRIDERICO IV. anno 1703. d. 10. Novembr. confirmatum, unde, donante singulo Pastore quovis annò duos thaleros Imperiales, viduis relictis ad vitæ sustentationem certa pecuniæ traditur summa.

Ultimum autem religiosissimæ BRAËMII vitæ actum, reluctante licèt calamo, describere tempus monet. Prætoribus jam tandem aderat fatalis hora, quæ commodatum Ecclesiæ Præfulem jure plus quam Tribunitio reposcebat. Erat dies 14. Maii anni 1713. vel IV. post Férias Paschales Dominica, quæ pia anima, ad nutum monentis Imperatoris semper intenta, confertissimo fiduciariæ militantis Ecclesiæ agmine succincta, in statione sua excubabat, calidissimisqve DEO suo precibus

O

sup-

supplicat; cum ecce! igneum Enthææ mentis ardorem non-nullo horore concussit febricula, clandestinis cuniculis peractura excidium. Et quamvis conceptam præcordiis flammam affuso salutarium medicamentorum liqore restingvere conaretur Nobilissimus Med. D. THOMAS LAURENTIUS, Aarhusensium Practicus experientissimus, artem tamen omnem superavit malum. Obfirmato itaqve animo, defixisque in brabeum, Servatoris cruore partum, oculis, tela omnia masculè retudit, & omnes precum nervos intendit, bene gnarus expeditissima hac & maximè compendiaria via iri in Cælum. Soporato his pharmacis malo, dictoqve adstanti Filio, pœne examini, vale, d. 21. Maii hora 7. matutina in cælum, unde venerat, rediit Beatissimus Episcopus BRAËMIUS 65 annos, mensem 1. & diem 1. natus. Præpositos XXXVIII. & Pastores CXC. creavit & constituit. Sepultus est d. 8. Junii 1713. in sacello prænominato D. Mariæ, concionem funebrem habuit elegantem Nobilissimus & summè Venerandus Mag. LAURENTIUS THURA, eo tempore Pastor primarius Ecclesiæ Cathedralis Aarhusensis, Diœceseos Aarhusensis Præpositus generalis & Nomarchiæ Hasleensis Præpositus specialis, jam Episcopus Ripensis. Textus sepulchralis, quem ipse Beatus Episcopus elegerat, desumptus erat ex 2. Cor. 5. v. 6. 7. 8. 9. *Audentes igitur semper sumus, scientes, quoniam, dum sumus in corpore, peregrinamus à Domino: per fidem enim ambulamus, & non per speciem, audemus autem, & bonam voluntatem habemus magis peregrinari à corpore, & præsentem esse ad Dominum. Et ideo contendimus, sive absentes, sive præsentem placere illi.* Exordium Num. cap. 20. v. 29. *Omnis autem multitudo videns occubuisse Aaronem, deslevit super eo triginta diebus, per cunctas familias suas.* Inscriptio Cistæ sepulchralis talis erat:

Exuvias
Hic posuit

Dr. JOHANNES BRAEMIUS,

Episcopus Aarhufiensis,
Natus Hafniæ Anno MDCXLVIII. d. 12. April.
Denatus Aarhufii Anno MDCCXIII. d. 21. Maii.
in spem
Gloriofæ Recuperationis.

Elegans ex marmore in parte Septentrionali facelli D. Mariæ Ejus conspicitur Epitaphium, quod ipse, dum in vivis erat, erigendum curavit, cum fequenti Infcriptione:

Qvos
Amor junxit vivos,
Mortui hic ob amorem jungi voluerunt
Conjuges conjunctiffimi

Dr. JOHANNES BRAEM.

Post feptennem Rectoratum Scholæ Helfingorenfis, Annum
Pastoratum Neftvedienfem ad Templum D. Petri. Novem-
nem Pastoratum Rofchildenfem unâ cum Præpofi-
tura Semenfis,

Superintendens Aarhufiensis Annorum XXII.
Natus Hafniæ MDCXLVIII. die XII. April.
Denatus MDCCXIII. die XXI. Maii.

Et

MEDEA HARBOE,

Nata Friderichs-haldia, Anno MDCLII. die XIX. Februar.
Denata Aarhufii, Anno MDCCIX. die XVIII. Januar.

Aucti

Filio GOTHARDO BRAEM

Nato Roeskil. MDCLXXXVIII. die 1. Aug.

Qvi hoc te B. L. nescire noluerunt,

Ne tu nescius disjungeres,

Qvos in vita & morte conjunxit

DEUS.

Cui soli gloria.

Scripta.

Sermo funeralis in Nobilissimum Dn. Georgium Scheel, Dominum de Sæstrup, Estrup & Ulstrup, &c. Hafniæ 1679. in Fol. Danicè.

Sermo funeralis in Georgium Joh. Höxbrou, Consulem Hottersnesensem, Hafn. 1697. in Fol. Danicè.

Sermo funeralis in Assessorum Camerae Jasparum Hutfeld. Hafniæ 1724. in 4to. Danicè.

Elogia.

Dr. JOHANNES BRAEM, Episcopus Aarhusiensis Dioceseos desideratissimus, Vir omnibus ingenii, Eruditionis, Sapientiae-que laudibus ac dotibus, quas requirit arduissima illa sacrae Provinciae cura, cumulatissimus, - - Cleri ocellus, periclitantium ara, Ecclesiae delictum, sinceræ Religionis Propugnator, Divinae facundiae flumen & fulmen, verbo expressissimum Episcopi & Seculi sui exemplum. - - Vita B. Braemii Religioni sanctitatem, Pietati stabilitatem, Templis securitatem præstitit. - - Vim omnium lacrymarum vincet accepta elades, adeò ut, si assertus Religioni honos, firmatus

Ordi-

Ordini vestro decor, redditus Scholis splendor, sacris ritibus vigor, Orphanotrophiiis gloria, Xenodochiis nitor, vel hiscendo saltem & balbutiando lingvã resolvere possent; singula in exhaustum deflenda soliciteffimi Tutoris sui mortis fundum suppeditarent. - - In Achate, qui famosum illum Pyrrhi annulum impleverat, Novem Musis stipatus Apollo, citheram tenens conspicietur, discurrentibus ita maculis, ut singulis Musis sua redderentur insignia. Nil verò majus jactitas, si elegantius Musarum Emendatissimique Episcopi compendium in B. BRAEMIO reluxisse dixeris, tanto luculentius, quanto illustrior, si quis unquam omnes edecumati Episcopi numeros implevit. Quid memorem exquisitissimam illam, quam nullus unquam Zoili livor obscuraverit, eruditionem, qua quicquid Sapientia vel divina vel humana litera recondiderunt, eruerat Beatus Præsul, & in pectore, tanquam in instructissima viventium Musarum penu, circumferebat. Quid memorem compositissimam Divini Viri humanitatem morumque comitatem, qua gravitatem tum Muneris, tum studiorum sic condire ac temperare consueverat; ut non minus illa ad honestatis, inquam, ceu scopum, unice defigebat oculos, studium alliceret, quam hac a turpitudine arceret, illa ad unum omnibus gratus hac nulli non verendus esset? Quid memorem Lynceam judicii perspicuam, qua ita vigeat, dum nobiscum erat Cælicola Antistes, ut remotis illico frontis fucatae sipariis, internosse sciret inter Leonem & pecus Arcadicum, æra & lupinos, ut oculatissimum falleret Argum, qui ementitis ineptiarum officiis aciem Ulyssææ mentis diu præstingeret? Quid memorem denique incorruptam defuncti sanctitatem, qua oblatas disceptantium causas cognovit? Testor fidem vestram Veneranda Dioceseos Aarhusiensis Capita tribunal ne consensurus BRAEMIUS seposito mox partium studio, affectibus, qui Judicem in transversum rapiunt, vacuus accederet,

damnataque hinc severitate Cassii, illinc neqvitia Apii, se veritatem æqvitate, misericordiam Sapia temperaret, ut nusquam lenitate viam licentiæ aperiret, nusquam rigiditate humanitati viam præcluderet? - - De Eminentissimo cœli hospite BRAEMIO meritò pronuciari potest, quod de Cornuto Tertullo observat Plinius, nimirum, quod ipso nihil melius, nihil sanctius, nihil in omni genere laudis ad exemplar Antiquitatis expressius fuerit. Ita JOHANNES BIRCHERODIUS in Program. funebri B. BRAEMII.

Vir iudicio acerrimus, facundia svavissimus, ad bona Templorum, Scholarum & Nosocomiorum promovenda natus, ipse insigne beneficentiæ exemplar. Mag. RHODIUS, Rector Scholæ Aarhuf. in M. S.

XXXVII. sed post Reformationem XI.
Dr. Johannes Ocksen.

